

**YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU'NUN
SODOM VE GOMORE ROMANINDAKİ
KELİME GRUPLARININ
İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Nuray DOĞAN

Kütahya - 2020

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU'NUN SODOM VE GOMORE
ROMANINDAKİ KELİME GRUPLARININ İNCELENMESİ**

Danışman:
Prof. Dr. Bilâl AKTAN

Hazırlayan:
Nuray DOĞAN

Kütahya – 2020

Kabul ve Onay

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMA RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Bilal AKTAN (Danışman)

Üye Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

Üye Dr. Öğr. Üyesi Fatma ŞENYÜZ

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Şahmurat ARIK

Enstitü Müdürü

Bilimsel Etik Bildirimi

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun Sodom ve Gomore Kitabındaki Kelime Gruplarının İncelenmesi” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandırıldığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

20/07/2020

Nuray DOĞAN

Özgeçmiş

1977 yılında Kütahya'da doğdu. İlkokulu Kütahya Azot İlköğretim Okulunda, lise öğrenimini de Kütahya Anadolu Öğretmen Lisesinde tamamladı. Lisans öğrenimini yaptığı Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Öğretmenliği Bölümünden 2000 yılında mezun oldu. Aynı yıl Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Türk Dili ve Edebiyat öğretmeni olarak çalışmaya başladı. 2017 yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında başladığı yüksek lisans çalışmasına devam etmekte olup halen Türk Dili ve Edebiyat öğretmenliği görevini sürdürmektedir.

ÖZET

YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU'NUN SODOME VE GOMORE ROMANINDAKİ KELİME GRUPLARININ İNCELENMESİ

DOĞAN, Nuray

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bilâl AKTAN

Temmuz, 2020, 214 sayfa

Bu çalışma, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Sodom ve Gomore" adlı eserinde yer alan kelime gruplarının incelenmesinden oluşmaktadır. Türkiye Türkçesinde "kelime grupları" nın daha net anlaşılması amacıyla bu roman üzerinde çalışma yapılmıştır. Konuya bir kaynak daha sunulmak amaçlanmıştır.

Çalışmaya başlarken, "kelime grupları" konusunda yazılmış olan eserler incelenmiş, dilbilimcilerin bu konudaki görüşleri belirlenmiştir. Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun hayatı, edebi kişiliği, eserleri ve üzerinde çalışma yaptığımız "Sodom ve Gomore" adlı eseri hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde kelime gruplarının tanımı, özellikleri ve çeşitli kaynaklardaki ele alınış şekilleri incelenmiştir.

Üçüncü bölümde "Sodom ve Gomore" adlı eserdeki kelime grupları tasnif edilerek verilmiştir. Bu bölümde, kelime grubunu oluşturan kelimeler koyu yazılmış, sayfa ve satır numaraları yay ayraç içinde gösterilmiştir. Numaralandırma yapılırken ekte verilen metin esas alınmıştır.

Yazarın hangi kelime gruplarını ne kadar kullandığı ve bu kullanımın üslubunu nasıl etkilediği konusu ise sonuç bölümünde belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sodom ve Gomore, Kelime Grubu, Roman.

ABSTRACT**THE RESEARCH OF WORD GROUPS IN SODOM VE GOMORE WHICH
WAS WRITTEN BY YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU****DOĞAN, Nuray****M.A. Thesis, Turkish Language and Literature Department****Supervisor: Prof. Dr. Bilâl AKTAN****June, 2020, 214 pages**

This is the study of word groups in “Sodom ve Gomore”, which was written by Yakup Kadri Karaosmanoğlu. The topic of word groups, which is a discussion topic in Turkish in Turkey, is mostly studied in types of written work such as stories or novels. Thus, it is thought that it would be beneficial to choose the type of travel writing, on which not many studies have been carried out, as it could contribute to the topic of word groups.

Before the completion of the study, written works on word group have been examined, and the views of linguists on the subject have been determined. The study consists of three parts.

In part I, information about the life of Yakup Kadri Karaosmanoğlu, his literary personality and works, which include “Sodom ve Gomore”, on which the study has been carried out, is given.

In part II, the definition of word groups, their features and how they were discussed in various written sources have been studied.

In part III, word groups in the work of “Sodom ve Gomore” have been classified. In this section, words forming the word group have been written in bold, page and line number have been shown in parentheses. Numbering is based on when the enclosed text.

The topic how much the author used word groups, and how this use affected his writing style has been shown in the conclusion section.

Keywords: Sodom ve Gomore, Wordgroup, Novel.

ÖN SÖZ

Dil, kişiler arasında anlaşmayı sağlayan bir iletişim aracıdır. Bunun yanı sıra kültürün aktarım aracı, kültürler arası etkileşimi sağlayan önemli bir unsurdur. Bu nedenle dil; yaşayan, büyüyen ve gelişen, canlı bir varlıktır.

Dilimizin de uzun ve köklü bir geçmişi bulunmaktadır. Belli kurallarla günümüze taşınan dilimizin şekillenmesinde özellikle sanatçıların büyük katkısı olmuştur.

Biz de tezimizle ilgili olarak Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun “Sodom ve Gomore” adlı eserini seçtik. Tezimizde eserin söz dizimini; kelime grupları bakımından inceledik.

Buna göre bu çalışmada, “Ön söz, Yakup Kadri Karaosmanoğlu' nun hayatı, eserleri, edebî kişiliği, “Sodom Gomore” romanı (Birinci bölüm), Türkçede kelime grupları, dil, kelime grubu kavramı, kelime gruplarının özellikleri (İkinci bölüm), Sodom ve Gomore adlı eserdeki kelime grupları (Üçüncü bölüm), Sonuç ve Değerlendirme, Kaynaklar” şeklinde düzenlenmiştir.

Birinci bölümde, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun yaşamı edebî kişiliği ve eserleri hakkında bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde, Türkçede kelime grupları hakkında açıklamalar yapıp dil, kelime grubu kavramı, kelime gruplarının hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde Sodom ve Gomore adlı eserdeki kelime grupları tespit edilip, türü belirtilmiştir.

Eserdeki kelime gruplarının bulunduğu yerler sayfa sayısı olarak belirtilmiştir. Bu emek isteyen çalışmamda yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Bilal AKTAN'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca bu zorlu çalışma boyunca yanımda olan canım eşim Osman DOĞAN'a, canım evlatlarım Ebru DOĞAN ve Burcu DOĞAN'a, teşekkürlerimi sunar, beni yetiştirip büyüten, bana her konuda fedakarca destek olan canım annem ve babam Hasan KAYA ve Rukiye KAYA'ya minnettarlığımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖN SÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU'NUN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

1.1. YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU'NUN HAYATI.....	3
1.2. EDEBİ KİŞİLİĞİ	3
1.2.1. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Romanı.....	3
1.2.2. Şiiri	5
1.3. SODOM VE GOMORE HAKKINDA	6

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKÇEDE KELİME GRUPLARI

2.1. DİL	8
2.2. KELİME GRUBU KAVRAMI	9
2.3. KELİME GRUPLARININ ÖZELLİKLERİ.....	9

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SODOM VE GOMORE ADLI ESERDEKİ KELİME GRUPLARI

3.1. İSİM TAMLAMASI.....	12
3.1.1. Belirtili İsim Tamlaması.....	12
3.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması	30
3.2. SIFAT TAMLAMASI.....	37
3.2.1. Niteleme Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları	38
3.2.2. Belirtme Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları.....	48
3.2.3. Sayı Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları.....	48
3.2.3.1. Asıl Sayı Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları	48
3.2.3.2. Sıra Sayı Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları	50
3.2.3.3. Kesir Sayı Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları	52
3.2.3.4. Üleştirme Sayı Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları	53

3.2.4. İşaret Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları	54
3.2.5. Belgisiz Sıfatlar ile Kurulan Sıfat Tamlamaları	63
3.2.6. Soru Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları.....	76
3.2.7. Fiilimsilerle Kurulan Sıfat Tamlamaları	76
3.3. SIFAT-FİİL GRUBU	84
3.4. ZARF-FİİL GRUBU	93
3.5. İSİM-FİİL GRUBU	99
3.6. TEKRAR GRUBU (İKİLEME).....	108
3.6.1. Aynı Kelimenin Tekrarı ile Kurulanlar	108
3.6.2. Eş veya Yakın Anlamlı Kelimeler İle Kurulanlar	112
3.6.3. Zıt Anlamlı Kelimeler ile Kurulanlar	113
3.6.4. Pekiştirmeli Tekrarlar	114
3.6.5. Durum Eklerini Alarak Kurulan Tekrarlar.....	114
3.7. EDAT GRUBU	115
3.7.1. “başka” Edatı ile Kurulanlar	115
3.7.2. “beri” Edatı ile Kurulanlar	116
3.7.3. “bile” Edatı ile Kurulanlar.....	117
3.7.4. “değil” Edatı ile Kurulanlar.....	118
3.7.5. “diye” Edatı ile Kurulanlar.....	119
3.7.6. “doğru” Edatı ile Kurulanlar	120
3.7.7. “gibi” Edatı ile Kurulanlar	121
3.7.8. “için” Edatı ile Kurulanlar.....	123
3.7.9. “ile” Edatı ile Kurulanlar.....	125
3.7.10. “kadar” Edatı ile Kurulanlar.....	130
3.7.11. “karşı” Edatı ile Kurulanlar.....	131
3.7.12. “önce” Edatı İle Kurulanlar.....	131
3.7.13. “rağmen” Edatı ile Kurulanlar.....	132
3.7.14. “sonra” Edatı ile Kurulanlar.....	132
3.7.15. “üzere” Edatı ile Kurulanlar	134
3.8. BAĞLAMA GRUBU	134
3.9. UNVAN GRUBU	139
3.10. BİRLEŞİK İSİM GRUBU	142
3.11. ÜNLEM GRUBU	143
3.12. SAYI GRUBU	143
3.13. BİRLEŞİK FİİL	144
3.13.1. İsim + Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller	145

3.13.2. Bir Fiil Unsuru ile Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller	151
3.13.2.1. Tezlik Fiili	152
3.13.2.2. Süreklilik Fiili	152
3.13.2.3. Yeterlik Fiili	152
3.13.2.4. Yaklaşma Fiili	153
3.13.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller	153
3.13.4 Bir Sıfat Fiil İle Yardımcı Fiilin Birleşmesinden Oluşan Birleşik Fiiller	155
3.14. AİTLİK GRUBU	155
3.15. KISALTMA GRUPLARI	157
3.15.1. İsnat Grubu	157
3.15.2. Yükleme Grubu	158
3.15.3. Yaklaşma Grubu	158
3.15.4. Bulunma Grubu	159
3.15.5. Uzaklaşma Grubu	159
3.15.6. Vasıta Grubu	159
3.15.7. Eşitlik Grubu	160
3.15.8. İlgı Grubu	160
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	161
EKLER	167
KAYNAKÇA	212
DİZİN	214

KISALTMALAR

TDK Türk Dil Kurumu

vb. ve benzeri

TEZ METNİ

GİRİŞ

Araştırmanın Problemi

Edebiyatımızda roman türünde önemli eserlerden biri olan “Sodom ve Gomore” adlı eserinde geçen kelime grupları ve bu grupların özellikleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun “Sodom ve Gomore” adlı roman türündeki eserinde yer alan kelime gruplarının sınıflandırmasını yapmak ve aynı zamanda yazıldığı dönemin dil özelliklerini edebiyat dünyasına tanıtmaktır.

Araştırmanın Önemi

Türk edebiyatının başarılı şair ve romancılarından Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun “Sodom ve Gomore” adlı eserinin kelime grupları bakımından incelenmesiyle, Türkçenin söz dizimine katkı sağlamak, eserin ve yazarının önemini edebiyat dünyamızda bir kez daha vurgulayarak tanıtmaktır.

Araştırmanın Hipotezi

Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun “Sodom ve Gomore” adlı eseriyle roman türünde başarılı bir eser vermiş, Türkçenin zenginliklerini edebiyatımıza kazandırmıştır.

Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Bu çalışmada, “Sodom ve Gomore” adlı eserde yer alan kelime grupları incelenmiştir. Çalışmada modern dilbilim yöntemleri ele alınıp, eserdeki cümleler Türkçenin anlam, ifade gücünü ve yazarının döneminin dil özelliklerine olan bağlılığını göstermek amacıyla özenle incelenmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun “Sodom ve Gomore” adlı eseri üzerine kelime grupları çalışmasının yapılıp yapılmadığı kontrol edildi. Kelime grupları konusunda yapılmış olan çalışmalar incelendi. Eserin İletişim Yayınları tarafından yayınlanan 11. baskısı bilgisayar ortamına aktarıldı. Rastgele seçme yöntemiyle çalışmada incelenecek sayfalar belirlendi. Elde edilen metinde sayfa ve satır numaraları belirtildi. Eserde yer alan kelime grupları incelenerek tez oluşturuldu.

BİRİNCİ BÖLÜM

YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU'NUN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

1.1. YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU'NUN HAYATI

“27 Mart 1889’da Kahire’de doğdu. Geçmiş XVII. yüzyıla dayanan Karaosmanoğulları ailesinden geliyordu. Altı yaşındayken ailesiyle birlikte Manisa’ya geldi. Bu döneme ilişkin anılarını *Anamın Kitabında* (1957) derlemiştir. İzmir İdadisinde okudu. 1905’te Mısır’a döndü; İskenderiye’de Frere’ler Mektebi’ne gitti. 1908’de İstanbul’a geldi; edebiyat adamlarıyla arkadaşlıklar kurdu, *Peyam* ve *İkdam* gibi gazetelerde yazdı, *Fecri Ati* edebiyat topluluğuna katıldı. Bu dönem Yakup Kadri’nin edebiyatçıların portrelerini de çizdiği *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları*’nda (1969) anlatılmıştır.

Milli Mücadele’de Ankara’ya geçti. (1921). Mardin (1923-1931) ve Manisa (1931-1934) milletvekili oldu. Bern, Tiran, Prag, Lahey, Tahran elçiliklerinde bulundu. *Zoraki Diplomat* (1955), elçilik görevinin anıdır. (1961-1965) arası tekrar Manisa milletvekiliydi. *Siyasal anılarını Politikada 45 yıl’ da* (1969) derlemiştir. Ankara’da Anadolu Ajansı Yönetim Kurulu başkanıyken, 13 Aralık 1974’te öldü. Cenazesi İstanbul’a getirildi. Beşiktaş’ta Yahyaefendi Mezarlığı’na gömüldü” (İleri, 1995: 353).

1.2. EDEBİ KİŞİLİĞİ

Yakup Kadri Karaosmanoğlu romanlarıyla ön plana çıkmış bir edebiyatçı olmasına rağmen; şiir, deneme, tiyatro, monografi, hatıra türlerinde de başarılı eserler ortaya koymuştur.

“Yakup Kadri’nin ilk yazısı 1909 yılında yayımlanmıştır. “Nirvana” adlı düzyazıda İbsen’in etkisi görülmektedir. Tek perdelik bir konuşma olan bu yazı, ilk kez, Şahabettin Süleyman tarafından *Resimli Kitap* dergisinde yayımlanmıştır” (Uyguner, 1993: 14).

1.2.1. Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun Romanı

“Yakup Kadri topluma, kişilere ve olaylara kendi mizacı ve fikirleri açısından bakan bir romancıdır. Romanını besleyen kaynaklar, yazarın özel hayatı, duygu, fikir ve hatıraları ile toplumun geçirdiği tarih dönemleri ve büyük hadiselerdir.

Millî Mücadele’ye kadar yazdığı romanlarındaki kahramanlar kötümser ve pasifken, daha sonra yazdıklarında bu kahramanların mücadelecisi ve aktif oldukları görülür. Romanlarının çoğunda kendine benzer tipler oluşturur: *Kiralık Konak*’ta Hakkı Celis, *Nur Baba*’da Macit, *Yaban*’da Ahmet Celal, Yakup Kadri gibi düşünür ve davranırlar.

Çağdaş Türk romanının büyük bir ustası olan Yakup Kadri, ilk romanı *Kiralık Konak*’tan (1922) başlayarak, hemen hemen bütün romanlarında yurdun imparatorluk başkenti İstanbul’un tarihi dönemlerini, özellikle yakın tarihin dönüm noktalarını bir çöküş estetiği ve perspektifi içinde kaleme getirmiştir. Böylesi bir zaman dizinsel sıralamada, son

romanı Hep O Şarkı (1956) başı çeker ve Abdülaziz dönemi (1861-1876) günlerini Kiralık Konak (1922): Tanzimat'tan I. Dünya Savaşı'nın sonuna kadar yetmiş üç neslin düşünüş ve yaşayışlarındaki değişiklikleri ele alarak ailenin çöküşünü anlatır. Üç nesli barındıran konak, Osmanlı'nın sembolüdür. Seniha, Faik, Hakkı Celis hiçbir sağlam değere sahip değillerdir” (İleri, 1995: 354).

Karaosmanoğlu'nun romanlarında erkek kahramanlar kadın kahramanlara göre daha ön plandadır.

“Karaosmanoğlu'nun romanlarında daha çok erkekler görülür. Söz gelişi, önemli romanlarında durum böyledir ve kadınlar, genel tiplerin dörtte biri kadar ise de baş yeri alırlar. Erkek tiplerinin başlıcaları Naim Efendi, Faik, Hakkı Celis (Kiralık Konak) Nur Baba (Nur Baba) Necdet, J.J.Ride (Sodom ve Gomore); Ahmet Kerim (Hüküm Gecesi); Dr. Hikmet (Bir Sürgün); Celal, Mehmet Ali (Yaban); Binbaşı Hakkı (Ankara); Halil Ramiz, Neşet Sabit, Ahmet Nazmi, Tahincizade Hacı Emin Efendi, Cahit Halit, Servet Bey, Sırrı Beydir (Panorama)” (Uyguner, 1993: 63).

Nur Baba (1922): Anadolu'nun Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında büyük önem taşıyan tekkelerin toplum için zararlı bir hale dönüşmelerini ele alır. Yakup Kadri'nin en çok eleştirilen eseridir.

Hüküm Gecesi (1927): Politik bir romandır. Yakından tanıdığı siyaset ve basının yozlaşmasını anlatır.

Sodom ve Gomore (1928): İşgal altındaki Osmanlı'nın başkenti olan İstanbul anlatılır. İstanbul artık Tanrı'nın lanetine uğrayan şehirlere dönmüştür. Bu eserde kendi basit çıkarları için Türk zaferine sırt çevirmeye çalışan insanları eleştirel bir dille ele alır ve bu şehrin ancak ateşle temizleneceğine inanır.

Yaban (1932): Yakup Kadri'nin 1921'de Tetkik-i Mezalim Heyeti ile Anadolu'da yaptığı tetkik gezisinin ürünü olan bir eserdir. Bu eseriyle 1942 CHP Roman Ödülünü kazanmıştır. Yakup Kadri, aydını, devrinin halkına yabancı ve işe yaramaz şekilde ele alır. Bu roman aslında bir aydının kendini ve diğer aydınları eleştirisidir. Halk-aydın farkı üzerine kurulan köyü köylüyü işleyen eserde Yakup Kadri'nin yaklaşımı alışlagelenin dışındadır.

Ankara (1934): Savaş Ankara'sı, Cumhuriyet Ankara'sı ile on yıl sonrası Ankara'sı hakkında hayallerini Ankara adlı eserinde yazar.

Bir Sürgün (1937): Bu eser Batı hayranlığıyla yetişen, kendi kültür ve milliyetinden habersiz bir paşa çocuğunun İstanbul'dan İzmir'e sürgün edilişi, Paris'e kaçıışı ve oradaki fikir ve buhranlarının anlatıldığı bir dramdır.

Panorama I-II: Yakup Kadri bu romanlarında inkılâpların yakın tarihine ait değerlendirmelerde bulunur. Panorama-1 1949-1950 yılları arasında Yeni İstanbul gazetesinde; Panorama-II 1952 yılında Cumhuriyet gazetesinde tefrika edilmiştir.

Hep O Şarkı (1956): Son romanı olan bu eserde, geçmişe roman aracılığıyla bakar.

Behçet Necatigil, Yakup Kadri'nin romancılığını şöyle değerlendirmiştir.

“Tarih ve toplum olaylarından her birini bir romana konu edinerek, Tanzimat devri ile Atatürk Türkiyesi arasındaki dönem ve kuşakların geçirdikleri sosyal değişim ve bunalımlarını, yaşayış ve görüş farklarını işledi: düşünceye ve teze dayanan özlü eserler verdi” (Necatigil,1960: 3).

Yakup Kadri döneminin dil özelliklerini romanlarında daha dikkat çekici olarak aktarmıştır.

1.2.2. Şiiri

Önce Fecriati'de yer almış, sonra Milli Edebiyat topluluğunda yer almıştır. Şiirlerini iki safhada ele alabiliriz.

***Birinci Safha**

“Yakup Kadri 1910-1922 yılları arasında mensur şiir yazar. Fakat 1914 ile 1918 arasında bu neve ait eser vermediğine göre bu on iki yılı, dört senelik bir fasılının ayırdığı iki devre saymak yerinde olur. Zaten birinci dört yıllık devrede yazdıklarından sadece seneler değil, bazı hususiyetler de ayırır; bu ayrılış yalnız dışa ait olmayıp aynı zamanda içe de aittir; bu sebeple mensur şiirleri iki devrede ele alınmıştır.

Birinci safhanın ilk mensur şiiri “Yıldızların Bikesliği” insanlar arasında hiçbir yakınlığın mevcut olmadığını ve olamayacağını terennüm eder.

Bir barkarol hissini veren “Badıbanım Bir Mendil Oldu”, ile “Eylül” aşta ve hatıralarda ölümlülük üzerine yazılmış mensur şiirleridir. Her ikisinde de sesli ve sessiz harflerin, kelimelerin, cümlelerin tekrarlarıyla, kısa, ritim ve alliterasyonlar vasıtasıyla bir müzikaliteye ulaşma gayreti vardır ki, Yakup Kadri'den önce maksatlı olarak böyle bir teşebbüse rastlamıyoruz” (Akı, 2001: 56).

*İkinci Safha

Bu aşamada da şair şiir alanında çok etkili çalışmalar yapmıştır.

“1917’den 1922’ye kadar devam eden ikinci safhada yazdığı mensur şiirler “Erenlerin Bağından”, “Okun Ucundan”ve ayrı birkaç parçadan ibarettir. Erenlerin Bağından his, fikir ve üslup bakımından Yakup Kadri’nin mensur şiirde ulaştığı en yüksek merteye olduğu için onu diğerlerinin mihveri saymak mümkündür. Rahmet (1917) şahsi sevgilerden sıyrılarak mustarip insan kitleleriyle temastan doğan şefkat duygusuna, dar ferdiyetçi dünyadan içtimai görüşe varışın ifadesidir.

Yakup Kadri ikinci safhadaki mensur şiirlerinde: insan ömrü, saffet, uzlet, azap, dünya zenginliği, saadet, aşk, ölüm, şiir ve ruhun tatminsizliği gibi devrin maneviyatını idare eden kıymetlerin mistik bir görüşle adeta lekziğini yapar” (Akı, 2001: 63).

1.3. SODOM VE GOMORE HAKKINDA

Bu roman konusu bakımından dikkat çekicidir. Eser 1928’li yıllarda kaleme alınmıştır. O dönemde Türk toplumunda görülen kültürel yozlaşma tüm ayrıntılarıyla okuyucunun gözü önüne serilmiştir.

“Eser 1928 yılında Yakup Kadri tarafından kaleme alınmıştır. Mütareke yıllarındaki İstanbul’u anlatmaktadır. Romana göre o yıllarda İstanbul kozmopolit bir şehirdir. Eserde milli benliğini yitiren kozmopolit çevreler eleştirel bir dille anlatılmıştır. Örnek olarak Sami Bey ve ailesi ele alınmıştır ve romanın konusu olmuştur. Kişisel çıkarlar bu eserde ön planda görülmüş ve bu tutum eleştirilmiştir. İyi ve kötü çatışması romanda ön plandadır. Sami Bey’in kızı Leyla’yı seven Necdet olumlu bir tip olarak romanda yer alır. O bu kokuşmuş toplum içinde, kurtuluşu arayan ve bekleyen bir kişidir. Kurtuluşu da Anadolu’dan bekler; sonunda da bu bekleyişi gerçekleşir ve Türk ordusu İstanbul’a girer. Böylece, ruh sapıklıkları ve huzursuzluklar son bulur.

Yakup Kadri bu romanında bir tür idealizm ardındadır ve Necdet bu idealizmin temsilcisidir; belki de Yakup Kadri’nin kendisidir. Romanın iyi bir kurgusu ve sağlam bir anlatımı vardır. Dili de oldukça yalındır” (Uyguner, 1993: 88).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKÇEDE KELİME GRUPLARI

2.1. DİL

Dil iletişimin en güçlü araçlarından biridir. İnsanlar arası anlaşmayı sağlayan güçlü bir vasıta.

“Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir. Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta. İnsanlar duygularını düşüncelerini, fikirlerini, hükümlerini birbirlerine nakletmek, meramlarını birbirlerine anlatmak için dil denilen vasıtaya başvururlar” (Ergin, 2008: 3).

Kişilerin duygu ve düşüncelerini aktarmada en önemli araç dildir. Dil oluşumu bakımından kendine has çeşitli özellikler taşır. Bu özellikler zamanla değişebilir, yani dil daima gelişim ve değişim gösteren canlı bir varlıktır. Fakat bu değişim dilin kuralları çerçevesinde olur.

“Dil bir oluşumdur. Dili kelimeler, kelime grupları ve cümleler oluşturur. Kelimeler, kelime grupları, dilimizin inceliklerinin, güzelliklerinin çok önemli birer göstergesidir. Bunlar üzerinde çalışmalar yapmak, onları kalıcı hale getirmek dilin sağlamaştırılması ve kalıcı olması açısından büyük önem taşımaktadır. Dil kalıcı olursa kültür de kalıcı olur. Dolayısıyla toplumun temelleri de sağlam olur. Dil, bir milletin kültürel değerlerinin başında gelir. Bundan dolayı ona büyük ehemmiyet vermek gerekir. Aynı dili konuşan insanlar “millet” denilen sosyal varlığın temelini teşkil eder” (Kaplan, 2001: 35).

Dil seslerden oluşan kurallı bir sistemdir. Bu sistemi işaretler oluşturur.

“Dil insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir. Elle, başla, gözle, kaşla işaretler yaparak da bazı duygularımızı düşünce ve dileklerimizi anlatırız. Fakat en mükemmel anlatma (expression) vasıtamız dildir” (Banguoğlu, 2004: 9).

Dile başka bakış açısıyla Günay Karaağaç şöyle tanım getirmiştir. *“Dil gerçek dünyanın, dilin saymaca birimleri ile yeniden kurulmasıdır”* (Karaağaç, 2012: 37).

Eğer kelime ve kelime gruplarını iyi bilir ve kavrarsak bu bize edebiyat dünyasında da kolaylık sağlar. Bir yazarın eserlerinde sıklıkla kullandığı kelimelerin ve kelime gruplarının neler olduğunu bilmek bize o yazarın üslubu hakkında yorum yapabilme imkânı sağlar.

2.2. KELİME GRUBU KAVRAMI

“Kelime, manası veya gramer vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur” (Ergin, 2008: 95).

Kelime grubu kavramının adlandırılmasında, dil bilimcilerin farklı kavramlar kullandığı görülür:

Yine dil bilimcilerin kelime grupları tanımları da birbirinden farklıdır:

Muharrem Ergin’e göre: *“Kelime grubu birden fazla kelimeyi içine alan, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliğidir. Kelime grubu için birden fazla kelime birtakım kaidelerle belirli bir düzen içinde yan yana getirilir. Böylece belirli bir düzenle kurulduğu için kelime grubunun yapısında bir bütünlük bulunur”* (Ergin, 2008: 374).

Bilal Aktan : *“Cümle içinde kavramlar arasında ilişki kurmak üzere birden çok kelimenin belirli kurallar ile yan yana getirilmesinden oluşan, yapı ve anlamındaki bütünlük dolayısıyla cümle içinde tek bir nesne veya hareketi karşılayan ve herhangi bir yargı bildirmeyen kelimeler topluluğuna kelime grubu denir.”* Şeklinde tanımlar (Aktan, 2016: 2).

Leyla Karahan : *“Kelime grubu, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği bir durumu veya bir hareketi karşılamak üzere, belirli kurallar içinde yan yana gelen kelimeler topluluğudur. Türkçede varlık, kavram, nitelik, durum veya hareketler, kelime ve kelime grupları ile karşılanır. İki dil birliği arasındaki fark, kelime grubunun bir kelimeler topluluğu oluşudur.”* şeklinde tanımlar (Karahan, 1993: 11).

Günay Karaağaç’a göre: *“Söz öbeği, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu veya bir hareketi karşılamak üzere, belirli kurallar içinde yan yana gelen sözler topluluğudur”* (Karaağaç, 2009: 129).

Ahmet Topaloğlu kelime grubunu: *“Birden çok kelimedenden oluşan, yapısında ve anlamında bir bütünlük bulunan, cümle içinde tek öge olarak işlem gören söz dizisi.”* şeklinde tanımlar (Topaloğlu, 1989: 115).

2.3. KELİME GRUPLARININ ÖZELLİKLERİ

Türk yazınında kelime gruplarının özellikleri farklı şekillerde yorumlanarak aktarılmıştır.

Kelime grupları için kullanılan terimler ve tanımlar farklılık gösterse de kelime gruplarının özelliklerini Leyla Karahan şöyle sıralamıştır.

1. *Kelime grupları, cümle ve diğer kelime grupları içinde tek kelime gibi, isim, sıfat, zarf ve fiil görevi yapar.*

2. “Kelimelerin grup içindeki sıralanışı kurallıdır. Görev bakımından birbirine denk olmayan unsurların bulunduğu bir kelime grubunda ana unsur, genellikle grubun sonundadır. ‘**Yemyeşil ovalar**’ ve ‘**kuş sesleri**’ tamlamalarında, grubun ana unsurları olan ‘**ovalar**’ ve ‘**sesleri**’ kelimeleri sonda, yardımcı unsurları olan, ‘**yemyeşil**’ ve ‘**kuş**’ kelimeleri ise baştaadır. Fiile dayalı gruplarda bu düzen, aynı zamanda hareketin oluş sırasını gösterir. ‘Gülü koparıp koklayınca’ kelime grubunda, ‘kopar’ fiili, ‘kokla-’ fiilinden önce gerçekleştiği için, başta bulunmaktadır. Sadece birleşik fiil ile edat grubunda, ana unsur başta bulunur. Bu gruplarda ikinci unsur, bir çekim unsurudur.”

3. Kelime gruplarında unsurların sırası, şiir ve konuşma dilinde bozulabilir.

“**Hakkıdır hakka tapan milletimin** istiklal. (SA) (Hakka tapan milletimin/hakkıdır.)

4. Kelime gruplarının diğer kelime ve kelime gruplarıyla ilişkisi grubun sonundaki çekim ekleriyle sağlanır. Çekim eki bağlandığı kelimeye değil o kelime grubuna aittir.

“Çalışkan insan/kendi varlığında hüküm süren bir ahengi/bütün kainata /nakleder (BŞ).

Bu cümlede, birinci kelime grubu çekim eki almamış, ikinci kelime grubu “-i” yükleme eki ile, üçüncü kelime grubu da “-a” yaklaşma eki ile fiile bağlanmıştır.

5. İki den fazla kelimeli kelime gruplarında iç içe geçmiş, birbirini tamamlayan başka kelime grupları bulunur.

“**küçük odadaki mumun/soluk ışığı**” isim tamlamasının birinci ve ikinci unsuru sıfat tamlamasıdır.

6. Kelime gruplarının vurgusu, grubun yapısına göre değişir. Vurgu, başta, sonda veya sondan bir önceki kelime üzerinde olabilir. Bazı gruplarda, bütün unsurların vurgusu aynıdır (Karahana, 1993: 12).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SODOM VE GOMORE ADLI ESERDEKİ KELİME GRUPLARI

3.1. İSİM TAMLAMASI

İsim tamlamaları en az iki kelimededen oluşur. Bu kelimeler arasında anlam ilgisi bulunur.

Aralarında anlamca ilgi bulunan en az iki ismin oluşturduğu kelime grubuna “isim tamlaması” denir (Keskin, 2003:167).

“Bir isim unsurunun, iyelik sistemi içinde bir başka isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur. İsim tamlamasında birinci unsur, ikinci unsura ilgi hâli ile bağlanır. Bu hâl, zamirlerde ekli, isimlerde ise ekli veya eksizdir. Tamlamanın ikinci unsuru daima iyelik eki taşır. Bu tamlamada ana unsur, sonda bulunur. Birinci unsur tamlayan, ikinci unsur tamlanandır” (Karahan, 1993: 13).

“Belirtili ad tamlamasında tamlayanın tamlanana bağlılığı ağacın dalı, insanın iyisi, gözlerinin rengi, mavinin tonu örneklerinde olduğu gibi, belirli fakat geçici olduğu hâlde, belirtisiz ad tamlamalarında tamlayanın tamlanana bağlılığı belirsiz fakat sürekli. Anlamca da tamlananın ayrılmaz bir parçasıdır. Bundan dolayı tamlamanın iki ögesi arasına bir başka gramer ögesi giremez. Bu niteliği dolayısıyla belirtisiz ad tamlamaları dilimizde çeşitli adlar; özellikle tür, alet, aygıt, makam, kuruluş görev adı alan birleşik adlar, benzetme vb. özellikli daha başka adlar kurmaya elverişlidir. Benzetme vb. özellikli daha başka adlar kurmaya elverişlidir” (Korkmaz, 2003: 272).

İsim tamlamaları, tamlayanın ilgi ekini alıp almamasına göre; “Belirtili İsim Tamlaması” ve “Belirtisiz İsim Tamlaması” olmak üzere ikiye ayrılır.

“Alışılmış ifadesiyle ‘belirtisiz isim tamlamaları’ niteleme, ‘belirtili isim tamlamaları ise –adlarından da anlaşılacağı gibi- belirtme grubu oluşturur. Yani tamlayan öge durumundaki isim, belirtisiz isim tamlamalarında bir niteleme sıfatı, belirtili isim tamlamalarında ise bir belirtme sıfatı görevi yüklenmiştir” (Gemalmaz, 1996: 165).

3.1.1. Belirtili İsim Tamlaması

“Tamlayanı yani birinci unsuru ilgi hâli eki (-In, -nIn) alan isim tamlaması, belirtili isim tamlamasıdır. Belirtili isim tamlamalarında tamlayan belirli bir nesneyi göstermektedir. Bu tamlamalarda tamlayan belirtme görevi yapar. Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasında ekle sağlanan geçici bir ilişki kurulmuştur” (Aktan, 2016: 11).

Barışın +güvercini

Yusuf un+türküsü

“Belirtili isim tamlaması, “ tamlayan + *ın/in* (ilgi hal eki) + tamlanan + *ı/i; sı/si* (iyelik eki)” biçiminde oluşur” (Keskin, 2003:168).

Belirtili isim tamlamalarının unsurları yer değiştirebildiği gibi unsurları arasına başka unsurlar da girebilir.

İncelediğimiz eserde belirtili isim tamlamalarının unsurları arasına başka unsurların da girdiğini gördük.

Örnek: **Dorian Gray’in/ size benzeyen tarafı** yüzüdür. (17/20)

Yine eserde, uzun belirtili isim tamlamaları yapılarının olduğunu tespit ettik.

Örnek: Zira, **genç adamın/ bir İngiliz evine bu ilk gelişidir.**

1. **Alacakaranlığın/ içinde** kaçta geldiği görünmüyordu; (6/1)
2. **Öğle yemeğinde içtiği Bourgogne ve Bordeaux şaraplarının/mahmurluğu** ile iyice buğulaşmıştı. (6/3)
3. Başucundaki lâmbayı açtı ve koyu kırmızı bir aydınlıkta **saatin/ beşi çeyrek geçtiğini** gördü... (6/6)
4. Fakat, **davet sahibinin/kızıyla** aralarında henüz başlayan flörtün herhangi bir sebeple aksamasına Captain Gerald Jackson Read’in gönlü razı değildi. (6/11)
5. Fakat, **davet sahibinin kızıyla aralarında henüz başlayan flörtün/** herhangi bir sebeple aksamasına Captain Gerald Jackson Read’in gönlü razı değildi. (6/12)
6. Fakat, davet sahibinin kızıyla aralarında henüz başlayan flörtün herhangi bir sebeple aksamasına **Captain Gerald Jackson Read’in/gönlü** razı değildi. (6/13)
7. Bunlar yüzünden **hükümetinin/ kendisine emanet ettiğimühim işleri** bile görmeğe vakti kalmıyordu. (6/18)
8. **Büyük Britanya askere alma bürolarının/ Hint Okyanusu adalarındaki balta girmemiş ormanları...** (6/24)
9. Büyük Britanya askere alma bürolarının/ Hind Okyanusu adalarındaki balta girmemiş ormanlarından çırılçıplak toplayıp getirdiği **ve Captain Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, tüysüz zabitlerin/ kumandası...** (6/28)
10. Yabani insanlar bile kolayca disiplin altına girer de **bu memleketin/kadınları** girmez! (6/29)

11. Gerçi **Captain Gerald Jackson Read'in/ bu kadınlara kendisinden bir şey verdiği** yoktu. (7/13)
12. **Kavgalarının/mevzuunu** teşkil etmek ve hiçbir dakika kendi haline bırakılmamaktır ki onu yoruyor, sarsıyor, sinir sistemine bir tuhaf gerginlik veriyordu. (7/17)
13. **Yatağının/ içinde** uzun bir an daha gerindi, esnedi, sağdan sola, soldan sağa döndü. (7/20)
14. **Odanın/ kapısı** hafif ve tereddütlü vuruşlarla çalınıyordu. (7/22)
15. **Vücudunun/** daha o kadar yatakta kalmağa **ihtiyacı** vardı ki, hemen gelmesine karar verdi. (7/26)
16. Adımlarla Captain G. Jackson **Read'in/yatağına** yaklaştı. (7/30)
17. Captain G. J. Read **kızın/ acele etmesini** istiyordu: (8/8)
18. Rus kızı, göz **kapaklarının/altından**, koyu kırmızı aydınlığın içinde güzelliği insanlık ve tabiat dışı bir ifade alan delikanlıya bakıyordu. (8/11)
19. **Koyu kırmızı aydınlığın/içinde** güzelliği insanlık ve tabiat dışı bir ifade alan 13delikanlıya bakıyordu. (8/11)
20. Captain G. Jackson Read **pijamasının/düğmelerini** iliklemeden yatmıştı. (8/14)
21. **Genç kızın/dikkatini**, en ziyade G. Read'in açık yakasından ileriye doğru uzanan çıplak, beyaz ve düzgün boynu çekiyordu. (8/16)
22. Genç kızın dikkatini, en ziyade **G. Read'in/açık yakasından** ileriye doğru uzanan çıplak, beyaz ve düzgün boynu çekiyordu. (8/16)
23. Genç kızın dikkatini, en ziyade **G. Read'in/açık yakasından ileriye doğru uzanan çıplak, beyaz ve düzgün boynu** çekiyordu. (8/17)
24. Bu boyun Rus **kızının/ gözlerini**, bakılması ayıp ve fakat cazibesine dayanılmaz şeyler gibi durmadan kendisine çekiyordu; 8/18)
25. Elindeki törpü az kalsın, **G.J. Jackson Read'in/tırnağından** etine kayayazdı (8/21)
26. Kızcağız arada bir **Captain G. J. Read'in/başına** da bakmaktan kendini alamıyordu. (8/23)

27. **Apollon heykelinin/ gövdesinden** alınıp bin özenle bu yontulmuş boynun üzerine konulmuştu. (8/25)
28. Apollon heykelinin gövdesinden alınıp bin özenle **bu yontulmuş boynun/ üzerine** konulmuştu. (8/26)
29. **Sanatkârın/elinden** çıkmış ve zamanın cefasını hiç görmemiş. (8/29)
30. Sanatkârın elinden çıkmış ve **zamanın/ cefasını** hiç görmemiş. (8/29)
31. Bu, kaç yaşında bir insanın/kafasıdır? (8/31)
32. **Bunun/ cinsiyeti** nedir? Bu kadın mıdır, erkek midir? (8/31)
33. Gözlerini ona çevirip **gözlerininiçine** dikince zannetti ki bu, nev'i tükenmiş mitolojik bir hayvanın başıdır. (9/5)
34. Gözlerini ona çevirip gözlerinin içine dikince zannetti ki bu, **nev'i tükenmiş mitolojik bir hayvanın/ başıdır.** (9/6)
35. Gerçi **Beyoğlu'nun/bir berber dükkânının** bu odaya bir manikür işi için gönderdiği zavallı Rus kızı o Tanrıçalardan biri değildi. (9/11)
36. Gerçi Beyoğlu'nun bir berber dükkânının bu odaya bir manikür işi için gönderdiği zavallı Rus kızı **o Tanrıçalardan/biri** değildi. (9/13)
37. Ne çare ki **Captain G. Jackson/ Read'incanı** bir şey istemiyordu. (9/19)
38. **Dişlerinin/ arasından** acayip bir ıslık çalar gibi kıza sordu: (9/22)
39. **Kara gözlü Ophelia'sının/ kendisini helecan ile belediğinden** emindi. (9/30)
40. **İstanbul'da tanıdığı kadınların/mukayese edilmez bir surette- en zekisi,/ en bilgisi/ ve İngiliz terbiyesine, İngiliz kültürüne en ziyade yakın olanı/**ydı. (10/8)
41. Öyle ki, Captain G.J. Read **bunun/ yanında** bulunduğu zamanlar muhitini hiç yadırgamıyor. (10/11)
42. **Gözününönünde** canlandırabildiği güzellikler yalnız bundan ibaret kalıyor. (10/20)
43. **Captain'in/sonuncu parmağının** üzerine en son tuşu vurmaktaydı; (10/27)
44. Bir tekmede **yatağının bütün/ örtülerini** üstünden atıp odanın ortasına hopladı. (11/1)

45. Bir tekmede yatağının bütün örtülerini üstünden atıp **odanın ortasına** hoplastı. (11/2)
46. Bu ev Nişantaşı'nda **yeni bir apartmanın/ikinci katıdır**. (11/7)
47. Captain G. Jackson Read **ev sahibinin/ ismini** pek iyi hatırlayamıyor. (11/8)
48. İyi hatırlayamıyor, fakat **kızının/küçük ismini** dilinden düşürmüyordu. (11/9)
49. Her söyleyişinde ona frenkçe de **bir çiçek isminin/ sesini** veriyordu. (11/11)
50. Kızlarıyla rekabet eden kart **işvecilerden/ biri**ydi. (11/17)
51. **Düyunu Umumiye'nin/eski yüksek memurlarından** Sami Bey adında bir alafanga emekli tipi idi. (11/18)
52. **Düyunu Umumiye'nineski yüksek memurlarından/Sami Bey adında bir alafanga emekli tipi** idi. (11/19)
53. Captain G. Jackson Read **gözünün/ rastladığı** bazı tanıdıklarını hafif ve ihmalci bir baş hareketiyle selamladı; (12/10)
54. **Parmaklarının/ ucuyla** ev sahibesinin eline dokundu. (12/12)
55. Parmaklarının ucuyla ev **sahibesinin/ eline** dokundu. (12/12)
56. **Kocasının reveransına** yalnız bir gülümsemeyle karşılık verdi. (12/13)
57. **Masanın/ önünde** tekrar Leylâ ile konuşmağa başladı. (12/14)
58. **Misafirlerinin/ fincanına** çay koyuyor, hem de soruyordu: (12/16)
59. Lâkin ben onunla **sizin/ aranızda** manevi bir benzerlik olduğunu işaret etmek istemedim ki... (12/25)
60. **DorainGray'in/ size benzeyen tarafı yüzüdür**. (12/27)
61. **Captain G. Jackson Read'in/ girdiği** esnada neşeli, sathî ve havai konuşmaların cıvıltısıyla dolu salona şimdi bir acayip sessizlik çökmüştü. (13/7)
62. **Havai konuşmaların cıvıltısıyla** dolu salona şimdi bir acayip sessizlik çökmüştü... (13/8)
63. **Yanlarındaki erkeklerin/ kendilerine ne söylediklerini** işitmeyen, erkekler de artık bunlara ne söylemek lâzım geldiğini bilmeyen bir hal vardı. (13/11)

64. Barutu bayatlamış fişekler gibi **odanın içinde** basit bir yüksekliğe kadar çıkıp sönüveriyordu. (13/15)
65. **Sahanın/ burada da, İngilizler tarafından işgal edildiğini** hisseden birkaç Fransız zabiti, boşuna bir mağlubiyet manzarası göstermemek için ortadan sıvıştı. (13/17)
66. **Bunun/ üzerine** meydanda konuşacak kimsesi kalmayan bazı hanımlar... (13/20)
67. Kalmayan bazı hanımlar **salonun/ öbür köşesinde** durmadan viski içip kimsenin bir şey anlamadığı tuhafliklarına hararet veren Majör Will'in yanına sokuldular. (13/21)
68. Durmadan viski içip **kimsenin/ bir şey anlamadığı** tuhafliklarına hararet veren Majör Will'in yanına sokuldular. (13/22)
69. **Tuhafliklarına hararet veren Majör Will'in/ yanına** sokuldular. (13/23)
70. **Bu Majör Will'in/ İstanbul'da ne yaptığını** ve ne olduğunu bilen yoktur. (13/25)
71. Fakat **bu şehrin/ herhangi bir âlemine** girilse orada mutlaka kendisine rastlanır. (13/26)
72. Şişman vücudu kâh **işveli kadınların/ ayakları** altında bir puf vazifesini görür. (13/29)
73. Geldiği günden beri sürdüğü hayat **bu iddianın/ canlı bir ispatı** idi. (14/4)
74. Bu çağrılış üzerine hayta delikanlı sırtarak yanına sokulunca **Major Will'in/ keyfi** yerine gelir, madeni bir sesle gülerdi. (15/5)
75. **Amirinin/ emirini** bildirmiş bir asker ciddiyetiyle dimdik dururdu. (15/11)
76. Ve Orhan Bey bu vazifeyi yerine getirmek için askerî adımlarla gidip **Hanımın/önünde** dikilirdi. (15/19)
77. **Bazı fikirlerinin/ çelinmesi** güç kadınlar hakkında ise daha ciddi bir hava içinde ikisi baş başa verip ya bir yandan kuşatma veya bir cepheden saldırma için lâzım-gelen strateji plânını tesbit ederler ve ona göre sinsi bir harekete geçerlerdi. (15/19)

78. Madam Sinos'tan sonra Beyoğlu salonlarında güzelliğiyle en çok şöhret bulan **bu kadının Captain G. Jackson Read'in İstanbul'da ilk göz ağrısı olduğunu** bilmeyen yoktur. (15/30)
79. **Uykusuz bir gecenin/ bütün ıstıraplarıyla yatağının içinde kıvranıp duruyordu.** (50/12)
80. Boş yere **kalbinin/ üstüne** soğuk kompresler koydu. (50/14)
81. **Sokağın/ uğultusundan** korunmak için kulaklarını tıkadı. (50/15)
82. Kalbi **vücudunun/ her tarafında** atıyor. (50/20)
83. **Mısırlıların/ çok kullandıkları** kazık cezasıdır. (51/3)
84. Gerçekten, **Necdet'in/ kazığa çakılmış bir idam mahkûmundan hiç farkı** yoktu. (51/7)
85. **Onun/ kendi şuurunun** hiçbir şeyle yumuşamıyan, hiçbir şeyle uyuşmıyan katılaşmasından başka bir şey değildi. (51/10)
86. **Leylânın/ bütün resimleri, mektupları, hâtıra eşyası** hepsi birden ya kendisine geri verilmek veyahut doğruca ocağa atılmak üzere, odanın bir köşesinde, yerde, bir yatak bağının içinde sarılmış duruyordu. (51/15)
87. **Bir yatak bağının içinde** sarılmış duruyordu. (51/18)
88. **Necdet'in/ bir türlü kapanmak bilmeyen gözleri,** yarı karanlığın içinde, arasıra. bu hüznü çıkma rasladıkça vücudunu bir fena ürperme alıyor. (51/19)
89. Necdet'in bir türlü kapanmak bilmeyen gözleri, **yarı karanlığın/ içinde,** arasıra. bu hüznü çıkma rasladıkça vücudunu bir fena ürperme alıyor. (51/20)
90. **Leylânın/ bir haber, bir ses, bir pişmanlık belirtisi** veya sadece bir münakaşayı mümkün kılacak bir sitem bekliyordu. (51/29)
91. Nihayet, **günün/ birinde** tanıdıklarından Nuriye Hanım isminde bir kadıncağızın kendisini çaya dâveti onu yeni bir heyecan devresine attı. (52/7)
92. **Necdet'in/ bu hanımla münasebetleri,** kendi aralarında çıkan bu dargınlıkta ona bir arabulucu rolünü oynamak cüretini verecek kadar samimi değildi. (52/10)
93. **Komplonun bulunacağına** ihtimal vermektan kendini alamıyordu. (52/14)
94. Zorla **benim/ kollarım** arasına itecek değiller ya! (52/19)

95. **Memleketimizin/ munevver gençliğiyle tanışmak istiyor**”, demişti. (52/22)
96. Zaten bu Nuriye Hanım, ötekiler gibi **işin/ yalnız alayında** ve “mondanite”sinde olanlarından değildi. (52/24)
97. Türk kadınları arasında kendi **isminin/ de geçmesine** çalışıyordu. (53/2)
98. **Robert Kolej muallimlerinden/ veya müdürlerinden/ biri** olduğuna hükmettiği beyaz saçlı bir ihtiyardan başka hiç kimseye rast gelmedi. (53/10)
99. Tabiatıyla, **Nuriye Hanımın/ bahsettiği** Amerikalı kız oradaydı. (53/12)
100. **Amerikalı zabitlerden/ biri** Necdet’e yerini verdi. (53/21)
101. Oturun bakalım, **MissFannyMoore’ un yanına**. (53/22)
102. Aman yarabbi, ne tesadüf! **Salonun/ kapısından içeriye Sami Beyin karısıyla kızı Leylâ girmesinler mi?** (53/27)
103. Aman yarabbi, ne tesadüf! Salonun kapısından içeriye **Sami Beyin/ karısıyla kızı Leylâ girmesinler mi?** (52/28)
104. Kalkınca bir eliyle yakındaki **koltuklardan/ birinin** arkalığına dayanmak zorunda kaldı. (53/30)
105. **Gövdesinin/ altında** bacakları o kadar titriyordu ki... (53/31)
106. **Sami Beyin/ karısı** öpsün diye elini uzatırken başına sallayıp... (54/2)
107. Ya **Sami Beylerin/ evinden** bir hafta evvelki çıkışı ne idi? (54/9)
108. Taksime, oradan bilmem **hangi cehennem/ bucağına** o çılgınca dolaşılar. (54/12)
109. **Necdet’in/ kızıışmış muhayyilesinin** icat ettiği bir kuruntudan mı ibaretti? (54/17)
110. Yalnız **vücudunun/ mekanizmasında** sanki birden bire duruvermiş bir şey vardı. (54/22)
111. **Sizin/ gözleriniz** de çok güzel!” dedi. (55/7)
112. **Bütün Türklerin/ gözleri** böyle çekici, siyah ve ateşlidir. (55/8)
113. **Konuşan kadının yüzüne** ilk defa olarak dikkatle baktı. (55/11)
114. Türkler, gerdek gecesine kadar **alacakları kızın/ yüzünü** görmezlermiş. (55/24)
115. **Günün/ birinde** gelinle güvey bir yatak odasının içinde buluşuverirlermiş. (55/27)

116. Lâkin **bu tarzda evlenmenin/ mahzurları**, daha doğrusu tehlikeleri pek çoktur. (56/4)
117. Amerikalı kız, **genç adamın/ yüzüne** küçümseyici bir gülümsemeyle baktı. (56/9)
118. Nuriye Hanımın/ **yüksek sesle bu hitabı** odanın içindekileri sedirin etrafına topladı. (56/18)
119. Nuriye Hanımın yüksek sesle bu hitabı **odanın/ içindekileri** sedirin etrafına topladı. (56/18)
120. Nuriye Hanımın yüksek sesle bu hitabı odanın içindekileri **sedirin etrafına** topladı. (56/9)
121. Herkes **birbirinin/ yüzüne** bakıyordu. (56/29)
122. Ve bunu söyledikten sonra **herkesin/ yüzüne** ayrı ayrı bakıp berrak bir kahkaha salıverdi. (57/3)
123. Fakat, **odanın/ havasında** bir acayip durgunluk belirivermişti. (57/4)
124. **MissFannyMoore'un iki yanında** uzanan Amerikalı delikanlılar bile bu durgunluğun tesirini yenemedi. (57/6)
125. MissFannyMoore'un iki yanında uzanan Amerikalı delikanlılar bile bu **durgunluğun/ tesirini** yenemedi. (57/8)
126. **Leylâ'nın/ gözleri** birkaç defa Necde'tin gözleriyle çatıştı. (58/5)
127. Leylâ'nın gözleri birkaç **defa Necdet'in/ gözleriyle** çatıştı. (58/5)
128. Bakışları **zehirli bir öfkenin siyah şimşekleriyle** yüklüdü. (58/6)
129. **Leylâ'nın/ çok hırçın bir kız olduğunu** öteden beri bilirdi. (58/11)
130. Leylâ hemen **onun/ üstüne** atılacak ve tırnaklarını boğazına geçirecek gibiydi. (58/13)
131. Bununla beraber isterseniz **onun yerine** siz söyleyin! (58/22)
132. Leylâ dudaklarını ısırды ve **gözlerinin/ ucuyla** tahkir edercesine Necdet'e bakarak... (58/24)
133. Bütün bu sinirlilik **benim/ hakkım** iken ona ne oluyor? (58/32)
134. Acayip mahlûk imiş gibi **kaşlarının/ altından** korka korka ona bakıyordu. (59/6)

135. **Sami Beyin/ karısıyla** kızı Nuriye Hanımın salonda kaldıkları müddetçe genç adamın bu eziyetli vaziyeti devam etti. (59/8)
136. **Sami Beyin/ karısı** Necdet'e... (59/10)
137. İşte **bugünün/ ertesinde** Necdet Leylâ'dan Fransızca yazılmış şöyle bir mektup aldı. 59/16)
138. Necdet, dün **Nuriye Hanım'ın/ çayında** pek fena idim. (59/18)
139. Bilmem neden seninle **sedirin/ içinde** yan yana oturan o soğuk, o deli Amerikan kızı benim sınırlarımı alt üst etti. (59/19)
140. Amerikan kızı **benim/ sınırlarımı** alt üst etti. (59/20)
141. Ne olduğu bellisiz bir kadın; **avantürilerin/ biri...** (60/2)
142. Adeta mahsustan gider, arar bulur ve “**monde**”un/ **içine** sokmağa çalışır. (60/4)
143. Zavallı dostum; halbuki sen dün;**onun/ zekâsının** parlaklığından pek kamaşmış bir haldeydin! 60/8)
144. Bu şartlatanın, “**poseuse**”ün/ **birisidir**, aldanma! (60/11)
145. **Kadının/ hali**; senin halin; her ikinizin birden haliniz benim sınırlarımı öyle bozdu. (60/16)
146. Kadının hali; **senin/ halin**; her ikinizin birden haliniz benim sınırlarımı öyle bozdu. (60/16)
147. Kadının hali; senin halin;**her ikinizin/ birden haliniz** benim sınırlarımı öyle bozdu. (60/16)
148. Kadının hali; senin halin; her ikinizin birden haliniz **benim/ sınırlarımı** öyle bozdu. (60/17)
149. **Necdet'in/ kendisine** dargınlığından bile haberli değildi. (60/27)
150. O telefon gecesi **Necdet'in/ yaptığı jesti** bile görmemişti. (60/28)
151. **Nişanlısının/ ilk defa olarak yüzüne bakmaksızın, elini sıkmaksızın yanından geçip gidişi...** (60/32)
152. **General karılarından/ biri** ürkmüş bir kuş sesi çıkardı. (100/2)
153. Huu; huu ... Bu tütsüler **benim başımı** döndürüyor, dedi. (100/4)

154. **Töreninin/ tadını** en çok Türk hanımları çıkarıyordu. (100/7)
155. Major Will'eşu veya bu eşyanın/ mânası, cinsi hakkında bilgi soruyorlardı. (100/9)
156. **Nermin'in/ annesi** Makbule Hanım ikide bir Sami Bey'in hanımının kulağına eğilip... (100/12)
157. Nermin'in annesi Makbule Hanım ikide bir **Sami Bey'in hanımının** kulağına eğilip... (100/12)
158. **Sami Bey'in/ karısı** ise bahçedeki çay saatinden beri bu hanımın durmadan kendisine yapışıp kalmasından çok eziyet çekiyordu. (100/16)
159. Sami Bey'in karısı ise bahçedeki çay saatinden beri **bu hanımın durmadan kendisine yapışıp kalmasından** çok eziyet çekiyordu. (100/17)
160. **Onun bulunuşunun** herhangi bir erkeğin kendisine yaklaşmasına mâni olduğunu sanıyordu. (100/18)
161. Fakat, bu çevrelerin her zaman yabancısı zavallı Makbule Hanım **denize düşmüş bir insanın/ bir tahta parçasına sarılışı** gibi Sami Beyin karısının yakasını bir an bırakmak istemiyordu. (100/24)
162. Fakat, bu çevrelerin her zaman yabancısı zavallı Makbule Hanım denize düşmüş bir insanın bir tahta parçasına sarılışı gibi **Sami Bey'in/ karısının** yakasını bir an bırakmak istemiyordu. (100/25)
163. **Bu kalabalığın içinde** Necdet de hemen hemen Makbule Hanımın vaziyetindeydi. (100/27)
164. Zira, **genç adamın/ bir İngiliz evine bu ilk gelişi**dir. (100/28)
165. Öte yandan **Leylânın tavır ve hareketlerini** aralıksız gözetlemek... (100/32)
166. **Kimin/ yanında** duruyor; gülüyor mu, mahzun mu; başını kime doğru çevirdi. (101/1)
167. Fakat birden **merdivenin/ ortasında** durup... (101/8)
168. **Öbürünün/ gözleri** bir adım önde yürüyen genç, levend bir İngiliz zabıtine dikilmiş. (101/19)
169. **Necdet'in/ bu sözleri** tam yardımına yetiştii. (101/22)

170. **Necdet'in/ koluna** dayanıp ve bu sefer Türkçe olarak... (101/27)
171. Necdet tam bu sırada **ensesinin/ üzerinde** CaptainMarlow'un nefesini duyuyordu. (101/29)
172. Necdet tam bu sırada **ensesinin üzerinde CaptainMarlow'un/ nefesini** duyuyordu. (101/29)
173. **MajorWill'in/ göstermek istediği** odalardan biri Boğaza bakan bir büyük veranda idi. (102/1)
174. MajorWill'in göstermek istediği **odalardan/ biri** Boğaza bakan bir büyük veranda idi. (102/1)
175. **Bunların/ önünde** muhteşem marpuçlu nargileler, sadef kakmalı sigara iskemleleri, yuvarlak gümüş tepsiler, içlerinde çubuklar, lüleler ve tavanda birtakım kuş kafesleri hep bir arada anlaşılmaz bir bütün teşkil etmekte idi. (102/4)
176. **Süslü mahbeslerinin/ içinde** makinalı oyuncak hareketleriyle bu telden o tele sıçrayarak ötüşüyorlardı. (102/16)
177. **Kalabalığın/ içinden** birisi... (102/18)
178. Nasıl mâbet, nasıl? **Hangi Tanrının/ mabedi?"** diye bağırdı. (103/2)
179. İşte **mabedin kapısının** anahtarı. (103/7)
180. MajorWill **genç kızın/ kulağına** eğildi... (103/12)
181. **Topluluğun/ dişi kısmı** merdivenlerden inmeğe başlamıştı. (103/15)
182. MajorWill yavaşça **mâbet dediği odanın/ kapısını** araladı. (103/17)
183. **Adamın/ çocukları ve torunları** tarafından o suretle kullanıldığına hiç şüphe yoktu. (103/28)
184. Tam o sırada Orhan Bey **Necdet'in/ yanına** yaklaştı. (104/1)
185. Bu **yalının/ sahipleriyle** biz, hem komşu idik. (104/4)
186. **Zavallıların/ şimdi başlarında** hiçbir kimseleri yok. (104/5)
187. Cihan Harbinde **servetlerinin/ son kırıntılarını** da yiyip bitirdiler. (104/7)
188. Burada; bu **yalının/ selâmlık kısmında..."** dedi. (104/18)

189. İki delikanlının bu kısa konuşmaları sırasında MajorWillodanın/ **her tarafında** elektrik lâmbalarını daha doğrusu elektrikli kandilleri açmış... (104/21)
190. Meselâ **mihrabın/ içine** on yaşlarında birer çocuk büyüklüğünde birbirlerine sarılmış, dudak dudağa öpüşen çıplak bir çiftin heykeli konulmuştu. (104/26)
191. **Bu alçıdan bebeklerin/ yakınlarına** varıldığı vakit, nasıl hayvani bir maksatla yapılmış oldukları hemen anlaşılıyordu. (104/29)
192. Nitekim, **bunun/ iki tarafına** konulmuş iki, “Amour” da...
193. Misafirler **bu esrarlı şeylerin herbirini** ellerine aldıkça merak ve tecessüsle soruyorlardı. (107/1)
194. Bu, **benim/ mabedimin** tılsımları... (107/5)
195. **Hepsinin/ ayrı ayrı fonksiyonları** vardır. (107/8)
196. Hi, hi, hi! Hele bilirsiniz ki, **dişinin/ eti** pek güç uyanır... (107/10)
197. **MajorWill’in/ gülmekten gözleri** tamamiyle kaybolmuştu. (107/18)
198. Bu barbar dekor içinde **onun/ yuvarlak, erguvani kafası** bir kocaman Mango’-yu andırıyordu. (107/19)
199. **Musikinin/ kaotik âhengine** birdüziye bir dans kasırgasıdır başladı. (107/25)
200. **Captain G. Jackson Read’in/ kucığına** düşmüş... (108/3)
201. Kendisini o tarzda başka bir **İngilizin/ kollarına** bırakmıştı. (108/7)
202. **Leylâ’nın/ ahabplarından** olduğunu bildiği yarı kadın, yarı erkek, yarı İngiliz, yarı şarklı bir mahlûkla dönmek zorunda kaldı. (108/10)
203. Leylâ ile **Captain Jackson Read’in/ yanlarından** her geçişinde vücudunu bir ürperme kaplıyordu. (108/18)
204. Kaybediyordu ki, **kollarının/ arasındaki** sert ve katı vücudu hırsla sıkığının farkına bile varmıyordu. (108/22)
205. Ne zaman ki, kadın **onun/ bu sıkışlarına** gizliden gizli karşılık vermeğe başladı... (108/24)
206. **Necdet’in/ hiddeti** bütün kadınlara yaygın bir tiksinti halini aldı. (108/25)
207. Yalnız kadının değil, **insanın/ ayaklarının** izi bile görülmesin. (109/1)

208. Kirli gösteren şey yalnız **kadınların/ kendileri** değil... (109/3)
209. **Onların/ erkeklerle temaları sırasındaki tavırları, hareketleri ve maymunlukları** idi. (109/4)
210. **Genç kızın/ ağzı** her zamanki gibi türlü türlü mazeretlerle dolu idi. (109/9)
211. **Bunların her birini** ayrı bir dikkatle Necdetin kulağına fısıldıyordu. (109/10)
212. **Kalabalığın/ içinde yanına gelip de...** (109/18)
213. Asıl o vakit üzüldürüm, Neci'ciğim . . . **Benim/ canımın içi!** (109/28)
214. Ve **öbürünün/ yüreğinde** bir şey eriyor gibi oldu. (109/29)
215. **Leylânın/ iradesine** kendini bırakmak zorunda kaldı. (110/4)
216. **Eski Osmanlı sefahetinin/ taşkınlıklarını** bize hikâye edenler Majör Will'in yalısında bir saat geçirmiş olsalardı o ana kadar bütün bildiklerini unutulardı. (110/13)
217. Gerçi **bu gürültünün/ velvelesinden** hiçbir ses eski yalının duvarlarından dışarıya yankı vermedi. (110/16)
218. **Bir coşkun selin/ anafoları** halinde sabaha kadar aktı, durdu. (110/24)
219. **Kadınların/ dekolteleri** insanın zihninden her fena düşünceyi kovacak kadar hilesizdi. (110/30)
220. Kadınların dekolteleri **insanın/ zihninden** her fena düşünceyi kovacak kadar hilesizdi. (110/30)
221. **Majör Will'in/ salonları**, caz denilen barbar musikinin... (110/32)
222. İngiliz zabiti **dişlerinin/ arasından** mırıldanıyor. (150/2)
223. Azize Hanım **gözlerinin/ ucuyla** Marlow'a sevdalı sevdalı bakışlar fırlatıyor; sesini yavaşlatıyor, yavaşlatıyor. (150/4)
224. CaptainMarlow**birbirinin/ üzerine** uzanmış duran ayaklarını "belki evet, belki hayır!" demek ister gibi iki yana sallıyor. (150/9)
225. **Azize Hanım'ın/ bahsettiği sürprizi** ona yapan CaptainMarlow oldu. (151/3)
226. **Önceki bölümde geçen konuşmanın/ üzerinden** on gün ya geçmiş ya geçmemişti. (151/5)
227. **Kendi kocasının/ iki eski ahbab gibi kol kola omuz omuza evden içeriye girdiklerini** gördü. (151/7)

228. **Azize Hanımın hayalinde** bu iki adam birbirinden o kadar ayrı ve o kadar başka iki âlemden idi. (151/12)
229. Atıf Bey yanında oturan **İngiliz zabitanın/ isminikarisından kimbilir kaç defa işittiği CaptainMarlow olduğunu** öğrenir öğrenmez hemen kendini tanıtmış... (152/2)
230. **Azize Hanım'ın/ kocasıym!**” demiş, işte... (152/6)
231. **Aynı masanın/ başında** ikinci bir tesadüf daha... (152/8)
232. Adam arasında o akşam **Azize Hanımın/ hayret ve merak ile seyrettiği** ahbaplığın kurulmasına yetmiş. (152/9)
233. Adam arasında o akşam Azize Hanımın hayret ve merak ile seyrettiği **ahbaplığın/ kurulmasına** yetmiş. (152/10)
234. Ayol kaç gündür **birbirimizin/ yüzünü** gördüğümüz var mı ki?.. (152/15)
235. **Yüzünün/ Keşmirî esmerliği** gözlerinin çevresine gelince adeta siyaha yakın bir koyuluk alıyor. (152/19)
236. Yüzünün Keşmirî esmerliği **gözlerinin çevresine** gelince adeta siyaha yakın bir koyuluk alıyor. (152/19)
237. **Çok derinden kırılmış bıyıklarının/ keskin çizgisi** altından aşağıya sarkan kalın etli, ıslak dudakları vardı. (152/22)
238. **kulübün/ açılış töreni gecesi**, yüzlerce davetli kalabalığı arasından, ayakta oyunu seyrederken bu çehrenin cazibesine kapılarak gidip Atıf Beyin yanına sokulmuştu. (152/25)
239. **Bakara masasının/ etrafı** o kadar kalabalıktı ki... (152/29)
240. CaptainMarlow'un**Atıf Bey'in/ yanında** daracık bir yer bulabilmesi için yarım saat ayakta fırsat kollaması lâzım geldi. (153/1)
241. Bu vaziyette **vücudunun/ bir tarafı** tamamiyle Atıf Bey'in vücuduna bitişik duruyordu. (153/5)
242. Bu vaziyette vücudunun bir tarafı tamamiyle**Atıf Bey'in/ vücuduna** bitişik duruyordu. (153/5)
243. **Atıf Bey'in/ müspet cevabı** üzerine daha çok sokuldu. (153/15)

244. Ama, **benim/ katılmam** belki bu şansınızı bozar, istemem” dedi. (153/17)
245. **Azize Hanımın/ kocası** tuhaf bir bakışla CaptainMarlow’un gözlerinin içine bakarak güldü. (153/19)
246. Azize Hanımın kocası tuhaf bir bakışla **CaptainMarlow’un/ gözlerinin içine** bakarak güldü. (153/9)
247. İngiliz zabiti teşekkür yerine **masanın/ altından** Atıf Bey’in dizini sıktı. (153/22)
248. Ve İngiliz zabiti teşekkür yerine masanın altından **Atıf Bey’in/ dizini** sıktı. (153/23)
249. **Azize Hanımın/ kocası** kendi içinden “Ne tuhaf çocuk bu! Diyordu. (153/23)
250. **Azize Hanımın/ kocası** aklından bu şeyleri geçirirken gözlerinin ucuyla da durmadan Marlow’u süzüyordu. (153/30)
251. Azize Hanımın kocası aklından bu şeyleri geçirirken **gözlerinin/ ucuyla** da durmadan Marlow’u süzüyordu. (153/31)
252. **Yanına gelip oturan delikanlının/ kendine sokuluşlarındaki** mânayı hissetmeğe başlamış. (154/3)
253. Ve işte Azize Hanıma bahsettikleri tanışma **büfenin/ başında** oldu. (154/13)
254. **Azize Hanım’ın/ kocası** olduğunu öğrenince hassasiyetinin tazeliğini bir parça kaybeder gibi oldu. (154/14)
255. Azize Hanım’ın kocası olduğunu öğrenince **hassasiyetinin tazeliğini** bir parça kaybeder gibi oldu. (154/15)
256. Atıf Bey, Marlow’alâzım **gelen işaretlerin/ hepsini** vermişti. (154/17)
257. Tekrar **kumar masasının/ başına** oturdukları vakit artık yalnız diz dize, dirsek dirseğe gelmekle kalmadılar, masanın altından elleriyle sıcak, gizli bir konuşmaya giriştiler... (154/19)
258. Tekrar kumar masasının başına oturdukları vakit artık yalnız diz dize, dirsek dirseğe gelmekle kalmadılar, **masanın/ altından** elleriyle sıcak, gizli bir konuşmaya giriştiler... (154/21)
259. **Azize Hanım’ın/ kocası** birbirinden ayrılmaz iki dost oldu. (154/23)

260. **Yarı vahşi, yağız yüzlü Türk erkeklerinin/ elinde** bir kız gibi hırpalanıp didiklenmek istiyordu. (155/1)
261. Zira **Atif Bey'in/ gözleri** bu akşam bir acayip ateşle parlıyordu. (155/5)
262. Pek belliydi ki CaptainMarlow' la yalnız, yapayalnız kalmağa can atıyor ve **gittiği yerlerin/ hiçbirini** yeter derecede içli dışlı gizli bulmuyordu. (155/9)
263. Her halinden fazla birşey yapmak istediği fakat **bunun/ nasıl yapılacağını** bir türlü kestiremediği anlaşılıyordu. (155/13)
264. Atif Bey bu saatte **karısının/ mutlaka bir yere çıkmış olacağından** emindi. (155/16)
265. Fakat **kapının/ eşiğinde** Azize Hanım'a rasgeliş bu cılız tasarımı da suya düşürdü. (155/21)
266. Mahzun mahzun **Marlow 'un/ yüzüne** baktı. (155/25)
267. **Bu akşam ziyaretinin/ mutlaka CaptainMarlow tarafından düzenlenmiş olması** hakkındaki kanaati idi. (156/8)
268. İşte şu saatte CaptainMarlow**unun/ evinde** bulunuyordu. (156/15)
269. Azize Hanım hep sessiz ve kederli görmeğe alıştığı **Captain'ın/ bu neşesi** karşısında adeta kamaşmış kalmıştı. (156/28)
270. **Yalnız onun/ bu coşkun anında** bile kendisiyle hiç meşgul olmayışı... (156/29)
271. Geri kalmıyor **onun/ bu kadar ihtiyatlı davranışına** bir mâna veremiyordu. (157/1)
272. **Söyleyenle dinleyenin/ tavırlarına** göre bunların birtakım açık saçık sözler olduğu anlaşılıyordu. (157/11)
273. **Söyleyenle dinleyenin tavırlarına göre bunların/ birtakım açık saçık sözler olduğu** anlaşılıyordu. (157/11)
274. **Azize Hanım'ın/ sabrı** taşıtı. (157/12)
275. Bir orta oyuncu maskaralığıyla **odanın/ içinde** dolaşan bu sırnaşık vurdumduymaz adam mond da tanıdığı o ağırbaşlı genç İngiliz zabiti midir? (157/23)
276. Her ikisi de **sahnenin/ bir tarafından** erkek olarak çıkıp öte taraftan kadın olarak giren veya yarım dakika içinde bir güçlü... (157/30)

277. İşte Azize Hanım, **zenbereği fırlamış bir makina hızıyla dönen beyninin/ içinde** bu hâdiseyi çözümlenmeğe imkân bulamıyordu. (158/5)
278. Doğru **benim apartmana** gideceğiz; dedi. (158/18)
279. Bu sefer **CaptainMarlow'un/ pazusunu** şiddetle sıktı. (158/23)
280. **Arabanın/ içine** girer girmez Atıf Bey CaptainMarlow'u büsbütün kendine çekti. (158/28)
281. İngiliz zabiti **vücudunun/ bütün diriliğini**, sertliğini kaybetmişti. (158/30)
282. **Genç İngiliz zabitinin/ yüzünde** olup biten bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte yüzünün bütün ifadesini değiştirmişti. (159/5)
283. Genç İngiliz zabitinin yüzünde olup biten bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte **yüzünün/ bütün ifadesini** değiştirmişti. (159/6)
284. **Önce bir hovarda delikanlı kafası taşıyan omuzlarının/ üstünde** şimdi bir tüysüz mektep çocuğunun karaktersiz başı vardı. (159/7)
285. Önce bir hovarda delikanlı kafası taşıyan omuzlarının üstünde **şimdi bir tüysüz mektep çocuğunun/ karaktersiz başı** vardı. (159/8)
286. Tıpkı **sizinkinin/ bir aile kızı oluşu** gibi. (159/20)
287. Ben şimdi **büsbütün başka bir maceranın/ içindeyim**. (159/24)
288. İşte, siz nihayet **böyle bir şeyin/ kahramanı** olmağa lâıksınız. (159/28)
289. Hani bir gün **Majör VVill'in/ yalıısına** gidiyorduk. (159/31)
290. Viraj yaparken **bir büyük yalının/ duvarına** çarpmıştık. (160/1)
291. Bu gürültü üzerine **yalının/ kocaman kapısı** açıldı. (160/3)
292. Ondan sonra Majör Will'e hemen her gidişimde **bu dönemeci en az hızla geçen otomobilin/ içinden** aynı evin pencereleri arasında mutlaka bir hareket sezer oldum. (160/17)
293. Ondan sonra Majör Will'e hemen her gidişimde bu dönemeci en az hızla geçen otomobilin içinden **aynı evin/ pencereleri** arasında mutlaka bir hareket sezer oldum. (160/18)
294. Yolda şoföre **bu yalının/ kime ait olduğunu** sordum. (160/22)

295. **Şehnaz Sultan'nın/ sarayıdır** demişler. (160/25)
296. Şehnaz Sultan mı? Amma yaptınız ha; bu, **şimdiki padişahın yeğenlerinden/ biridir**. Ve Nail Paşa'nın karısı... (160/27)
297. **Ve Nail Paşa'nın/ karısı...** (160/27)

3.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması

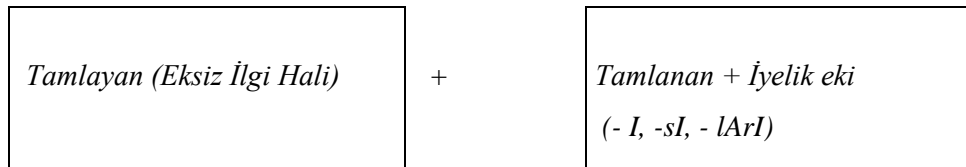
Tamlayanın ek almadığı tamlananın ek aldığı isim tamlaması çeşididir.

“Bu tamlama, belirsiz genel bir nesneyi, bir türü karşılar. Tamlamanın iki unsuru arasında dâimi bir ilişki mevcuttur. Bundan dolayı, belirsiz isim tamlamasında iki unsur arasına başka bir unsur giremez. Şiir dilinde, belirli isim tamlamasının unsurları yer değiştirebildiği halde, belirsiz isim tamlamasının unsurları yer değiştiremez” (Eker, 2003: 463).

Örnek: **Uzun, yassı ve üzeri ince altın kafesli bir kol/ saati** idi. (6/1)

Belirtisiz isim tamlamalarında tamlayan unsur bir cümle olabilir. Her belirtili isim tamlaması belirtisiz, her belirtisiz isim tamlaması da belirtiliye dönüştürülemez. Değişmezliği sağlayan, tamlama unsurları arasındaki anlam ilişkisidir.

“Belirsiz ad tamlaması, tamlayanı eksiz, yalın durumda bulunan; tamlananı teklik üçüncü kişi iyelik eki alan, yani belirti eki bulunmayan ad tamlamasıdır” (Karahan, 1993: 15)

Çoban + çeşmesi

1. **Öğle uykusundan epeyce geç uyandı.**(5/2)
2. **Yatak örtülerinin altından kolunu dışarıya uzattı.** (5/8)
3. **Uzun, yassı ve üzeri ince altın kafesli bir kol/ saati** idi. (6/1)
4. **Öğle/ yemeğinde içtiği** Bourgogne ve Bordeaux şaraplarının mahmurluğu ile iyice buğulaşmıştı. (6/4)
5. **Bir Türk evine çaya davetli olduğunu unutmamıştı.** (6/10)

6. Captain G. J, Read **aşk ve sevdâ/ oyunlarından** artık doymuştu. (6/17)
7. Bu **aşk/ delisi** kadınlar alayına “Rahat dur!.. Yerinde say!...” diye bağıracağı geliyordu. (6/22)
8. Fakat, **kadın/ cinsi** disiplin altına girer mi? (6/23)
9. **Büyük Britanya/ ordusundan** daha karman çormandır. (7/2)
10. **Bir eski Romalı/ sofrasına** davet edilmiş gibi hangi yemekten yiyeceğini şaşırıp kalmıştı. (7/9)
11. **Sinir/ sistemine** bir tuhaf gerginlik veriyordu. (7/18)
12. Bu, duru beyaz tenli ve kıpkızıl dudaklı bir körpe **Rus/ kızıydı**. (7/9)
13. **Bir kumru/ ötüşünü** andıran sesiyle sordu... (7/31)
14. Captain Read, **bir İngiliz/ lirası** rengindeki saçlarını beyaz ve uzun parmaklarıyla tarıyor. (8/1)
15. Rus kızı, **göz/ kapaklarının** altından... (8/10)
16. Koyu kırmızı aydınlığın içinde güzelliği insanlık ve **tabiat/ dışı** bir ifade alan delikanlıya bakıyordu. (8/11)
17. Onda, gerçekten **avını yutup doymuş ve sıcakta çöreklenip uyumuş bir munis yılan/ hali** vardı. (9/18)
18. Captain G. Jackson Read **ev/ sahibinin** ismini pek iyi hatırlıyamıyor. (11/4)
19. Ona frenkçe de **bir çiçek/ isminin** sesini veriyordu. (11/7)
20. Vay, bütün **işgal/ kuvvetleri** burada! (11/26)
21. Salondan geçerek yan yana **çay/ sofrasına** doğru yürüdüler. (12/4)
22. Parmaklarının ucuyla **ev/ sahibesinin** eline dokundu. (12/9)
23. Sonra herkese arkasını dönüp **masanın/ önünde** tekrar Leylâ ile konuşmağa başladı. (12/11)
24. Çünkü, bu **bir roman/ kahramanıdır**. (12/16)
25. Muhitinizdeki **insanlar tarafından** zorla kabul ettirilmiş bir histir. (13/1)
26. Sahanın burada da, **İngilizler/ tarafından** işgal edildiğini hisseden birkaç Fransız zabiti, boşuna bir mağlubiyet manzarası göstermemek için ortadan sıvıştı. (13/18)

27. Sahanın burada da, İngilizler tarafından işgal edildiğini hisseden birkaç Fransız zabiti, boşuna bir **mağlubiyet/ manzarası** göstermemek için ortadan sıvıştı. (13/20)
28. **Yeni doğmuş bir domuz/ yavrusu** gibi. (13/28)
29. Pembe ve şişman vücudu kâh işveli kadınların ayakları altında **bir puf/ vazifesini** görür. (13/30)
30. Elbette daha ziyade **akıl/ kârı** idi. (14/14)
31. **Cihan/ Harbinde** bir müddet yedek subaylık etti. (14/24)
32. Hâlâ **Türk zabiti/üniformasını** taşıyan ve bu iğreti kıyafet sayesinde kendisine işgal kuvvetleri kumandanları yanında resmî bir mevki teminine çalışan bu serserinin varlığından MajorWill'in bütün kadın ahbabları nefret ederler. (14/25)
33. Hâlâ Türk zabiti üniformasını taşıyan ve bu **iğreti kıyafet/ sayesinde** kendisine işgal kuvvetleri kumandanları yanında resmî bir mevki teminine çalışan bu serserinin varlığından MajorWill'in bütün kadın ahbabları nefret ederler. (14/25)
34. Hâlâ Türk zabiti üniformasını taşıyan ve bu iğreti kıyafet sayesinde kendisine **işgal/ kuvvetleri** kumandanları yanında resmî bir mevki teminine çalışan bu serserinin varlığından MajorWill'in bütün kadın ahbabları nefret ederler. (14/26)
35. Hâlâ Türk zabiti üniformasını taşıyan ve bu iğreti kıyafet sayesinde kendisine işgal kuvvetleri kumandanları yanında **resmî bir mevki/ teminine** çalışan bu serserinin varlığından MajorWill'in bütün kadın ahbabları nefret ederler. (14/27)
36. **Bu çağrılış/ üzerine** hayta delikanlı sırtarak yanma sokulunca MajorWill'in keyfi yerine gelir. (15/4)
37. **Amirinin emirini bildirmiş bir asker/ ciddiyetiyle** dimdik dururdu. (15/11)
38. MajorWill **düzme irtibat/ zabatine** bazan da şöyle bir vazife verirdi. (15/13)
39. Saldırma için **lâzım gelen strateji/ plânını** tesbit ederler. (15/22)
40. Salondaki hanımlar birer ikişer **çay/ sofrasına** sokuldular. (15/27)
41. Madam Sinos'tan sonra **Beyoğlu/ salonlarında** güzelliğiyle en çok şöhret bulan bu kadının Captain G. Jackson Read'in İstanbul'da ilk gözağrısı olduğunu bilmiyen yoktur. (15/29)

42. genç bir taraftan **politika/ işlerine** karışıyor. (50/2)
- 42.1. Mutlaka **mutaassıp bir “Kültür”/ taraftarıdır.** (50/6)
- 42.2. Başına **sıcak kan/ dalgaları** hücum ediyordu. (51/1)
- 42.3. Bu da eski Mısırlıların çok kullandıkları **kazık/ cezasıdır.** (51/4)
43. **Yatak/ odasına** girince, gecedен karar verdiği bütün ayrılma jestlerini yapmıştı. (51/14)
44. **Bir yatak/ bağının** içinde sarılmış duruyordu. (51/19)
45. **Her telefon/ çalışında,** her kapı vuruluşunda aile arasında Sami Beylere ait herhangi bir söz geçişinde, sabırsızlıkla gözetliyordu. (52/1)
46. Her telefon çalışında, **her kapı /vuruluşunda** aile arasında Sami Beylere ait herhangi bir söz geçişinde, sabırsızlıkla gözetliyordu. (52/1)
47. Her telefon çalışında, her kapı vuruluşunda **aile/ arasında** Sami Beylere ait herhangi bir söz geçişinde, sabırsızlıkla gözetliyordu. (52/2)
48. **Çok Türk/ dostu** ve entellektüel bir kız. (52/21)
49. Tarekeden sonra **vatan ve istiklâl/ dâvalarına** karışan bazı Türk kadınları arasında kendi isminin de geçmesine çalışıyordu. (53/1)
50. Tarekeden sonra vatan ve istiklâl dâvalarına karışan bazı **Türk/ kadınları** arasında kendi isminin de geçmesine çalışıyordu. (53/2)
51. **İngiliz/ düşmanlığını** da kendince gaye edinmişti. (53/4)
52. Birkaç **Fransız/ zabitiyle** Amerikalılardan başka hiçbir yabancıya tesadüf tehlikesi yoktu. (53/5)
53. Salondan içeriye girince **önceden tanıdığı iki Amerikalı deniz/ zabitiyle** Robert Kolej muallimlerinden veya müdürlerinden biri olduğuna hükmettiği beyaz saçlı bir ihtiyardan başka hiç kimseye rast gelmedi. (53/9)
54. **Deniz/ zabitleri** kuştüyü yastıklarla dolu geniş ve derin bir sedirin içinde bu kızı aralarına almışlar, yarı oturmuş, yarı yatmış bir vaziyette idiler. (53/13)
55. **Dinî bir telkinde bulunan bir rahip/ tavrıyla** ev sahibesine sokulmuş. (53/16)
56. Dinî bir telkinde bulunan bir rahip tavrıyla **ev/ sahibesine** sokulmuş. (53/17)

57. **Toy bir mektep/ kızı** temizliği ile büyük bir Cengül kuşunun kaygı verici yabaniliği birbirine karışmış duruyordu. (55/14)
58. Toy bir mektep kızı temizliği ile **büyük bir Cengül/ kuşunun** kaygı verici yabaniliği birbirine karışmış duruyordu. (55/15)
59. Şımarık bir **ev/ kedisi** tavrıyla genç adama bir parça daha sokuldu. (55/17)
60. **Gerdek/ gecesine** kadar alacakları kızın yüzünü görmezlermiş. (55/24)
61. Sözü başkaları keser, **düğün/ hazırlıklarını** başkaları yapar. (55/27)
62. Günün birinde gelinle güvey **bir yatak/ odasının** içinde buluşuverirlermiş. (55/28)
63. Amerikalı kız bütün bu lâkırdıları **bir kuş/ civıltısını** andıran tuhaf, fakat tatlı Fransızcasıyla anlatıyordu. (56/1)
64. Tam bu sırada **ev/ sahibesi** elinde iki çay fincanıyla onlara doğru eğiliyordu. (56/14)
65. Gerçekten entresan bir **bahis/ üzerindeyiz**. (56/22)
66. **Eski Türk/ hayatında** olduğu gibi görüşmeden tanışmadan, ne de bizde olduğu gibi görüşerek, tanışarak evlenmeye bağlıdır. (56/24)
67. **Bir karı ile bir koca/ arasındaki** münasebet için nişanlılık devresinde tanışma asla yetmez. (56/27)
68. **Hayret/ içindeki** küçük kümenin arasından beyaz başını genç kıza doğru uzattı. (57/11)
69. **Bir yatak/ arkadaşlığından** ibaretse, yerden göğe kadar hakkınız var. (57/15)
70. Gerçekten **Garp/ usulü** evlenmeler de çok ileri bir millet âdeti değildir. (57/16)
71. **Cicili bicili kutular/ içinde** özenilmiş, nefis bonbonlar gönderiyor. (57/25)
72. Güzel **konuşma/ tarzı** da vardır. (57/29)
73. **deli Amerikan/ kızı** benim sinirlerimi alt üst etti. (59/20)
74. **telefon/ gecesine** Necdetin yaptığı jesti bile görmemişti. (60/28)
75. **telefon/ konuşması** Leylâyı o kadar şaşırtmıştı. (60/29)
76. General karılarından biri **ürkmüş bir kuş/ sesi** çıkardı. (100/2)

77. **Bu hanımlar/ ortasında** yuvarlanıp durmakta idi. /100/10)
78. Sami Beyin karısı ise bahçedeki **çay/ saatinden** beri bu hanımın durmadan kendisine yapışıp kalmasından çok eziyet çekiyordu. (100/15)
79. **Tahta/ parçasına** sarılışı gibi Sami Bey'in karısının yakasını bir an bırakmak istemiyordu. (100/24)
80. Levend bir **İngiliz/ zabıtine** dikilmiş (101/20)
81. Lüleler ve tavanda birtakım **kuş/ kafesleri** hep bir arada anlaşılmaz bir bütün teşkil etmekte idi. (102/9)
82. Bunlarsız **Türk/ kahvesi** olmazmış! (102/12)
83. **Makinalı oyuncak/ hareketleriyle** bu telden o tele sıçrayarak ötüşüyorlardı. (102/18)
84. Buraya **teravih/ namazına** geldim. (104/4)
85. **Cihan/ Harbinde** servetlerinin son kırıntılarını da yiyip bitirdiler. (104/8)
86. **Kira/ bedelini** ben kararlaştırdım. (104/13)
87. **Elektrik/ lâmbalarını** daha doğrusu elektrikli kandilleri açmış; misafirlerine bir sürü şey gösteriyordu. (104/22)
88. Heykellerle dolu bir çeşit **yatak/ odası** haline sokmuştu. (104/26)
89. **Bir sanat/ eseri** zannını veren bu alçıdan bebeklerin, yakınlarına varıldığı vakit, nasıl hayvani bir maksatla yapılmış oldukları hemen anlaşılıyordu. (104/30)
90. **Beceriksiz, perişan bir utanma/ vaziyetinde** duruyordu. (105/8)
91. Herbiri insana ayrı bir **işkence/ âleti** vehmini veriyordu. (106/2)
92. **Yağlı bir çeşit irili ufaklı yılan/ yavrularıydı.** (106/6)
93. Uzun bir **alışkanlık/ devri** geçirmek lâzım. (107/5)
94. Siz bu **şehvet/ işlerini** adeta yeni bir ilim haline sokmuşsunuz. (107/14)
95. Âhengindebirdüziye**bir dans/ kasırgasıdır** başladı. (107/25)
96. **İngiliz/ zabıtları** bir cenk sonunda ganimet paylaşmasına koyulan savaşılar gibi kadınların... (107/26)

97. **iyimsizlik/ tecrübelerine** rağmen yüreği kurşun gibi ağır, kurşun gibi acı bir kederle dolmuştu. (108/16)
98. **Öyle bir Babil gecesi** oldu ki, bunun içinde herkes gibi Necdet de tabîî hudutları dışına çıktı. (110/8)
99. **Eski Osmanlı/ sefahetinin taşkınlıklarını** bize hikâye edenler Majör Will'in yahısında bir saat geçirmiş olsalardı o ana kadar bütün bildiklerini unutulardı. (110/13)
100. Azize Hanım **bu acayip cevap/ karşısında** zerre kadar ümitsiz değildir. (150/12)
101. **Bu hafta/ içinde** bir gün bana gelebilir misiniz? (150/15)
102. Onu ertesi gün için mutlaka **bir at/ gezintisine** davet ediyordu. (151/1)
103. Kocasını **ayak/ üstünde** iki kelime ile herşeyi anlattı. (151/24)
104. Geçen gece **açılış/ töreni** yapılan bir klüb'ün bakara masası başında CaptainMarlow'la Azize Hanımın eşi... (151/25)
105. Atıf Bey, **hoş bir tesadüf/ eseri** (152/1)
106. **İki genç adam/ arasında** o akşam Azize Hanımın hayret ve merak ile seyrettiği ahbablığın kurulmasına yetmiş. (152/8)
107. **Bakara/ masasının** etrafı o kadar kalabalıktı ki... (152/30)
108. Nihayet **iki numaralı mevki/ arasında** bir sandalye sıkıştırmak suretiyle meramına erdi. (153/3)
109. andan başlayarak **İngiliz/ delikanlısı** tatlı bir vait almış olanlar gibi gizli bir sevinç içindeydi. (154/18)
110. Tekrar **kumar/ masasının** başına oturdukları vakit artık yalnız diz dize, dirsek dirseğe gelmekle kalmadılar. (154/19)
111. Azize Hanım, derhal, **rakı/ tepsisini** hazırlamağa koştu. (155/32)
112. Hanımının, **herhangi bir ev/ işine** ilk defa atıldığını gören hizmetçi bu ani hamaratlığa ne diyeceğini şaşırıp kalmıştı. (156/5)
113. **Bir orta oyuncu/ maskaralığıyla** odanın içinde dolaşan bu sırnaşık vurdumduymaz adam mond da tanıdığı o ağırbaşlı genç İngiliz zabiti midir? (157/23)

114. Lâkin **bu hayret/ içinde** bırakan değişiş gücünü onlar hangi büyüden, hangi sanattan almışlardı? (158/3)
115. İşte Azize Hanım, **zenbereği fırlamış bir makine/ hızıyla** dönen beyninin içinde bu hâdiseyi çözümlenmeğe imkân bulamıyordu. (158/5)
116. **Genç İngiliz/ zabitanın** yüzünde olup biten bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte yüzünün bütün ifadesini değiştirmişti. (159/5)
117. Önce **bir hovarda delikanlı/ kafası** taşıyan omuzlarının üstünde şimdi bir tüysüz mektep çocuğunun karaktersiz başı vardı. (159/7)
118. Kim bunlar?., gene **o sokak/ çocukları** mı! (159/15)
119. Oo, oo! **Binbir Gece/ masalı;** Binbir Gece masalı... (159/27)
120. **Bu gürültü/ üzerine** yalının kocaman kapısı açıldı. (160/2)
121. İçeriden **redingotlu bir harem/ ağası** ile iki uşak fırladı. (160/4)
122. Fakat sonra anlaşıldı ki **bizim duvara çarptığımızı pencereden gören ev/ sahibesi** adamlarını hemen bize yardım için göndermiş. (160/8)

3.2. SIFAT TAMLAMASI

Bir sıfat ve isim yan yana gelerek sıfat tamlamasını oluştururlar. Sıfat tamlayan isim ise tamlanan görevini üstlenir.

“Sıfat tamlaması bir sıfat unsuru ile bir isim unsurunun meydana getirdikleri kelime grubudur. Sıfat unsuru isim unsurunu vasıflandırmak veya belirtmek için getirilir. Sıfat tamlayan, yardımcı; isim tamlanan, asıl unsurdur. Sıfat tamlaması eksiz bir birleşmedir. Her iki unsur da ek almadan doğrudan doğruya yan yana getirilirler. Sıfat tamlamasında sıfat ismin başına gelir; yani sıfat önce, isim sonra getirilir. Tamlananın sıfat unsuru bir sıfat veya sıfat olarak kullanılan bir kelime grubu, isim unsuru ise bir isim veya isim vazifesi gören bir kelime grubu olur. En basit sıfat tamlaması bir sıfat ile bir isimden kurulan iki kelimelik tamlamadır. Sıfat veya isim unsurunun veya her iki unsurun kelime grubu olması hâlinde sıfat tamlaması kelime gruplarının hacmi nispetinde genişler. Geniş bir kelime grubu tamlamanın sıfat unsuru, yine geniş bir kelime grubu da tamlamanın isim unsuru olabilir” (Ergin, 2008: 380).

Sıfat tamlamalarında bir sıfat birden fazla ismi niteleyebileceği veya belirtebileceği gibi bir isim unsuru da birden fazla sıfat tarafından nitelenebilir veya belirtilebilir.

“Nesnenin neden yapıldığını (taş köprü, mermer saray vb.) ya da neye benzediğini (şeytan adam, taş yürek vb.) belirten tamlamalara biçim bakımından belki isim tamlaması (eksiz tamlama) denebilir, ancak anlam bakımından değerlendirdiklerinde sıfat tamlaması saymak gerekir. Çünkü nesnenin neden yapıldığını belirten ‘taş köprü’ türünde olanları ‘taş (tan yapılmış) köprü’ şeklinde açabiliriz. Bu durumdaki ‘-mİş’ eki sıfat-fiil eki olduğundan ‘taş köprü’ sıfat tamlamasıdır.

Nesnenin neye benzediğini belirten ‘şeytan adan, taş yürek’ türünde olanlarda ise ‘gibi olma, benzer olma’ kavramları vardır. Bunlardan ‘şeytan adam’ tamlamasının derin yapısı, ‘şeytan (a benzer) adam/ şeytan (gibi) adam’ şeklinde düşünülmelidir. Eğer ‘benzer’ kelimesini dikkate alırsak, ‘-(A)r’ sıfat-fiil eki olduğundan dolayı ortaya çıkan ‘şeytana benzer’ sıfat-fiil grubu adam isminin sıfatı olur. Eğer gibi edatı dikkate alınırsa şeytan gibi edat grubu da yine adamisminin sıfatı olur. Yani şeytan adam, her iki durumda da anlam bakımından sıfat tamlaması, şekil bakımından eksiz tamlamadır” (Aktan, 2016: 20).

Sıfatlar “niteleme ve belirtme sıfatları” olmak üzere iki gruba ayrılırlar. Niteleme sıfatları - buna vasıflandırma sıfatları da denilmektedir - nesnelere vasıflarını (renk, biçim, boy, yapı, ağırlık vb.) bildiren sıfatlardır. Belirtme sıfatları, “işaret sıfatları, sayı sıfatları, belgisiz sıfatlar ve soru sıfatları” olmak üzere dört grupta toplanır.

Sıfat tamlaması için *Muharrem Ergin* (Ergin, 2008: 359) ve *Leyla Karahan* (Karahan, 1993:18) “sıfat tamlaması”, *Tahsin Banguoğlu* (Banguoğlu, 2004: 500) ve *Tahir Nejat Gencan* (Gencan, 1979: 123) “sıfat takımı” terimlerini kullanır.

Sıfat tamlamaları içinde de en çok “niteleme sıfatları” ve “belgisiz sıfatları” ın kullanıldığını tespit ettik.

Örnek: “Bu, **duru beyaz/ tenli ve kıpkızıl dudaklı bir körpe/ Rus kızıydı.** (7/28)” (Niteleme Sıfatı)

Örnek: “**Lüzumundan fazla zengin, ağır ve içkili bir/ yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı.** (5/5)” (Belgisiz Sıfat)

3.2.1. Niteleme Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. **Lüzumundan fazla/ zengin**, ağır ve içkili bir yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı. (5/4)
2. **Lüzumundan fazla zengin, ağır ve içkili bir/ yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı.** (5/5)

3. **Uzun, yassı ve üzeri ince altın kafesli bir/ kol saati** idi. (6/1)
4. Başucundaki lâmbayı açtı ve **koyu kırmızı/ bir aydınlıkta** saatin beşi çeyrek geçtiğini gördü. (6/7)
5. Gerald Jackson Read gibi **pembe/ tenli**, tüysüz zabitlerin kumandasına verdiği yabancı insanlar bile kolayca disiplin altına girer. (6/27)
6. Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, **tüysüz/ zabitlerin** kumandasına verdiği yabancı insanlar bile kolayca disiplin altına girer. (6/27)
7. Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, tüysüz zabitlerin kumandasına verdiği **yabancı/ insanlar** bile kolayca disiplin altına girer. (6/28)
8. **Genç İngiliz/ zabiti** bu hakikati pek güzel hissediyordu. (6/30)
9. Onun için şu **acayip/ maceraya** bir nihayet vermek hususunda lazım gelen azmi bir türlü gösteremiyordu. (6/31)
10. **Zavallı/ Gerald Jackson** Read bir eski Romalı sofrasına davet edilmiş. (7/8)
11. Yatağının içinde **uzun bir/ an** daha gerindi. (7/20)
12. Bu, **duru beyaz tenli ve kıpkızıl dudaklı bir körpe Rus kızıydı.** (7/28)
13. **Beyaz ve uzun/ parmaklarıyla** tarıyor ve esnemelerine devam ediyordu. (8/3)
14. **Çıplak, beyaz ve düzgün/ boynu** çekiyordu. (8/17)
15. İpekli yorganlar altında gevşeklik ve hararetle **beyaz/ boynunu...** (9/13)
16. Bu **altın renkli, altın gözlü/ yılan** isteseydi... (9/14)
17. **ekzotik, o acıip güzelliği!** (10/12)
18. Ve **siyah derin bakışlı/ gözleri!** (10/13)
19. Bu ev Nişantaşı'nda **yeni/ bir apartmanın** ikinci katıdır. (11/3)
20. Fakat kızının **küçük ismini** dilinden düşürmüyordu. (11/5)
21. Rekabet eden **kart/ işvecilerden** biriydi. (11/13)
22. Umumiye'nineski **yüksek/ memurlarından** Sami Bey... (11/14)
23. Beyoğlu muhitindeki **geniş/ münasebetleri** sayesinde Captain G. Jackson Read'i tanımış. (11/16)

24. **Renk renk/ askerî kaput**larla, pelerinlerle, kasketlerle, tıka basa yüklü buldu. (11/23)
25. Captain G. Jackson Read bir **küçük/ çocuğu** azarlar gibi. (12/1)
26. **Yalnız bir/ gülümsemeyle** karşılık verdi. (12/10)
27. **Esmer, kadife/ tenli** kız hem misafirlerinin fincanına çay koyuyor, hem de soruyordu. (12/13)
28. **Katı yürekli, hain ve alçak/ bir adamdı.** (12/20)
29. Fena yahut **gülünç/ bir şey** yapmış değilsiniz. (12/32)
30. Bu kanaati, bu güveni size veren **umumi/ efkârdır.** (12/3)
31. **Neşeli, sathî ve havai/ konuşmaların** civıltısıyla... (13/9)
32. Dolu salona şimdi bir **acayip/ sessizlik** çökmüştü. (13/10)
33. Yeni doğmuş bir domuz yavrusu gibi **pembe ve şişman/ vücudu...** (13/29)
34. Kâh **işveli/ kadınların** ayakları altında bir puf vazifesini görür. (13/30)
35. Değiştirmeye gelmiş **haylâz/ bir milyoner** olduğunu iddia edenler belki yanılmıyorlardı. (14/3)
36. İstanbul'a geldiği günden beri sürdürdüğü hayat bu iddianın **canlı/ bir ispatı** idi. (14/5)
37. Majör Will'i bütün o **kaba saba/ görünüşüne...** (14/6)
38. **hayvani ve süflî/ zevklerine** rağmen... (14/7)
39. **Soğuk ve faydasız/ güzelliğini** seyir ve temaşa ile boşuna vakit kaybetmekten ise... (14/9)
40. Bazankıymetli/ **hediyeler** elde etmek elbette daha ziyade akıl kârı idi. (14/12)
41. **Bir züppe ve sünepe/ paşazade** idi. (14/22)
42. Hâlâ Türk zabiti üniformasını taşıyan ve bu **iğreti/ kıyafet** sayesinde... (14/24)
43. İşgal kuvvetleri kumandanları yanında **resmî/ bir mevki** teminine çalışan... (14/26)
44. Major Will'in bütün **kadın/ ahbabları** nefret ederler ve çekinirlerdi. (14/28)
45. Bu **genç/ adam** onun dili ve kolu yerindeydi. (14/30)

46. Yanından ayırdı mı **tombul ve pembe/ mahlûk** yerinde rahat duramaz. (14/31)
47. Bu çağrılış üzerine **hayta/ delikanlı** sırtarak yanma sokulunca MajorWill'in keyfi yerine gelir, madeni bir sesle gülerdi. (15/4)
48. **Güzel/ kadınlara** karşı tek başıma müdafaasız kalıyorum, korkuyorum. (15/8)
49. MajorWill**düzme/ irtibat zabıtine** bazan da şöyle bir vazife verirdi. (15/13)
50. **Askerî/ adımlarla** gidip o hanımın önünde dikilirdi. (15/19)
51. Bazı fikirlerinin çelinmesi **güç/ kadınlar** hakkında... (15/20)
52. Saldırma için lâzım- gelen strateji plânını tesbit ederler ve ona göre **sinsi/ bir harekete** geçerlerdi. (15/23)
53. Bu, **koyu elâ gözlü, levend/ bir kadındır.** (15/32)
54. **Deli gibi/ bir hali** vardı. (50/1)
55. Sonra **azgın/ bir İngiliz düşmanı!** (50/2)
56. Necdet, kendisinden böyle bahsedildiği saatte **uykusuz/ bir gecenin** bütün ıstıraplarıyla yatağının içinde kıvranıp duruyordu. (50/12)
57. Boş yere kalbinin üstüne **soğuk/ kompresler** koydu. (50/15)
58. Yalnız **belirsiz bir/ heyecan** içinde bütün sınırları tir tir titriyor. (50/19)
59. İşkenceye dair birtakım **tüyer ürpertici/ tafsilâtı** şu dakikada birer birer kendisinde, kendi bedeninde hissediyordu. (51/6)
60. **Sert ve katı/ bir madde** vardı ve bu madde onun kendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamıyan, hiçbir şeyle uyuşmıyan katılaşmasından başka bir şey değildi. (51/11)
61. Sabaha karşı, **alaca/ karanlıkta** yatak odasına girince, gecedeki karar verdiği bütün ayrılma jestlerini yapmıştı. (51/14)
62. **Yarı/ karanlığın** içinde, arasıra. bu hüznü çıkma rasladıkça vücudunu bir fena ürperme alıyor. (51/20)
63. Necdet bu aşırı ve **ateşli/ heyecanlanışlar** içinde tam üç gün üç gece çırpındı durdu. (51/26)
64. Kararı hatırına gelip tekrar **eski/ kederine...** (52/5)

65. Nuriye Hanım isminde bir kadıncağızın kendisini çaya dâveti onu **yeni/ bir heyecan** devresine attı. (52/9)
66. Robert Kollej muallimlerinden veya müdürlerinden biri olduğuna hükmettiği **beyaz/ saçlı** bir ihtiyardan başka hiçkimseyerastgelmedi. (53/11)
67. **Hain çocuk**; kaç gündür nerelerdeydin? (54/4)
68. **çılğınca/ dolaşılar**; bunu takip eden uykusuz geceler. (54/13)
69. Bütün **acıklı ve facialı/ tafsilat** ile (54/15)
70. **Sonsuz/ ayrılık devresi** acaba Necdet'in kızışmış muhayyilesinin icat ettiği bir kuruntudan mı ibaretti? (54/16)
71. **Genç/ adam** yerine oturduğu vakit bütün mânasıyla “hayretten dona kalmıştı”. (54/21)
72. Amerikalı gazeteci, **çocukça/ bir lâubalilikle** Leylâyı göstererek ve kulağına eğilerek... (54/26)
73. İşte bu **güzel esmer/ kız** odur. (55/3)
74. Aman ne **uzun/ kirpikleri** var; hem de rimel sürmüş gibi kıvrır kıvrır... (55/4)
75. Ve milliyetine mahsus bir çeşit **safça/ şuhlukla** başını ondan yana çevirip... (55/6)
76. **Canlı, tesirli ve sıcak/ bir yüzdü.** (55/14)
77. **Toy/ bir mektep kız** temizliği ile büyük bir Cengül kuşunun kaygı verici yabaniliği birbirine karışmış duruyordu. (55/14)
78. Amerikalı kız bütün bu lâkırdıları bir kuş cıvıltısını andıran tuhaf, fakat **tatlı Fransızcasıyla** anlatıyordu. (56/2)
79. Amerikalı kız, **genç/ adamın** yüzüne küçümseyici bir gülümsemeyle baktı. (56/9)
80. Nuriye Hanımın **yüksek/ sesle** bu hitabı odanın içindekileri sedirin etrafına topladı. (56/18)
81. Geliniz, geliniz! Gerçekten **entresan/ bir bahis** üzerindeyiz. (56/21)
82. Çünkü evlenmede anlaşmak uzvi- viyetlerin anlaşması, yani -bunun bir **fennî/ ismi** olacak. (56/30)

83. Ve bunu söyledikten sonra herkesin yüzüne ayrı ayrı bakıp **berrak/ bir kahkaha** salıverdi. (57/4)
84. Odanın havasında bir **acayip/ durgunluk** belirivermişti. (57/5)
85. Hayret içindeki **küçük/ kümenin** arasından beyaz başını genç kıza doğru uzattı. (57/12)
86. Hayret içindeki küçük kümenin arasından beyaz başını **genç kıza** doğru uzattı. (57/12)
87. Bir yerde bir **genç/ adamlarla** tanışıyorsunuz. (57/22)
88. Bakıyorsunuz, **sevimli/ bir yüzü** var. (57/23)
89. Bakışları **zehirli/ bir öfkenin** siyah şimşekleriyle yüklüdü. (58/6)
90. Bakışları zehirli bir öfkenin **siyah/ şimşekleriyle** yüklüdü. (58/6)
91. Gerçi Leylâ'nın **çok hırçın/ bir kız** olduğunu öteden beri bilirdi. (58/11)
92. Sözünü **sinirli, acı/ bir gülüşle** bitirdi. (58/29)
93. **Hain/ bir kız** mıdır? (59/4)
94. **Acayip/ mahlûk** imiş gibi kaşlarının altından korka korka ona bakıyordu. (59/6)
95. **Genç/ adamın** bu eziyetli vaziyeti devam etti. (59/9)
96. Leylâ, **alçak fakat sert/ bir sesle...** (59/13)
97. Niçin sıkacakmışım? **Ne olduğu belirsiz/ bir kadın.** (60/1)
98. Böyle **münasebetsiz ve şüpheli/ kimseler** varsa adeta mahsustan gider. (60/3)
99. **Zavallı/ dostum;** halbuki sen dün; onun zekâsının parlaklığından pek kamaşmış bir haldeydin! (60/7)
100. Ben **deli/ kızın** birisiyim. (60/19)
101. Zaten bu **tombul ve penbe/ adam** hep bu hanımlar ortasında yuvarlanıp durmakta idi. (100/10)
102. Zira, **genç/ adamın** bir İngiliz evine bu ilk gelişidir. (100/28)
103. Birtakım **lüzumsuz/ kahkahalar,** nidalarla dikkati çekmeğe çabalarken Necdet'in bu sözleri tam yardımına yetişti. (101/20)
104. Burası da **sözde/ bir Türk kahvesi** haline sokulmuştu. (102/4)

105. Bunların önünde **muhteşem marpuçlu/ nargileler...** (102/7)
106. **Sadek kakmalı/ sigara iskemleleri...** (102/8)
107. **Yuvarlak/ gümüş tepsiler**, içlerinde çubuklar... (102/8)
108. Bir arada **anlaşılmaz/ bir bütün** teşkil etmekte idi. (102/10)
109. Ah **küçücük/ kuşçağzlar...** (102/16)
110. Ve **mini mini, renkli/ mahlûklar...** (102/17)
111. **Süslü/ mahbeslerinin** içinde makinalı oyuncak hareketleriyle bu telden o tele sıçrayarak ötüşüyorlardı. (102/17)
112. **Küçük/ bebek**, orasını mutlaka beğeneceksiniz. (102/29)
113. Çünkü orası yalnız **erkeklerle mahsus/ bir mâbet!**” dedi. (102/30)
114. MajorWillgenç/ kızın kulağına eğildi. (103/12)
115. Topluluğun **dişi/ kısmı** merdivenlerden inmeğe başlamıştı. (103/15)
116. Burası yarı karanlık, tavanı basık, **uzun ve dört köşe/ bir oda** idi. (103/21)
117. **Perdesiz, dar ve kemerli/ pencereleri...** (103/23)
118. **Renkli camları**, ta köşede bir mihrabı andıran oymalı girintisiyle herhangi bir dini âyin yerini hatırlatıyordu. (103/23)
119. Renkli/ camları, **ta köşede bir mihrabı andıran oymalı/ girintisiyle** herhangi bir dini âyin yerini hatırlatıyordu. (103/24)
120. Necdet için bu **hazin bir/ macera** idi. Gözleri dolu dolu sordu. (104/15)
121. İki delikanlının bu **kısa/ konuşmaları** sırasında... (104/21)
122. MajorWill burasını **şehvetli/ resimler** ve heykellerle dolu bir çeşit yatak odası haline sokmuştu. (104/25)
123. **Hayvani/ bir maksatla** yapılmış oldukları hemen anlaşılıyordu. (104/31)
124. **Klâsik/ zevk**, klâsik gelenek adına hiçbir mâna ifade etmiyordu. (105/1)
125. Klâsik zevk, **klâsik/ gelenek** adına hiçbir mâna ifade etmiyordu. (105/1)
126. Nefen'inbeyaz/ **vücudu** görünüyordu. (105/5)
127. Bunlardan sonra, sıra **küçücük/ bibloları**, oyuncaklara geliyordu. (105/9)

128. **İri/ kirpilere** benzeyen birtakım dikenli... (105/30)
129. **Yuvarlak/ mahlûkların** doldurulmuş cesetleri gibiydi. (105/31)
130. Yaradıkları aslâbilinmiyen bir sürü **ufak tefek/ eşya** daha vardı. (106/1)
131. Bunlar, uçları **püsküllü ve tırtıllı/ bir çeşit kamçılardı**. (106/3)
132. Bunlar, **beyaz, siyah, kızıl ve sarışın/ bir çeşit perukalardı**. (106/5)
133. Nihayet, bunlar **üstleri zıypak ve yağlı/ bir çeşit irili ufaklı yılan** yavrularıydı. (106/6)
134. Fakat bu dönüş bir idam mahkûmunun **kızgın/ bir ıskara** üstünde zıplayışına benziyor. (108/13)
135. **Genç/ adam** bu sıralarda kendisini o kadar kaybediyordu ki... (108/21)
136. Kollarının arasındaki **sert ve katı/ vücudu** hırsla sıktığının farkına bile varmıyordu. (108/22)
137. Öyle **uzak/ yerler**... (108/28)
138. Zira içinde döndüğü bu **azgın/ kasırgayı** ona kirli gösteren şey yalnız kadınların kendileri değil. (109/2)
139. **Genç/ kızın** ağzı her zamanki gibi türlü türlü mazeretlerle dolu idi. (109/9)
140. Genç kızın ağzı her zamanki gibi **türlü türlü/ mazeretlerle** dolu idi. (109/9)
141. Bunların her birini **ayrı/ bir dikkatle** Necdetin kulağına fısıldıyordu. (109/10)
142. **Eski/ Osmanlı sefahatinin** taşkınlıklarını bize hikâye edenler Majör Will'in yalısında bir saat geçirmiş olsalardı o ana kadar bütün bildiklerini unutulardı. (110/13)
143. Gerçi bu gürültünün velvelesinden hiçbir ses **eski/ yalının** duvarlarından dışarıya yankı vermedi. (110/17)
144. **Coşkun/ selin** anafoları halinde sabaha kadar aktı, durdu. (110/24)
145. Gerçi bu gecede baştan sona kadar herkes **terbiyeli, dürüst ve düzenli/ görünmesini** bilmmişti. (110/27)
146. Erkekler **katı ve beyaz/ plâstronları** altında herhangi bir lâubaliliği imkânsız kılacak kadar dik ve pürüzsüzdüler. (110/28)

147. **İngiliz/ zabiti** dişlerinin arasından mırıldanıyor. (150/2)
148. Azize Hanım **bu acayip cevap/ karşısında** zerre kadar ümitsiz değildir. (150/12)
149. **Bu hafta içinde** bir gün bana gelebilir misiniz? (150/15)
150. **Ciddi bir/ iş mi?** Pöh, amma yaptınız ha! (150/22)
151. Bununla beraber yine **ufak/ bir haykırışı** tutamadı. (151/11)
152. Onları böyle birdenbire bir arada görmek **zavallı/ kadını** yalnız hayretten donduracak değil. (151/14)
153. **Bakara/ masasının** etrafı o kadar kalabalıktı ki... (152/29)
154. CaptainMarlow'un Atıf Beyin yanında **daracak/ bir yer** bulabilmesi için yarım saat ayakta fırsat kollaması lâzımgeldi. (153/1)
155. Lâkin o bu **sıkışık/ vaziyetinden** memnundu. (153/8)
156. Sizin elinize “mize” edebilir miyim? Karşıdan gördüm, **müthiş/ bir şansınız** var. (153/14)
157. Atıf Bey'in **müspet/ cevabı** üzerine daha çok sokuldu. (153/15)
158. Azize Hanımın kocası **tuhaf/ bir bakışla** CaptainMarlow'un gözlerinin içine bakarak güldü. (153/19)
159. “Ne **tuhaf çocuk** bu! Diyordu... (153/24)
160. Bir iki **fena/ pastan** sonra yerinden kalktı. (154/5)
161. Sanki **eski/ bir arkadaşına** sesleniyormuş gibi. (154/6)
162. andanbaşlıyarakİngiliz delikanlısı **tatlı/ bir vait** almış olanlar gibi gizli bir sevinç içindeydi. (154/18)
163. Masanın altından elleriyle **sıcak, gizli/ bir konuşmaya** giriştiler. (154/22)
164. **Tuzsuz bibersiz/ bir yavan tad** vardı. (154/31)
165. O, **yarı vahşi, yağız/ yüzlü** Türk erkeklerinin elinde bir kız gibi hırpalanıp didiklenmek istiyordu. (155/1)
166. Zira Atıf Beyin gözleri bu akşam **bir acayip/ ateşle** parlıyordu. (155/5)
167. Fakat kapının eşiğinde Azize Hanıma rasgeliş bu **cılız/ tasarımı** da suya düşürdü. (155/22)

168. **Genç/ kadın** hem kendi eliyle ton balığını tabağa indiriyor. (155/10)
169. “Ne **ince/ bir aşk** stratejisi! İşte, benim haremime kocamın omzuna dayanarak girdi.” (156/12)
170. İttikçe Türkçesine **istekli/ bir açıklık** geliyordu. (156/24)
171. Hattâ dördüncü beşinci kadehten sonra **eski/ Türk divanlarından** ezberinde kalmış bazı beyitler okumağa da başladı. (156/25)
172. Onun bu kadar **ihtiyatlı/ davranışına** bir mâna veremiyordu. (157/1)
173. Captain, Captain siz o **güzel/ şeyleri** bana söyleyin. (157/4)
174. Bunların birtakım **açık saçık/ sözler** olduğu anlaşılıyordu. (157/12)
175. Oo, oo! Efendiler, lütfen **bir parça/ dürüst** olunuz! dedi. (157/14)
176. Kocası **cıvık/ bir sarhoş gülümsemesiyle** güldü. (157/16)
177. vakit Azize Hanım’a bu **acayip/ sahne karşısında** acı acı gülmekten başka yapacak bir şey kalmadı. (157/21)
178. **ağırbaşlı/ genç** İngiliz zabiti midir? (157/25)
179. Şu ağzı ve gözleri şehvetle dolu **yılışık ve geveze/ külhanbeyi** kendisiyle iki kelime söylemeğe üşenen asık suratlı ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/26)
180. Şu ağzı ve gözleri şehvetle dolu yılışık ve geveze külhanbeyi kendisiyle iki kelime söylemeğe üşenen **asık/ suratlı** ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/27)
181. Şu ağzı ve gözleri şehvetle dolu yılışık ve geveze külhanbeyi kendisiyle iki kelime söylemeğe üşenen asık suratlı ve **donuk/ yürekli** kocası mıdır? (157/27)
182. **Genç/ şeklinden** bir işe yaramaz ihtiyar görünüşüne deği- şiverenttransformist’ler gibi ansızın bir değişikliğe uğramıştı. (158/1)
183. Genç şeklinden bir işe yaramaz **ihtiyar/ görünüşüne** değişiveren transformist’ler gibi ansızın bir değişikliğe uğramıştı. (158/1)
184. **Çıplak/ dudak** daha iyi, anlıyor musun, daha iyi... (159/2)
185. İşte, o geceden sonra Marlow artık ta- miyletraşlı/ **bir adam** olmuştu. (159/4)
186. **Genç/ İngiliz zabitinin** yüzünde olup biten bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte yüzünün bütün ifadesini değiştirmişti. (159/5)

187. Aman, ne **acayip/ bir şey** olmuşsunuz! dedi. (159/12)
188. Bu o kadar **yeni/ bir şey** değil. (159/30)
189. Viraj yaparken bir **büyük/ yalının** duvarına çarpmıştık. (160/1)
190. Siz **yüksek/ sesle** şoföre çıkışıyordunuz. (160/2)
191. Bu gürültü üzerine yalının **kocaman/ kapısı** açıldı. (160/3)
192. **Yuvarlak ve sarışın/ bir yüzün** gülümsiyerek bize doğru eğildiğini gördünüz. (160/11)
193. Ondan sonra Majör Will'e hemen her gidişimde bu dönemeci en az hızla geçen otomobilin içinden **aynı/ evin** pencereleri arasında mutlaka bir hareket sezer oldum. (160/18)
194. Gene o kafes açıldı, gene o **yuvarlak sarışın/ yüz** bana güldü. (160/21)

3.2.2. Belirtme Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları

Belirtme sıfatlarıyla kurulan sıfat tamlamaları, “sayı, işaret, belgisiz ve soru” sıfatları olmak üzere dörde ayrılır.

3.2.3. Sayı Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları

Sayı sıfatlarıyla kurulan sıfat tamlamaları, “asıl sayı, sıra sayı, kesir sayı ve üleştirme sayı” sıfatları olmak üzere dört bölümde incelenir.

3.2.3.1. Asıl Sayı Sıfatları İle Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. Çünkü, Captain Gerald Jakson Read **üç/ saat** önce lüzumundan fazla zengin, ağır ve içkili bir yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı. (5/4)
2. Necdet bu aşırı ve ateşli heyecanlılar içinde tam **üç/ gün** üç gece çırpındı durdu. (51/27)
3. Necdet bu aşırı ve ateşli heyecanlılar içinde tam üç gün **üç/ gece** çırpındı durdu. (51/27)
4. Evvelâ “Git- miyeceğim!” dedi ve birkaç saat bu “Gitmi- yeceğim!” gururuyla dolaştıktan sona fikrini **bir/ parça** değiştirir gibi oldu. (52/16)

5. Nitekim Necdet dâvet günü bu salondan içeriye girince önceden tanıdığı **iki/ Amerikalı** deniz zabitiyle Robert Kolej muallimlerinden veya müdürlerinden biri olduğuna hükmettiği beyaz saçlı bir ihtiyardan başka hiçkimseyerastgelmedi. (53/8)
6. **Bir/ eliyle** yakındaki koltuklardan birinin arkalığına dayanmak zorunda kaldı. (53/28)
7. Resimlerin indirilişi, o her telefon çalmıştaki yürek hoplamaları; hulâsa bütün acıklı ve facialıtafsilatile bu **bir/ haftalık** uzun, uzun, sonsuz ayrılık devresi acaba Necdet'in kızışmış muhayyelesinin icat ettiği bir kuruntudan mı ibaretti? (54/15)
8. Tam bu sırada ev sahibesi elinde **iki/ çay fincanıyla** onlara doğru eğiliyordu. (56/13)
9. Öbürünün gözleri **bir/ adım** önde yürüyen genç, lewend bir İngiliz zabatine dikilmiş... (101/19)
10. Öbürünün gözleri bir adım önde yürüyen genç, lewend**bir/ İngiliz** zabatine dikilmiş... (101/20)
11. MajorWill kaygılı kaygılı durdu, önüne baktı, kafasını kaşdı, sonra ağır ağır cebinden **bir/ anahtar** çıkardı. (103/5)
12. Ayda **yüz/ lira**... (104/14)
13. **İki/ delikanlının** bu kısa konuşmaları sırasında MajorWill... (104/21)
14. Meselâ mihrabın içine **on/ yaşlarında** birer çocuk... (104/27)
15. Nitekim, bunun **iki/ tarafına** konulmuş iki, "Amour" da... (104/33)
16. Nitekim, bunun iki tarafına konulmuş **iki,/ "Amour"** da... (104/33)
17. Gerçi bunun acayip tarafı ne **on, onbeş/ kişiyi** alacak kadar... (105/23)
18. **Yüz bin/ türlü** kaynağı vardır. (107/12)
19. Madam Jimson kalan kısmı **bin/ türlü** şaklabanlıklarla eğlendirmeğe çabalıyordu. (107/22)
20. Önceki bölümde geçen konuşmanın üzerinden **on/ gün** ya geçmiş ya geçmemişti. (151/5)

21. Azize Hanımın hayalinde bu **iki/ adam** biribirinden o kadar ayrı ve o kadar başka iki âlemden idi ki... (151/12)
22. Kocası ayak üstünde **iki/ kelime** ile herşeyi anlattı. (151/18)
23. **İki/ genç** adam arasında o akşam Azize Hanımın hayret ve merak ile seyrettiği ahpaplığın kurulmasına yetmiş. (152/8)
24. Bu **otuz iki otuz üç/ yaş**larında olmasına rağmen... (152/17)
25. **Yirmi beş yirmi altı yaş**larında görünen yakışıklı bir adamdı. (152/18)
26. Nihayet **iki/ numaralı** mevki arasında bir sandalye sıkıştırmak suretiyle meramına erdi. (153/3)
27. Zira, bu sayede **bir/ dirseği**yle komşusunu dürtmek veya bacağına onun bacağına sürtmek imkânını buluyordu. (153/9)
28. **Bir iki/ fena pastan** sonra yerinden kalktı. (154/5)
29. Haydi gidelim, büfede **bir iki/ kadeh** çakıştıralım! ister misiniz? dedi. (154/8)
30. **Bir/ defa** olsun başını çevirip de kendi tarafına bakmayışı, hayretini çekmekten geri kalmıyor... (156/31)
31. **İki/ kelime** söylemeğe üşenen asık suratlı ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/27)
32. Atıf Bey **bir/ kadeh** daha yuvarladıktan sonra CaptainMarlovv'a... (158/8)
33. Sokakta Atıf Bey Marlovv'un koluna girdi; her **iki/ adım**da bir hafifçe pazusunu sıkıyor... (158/13)
34. İçeriden redingotlu bir harem ağası ile **iki/ uşak** fırladı, hemen bize doğru koşular. (160/4)

3.2.3.2. Sıra Sayı Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. Captain Gerald Jackson Read, gözlerini açınca **ilk/ işi** saatine bakmak oldu. (5/7)
2. **İkinci/ bir hoplayışta** soluğu banyo odasında aldı. (10/28)
3. Bu ev Nişantaşı'nda yeni bir apartmanın **ikinci/ katıdır**. (11/3)
4. Captain G. Jackson Read'i tanımış ve **ikinci, üçüncü/ görüşlerinde** onu evine davet etmeyi çıkarına uygun bulmuştu. (11/17)

5. **İlk/ sokulan** Madam Jimson isminde bir levantin oldu. (15/23)
6. Jackson Read'in İstanbul'da ilk/ göz ağrısı olduğunu bilmeyen yoktur. (15/27)
7. Tam **üç/ gün** üç gece çırpındı durdu. (51/27)
8. Tam üç gün **üç/ gece** çırpındı durdu. (51/27)
9. Evvelâ "Gitmeyeceğim!" dedi ve birkaç saat bu "Gitmeyeceğim!" gururuyla dolaştıktan sona fikrini **bir/ parça** değiştirir gibi oldu. (52/16)
10. Kalkınca **bir/ eliyle** yakındaki koltuklardan birinin arkalığına dayanmak zorunda kaldı. (53/28)
11. Hulâsa bütün acıklı ve facialıtafsilatı bu **bir/ haftalık** uzun, uzun, sonsuz ayrılık devresi acaba Necdet'in kızışmış muhayyilesinin icat ettiği bir kuruntudan mı ibaretti? (54/15)
12. Necdet, kendisiyle kulak kulağa, ağız ağıza konuşan kadının yüzüne **ilk/ defa** olarak dikkatle baktı. (55/12)
13. Nişanlısının **ilk/ defa** olarak yüzüne bakmaksızın... (60/31)
14. Zira, genç adamın bir İngiliz evine bu **ilk/ gelişidir**... (100/29)
15. Daha **ilk/ adımdan** başlayarak bütün sevmediği, nefret ettiği, kıskandığı kimselerle sarılı kalmıştır. (100/29)
16. Duran OrhanBeye döndü, ihtiyar kokonalar **ilk/ defa** olarak sevinmiş görünüyorlardı. (102/15)
17. Burasının, yalının **ilk/ sahibi** tarafından bir aile mesçiti olarak yaptırıldığına ve bundan birkaç sene öncesine gelinceye kadar adamın çocukları ve torunları tarafından o suretle kullanıldığına hiç şüphe yoktu. (103/26)
18. Zira, **ilk/ hamlede** Leylâ Captain G. Jackson Read'in kucağına düşmüş... (108/3)
19. Öyle ki, Necdet, **birinci/ dans** bittikten sonra... (109/5)
20. **İlk/ dansı** seninle etmem lâzımdı. (109/12)
21. Ertesi gece aynı kulüpte aynı masanın başında **ikinci/ bir tesadüf** daha, iki genç adam arasında o akşam Azize Hanımın hayret ve merak ile seyrettiği ahbablığın kurulmasına yetmiş. (152/8)

3.2.3.3. Kesir Sayı Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. Captain G. Jackson Read sanki **bütün/ enerjisini** bulmak için bu “bitti!” sözünü bekliyormuş. (10/27)
2. Bir tekmede yatağının **bütün/ örtülerini** üstünden atıp odanın ortasına hopladı. (10/29)
3. Captain G. Jackson Read bu hız sayesinde ki **yarım/ saat** sonra davetli olduğu eve yetişmişti. (11/2)
4. Vay, **bütün/ işgal kuvvetleri** burada! (11/26)
5. Salondaki **bütün/ hanımların gözleri** sizin üzerinizde... (13/4)
6. Majör Will’i **bütün/ o kaba saba görünüşüne**, o hayvani ve süflî zevklerine rağmen Captain G. Jackson Read’e tercih eden kadınlar pek çoktur. (14/7)
7. Major Will **bütün/ mânasıyla** bir pişkin hovarda idi. (14/20)
8. Major Will’in **bütün/ kadın ahbabları** nefret ederler ve çekinirlerdi. (14/29)
9. her telefon çalmıştaki yürek hoplamaları; hulâsa **bütün/ acıklı ve facialıtafsilat** ile bu bir haftalık uzun, uzun... (54/15)
10. Genç adam yerine oturduğu vakit **bütün/ mânasıyla** “hayretten dona kalmıştı”. (54/21)
11. Amerikalı kız **bütün/ bu lâkırdıları** bir kuş cıvıltısını andıran tuhaf, fakat tatlı Fransızcasıyla anlatıyordu. (56/1)
12. “**Bütün/ bu tavırlar**, bu sitekler, bütün bu sinirlilik benim hakkım iken ona ne oluyor? (58/31)
13. “Bütün bu tavırlar, bu sitekler, **bütün/ bu sinirlilik** benim hakkım iken ona ne oluyor? (58/32)
14. “İşte Necdet **bütün/ bu hâdiseler**, sen, o kadın, o kadının hali; senin halin; her ikinizin birden haliniz benim sınırlarımı öyle bozdu, öyle bozdu ki... (60/15)
15. **Bütün/ bunları** saniyesi saniyesine durmadan anlayıp bilmek ihtiyacım duyurdu. (101/3)
16. Derhal **bütün/ gözler** bir köşede tevazu içinde duran Orhan Beye döndü, ihtiyar kokonalar ilk defa olarak sevinmiş görünüyorlardı. (102/13)

17. Nitekim **bütün/ o kalabalık** arasında Necdet bu gerçeği anlamakta güçlük çekmedi. (103/29)
18. Leylâ'nın ahbablarından olduğunu bildiği **yarı/ kadın**, yarı erkek, yarı İngiliz, yarı şarklı bir mahlûkla dönmek zorunda kaldı. (108/10)
19. Leylâ'nın ahbablarından olduğunu bildiği yarı kadın, **yarı/ erkek**, yarı İngiliz, yarı şarklı bir mahlûkla dönmek zorunda kaldı. (108/11)
20. Leylâ'nın ahbablarından olduğunu bildiği yarı kadın, yarı erkek, **yarı/ İngiliz**, yarı şarklı bir mahlûkla dönmek zorunda kaldı. (108/11)
21. Leylâ'nın ahbablarından olduğunu bildiği yarı kadın, yan erkek, yan İngiliz, **yarı/ şarklı** bir mahlûkla dönmek zorunda kaldı. (108/11)
22. Ve son günlerdeki **bütün/ o iyimserlik tecrübelerine** rağmen yüreği kurşun gibi ağır, kurşun gibi acı bir kederle dolmuştu. (108/16)
23. Necdet'in hiddeti **bütün/ kadınlara** yaygın bir tiksinti halini aldı. (108/25)
24. CaptainMarlow'un Atıf Bey'in yanında daracık bir yer bulabilmesi için **yarım/ saat** ayakta fırsat kollaması lâzımgeldi. (153/2)
25. O, **yarı/ vahşi**, yağız yüzlü Türk erkeklerinin elinde bir kız gibi hırpalanıp didiklenmek istiyordu. (155/2)
26. Sahnenin bir tarafından erkek olarak çıkıp öte taraftan kadın olarak giren veya **yarım/ dakika** içinde bir güçlü genç şeklinden bir işe yaramaz ihtiyar görünüşüne değişiveren transformist'ler gibi ansızın bir değişikliğe uğramıştı. (157/31)
27. Genç İngiliz zabitanın yüzünde olup biten bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte yüzünün **bütün/ ifadesini** değiştirmişti. (159/7)

3.2.3.4. Üleştirme Sayı Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. Hayvanlar ki aslında **birer/ yaradılış garibesi** olmakla beraber dayanılmaz bir surette cazibelidir. (9/5)
2. Salondaki hanımlar **birer, ikişer/ çay sofrasına** sokuldular. (15/27)

3.2.4. İşaret Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. Captain Gerald Jackson Read **bu/ alışık olmadığı öğle uykusundan** epeyce geç uyandı. (6/11)
2. **Bu/ akşam** bir Türk evine çaya davetli olduğunu unutmamıştı. (6/9)
3. Kışlada talim esnasında olduğu gibi **bu/ sıkı yürüyüş** ortasında... (6/20)
4. Etrafını saran **bu/ aşk delisi kadınlar** alayına “Rahat dur!.. (6/21)
5. Kolayca disiplin altına girer de **bu/ memleketin kadınları** girmez! (6/29)
6. Genç İngiliz zabiti **bu/ hakikati** pek güzel hissediyordu. (6/30)
7. **Şu/ acayip maceraya** bir nihayet vermek hususunda... (6/31)
8. Etrafını saran **bu/ sıkışık kuşatma kolu** Büyük Britanya ordusundan daha karman çormandır. (7/1)
9. Gerçi Captain Gerald Jackson Read’in **bu/ kadınlara** kendisinden... (7/13)
10. **Bu/ coşkun Bakkanal**, içinde yalnız sevmek, aranmak, üzerine düşülmek, bir çok rekabet ve paylaşma kavgalarının... (7/14)
11. Tam **bu/ sırada** odanın kapısı hafif ve tereddütlü vuruşlarla çalınıyordu. (7/21)
12. Captain G. Jackson Read **bu/ kıza** saat 5 için randevu verdiğini tamamiyle unutmuştu. (7/23)
13. **Şu/ iskemleyi** alın, yanıma yaklaşın ve hemen başlayın!.. (8/6)
14. **Bu/ boyun** Rus kızının gözlerini, bakılması ayıp ve fakat cazibesine dayanılmaz şeyler gibi durmadan kendisine çekiyordu; (8/17)
15. **Bu/ baş** hangi Apollon heykelinin gövdesinden alınıp... (8/22)
16. Bin özenle **bu/ yontulmuş boynun** üzerine konulmuştu? (8/23)
17. **O/ hayvanlar** ki aslında birer yaratılış garibesi olmakla beraber dayanılmaz bir surette cazibelidir. (9/5)
18. **Bu/ odaya** bir manikür işi için gönderdiği... (9/9)
19. Rus kızı **o/ Tanrıçalardan** biri değildi. (9/10)
20. **Bu/ altın renkli, altın gözlü yılan** isteseydi... (9/14)
21. Captain G. Jackson Read **bu/ acelesinde** pek de samimiyetsiz değildi. (9/25)

22. Gerçekten **bu/ Türk kıızıyla** münasebetlerinde ta başından beri bir fevkalâdelik vardı. (10/1)
23. Captain G. Jackson Read **bu/ fevkalâdeliğe** şaşmıyordu. (10/3)
24. Zira, **bu/ kız** İstanbul'da tanıdığı kadınların mukayese edilmez... (10/3)
25. **O/ ekzotik**, o acaip güzelliği! (10/12)
26. ekzotik, **o/ acaip** güzelliği! (10/12)
27. Teninin **o/ eşsiz kadifelenmiş esmerliği!** (10/13)
28. Fakat **bu/ kadarı** bile onu tahrike kâfi gelmektedir. (10/18)
29. Captain G. Jackson Read **bu/ hız** sayesinde ki yarım saat sonra davetli olduğu eve yetişmişti. (11/1)
30. **Bu/ ev** Nişantaşı'nda yeni bir apartmanın ikinci katıdır. (11/3)
31. Zaten **bu/ evde** Leylâ'dan başka entresanhiçkimse yoktu. (11/11)
32. **O/ gün** bu gündür Captain G. Jackson Read... (11/19)
33. O gün **bu/gündür** Captain G. Jackson Read... (11/19)
34. **Bu/ eve** girip çıkan muhtelif yabancı zabider arasında biricik gedikli misafir olarak kalmıştı. (11/19)
35. **Bu/ kargaşalıktan** irkilmiş bir adam tavrıyla: (11/24)
36. Tam **o/ sırada** vestibülün başında Leylâ göründü: (11/27)
37. **Bu/ birkaç adımlık geçit resmi esnasında** Captain G. Jackson Read gözünün rastladığı bazı tanıdıklarını... (12/6)
38. Çünkü, **bu/ bir roman kahramanıdır.** (12/17)
39. **Bu/ kanaati**, bu güveni size veren umumi efkârdır; (12/32)
40. Fakat **bu/ şehrin** herhangi bir âlemine girilse orada mutlaka kendisine rastlanır. (13/27)
41. Geldiği günden beri sürdüğü hayat **bu/ iddianın** canlı bir ispatı idi. (14/5)
42. Çalışan **bu/ serserinin** varlığından Major Will'in bütün kadın ahbabları nefret ederler ve çekinirlerdi. (14/28)
43. **Bu/ genç adam** onun dili ve kolu yerindeydi. (14/30)

44. **Bu/ çağrılış** üzerine hayta delikanlı sırtarak yanma sokulunca MajorWill'in keyfi yerine gelir... (15/4)
45. Beni yalnız bırakmayınız, **bu/ kadar güzel kadınlara** karşı tek başıma müdafaasız kalıyorum, korkuyorum. (15/6)
46. Orhan Bey hemen **bu/ sözü** İngilizce bilmiyenlere tercüme ederdi. (15/9)
47. Gidiniz, **şu/ hanıma** benim tarafımdan ilânı aşk ediniz. (15/14)
48. Ve Orhan Bey **bu/ vazifeyi** yerine getirmek için askerî adımlarla gidip o hanımın önünde dikilirdi. (15/17)
49. En çok şöhret bulan **bu/ kadının** Captain G. Jackson Read'in İstanbul'da ilk gözağrısı olduğunu bilmiyen yoktur. (15/29)
50. **O/ genç** bir taraftan politika işlerine karışıyor. (50/1)
51. **Şu/ dakikada** birer birer kendisinde, kendi bedeninde hissediyordu. (51/6)
52. **Bu/ madde** onun kendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamıyan, hiçbir şeyle uyuşmıyan katılaşmasından başka bir şey değildi. (51/11)
53. **Bu/ hüznü çıkma** rasladıkça vücudunu bir fena ürperme alıyor... (51/21)
54. **Bu/ çıkım** ona, bir evden bir cenaze çıktıktan sonra kendisine ait eşyanın fıkara dağılmak üzere geçici olarak bir köşeye yığılışını hatırlatıyordu. (51/22)
55. İşte Necdet **bu/ aşırı ve ateşli heyecanlanışlar** içinde tam üç gün üç gece çırpındı durdu. (51/26)
56. **Bu/ esnada** genç adam Leylânın bir haber, bir ses, bir pişmanlık belirtisi veya sadece bir münakaşayı mümkün kılacak bir sitem bekliyordu. (51/30)
57. Gerçi ne Leylâ'nın, ne Necdet'in **bu/ hanımla** münasebetleri... (52/10)
58. Necdet **bu/ çaya** çağırılışında böyle hayırlı bir komplonun bulunacağına ihtimal vermekten kendini alamıyordu. (52/13)
59. Hem **bu/ hanım** telefonda açıkça: "Sizi bir Amerikalı gazeteci kızla görüştürmek istiyorum. (52/20)
60. Zaten **bu/ Nuriye Hanım**, ötekiler gibi işin yalnız alayında ve "mondanite"sinde olanlarından değildi. (52/23)
61. Nitekim Necdet dâvet günü **bu/ salondan** içeriye girince... (53/8)

62. **Bu/ kızı** aralarına almışlar, yarı oturmuş, yarı yatmış bir vaziyette idiler. (53/15)
63. **O/ ihtiyar** da dinî bir telkinde bulunan bir rahip tavrıyla ev sahibesine sokulmuş, bir şeyler anlatıyordu. (53/16)
64. **O/ çılgınca dolaşılar**; bunu takip eden uykusuz geceler; duvarlardan resimlerin indirilişi... (54/13)
65. **O/ her telefon çalmıştaki yürek hiplamaları...** (54/14)
66. İşte **bu/ güzel esmer kız** odur. (55/3)
67. **Bu/ yüzde** toy bir mektep kızı temizliği ile büyük bir Cengül kuşunun kaygı verici yabaniliği birbirine karışmış duruyordu. (55/14)
68. Eğer Türkiyede henüz **bu/ âdet** geçseydi ben ne yapıp yapar, mutlaka burada evlenirdim. (55/31)
69. Lâkin **bu/ tarzda** evlenmenin mahzurları, daha doğrusu tehlikeleri pek çoktur. (56/4)
70. **Bu/ çiftler** birbirlerini hiç sevmiyebi- lirlerdi. (56/8)
71. Tam **bu/ sırada** ev sahibesi elinde iki çay fincanıyla onlara doğru eğiliyordu. (56/14)
72. Nuriye Hanımın yüksek sesle **bu/ hitabı** odanın içindekileri... (56/18)
73. **O/ vakit** Miss Fanny Moore sanki bir konferans veriyormuş gibi herkese dönerek söylemeğe başladı. (56/19)
74. **Bu/ durgunluğun** tesirini yenemedi. (57/7)
75. **Bu/ fikri** cüretinin verdiği gurur ve azametle çayını yudum yudum içerek nazariyelerini daha ziyade derinleştirmeye ve açmaya başladı. (57/18)
76. **O/ mükemmel dans...** (57/32)
77. Fakat **şu/ andaki** haline benzer bir halini daha hiç hatırlamıyordu. (58/12)
78. **O/ vakit** Leylâ atıldı... (58/18)
79. Çünkü, **bu/ bahis** onunla benim aramda açılmıştı. (58/21)
80. **Bu/ kadar** cık görüşüp tanışma hiçbir zaman kâfi değil. (58/27)
81. Bütün **bu/ sinirlilik** benim hakkım iken ona ne oluyor? (58/32)

82. **Bu/ zulümde** bir zevk bulacak kadar fena kalbli, hain bir kız mıdır?” (59/3)
83. Genç adamın **bu/ eziyetli vaziyeti** devam etti. (59/9)
84. İşte bugünün ertesinde Necdet Leylâdan Fransızca yazılmış **şöyle/ bir mektup** aldı. (59/17)
85. Zaten **bu/ Nuriye Hanım** nerde böyle münasebetsiz ve şüpheli kimseler varsa adeta mahsustan gider, arar bulur... (60/2)
86. Nesi entellektüelmişo/ **kadının?** (60/6)
87. **Bu/ şartlatanın**, “poseuse”ün birisidir, aldanma! (60/11)
88. İşte Necdet bütün bu hâdiseler, sen, **o/ kadın...** (60/15)
89. **O/ kadının** hali; senin halin; her ikinizin birden haliniz benim sınırlarımı öyle bozdu. (60/15)
90. **Bu/ çaresiz...** (60/21)
91. **Bu/ çaresiz Neci...**” (60/22)
92. Demek ki **o/ gece...** (60/28)
93. **O/ telefon gecesi...** (60/28)
94. Demek, demek, **o/ telefon konuşması...** (60/29)
95. Leylâyı **o/ kadar** şaşırtmıştı. (60/30)
96. **Bu/ tütsüler** benim başımı döndürüyor, dedi. (100/4)
97. **Bu/ açılış töreninin** tadını en çok Türk hanımları çıkarıyordu. (100/6)
98. MajorWill’eşu veya **bu/ eşyanın** mânası, cinsi hakkında... (100/9)
99. Zaten **bu/ tombul ve penbe adam...** (100/10)
100. **Bu/ hanımlar** ortasında yuvarlanıp durmakta idi. (100/11)
101. **Bu/ hanımın** durmadan kendisine yapışıp kalmasından çok eziyet çekiyordu. (100/17)
102. Fakat, **bu/ çevrelerin** her zaman yabancıları zavallı Makbule Hanım denize düşmüş bir insanın bir tahta parçasına sarılışı gibi Sami Bey’in karısının yakasını bir an bırakmak istemiyordu. (100/23)
103. **Bu/ söz** büsbütün merakı çekti. (101/12)

104. **Bu/ şeytanca his** bir kadını nerelere götürmez? (101/17)
105. Necdet'in **bu/ sözleri** tam yardımına yetişti. (101/22)
106. Necdet'in koluna dayanıp ve **bu/ sefer** Türkçe olarak... (101/28)
107. Kuzum, **bu/ İngilizler** hep böyle soğuk mudur? dedi. (101/29)
108. Necdet tam **bu/ sırada** ensesinin üzerinde CaptainMarlow'un nefesini duyuyordu. (101/31)
109. **Bu/ kafesleri** ve bu kuşları bana dostum Orhan Bey hediye etti. (102/12)
110. Bu kafesleri ve **bu/ kuşları** bana dostum Orhan Bey hediye etti. (102/12)
111. **Bu/ telden** o tele sıçrayarak ötüşüyorlardı. (102/19)
112. **Bu/ sırada** bir takım yerinme ve protesto sesleriyle topluluğun dışı kısmı merdivenlerden inmeğe başlamıştı. (103/14)
113. **O/ kalabalık** arasında Necdet bu gerçeği anlamakta güçlük çekmedi. (103/29)
114. Tam **o/ sırada** Orhan Bey Necdet'in yanına yaklaştı. (104/2)
115. **Bu/ yalının** sahipleriyle biz, hem komşu idik, hem de akrabayız. (104/5)
116. Necdet için **bu/ hazine bir macera** idi. Gözleri dolu dolu sordu. (104/15)
117. **Bu/ aile** şimdi nerede oturuyor? (104/17)
118. Burada; **bu/ yalının** selâmlık kısmında..." dedi. (104/18)
119. İki delikanlının **bu kısa konuşmaları** sırasında... (104/20)
120. **Bu/ alçıdan bebeklerin**, yakınlarına varıldığı vakit... (104/29)
121. Misafirler **bu/ esrarlı şeylerin** herbirini ellerine aldıkça merak ve tecessüsle soruyorlardı. (107/1)
122. **Bu/ şeyler** görünüşte çeşitlidir... (107/7)
123. **O/ uzun gezileriniz** sırasında hep bunu mu incelediniz? (107/17)
124. Ve **bu/ barbar dekor** içinde onun yuvarlak, erguvani kafası bir kocaman Mango'yu andırıyordu. (107/19)
125. **Bu/ vahşi musikin**in kaotik âhenginde bir düziye bir dans kasırgasıdır başladı. (107/25)

126. Hattâbu/ **acele** arasında ilk dansını Leylâ ile yapmak isteyen Necdet az kalsın tamamiyle açıkta kalacaktı. (108/1)
127. **O/ tarzda** başka bir İngiliz'in kollarına bırakmıştı. (108/7)
128. Dans etmek için **o/ mecliste** bunlardan başka hemen hiç kimseyi tanımıyordu. (108/8)
129. Fakat **bu/ dönüş** bir idam mahkûmunun kızgın bir ıskara üstünde zıplayışına benziyor. (108/12)
130. Ve son günlerdeki bütün **o/ iyimserlik tecrübelerine** rağmen... (108/16)
131. Zira içinde döndüğü **bu/ azgın kasırgayı** ona kirli gösteren şey yalnız kadınların kendileri değil... (109/2)
132. Neciciğim, vallahi **bu/ halin** beni çıldırtacak. (109/21)
133. **Bu asık yüzünü** görünce ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemiyorum. (109/22)
134. İşte asıl **o/ vakit** üzülürüm, Neciciğim... (109/29)
135. Boğaziçi Boğaziçi olalı hiç **böyle/ bir gece** görmemiştir. (110/12)
136. **O/ ana** kadar bütün bildiklerini unuturlardı. (110/15)
137. Gerçi **bu/ gecede** baştan sona kadar herkes terbiyeli, dürüst ve düzenli görünmesini bilmişti. (110/26)
138. Azize Hanım **bu/ acayip cevap** karşısında zerre kadar ümitsiz değildir. (150/12)
139. **Bu/ hafta** içinde bir gün bana gelebilir misiniz? (150/15)
140. Ah, **o/ gün** evde sizi çok sürprizler bekliyecek. (150/25)
141. Vazgeçin! Leylâ **bu/ konuşmanın sonunu** işitemedi. (150/29)
142. Azize Hanımın hayalinde **bu/ iki adambiribirinden** o kadar ayrı ve o kadar başka iki âlemden idi... (151/12)
143. İşte, tanışma **bu/ tarzda** başlamış. (152/7)
144. **Bu/ gölge** bakışlarına sıtmalı bir rehavet veriyordu. (152/21)
145. İşte, CaptainMarlow, **o/ gece**, o kulübün açılış töreni gecesi... (152/25)
146. İşte, CaptainMarlow, o gece, **o/ kulübün açılış töreni** gecesi... (152/25)

147. **Bu/ vaziyette** vücudunun bir tarafı tamamiyle Atıf Bey'in vücuduna bitişik duruyordu. (153/4)
148. Lâkin o **bu/ sıkışık vaziyetinden** memnundu. (153/8)
149. Azize Hanımın kocası aklından **bu/ şeyleri** geçirirken gözlerinin ucuyla da durmadan Marlow'u süzüyordu. (153/30)
150. Zira, **bu/ adam**, Beyoğlu' nun yalnız... (153/32)
151. **Bu/ çeşit** kimselere mahsus bir sezinti ile yanına gelip oturan delikanlının kendine sokuluşlarındaki mânayı hissetmeye başlamıştı. (154/2)
152. **Bu/ hali** çok sürmedi. (154/16)
153. İşte, **o/ gün** bu gündür CaptainMarlow'la Azize Hanımın kocası birbirinden ayrılmaz iki dost oldu. (154/23)
154. İşte, o gün **bu/ gündür** CaptainMarlow'la Azize Hanımın kocası birbirinden ayrılmaz iki dost oldu. (154/23)
155. Yavaş yavaş elinden giden ilk gençlik heyecanlarını mutlaka **bu/ adam** diriltebilecekti. (154/27)
156. Lâkin, acaba Atıf Bey gerçekten onun **bu/ arzusunu** yerine getirecek olan adam mıydı? (155/3)
157. Her şey **bu/ gece** belli olacaktı? (155/4)
158. Zira Atıf Beyin gözleri **bu/ akşam** bir acayip ateşle parlıyordu. (155/5)
159. Onları nihayet **bu/ eve** kadar sürükledi. (155/15)
160. Fakat kapının eşiğinde Azize Hanıma rasgeliş **bu/ cılız tasarımı** da suya düşürdü. (155/21)
161. "Vay canına **bu/ kadar aksilik** de olur mu?" (155/23)
162. **Bu/ akşam** maksadımız Captain'le şöyle bir rakı âlemi yapmaktır. (155/29)
163. CaptainMarlow'u kendi hususiyetine **bu/ derece** girmiş... (156/2)
164. Gören hizmetçi **bu/ ani hamaratlığa** ne diyeceğini şaşırıp kalmıştı. (156/6)
165. Azize Hanımı en çok sevindiren şey, **bu/ akşam ziyaretinin** mutlaka... (156/8)
166. İşte **şu saatte** CaptainMarlow onun evinde bulunuyordu. (156/15)

167. Lâkin **öbür/ odada** açıkça canı sıkılan CaptainMarlow'u teselli için Atıf Bey diyordu ki... (156/18)
168. Captain'ın**bu/ neşesi** karşısında adeta kamaşmış kalmıştı. (156/28)
169. Yalnız onun **bu/ coşkun anında** bile kendisiyle hiç meşgul olmayışı... (156/29)
170. Captain, Captain siz **o/ güzel şeyleri** bana söyleyin. (157/4)
171. **O/ halde** müsaade edin de ona anlayacağı şeylerden bahsedeyim. (157/7)
172. **O/ vakit** Azize Hanıma bu acayip sahne karşısında acı acı gülmekten başka yapacak bir şey kalmadı. (157/21)
173. vakit Azize Hanıma **bu/ acayip sahne** karşısında acı acı gülmekten başka yapacak bir şey kalmadı. (157/21)
174. Odanın içinde dolaşan **bu/ sırnaşık vurdumduymaz adam**mondda tanıdığı o ağırbaşlı genç İngiliz zabiti midir? (157/24)
175. **Şu/ ağız ve gözleri** şehvetle dolu yılışık ve geveze... (157/26)
176. Lâkin **bu/ hayret içinde bırakan değişiş gücünü** onlar hangi büyüden, hangi sanattan almışlardı? (158/3)
177. İşte Azize Hanım, zenbereği fırlamış bir makina hızıyla dönen beyninin içinde **bu/ hâdiseyi** çözümlenmeğe imkân bulamıyordu. (158/6)
178. **Bu/ sefer**CaptainMarlow'unpazusunu şiddetle sıktı. (158/22)
179. Ve doğrusu **o/ hal** hoşuma gidiyordu. (158/27)
180. İşte, **o/ geceden** sonra Marlow artık tamamiyle traşlı bir adam olmuştu. (159/4)
181. Genç İngiliz zabitinin yüzünde olup biten **bu/ ehemmiyetsiz değışiklik** gerçekte yüzünün bütün ifadesini değıştirmişti. (159/6)
182. Hayır, **bu/ sefer** bir aile adamı! dedi ve ilâve etti: (159/18)
183. İşte, siz nihayet **böyle/ bir şeyin** kahramanı olmağa lâıyıkınız. (159/28)
184. **Bu/ gürültü** üzerine yalının kocaman kapısı açıldı. (160/2)
185. Bizimle **bu/ kazadan** sonra tartışıyorlar sandınızdı. (160/7)

186. Ondan sonra Majör Will'e hemen her gidişimde **bu/ dönemeci** en az hızla geçen otomobilin içinden aynı evin pencereleri arasında mutlaka bir hareket sezer oldum. (160/17)
187. Gene **o/ kafes** açıldı. (160/20)
188. Gene **o/ yuvarlak** sarışın yüz bana güldü. (160/20)
189. Yolda şoföre **bu/ yalının** kime ait olduğunu sordum. (160/22)
190. Gaptain G. Jackson Read "Intelligence Service" kokan **bu/ tafsilâta** o kadar kulak asmadı ve hikâyesine devam etti: (160/30)

3.2.5. Belgisiz Sıfatlar ile Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. **Bir/ yemekten** sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı. (5/5)
2. Koyu kırmızı **bir/ aydınlıkta** saatin beşi çeyrek geçtiğini gördü. (6/7)
3. Bu akşam **bir/ Türk evine** çaya davetli olduğunu unutmamıştı. (6/10)
4. Başlıyan flörtün **herhangi/ bir sebeple** aksamasına Captain Gerald Jackson Read'in gönlü razı değildi. (6/13)
5. İstanbul'a geldiği günden beri gerçi **bir/ anflörtsüz** kaldığı, bir an kadınlardan baş aldığı yoktu. (6/15)
6. Onun için şu acayip maceraya **bir/ nihayet** vermek hususunda lazım gelen azmi bir türlü gösteremiyordu. (6/31)
7. Zavallı Gerald Jackson Read **bir/ eski Romalı sofrasına** davet edilmiş gibi hangi yemekten yiyeceğini şaşırıp kalmıştı. (7/9)
8. Henüz otuzuna girmeden yavaş yavaş kanıksamış hovardalara mahsus **bir/ vakitsiz bezginliğe** düşüyordu. (7/12)
9. Gerçi Captain Gerald Jackson Read'in bu kadınlara kendisinden **bir/ şey** verdiği yoktu. (7/13)
10. **Bir/ çok rekabet** ve paylaşma kavgalarının mevzuunu teşkil etmek ve hiçbir dakika kendi haline bırakılmamaktır... (7/15)
11. Sinir sistemine **bir/ tuhaf gerginlik** veriyordu. (7/18)
12. Yatağının içinde uzun **bir/ an** daha gerindi. (7/20)

13. Bu, duru beyaz tenli ve kıpkızıl dudaklı **bir/ körpe Rus kızı**ydı. (7/28)
14. **Bir/ kumru ötüşünü** andıran sesiyle sordu: (7/31)
15. Captain Read, **bir/ İngiliz lirası rengindeki saçlarını** beyaz ve uzun parmaklarıyla tarıyor... (8/2)
16. Lâzım gelir ki saat altıda burada **her/ işim** bitmiş ve giyinmiş olarak çıkıp gideyim diyordu. (8/9)
17. Tabiat dışı **bir/ ifade** alan delikanlıya bakıyordu. (8/12)
18. Öyle ki **birkaç/ defa**, elindeki törpü az kalsın, G.J. Jackson Read'in tırnağından etine kayayazdı. (8/20)
19. Henüz **bir/ sanatkârın elinden** çıkmış ve zamanın cefasını hiç görmemiş, bir sanat eserine, bir mermere benziyor. (8/27)
20. Bu, kaç yaşında **bir/ insanın kafası**dır? (8/30)
21. Hattâ bu gerçekten **bir/ insan kafası** mıdır? (8/32)
22. Hayvanlar ki aslında birer yaratılış garibesi olmakla beraber dayanılmaz **bir/ surette** cazibelidir. (9/6)
23. Gerçi Beyoğlu'nun **bir/ berber dükkânının** bu odaya bir manikür işi için gönderdiği zavallı Rus kızı o Tanrıçalardan biri değildi. (9/9)
24. Dişlerinin arasından acayip **bir/ ıslık** çalar gibi kıza sordu: (9/20)
25. Captain G. Jackson Read yapmacıklı **bir/ hiddetle** ilâve etti: (9/24)
26. Şimdiye kadar **hiçbir/ şeyle** harekete gelmeyen kalbi bu bekleyişi adeta yakıcı buluyordu. (9/29)
27. **Bir/ surette** en zekisi, en bilgisi ve İngiliz terbiyesine, İngiliz kültürüne en ziyade yakın olanıydı. (10/4)
28. **Bir/ hayat arkadaşıyla** yaşamakta sanmıyordu. (10/10)
29. Flörtünü **her/ hatırlayışında** gözünün önünde canlandırabildiği güzellikler yalnız bundan ibaret kahyor. (10/16)
30. Captain G. Jackson Read sanki bütün enerjisini bulmak için bu "bitti!" sözünü bekliyormuş gibi **bir/ tekmede**... (10/28)

31. İkinci **bir/ hoplayışta** soluğu banyo odasında aldı. (10/31)
32. Bu ev Nişantaşı'nda **yeni bir/ apartmanın** ikinci katıdır. (11/3)
33. **Her/ söyleyişinde** ona frenkçe de bir çiçek isminin sesini veriyordu. (11/7)
34. Sami Bey adında **bir/ alafranga emekli tipi** idi. (11/15)
35. Captain G. Jackson Read **bir/ küçük çocuğu** azarlar gibi: (12/1)
36. Bu **birkaç/ adımlık geçit** resmi esnasında Captain G. Jackson Read... (12/6)
37. Gözünün rastladığı bazı tanıdıklarını hafif ve ihmalcî **bir/ baş hareketiyle** selamladı. (12/7)
38. Yalnız **bir/ gülümsemeyle** karşılık verdi. (12/10)
39. Çünkü, bu **bir/ roman kahramanıdır**. (12/16)
40. Ben **bir/ roman kahramanı** değilim. (12/16)
41. Lâkin ben onunla sizin aranızda manevî **bir/ benzerlik** olduğunu işaret etmek istemedim ki... (12/21)
42. **dabir/ parça şüpheli**... (12/24)
43. Yanlış, fena yahut gülünç **bir/ şey** yapmış değilsiniz. (12/31)
44. Size muhitinizdeki insanlar tarafından zorla kabul ettirilmiş **bir/ histir**. (13/2)
45. Bakınız, işte inanmıyorsanız, **bir/ an** başınızı arkanıza çeviriniz... (13/4)
46. Salondaki **bütün/ hanımların gözleri** sizin üzerinizde... (13/4)
47. Gerçekten Captain G. Jackson Read'in girdiği esnada neşeli, sathî ve havai konuşmaların civıltısıyla dolu salona şimdi **bir/ acayip sessizlik** çökmüştü. (13/10)
48. Bunun üzerine meydanda konuşacak kimsesi kalmıyan **bazı/ hanımlar** salonun öbür köşesinde... (13/22)
49. Fakat bu şehrin **herhangi bir/ âlemine** girilse orada mutlaka kendisine rastlanır. (13/27)
50. Yeni doğmuş **bir/ domuz yavrusu** gibi pembe ve şişman vücudu... (13/29)
51. Kâh işveli kadınların ayakları altında **bir/ puf vazifesini** görür. (13/30)
52. Majör Will'in buraya, fahrî **bir/ vazife** alarak sadece.. (14/1)

53. Gelmiş haylâz **bir/ milyoner** olduğunu iddia edenler belki yanılmıyorlardı. (14/3)
54. **Bir/ yerde** beraber eğlenildiği vakit herkese herkesle istediğini yapmak hürriyetini verirdi. (14/15)
55. MajorWill**bütün/ mânasıyla** bir pişkin hovarda idi. (14/20)
56. MajorWill bütün mânasıyla**bir pişkin hovarda** idi. (14/20)
57. Birlikte dolaşmakta olan **bir/ züppe ve sünepe paşazade** idi. (14/23)
58. Cihan Harbinde **bir/ müddetyede** subaylık etti. (14/24)
59. Kendisine işgal kuvvetleri kumandanları yanında resmî **bir/ mevki teminine** çalışan... (14/28)
60. MajorWill'in **bütün/ kadın ahbabları** nefret ederler ve çekinirlerdi. (14/29)
61. Fakat ne çare ki, MajorWill onsuz **hiçbir/ şey** yapamazdı. (14/31)
62. Bu çağrılış üzerine hayta delikanlı sırtarak yanma sokulunca MajorWill'in keyfi yerine gelir, madeni **bir/ sesle** gülerdi: (15/5)
63. O, âmirinin emirini bildirmiş **bir/ asker ciddiyetiyle** dimdik dururdu. (15/12)
64. **Bazı/ fikirlerinin** çelinmesi güç kadınlar... (15/19)
65. Daha ciddi **bir/ hava** içinde ikisi başbaşa verip ya bir yandan kuşatma... (15/21)
66. İlk sokulan Madam Jimson isminde **bir/ levantin** oldu. (15/28)
67. Bu, koyu elâ gözlü, levend**bir/ kadındır**. (15/32)
68. Deli gibi **bir/ hali** vardı. (50/1)
69. Genç **bir/ taraftan** politika işlerine karışıyor. (50/2)
70. Sonra azgın **bir/ İngiliz düşmanı!** (50/3)
71. Tahsilini Almanya' da yapmış, mutlaka mutaassıp **bir/ "Kültür" taraftarıdır**. (50/6)
72. Defolup gitsin de **bir/ müddet** kız rahat kalsın diye... (50/7)
73. Uykusuz **bir/ gecenin** bütün ıstıraplarıyla yatağının içinde kıvranıp duruyordu. (50/12)
74. Boş yere **bir/ parça** karanlık olsun diye perdeleri kapadı. (50/13)

75. Fakat, **bir/ türlü** uykuyu mümkün kılan sessizliği bulamadı. (50/16)
76. Yalnız **belirsiz bir/ heyecan içinde** bütün sınırları tir tir titriyor... (50/19)
77. Necdet eski Mısır'a ait **bir/ romanda** okuduğu bu işkenceye... (51/5)
78. Dair **birtakım/ tüyler ürpertici tafsilâtı** şu dakikada birer birer kendisinde... (51/6)
79. Gerçekten, Necdet'in kazığa çakılmış **bir/ idam mahkûmundan** hiç farkı yoktu. (51/8)
80. Gırtlığına dayanan sert ve katı **bir/ madde** vardı. (51/11)
81. Katılaşmasından başka **bir/ şey** değildi. (51/13)
82. Ocağa atılmak üzere, odanın **bir/ köşesinde**, yerde... (51/18)
83. **Bir/ yatak bağının** içinde sarılmış duruyordu. (51/19)
84. Necdetin**bir/ türlü** kapanmak bilmeyen gözleri... (51/20)
85. Bu çıkın ona, **bir/ evden** bir cenaze çıktıktan... (51/22)
86. **Bir/ köşeye** yığılışım hatırlatıyordu. (51/24)
87. Tam **üç/ gün** üç gece çırpındı durdu. (51/27)
88. Tam üç gün **üç/ gece** çırpındı durdu. (51/27)
89. Bilinmiyen**bir/ ümit parıltısı** ona... (51/28)
90. Ancak **birkaç/ dakika** süren bir ferahlık veriyor... (51/29)
91. Bu esnada genç adam Leylânın **bir/ haber**, bir ses, bir pişmanlık belirtisi... (51/30)
92. Bu esnada genç adam Leylânın bir haber, **bir/ ses**, bir pişmanlık belirtisi... (51/30)
93. Bu esnada genç adam Leylânın bir haber, bir ses, **bir/ pişmanlık** belirtisi... (51/31)
94. Sadece **bir/ münakaşayı** mümkün kılacak bir sitem bekliyordu. (51/31)
95. **Her/ telefon çalışında**... (52/1)
96. **Her/ kapı vuruluşunda**... (52/1)

97. Sami Beylere ait **herhangi bir/ söz geçişinde**, sabırsızlıkla gözetliyordu. (52/2)
98. **Hiçbir/ karşılıkta** bulunmamak hususundaki kararı hatırına gelip tekrar eski kederine, eski çaresizliğine düşüyordu. (52/4)
99. Nuriye Hanım isminde **bir/ kadıncağızın** kendisini çaya dâveti onu yeni bir heyecan devresine attı. (52/8)
100. Evvelâ “Gitmeyeceğim!” dedi ve **birkaç/ saat** bu “Gitmeyeceğim!”... (52/15)
101. Gururuyla dolaştıktan sona fikrini **bir/ parça** değiştirir gibi oldu. (52/17)
102. Çok Türk dostu ve entelektüel **bir kız**... (52/22)
103. Vatan ve istiklâl dâvalarına karışan **bazı/ Türk kadınları** arasında kendi isminin de geçmesine çalışıyordu. (53/1)
104. Amerikalılardan başka **hiçbir/ yabancıya** tesadüf tehlikesi yoktu. (53/6)
105. Hükmettiği beyaz saçlı **bir/ ihtiyardan** başka hiçkimseyerastgelmedi. (53/11)
106. Deniz zabitleri kuştüyü yastıklarla dolu geniş ve derin **bir/ sedirin** içinde bu kızı aralarına almışlar. (53/14)
107. Yarı oturmuş, yarı yatmış **bir/ vaziyette** idiler. (53/15)
108. ihtiyar da dinî **bir/ telkinde** bulunan... (53/16)
109. **Bir/ rahip** tavrıyla ev sahibesine sokulmuş... (53/17)
110. **Bir/ şeyler** anlatıyordu. (53/17)
111. Sanki aralarında **hiçbir/ şey** geçmemiş, sanki biraz önce beraber imişler gibi. (54/5)
112. Evet; sanki aralarında **hiçbir/ şey** geçmemiş... (54/8)
113. **her/ telefon çalmıştaki yürek hoptamaları**... (54/14)
114. Yoksa Necdet kâbus gibi **bir/ şey** geçirmişti de bunu hakikatle mi karıştırıyordu? (54/19)
115. Genç adam yerine oturduğu vakit **bütün/ mânasıyla** “hayretten dona kalmıştı”. (54/21)
116. Yalnız vücudunun mekanizmasında sanki birden bire duruvermiş **bir/ şey** vardı. (54/24)

117. Ve milliyetine mahsus **bir/ çeşit** safça şuhlukla başını ondan yana çevirip: (55/6)
118. Bu, sustuğu zaman bile insanla şakalaşır gibi duran canlı, tesirli ve sıcak **bir/ yüzdü...** (55/14)
119. Bu yüzde toy **bir/ mektep kızı** temizliği ile büyük bir Cengül kuşunun kaygı verici yabaniliği birbirine karışmış duruyordu. (55/17)
120. Şımarık **bir/ ev kedisi** tavrıyla genç adama bir parça daha sokuldu: (55/17)
121. Günün birinde gelinle güvey **bir/ yatak odasının** içinde buluşuverirlermiş. (55/28)
122. Amerikalı kız **bütün/ bu lâkırdıları...** (56/1)
123. **Bir/ kuş civıltısını** andıran ... (56/1)
124. Amerikalı kız, genç adamın yüzüne küçümseyici **bir/ gülümsemeyle** baktı: (56/9)
125. MissFannyMoore, zannedersem çok entresan**bir/ bahis** üzerindesiniz! (56/16)
126. Geliniz, geliniz! Gerçekten entresan**bir/ bahis** üzerindeyiz. (56/21)
127. Ha, **bir/ çeşit** “affinité physiologique” demektir. (56/30)
128. Tecrübe etmeden önce nasıl **bir/ koca** olacağını nereden bileyim? (57/2)
129. Ve bunu söyledikten sonra herkesin yüzüne ayrı ayrı bakıp berrak **bir/ kahkaha** salıverdi. (57/4)
130. Fakat, odanın havasında **bir/ acayip durgunluk** belirivermişti. (57/5)
131. Necdetin Robert Kolej profesörlerinden olduğunu zannettiği ihtiyar gayet ciddi **bir/ meseleyi** halle davet... (57/10)
132. **Bir/ âlim** vakarıyla şaşkınlık ve hayret içindeki küçük kümenin arasından beyaz başını genç kıza doğru uzattı: (57/11)
133. MissFannyMoore: eğer iddianıza göre evlenme yalnız **bir/ yatak arkadaşlığından** ibaretse, yerden göğe kadar hakkınız var. (57/15)
134. Gerçekten Garp usulü evlenmeler de çok ileri **bir/ millet âdeti** değildir. (57/17)
135. **Bir/ yerde** bir genç adamla tanışıyorsunuz. (57/22)
136. Bir yerde **bir/ genç adamla** tanışıyorsunuz. (57/22)
137. Sizi dansa davet ediyor ve mükemmel **bir/ surette** de dans ediyor. (57/24)

138. Aranızda **bir/ flörtt**ür başlıyor. (57/27)
139. Tesir edici **bir/ güzel konuşma tarzı** da vardır. (57/28)
140. İşte kusursuz **bir/ adam**, tam istediğim gibi bir koca! (57/30)
141. Yan yana **bir/ yatağa** giriyorsunuz! (57/32)
142. Meğer beş para etmezmiş; meğer **bir/ hiçten** ibaretmiş. (58/3)
143. Leylâ'nın gözleri **birkaç/ defa** Necdetin gözleriyle çatıştı. (58/5)
144. Bakışları zehirli **bir/ öfkenin** siyah şimşekleriyle yüklüdü. (58/6)
145. Fakat şu andaki haline benzer **bir/ halini** daha hiç hatırlamıyordu. (58/12)
146. Bu kadarcık görüşüp tanışma **hiçbir/ zaman** kâfi değil. (58/27)
147. Hele görünüşler her zaman aldatıcıdır” dedi ve sözünü sinirli, acı **bir/ gülüşle** bitirdi. (58/29)
148. Onu **her/ istediğini** yapsın diye kendi haline bırakmadım mı? (59/1)
149. Bu zulümde **bir/ zevk** bulacak kadar fena kalbli... (59/4)
150. Hain **bir/ kız** mıdır? (59/4)
151. Leylâ, alçak fakat sert **bir/ sesle**: (59/13)
152. İşte bugünün ertesinde Necdet Leylâ' dan Fransızca yazılmış şöyle **bir/ mektup** aldı: (59/17)
153. Ne olduğu bellisiz **bir/ kadın**... (60/1)
154. Fakat **bir/ kere** yanıma gelmedin. (60/12)
155. “İşte Necdet bütün bu hâdiseler, sen, o kadın, o kadının hali; senin halin;**her/ ikinizin** birden haliniz benim sinirlerimi öyle bozdu... (60/16)
156. General karılarından biri ürkmüş **bir/ kuş sesi** çıkardı: (100/2)
157. Kâh sözlerine hiç cevap vermiyor, kâh o **bir/ parça** meşgulken yanından sıvışıp kaçıyordu. (100/22)
158. Makbule Hanım denize düşmüş **bir/ insanın**... (100/24)
159. **Bir/ tahta parçasına** sarılışı gibi... (100/24)
160. Sami Beyin karısının yakasını **bir/ an** bırakmak istemiyordu. (100/26)

161. Zira, genç adamın **bir/ İngiliz evine** bu ilk gelişidir... (100/29)
162. MajorWill misafirlerine yukarı kattaki odaları da göstermek istedi; bunların **iki/ tanesinin** seyre değer olduğunu söylüyordu. (101/7)
163. Öbürünün gözleri **bir/ adım** önde yürüyen genç... (101/21)
164. Levend **bir/ İngiliz** zabıtine dikilmiş, birtakım lüzumsuz kahkahalar... (101/22)
165. MajorWill kaygılı kaygılı durdu, önüne baktı, kafasını kaşdı, sonra ağır ağır cebinden **bir/ anahtar** çıkardı: (103/5)
166. Evet; dedi. Hakkınız var, burası **bir/ mescitti**. (104/3)
167. Zavallıların şimdi başlarında **hiçbir/ kimseleri** yok... (104/7)
168. **Hiçbir/ şeyleri** kalmadı. (104/7)
169. MajorWill bana Boğaziçinde **bir/ yalı** tutmak istediğini söyler söylemez burası aklıma geldi. (104/10)
170. Necdet için bu hazin **bir/ macera** idi. Gözleri dolu dolu sordu: (104/15)
171. MajorWill odanın **her/ tarafında** elektrik lâmbalarını daha doğrusu elektrikli kandilleri açmış. (104/22)
172. Misafirlerine **bir/ sürü** şey gösteriyordu. (104/24)
173. MajorWill burasını şehvetli resimler ve heykellerle dolu **bir/ çeşit yatak odası** haline sokmuştu. (104/26)
174. Dudak dudağa öpüşen çıplak **bir/ çiftin** heykeli konulmuştu. (104/29)
175. Uzaktan; insana **bir/ sanat eseri** zannını veren... (104/30)
176. Bu alçıdan bebeklerin, yakınlarına varıldığı vakit, nasıl hayvani **bir/ maksatla** yapılmış oldukları hemen anlaşılıyordu. (104/31)
177. Yaradıkları aslâbilinmiyen **bir/ sürü** ufak tefek eşya daha vardı ki... (106/1)
178. Herbiri insana ayrı **bir/ işkence âleti** vehmini veriyordu. (106/2)
179. Bunlar, uçları püsküllü ve tırtıllı **bir/ çeşit** kamçılardı. (106/3)
180. Bunlar, maymun tüylerinden **bir/ çeşit** saçaklardı. (106/4)
181. Bunlar, beyaz, siyah, kızıl ve sarışın **bir/ çeşit** perukalardı. (106/5)

182. Nihayet, bunlar üstleri zıypak ve yağlı **bir/ çeşit irili ufaklı yılan yavruları**ydı. (106/6)
183. Bunları anlamak için uzun **bir/ alışkanlık devri** geçirmek lâzım... (107/6)
184. Burada gördüğünüz şeyler onların en küçük **bir/ kısmını** teşkil ediyor. (107/13)
185. Siz bu şehvet işlerini adeta yeni **bir/ ilim** haline sokmuşsunuz. (107/14)
186. Erguvani kafası **bir/ kocaman Mango'** yu andırıyordu. (107/19)
187. Erkekler, aşağıya indikleri vakit hanımlardan büyük **bir/ kısmını** İngiliz usulü sıvışmış buldular. (107/21)
188. Bu vahşi musikinin kaotik âhenginde **birdüziye bir/ dans kasırgası**dır başladı. (107/25)
189. İngiliz zabıtları **bir/ cenk sonunda** ganimet paylaşmasına koyulan savaşılar gibi kadınların üzerine atıldılar. (107/26)
190. **Bir/ idam mahkûmunun** kızgın bir ızgara üstünde zıplayışına benziyordu. (108/12)
191. Kurşun gibi acı **bir/ kederle** dolmuştu. (108/17)
192. **Her/ geçişinde** vücudunu bir ürperme kaplıyordu. (108/19)
193. Her geçişinde vücudunu **bir/ ürperme** kaplıyordu. (108/19)
194. Necdet' in hiddeti bütün kadınlara yaygın **bir/ tiksinti** halini aldı. (108/26)
195. Onu **bir/ leş** gibi silkip attıktan sonra dönülmesi kabil olmayan uzak yerlere kaçmak ihtiyacını duydu. (108/26)
196. Genç kızın ağzı **her/ zamanki** gibi türlü türlü mazeretlerle dolu idi. (109/9)
197. Ve bunların **her/ birini** ayrı bir dikkatle Necdet' in kulağına fısıldıyordu : (109/10)
198. Ve bunların her/ birini ayrı **bir/ dikkatle** Necdet' in kulağına fısıldıyordu : (109/10)
199. Lâkin bu, senin için de hoş **bir/ şey** değilse, sen de benim kadar mustarip oluyorsan, işte asıl o vakit üzülürüm, Neci' ciğim... (109/27)
200. Ve öbürünün yüreğinde **bir/ şey** eriyor gibi oldu. (109/30)

201. Delikanlı Leylâ ile her temasında balmumundan **bir/ adam** haline girerdi. (110/1)
202. Necdeti balmumundan **bir/ adama** benzetmemiş miydik? (110/6)
203. Öyle **bir/ Babil gecesi** oldu ki... (110/8)
204. Anlaşılmaz, karmakarışık **bir/ insan halini** aldı. (110/10)
205. Boğaziçi Boğaziçi olalı hiç böyle **bir/ gece** görmemiştir. (110/12)
206. Gerçi bu gürültünün velvelesinden **hiçbir/ ses** eski yalının duvarlarından dışarıya yankı vermedi. (110/16)
207. **Bir/ coşkun selin** anaforları halinde sabaha kadar aktı, durdu. (110/24)
208. Erkekler katı ve beyaz plâstronları altında herhangi **bir/ lâubaliliği** imkânsız kılacak kadar dik ve pürüzsüzdüler. (110/28)
209. Hemen hemen öyle **bir/ şey**... (150/3)
210. Sizden **bir/ şey** rica edecektim Captain! (150/7)
211. Bu hafta içinde **bir/ gün** bana gelebilir misiniz? (150/15)
212. Kendimce çok gizli saydığım **bir/ iş** için... (150/20)
213. Marlow gövdesini kuştüyü yastıkların içine daha esaslı **bir/ tarzda** yerleştirdi: (150/27)
214. Onu ertesi gün için mutlaka **bir/ at gezintisine** davet ediyordu. (151/1)
215. Bununla beraber yine ufak **bir/ haykırışı** tutamadı. (151/10)
216. Merak ve tecessüsten çatlatacak esrarlı **bir/ hâdise** niteliği taşıyordu. (151/15)
217. Geçen gece açılış töreni yapılan **bir/ kulübün** bakara masası başında... (151/18)
218. Öbürü kalenderce **bir/ gülümseyişle** cevap verdi: (152/14)
219. Yirmi beş yirmi altı yaşlarında görünen yakışıklı **bir/ adamdı**. (152/19)
220. Keşmirî esmerliği gözlerinin çevresine gelince adeta siyaha yakın **bir/ koyuluk** alıyor... (152/20)
221. Bu gölge bakışlarına sıtmalılı **bir/ rahavet** veriyordu. (152/21)
222. CaptainMarlow'un Atıf Beyin yanında daracık **bir/ yer** bulabilmesi için... (153/1)

223. Bu vaziyette vücudunun **bir/ tarafı** tamamıyla Atıf Beyin vücuduna bitişik duruyordu. (153/5)
224. Karşıdan gördüm, müthiş **bir/ şansınız** var. (153/14)
225. Azize Hanımın kocası tuhaf **bir/ bakışla** CaptainMarlow'un gözlerinin içine bakarak güldü : (153/19)
226. **Bir iki/ fena** pastan sonra yerinden kalktı. (154/5)
227. Haydi gidelim, büfede **bir iki/ kadeh** çakıştıralım! (154/8)
228. O, yarı vahşi, yağız yüzlü Türk erkeklerinin elinde **bir/ kız** gibi hırpalanıp didiklenmek istiyordu. (155/2)
229. Kulüpte **bir/ تنها** odaya çekilip onunla başbaşa içmekte dilediği zevki bulamadı. (155/10)
230. Her halinden fazla birşey yapmak istediği fakat bunun nasıl yapılacağını **bir/ türlü** kestiremediği anlaşılıyordu. (155/13)
231. Atıf Bey bu saatte karısının mutlaka **bir/ yere** çıkmış olacağından emindi. (155/16)
232. Biz bize âlâ **bir/ keyif** ederiz” diyordu. (155/20)
233. Captain'le şöyle **bir/ rakı âlemi** yapmaktır. (155/30)
234. Bizde **birkaç/ şişe** halis Umurca olacak. (155/30)
235. Hanımının, herhangi **bir/ ev işine** ilk defa atıldığını gören hizmetçi bu ani hamaratlığa ne diyeceğini şaşırıp kalmıştı. (156/5)
236. “Ne ince **bir/ aşk stratejisi!** İşte, benim hari- mime kocamın omuzuna dayanarak girdi.” diyordu. (156/12)
237. Aman yarabbi bu ne ansızın gelmiş **bir/ saadetti!** (156/14)
238. Hele **birkaç/ kadeh** içelim. (156/21)
239. Eski Türk divanlarından ezberinde kalmış **bazı/ beyitler** okumağa da başladı. (156/26)
240. Onun bu kadar ihtiyatlı davranışına **bir/ mâna** veremiyordu. (157/2)

241. Atıf Bey'in ensesinden geçirip başını kendine doğru çekerek eğildi, kulağına **bir/ şeyler** fısıldadı. (157/10)
242. Oo, oo! Efendiler, lütfen **bir/ parça** dürüst olunuz! dedi. (157/14)
243. Kocasını cıvık **bir/ sarhoş gülümsemesiyle** güldü: (157/16)
244. CaptainMarlow aynı sözü **bir/ komedyacı edasıyla** tekrar etti. (157/19)
245. vakit Azize Hanıma bu acayip sahne karşısında acı acı gülmekten başka yapacak **bir/ şey** kalmadı. (157/21)
246. Artık kafası **hiçbir/ şey** almıyordu. (157/22)
247. **Bir/ orta oyuncu maskaralığıyla** odanın içinde... (157/22)
248. **Her/ ikisi** de sahenin... (157/29)
249. **Bir/ tarafından** erkek olarak çıkıp öte taraftan kadın olarak giren... (157/30)
250. **Bir/ işe** yaramaz ihtiyar görünüşüne değişiveren transformist'ler gibi... (158/1)
251. Ansızın **bir/ değişikliğe** uğramıştı. (158/2)
252. **Bir/ makina hızıyla** dönen beyninin içinde bu hâdiseyi çözümlenmeğe imkân bulamıyordu. (158/5)
253. Oradan geçen **bir/ otomobile** atladılar. (158/28)
254. İşte, o gecedan sonra Marlow artık tamamıyla traşlı **bir/ adam** olmuştu. (159/5)
255. Önce **bir/ hovarda delikanlı kafası** taşıyan omuzlarının üstünde... (159/7)
256. Şimdi **bir/ tüysüz mektep çocuğunun karakersiz başı** vardı. (159/8)
257. Aman, ne acayip **bir/ şey** olmuşsunuz! dedi. (159/12)
258. Hayır, bu sefer **bir/ aile adamı!** dedi ve ilâve etti: (159/18)
259. Tıpkı sizinkinin **bir/ aile kızı** oluşu gibi. (159/20)
260. Lâkin o gün Captain G. Jackson Read **bir/ dert** dinlemekten çok... (159/22)
261. **Bir/ dertleşmeye** muhtaç görünüyordu: (159/22)
262. Ben şimdi büsbütün başka **bir/ maceranın** içindeyim. (159/25)
263. Derisi güneş yüzü görmemiş **bir/ sultan** beni seviyor. (159/26)
264. İşte, siz nihayet böyle **bir/ şeyin** kahramanı olmağa lâyıksınız. (159/28)

265. Bu o kadar yeni **bir/ şey** değil. (159/30)
266. Hani **bir/ gün** Majör Will'in yalısına gidiyorduk... (159/31)
267. Viraj yaparken **bir/ büyük yalının** duvarına çarpmıştık. (160/1)
268. İçeriden redingotlu **bir/ harem ağası** ile iki uşak fırladı. (160/4)
269. Şoförle Türkçe **bir/ şeyler** konuşmağa başladılar. (160/5)
270. Siz başınızı kaldırınca, gerçekten pencerelerden birinden yuvarlak ve sarışın **bir/ yüzün** gülümsiyerek bize doğru eğildiğini gördünüz. (160/11)
271. Ondan sonra Majör Will'e hemen **her/ gidişimde**... (160/16)
272. Aynı evin pencereleri arasında mutlaka **bir/ hareket** sezer oldum. (160/18)

3.2.6. Soru Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. Bu baş **hangi/ Apollon heykelinin gövdesinden** alınıp bin özenle bu yontulmuş boynun üzerine konulmuştu? (8/23)
2. Bu, **kaç/ yaşında** bir insanın kafasıdır? (8/30)
3. Rasgeldiğim yerlerde bana selâm vermemek için nefretle başını çevirdiğini **kaç/ defa** gördüm. (50/4)
4. **Nasıl/ mâbet**, nasıl? (103/2)
5. **Hangi/ Tanrının mabedi?"** diye bağırdı. (103/2)
6. Ben çocukluğumda **kaç/ defa** babamla buraya teravih namazına geldim. (104/4)
7. **Kaç/ gündür** bana bundan niçin bahsetmemiştin?" diye sordu. (152/12)
8. Ayol **kaç/ gündür** birbirimizin yüzünü gördüğümüz var mı ki?... (152/15)
9. Kimbilir**kaç/ yaşında**dır! (153/26)

3.2.7. Fiilimsilerle Kurulan Sıfat Tamlamaları

1. Captain Gerald Jackson Read **bu alışık olmadığı/ öğle uykusundan** epeyce geç uyandı. (5/1)
2. **Öğle yemeğinde içtiği/Bourgogne ve Bordeaux şaraplarının** mahmurluğu ile iyice buğulaşmıştı. (6/3)

3. **Davet sahibinin kızıyla aralarında henüz başlayan/flörtün** herhangi bir sebeple aksamasına Captain Gerald Jackson Read'in gönlü razı değildi. (6/11)
4. **Birdenbire durup arkasından koşan, etrafını saran/bu aşk delisi kadınlar alayına** "Rahat dur!.. Yerinde say!..." diye bağıracağı geliyordu. (6/20)
5. **Hint Okyanusu adalarındaki balta girmemiş/ormanlarından** çırılçıplak toplayıp getirdiği... (6/24)
6. **Etrafını saran/bu sıkışık kuşatma kolu** Büyük Britanya ordusundan daha karman çormandır. (6/32)
7. Henüz otuzuna girmeden **yavaş yavaş kanıksamış/hovardalara** mahsus bir vakitsiz bezginliğe düşüyordu. (7/10)
8. **Utunarak şaşırarak birbirine dolaşan/adımlarla** Captain G. Jackson Read'in yatağına yaklaştı. (7/28)
9. **Bir kumru ötüşünü andıran/sesiyle sordu.** (7/30)
10. Koyu kırmızı aydınlığın içinde güzelliği **insanlık ve tabiat dışı bir ifade alan/delikanlıya** bakıyordu. (8/11)
11. **G. Read'in açık yakasından ileriye doğru uzanan/çıplak, beyaz ve düzgün boynu** çekiyordu. (8/16)
12. Fakat **cazibesine dayanılmaz/şeyler** gibi durmadan kendisine çekiyordu. (8/18)
13. **Bin özenle bu yontulmuş/boynun** üzerine konulmuştu. (8/23)
14. Bu da **henüz boyanmış, henüz yaldızlanmış, henüz bir sanatkârın elinden çıkmış ve zamanın cefasını hiç görmemiş/ bir sanat eserine,** bir mermere benziyor. (8/26)
15. Zannetti ki bu, **nev'i tükenmiş/mitolojik bir hayvanın başıdır.** (9/4)
16. Birer yaradılış garibesi olmakla beraber **dayanılmaz/bir surette** cazibelidir. (9/6)
17. Bu odaya **bir manikür işi için gönderdiği/zavallı Rus kızı** o Tanrıçalardan biri değildi. (9/10)
18. **G. Jackson Read adını taşıyan/ve ipekli yorganlar altında gevşeklik vehararetle beyaz boynunu dışarıya doğru uzatan/bu altın renkli, altın gözlü yılan** isteseydi... (9/12)

19. Gerçekten avını yutup doymuş/ ve sıcakta çöreklenip uyumuş/bir munis yılan hali vardı. (9/18)
20. Hiçbir şeyle harekete gelmeyen/kalbi bu bekleyişi adeta yakıcı buluyordu. (9/29)
21. Bu kız İstanbul'da tanıdığı/kadınların -mukayese edilmez bir surette- en zekisi... (10/4)
22. G.J. Read bununyanında bulunduğu/zamanlar muhitini hiç yadırgamıyor. (10/8)
23. Kendisine vadedilmiş vealına yazılmış/bir hayat arkadaşıyla yaşamakta sanıyordu. (10/10)
24. Teninin o eşsiz kadifelenmiş/esmerliği! (10/13)
25. Flörtünü her hatırlayışında gözünün önünde canlandırabildiği/güzellikler yalnız bundan ibaret kalıyor. (10/16)
26. Yarım saat sonra davetli olduğu/eve yetişmişti. (11/2)
27. “Nereden geliyorsun?” diye sorulduğu/vakit.. (11/9)
28. Ana, hâlâ gençlik taslayan ve kızlarıyla rekabet eden/kart işvecilerden biriydi. (11/12)
29. Captain G. Jackson Read bu eve girip çıkan/muhtelif yabancı zabidler arasında biricik gedikli misafir olarak kalmıştı. (11/20)
30. Bu kargaşalıktan irkilmiş/bir adam tavrıyla... (11/25)
31. Gözünün rastladığı/ bazı tanıdıklarını hafif ve ihmalcî bir baş hareketiyle selamladı. (12/7)
32. DorainGray’insize benzeyen/ tarafı yüzüdür. (12/24)
33. Bu güveni size veren/umumi efkâr dır. (12/32)
34. İnsanlar tarafından zorla kabul ettirilmiş/bir histir. (13/1)
35. Captain G. Jackson Read’in girdiği/esnada neşeli, sathî ve havai konuşmaların... (13/8)
36. Ne söylediklerini işitmeyen/erkekler de artık bunlara ne söylemek lâzım geldiğini bilmeyen bir hal vardı. (13/13)

37. **Barutu bayatlamış/fişekler** gibi odanın içinde basit bir yüksekliğe kadar çıkıp sönüveriyordu. (13/15)
38. Bunun üzerine **meydanda konuşacak kimsesi kalmayan/bazı hanımlar** salonun öbür köşesinde... (13/20)
39. **Kimsenin bir şey anlamadığı/tuhafliklarına** hararet veren Majör Will'in yanına sokuldular. (13/23)
40. **Yeni doğmuş/bir domuz yavrusu** gibi pembe ve şişman vücudu... (13/28)
41. **Meyhanelerde bir devrilmiş/küçük fıçı** haline girerdi. (13/31)
42. **İstanbul'a geldiği/günden beri sürdüğü hayat...** (14/4)
43. **Captain G. Jackson Read'etercih eden/kadınlar** pek çoktur. (14/8)
44. **Bir yerde beraber eğlenildiği/vakit** herkesle istediğini yapmak hürriyetini verirdi. (14/15)
45. **Hattâbazanüzerlerine fazlaca düştüğü/kadınlardan bile..** (14/17)
46. **Resmî bir mevki teminine çalışan/bu serserinin varlığından MajorWill'in bütün kadın ahbabları...** (14/27)
47. **Amirinin emirini bildirmiş/bir asker ciddiyetiyle dimdik dururdu.** (15/12)
48. **İlk sokulan/Madam Jimson isminde bir levantin** oldu. (15/29)
49. **Beyoğlu salonlarındagüzelliğiyle en çok şöhret bulan/bu kadının..** (15/31)
50. **Rasgeldiğim/ yerlerdebana selâm vermemek için nefretle başını çevirdiğini** kaç defa gördüm. (50/4)
51. **Necdet, kendisinden böyle bahsedildiği** saatte uykusuz bir gecenin bütün ıstıraplarıyla... (50/11)
52. **Fakat, bir türlü uykuyu mümkün kılan/sessizliği** bulamadı. (50/17)
53. **İnsanlara insanlar tarafından yapılan/işkenceler** içinde bir tanesi vardır. (51/2)
54. **Eski Mısırlıların çok kullandıkları/kazık cezasıdır.** (51/4)
55. **Bir romanda okuduğu/bu işkenceye dair birtakım tüyler ürpertici...** (51/5)
56. **Necdet'in kazığa çakılmış/bir idam mahkûmundan hiç farkı yoktu.** (51/8)
57. **Gırtlığına dayanan/sert ve katı bir madde** vardı. (51/11)

58. Kendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamayan,/ hiçbir şeyle uyuşmayan/katılaşmasından başka bir şey değildi. (51/12)
59. Geceden karar verdiği/bütün ayrılma jestlerini yapmıştı. (51/15)
60. Bir türlü kapanmak bilmeyen/gözleri, yarı karanlığın içinde... (51/20)
61. Gerçi bazen nereden geldiği ve neye işaret olduğu bilinmeyen/bir ümit parıltısı ona ancak birkaç dakika süren bir ferahlık veriyor. (51/28)
62. Sadece bir münakaşayı mümkün kılacak/bir sitem bekliyordu. (51/32)
63. Salondan içeriye girince önceden tanıdığı/iki Amerikalı deniz zabitiyle... (53/9)
64. Nuriye Hanımın bahsettiği/Amerikalı kız oradaydı. (53/15)
65. Kızı aralarına almışlar, yarı oturmuş, yarı yatmış/bir vaziyette idiler. (53/15)
66. Dinî bir telkinde bulunan/bir rahip tavrıyla ev sahibesine sokulmuş, bir şeyler anlatıyordu. (53/16)
67. Size çok bahsettiğim/Necdet Bey dedi. (53/20)
68. Sizi de skandalize edecek/şeyler söylesin! (53/23)
69. Her şeyden evvel yola gelmez/bir “flapper”dir. (53/24)
70. Bunu takip eden/uykusuz geceler... (54/13)
71. Necdet’in kızıymış muhayyilesinin icat ettiği/bir kuruntudan mı ibaretti? (54/17)
72. Genç adam yerine oturduğu/ vakit bütün mânasıyla “hayretten dona kalmıştı”. (54/21)
73. Vücudunun mekanizmasında sanki birdenbire duruvermiş/bir şey vardı. (54/24)
74. “Bu sizin nişanlınız, değil mi?” diye sorduğu/vakit kendisine mi hitap ediliyor. (54/28)
75. Tarzındabirbirini tutmaz/sözler kekeledi. (54/33)
76. Ağız ağıza konuşan/kadının yüzüne ilk defa olarak dikkatle baktı. (55/12)
77. Bu, sustuğu zaman bile insanla şakalaşır gibi duran/canlı, tesirli ve sıcak bir yüzdü. (55/13)

78. Eskiden Türkler, **gerdek gecesine kadar alacakları/kızın yüzünü görmezlermiş.** (55/25)
79. **Bir kuş civıltısını andıran/tuhaf, fakat tatlı Fransızcasıyla anlatıyordu.** (56/2)
80. Meselâ **hiç görüşmeden, tanışmadan birleşen/bu çiftler...** (56/7)
81. MissFannyMoore'uniki **yanında uzanan/Amerikalı delikanlılar...** (57/7)
82. **Robert Kolej profesörlerinden olduğunu zannettiği/ihtiyar** gayet ciddi bir meseleyi halle davet olunmuş bir âlim vakarıyla şaşkınlık ve hayret içindeki... (57/9)
83. **Herkesi hayrete düşüren/bu fikri cüretinin verdiği gurur ve azametle...** (57/18)
84. **Kutular içinde özenilmiş/ nefis bonbonlar gönderiyor.** (57/26)
85. **Mükemmel dans eden, o size bonbonlar, çiçekler gönderen, o hoş sesli, o tesirli güzel konuşan/genç adam** meğer beş para etmezmiş. (58/1)
86. Necdet Leylâdan **Fransızca yazılmış/şöyle bir mektup** aldı. (59/17)
87. **Onun zekâsının parlaklığından pek kamaşmış/bir haldeydin!** (60/8)
88. Senden **ayrılırken yaptığım/ kabahğın farkına** ancak şimdi varabiliyorum. (60/18)
89. Telefon gecesi **Necdet'in yaptığı/jesti** bile görmemişti. (60/28)
90. General karılarından biri **ürkmüş/bir kuş sesi** çıkardı. (100/2)
91. **Bütün sevmediği, nefret ettiği, kıskandığı/kimselerle sarılı** kalmıştır. (100/30)
92. Hattâ bir an için Necdet bile **ruhunu kemiren/azabı** unutarak... (101/15)
93. Öbürünün gözleri **bir adım önde yürüyengence, levend bir İngiliz zabıtine dikilmiş/birtakım lüzumsuz kahkahalar...** (101/19)
94. **Önünde yürüyen/İngiliz zabiti** hiç aldırmadı. (101/26)
95. MajorWill'ingöstermek **istediği odalardan biri Boğaza bakan/bir büyük veranda** idi. (102/2)
96. MajorWill yavaşça **mâbet dediği/odanın kapısını** araladı. (103/17)
97. Köşede **bir mihrabı andıran/oymalı girintisiyle** herhangi bir dini âyin yerini hatırlatıyordu. (103/24)

98. Birer çocuk büyüklüğünde **birbirlerine sarılmış, dudak dudağa öpüşen/çıplak bir çiftin heykeli** konulmuştu. (104/27)
99. Uzaktan; insana **bir sanat eseri zannını veren/bu alçıdan bebeklerin...** (104/29)
100. **Yakınlarına varıldığı/vakit**, nasıl hayvani bir maksatla yapılmış oldukları hemen anlaşılıyordu. (104/30)
101. Bunlar da **bedenlerinin aşağı kısmını utanmazca gösteren/hayvanlık örnekleriydi.** (105/3)
102. Biraz ötede **tahtadan oyulmuş/ boyalı bir “Satire”in omuzlarında...** (105/4)
103. **Bunların çoğu kurşundan dökülmüş/ boyalı bebekler**, bazıları da son derece **belirli bir cinsiyet anatomisine göre yapılmış/açık saçık kabartmalardı.** (105/10)
104. Lâkin bu odada **her şeyden çok dikkati çeken/bir şey vardı.** (105/21)
105. **Kaplan postlarından yapılmış/ bir muhteşem ve barbar örtü** ile kaplı bulunmuştu. (105/24)
106. MajorWill’in sedirinde **insana hayret veren/şeyler** bunun içindeki teferruatı. (105/26)
107. **İri kirpilere benzeyen/ birtakım dikenli ve yuvarlak mahlûkların doldurulmuş/cesetleri gibiydi.** (105/29)
108. Bunların arasında, hiçbir isim verilmeyenve **neye yaradıkları aslâ bilinmeyen/bir sürü ufak tefek eşya** daha vardı. (106/1)
109. **Burada gördüğünüz/şeyler** onların en küçük bir kısmını teşkil ediyor. (107/12)
110. **Erkekler,aşağıya indikleri/vakit** hanımlardan büyük bir kısmını... (107/21)
111. İngiliz zabitleri bir cenk sonunda **ganimet paylaşmasına koyulan/savaşçılar...** (107/28)
112. **İlk dansını Leylâ ile yapmak isteyen/Necdet** az kalsın tamamıyla açıkta kalacaktı. (108/2)
113. **Azize hanım biraz önce sırnaştığı/genç zabite** dolanmış. (108/6)
114. En nihayet, **Leylâ’nın ahabplarından olduğunu bildiği/yarı kadın, yarı erkek, yarı İngiliz...** (108/10)

115. Zira içinde döndüğü bu azgın kasırgayı ona kirli gösteren/şey yalnız kadınların kendileri değil... (109/3)
116. Yukarıdan indiğiniz/zaman... (109/13)
117. Leylâ ona istediği / şekli vermekte güçlük çekmiyordu. (110/7)
118. Gerçi ne komşuları pencerelere üşüştürecek/olaylar geçti. (110/18)
119. Kadınları delirten/ şeylerdenerkekleri tutuşturan şeylere kadar “mâsuva”nın bütün hummalı tezahürleri... (110/22)
120. CaptainMarlowbirbirinin üzerine uzanmış duran/ayaklarını... (150/9)
121. Corallin rujuyla erguvanlaşmış/dudaklarını büzüyor. (150/14)
122. Kendimce çok gizli saydığım/bir iş için... (150/20)
123. CaptainMarlow yattığı/ yerden doğruluyor. (150/21)
124. Azize Hanım’ın bahsettiği/sürprizi ona yapan CaptainMarlow oldu. (151/3)
125. Geçen gece açılış töreni yapılan/ bir klüb’ün bakara masası başında... (151/19)
126. Atıf Bey yanında oturan/İngiliz zabitanın... (152/3)
127. Azize Hanımın hayret ve merak ile seyrettiği/ahbaplığın kurulmasına yetmiş. (152/10)
128. Yirmi beş yirmi altı yaşlarında görünen/yakışıklı bir adamdı. (152/18)
129. Çok derinden kırılmış/bıyıklarının keskin çizgisi altından... (152/22)
130. Aynı zamanda en tanınmış/cinsi sapıklarından biriydi. (154/2)
131. Bir sezinti ile yanına gelip oturan/delikanlının kendine sokuluşlarındaki mânayı hissetmeğe başlamıştı. (154/3)
132. İngiliz delikanlısı tatlı bir vait almış/ olanlar gibi gizli bir sevinç içindeydi. (154/18)
133. Türkiye’ye gelirken hayalinde tasarladığı/Türk’ü nihayet bulduğuna inanıyordu. (154/26)
134. Arzusunu yerine getirecek olan/adam mıydı? (155/4)
135. Onunla başbaşa içmekte dilediği/zevki bulamadı. (155/11)

136. **Ev işine ilk defa atıldığını gören/hizmetçi** bu ani hamaratlığa ne diyeceğini şaşırıp kalmıştı. (156/6)
137. **Söyleyenle dinleyenin/tavırlarına göre bunların birtakım açık saçık sözler** olduğu anlaşılıyordu. (157/11)
138. **Acı acı gülmekten başka yapacakbir şey** kalmadı. (157/22)
139. **Odanın içinde dolaşan/ bu sırnaşık vurdumduymaz adam** mondda tanıdığı o ağırbaşlı genç İngiliz zabiti midir? (157/24)
140. **Kelime söylemeğe üşenen/asık suratlı ve donuk yürekli kocası** mıdır? (157/28)
141. **Azize Hanım, zenbereği fırlamış bir makina hızıyla dönen/beyninin içinde...** (158/5)
142. **Derisi güneş yüzü görmemiş/bir sultan** beni seviyor. (159/26)
143. **Bizim duvara çarptığımızı pencereden gören/ev sahibesi...** (160/8)

3.3. SIFAT-FİİL GRUBU

“Fiillerden yapırlar ancak fiiller gibi fiil çekimine girmezler. Sıfat-fiiller en çok şu eklerle yapılır: *-an/-en, -r, -ar/-er, -maz/-mez, -dık/-dik, -mış/-miş, -ası/esi, -acak/-ecek.*

“Cümlede bir sıfatın kullanılabileceği her yerde kullanılabilirler. “Bir sıfat fiil ile bu sıfat fiile bağlı unsur veya unsurlardan kurulan kelime grubudur. Grubun ana unsuru sıfat fiildir, sonda bulunur. Grupta yüklem görevi yapan sıfat fiilin anlamı, bir veya birden fazla unsurla tamamlanır. Sıfat fiil grubu, cümle ve kelime grupları içinde, isim ve sıfat görevi yapar” (Karahana, 1993: 21-22).

“Çekimsiz fiillerin ikinci türünü oluştururlar. Adından da anlaşılacağı gibi, sıfat gibi kullanılan fiil şekillerine sıfat-fiil denir. Bir sıfat- fiil ile sıfat- fiilin önünde yer alan unsurların oluşturduğu kelime grubuna ise sıfat-fiil grubu denir” (Aktan, 2016: 65).

Önüne gelerek niteledikleri ismin düşmesi sonucunda geçici hareket isimleri yaparlar” (Bayraktar, 2004: 46).

Bu kelime grubu için Muharrem Ergin “*partisip grubu*” terimini kullanmıştır. (Ergin, 2008: 374)

İncelediğimiz eserde fiilimsiler içinde en çok kullanılan kelime grubunun sıfat filler olduğunu gördük.

1. Captain Gerald Jackson Read **bu alışık olmadığı** öğle uykusundan epeyce geç uyandı. (5/1)
2. Alacakaranlığın içinde **kaçı geldiği** görünmüyordu. (6/2)
3. **Öğle yemeğinde içtiği** Bourgne ve Bordeaux şaraplarının mahmurluğu ile iyice buğulaşmıştı. (6/3)
4. **Davet sahibinin kızıyla aralarında henüz başlayan** flörtün herhangi bir sebeple aksamasına Captain Gerald Jackson Read'in gönlü razı değildi. (6/11)
5. **5.İstanbul'a geldiği** gündən beri gerçi bir an flörtsüz kaldığı, bir an kadınlardan baş aldığı yoktu. (6/14)
6. **Birdenbire durup arkasından koşan, etrafını saran** bu aşk delisi kadınlar alayına "Rahat dur!.. Yerinde say!..." diye bağıracağı geliyordu. (6/20)
7. **Hind Okyanusu adalarındaki balta girmemiş** ormanlarından çırılçıplak toplayıp getirdiği... (6/24)
8. **Etrafını saran** bu sıkışık kuşatma kolu Büyük Britanya ordusundan daha karman çormandır. (6/32)
9. Henüz otuzuna girmeden **yavaş yavaş kanıksamış** hovardalara mahsus bir vakitsiz bezginliğe düşüyordu. (7/10)
10. **Utanarak şaşırarak birbirine dolaşan** adımlarla Captain G. Jackson Read'in yatağına yaklaştı. (7/28)
11. **Bir kumru ötüşünü andıran** sesiyle sordu. (7/30)
12. Lâzımgelir ki saat altıda burada **her işim bitmiş ve giyinmiş** olarak çıkıp gideyim diyordu. (8/9)
13. Koyu kırmızı aydınlığın içinde güzelliği **insanlık ve tabiat dışı bir ifade alan** delikanlıya bakıyordu. (8/11)
14. **G. Read'in açık yakasından ileriye doğru uzanan** çıplak, beyaz ve düzgün boynu çekiyordu. (8/16)
15. Fakat **cazibesine dayanılmaz** şeyler gibi durmadan kendisine çekiyordu. (8/18)
16. **Bin özenle bu yontulmuş** boynun üzerine konulmuştu. (8/23)

17. Bu da **henüz boyanmış, henüz yıldızlanmış, henüz bir sanatkârın elinden çıkmış ve zamanın cefasını hiç görmemiş**, bir sanat eserine, bir mermere benziyor. (8/26)
18. **Zannetti ki bu, nev'i tükenmiş** mitolojik bir hayvanın başıdır. (9/4)
19. **Birer yaradılış garibesi olmakla beraber dayanılmaz** bir surette cazibelidir. (9/6)
20. **Bu odayabir manikür işi için gönderdiği** zavallı Rus kızını o Tanrıçalardan biri değildi. (9/10)
21. **G. Jackson Readadını taşıyan** ve ipekli yorganlar altında gevşeklik ve **hararetle beyaz boynunu dışarıya doğru uzatan** bu altın renkli, altın gözlü yılan isteseydi... (9/12)
22. Gerçekten **avını yutup doymuş ve sıcakta çöreklenip uyumuş** bir munis yılan hali vardı. (9/18)
23. **Hiçbir şeyle harekete gelmeyen** kalbi bu bekleyişi adeta yakıcı buluyordu. (9/29)
24. **Bu kız İstanbul'da tanıdığı** kadınların -mukayese edilmez bir surette- en zekisi... (10/4)
25. G.J. Read **bunun yanında bulunduğu** zamanlar muhitini hiç yadırgamıyor. (10/8)
26. **Kendisine vadedilmiş vealına yazılmış** bir hayat arkadaşıyla yaşamakta sanıyordu. (10/10)
27. **Teninin o eşsiz kadifelenmiş** esmerliği! (10/13)
28. Flörtünü her hatırlayışında **gözünün önünde canlandırabildiği** güzellikler yalnız bundan ibaret kalıyor. (10/16)
29. **"Nereden geliyorsun?" diye sorulduğu** vakit... (11/9)
30. Ama, **hâlâ gençlik taslayan ve kızlarıyla rekabet eden** kart işvecilerden biriydi. (11/12)
31. Captain G. Jackson Read **bu eve girip çıkan** muhtelif yabancı zabidler arasında biricik gedikli misafir olarak kalmıştı. (11/20)
32. **Bu kargaşalıktan irkilmiş** bir adam tavrıyla... (11/25)

33. **Gözünün rastladığı bazı tanıdıklarını** hafif ve ihmalcî bir baş hareketiyle selamladı. (12/7)
34. DorainGray'insize **benzeyen** tarafı yüzüdür. (12/24)
35. **Bu güveni size veren** umumi efkârdır. (12/32)
36. **İnsanlar tarafından zorla kabul ettirilmiş** bir histir. (13/1)
37. **Captain G. Jackson Read'in girdiği** esnada neşeli, sathî ve havai konuşmaların... (13/8)
38. **Ne söylediklerini işitmeyen**, erkekler de artık bunlara **ne söylemek lâzım geldiğini bilmeyen** bir hal vardı. (13/13)
39. **Barutu bayatlamış** fişekler gibi odanın içinde basit bir yüksekliğe kadar çıkıp sönüveriyordu. (13/15)
40. Bunun üzerine **meydanda konuşacak kimsesi kalmayan** bazı hanımlar salonun öbür köşesinde.... (13/20)
41. **Kimsenin bir şey anlamadığı tuhafliklarına hararet veren** Majör Will'in yanına sokuldular. (13/23)
42. Bu Majör Will'in **İstanbul'da ne yaptığını ve ne olduğunu** bilen yoktur. (13/26)
43. **Yeni doğmuş** bir domuz yavrusu gibi pembe ve şişman vücudu... (13/28)
44. **Meyhanelerde bir devrilmiş** küçük fıçı haline girerdi. (13/31)
45. **Haylâz bir milyoner olduğunu iddia edenler** belki yanılmıyorlardı. (14/3)
46. **İstanbul'a geldiği** günden beri sürdüğü hayat... (14/4)
47. **Captain G. Jackson Read'etercih eden** kadınlar pek çoktur. (14/8)
48. **Bir yerde beraber eğlenildiği** vakit herkesle istediğini yapmak hürriyetini verirdi. (14/15)
49. Hattâbazanüzerlerine **fazlaca düştüğü** kadınlardan bile.. (14/17)
50. **Resmî bir mevki teminine çalışan** bu serserinin varlığından MajorWill'in bütün kadın ahbabları... (14/27)
51. Orhan Bey hemen bu sözü **İngilizce bilmeyenlere** tercüme ederdi. (15/11)
52. **Amirinin emirini bildirmiş** bir asker ciddiyetiyle dimdik dururdu. (15/12)

53. **İlk sokulan** Madam Jimson isminde bir levantin oldu. (15/29)
54. **Beyoğlu salonlarındagüzelliğiyle en çok şöret bulan** bu kadının.. (15/31)
55. **Rasgeldiğim yerlerde bana selâm vermemek için nefretle başını çevirdiğini** kaç defa gördüm. (50/4)
56. Necdet, **kendisinden böyle bahsedildiği** saatte uykusuz bir gecenin bütün ıstıraplarıyla... (50/11)
57. Fakat, bir türlü **uykuyu mümkün kılan** sessizliği bulamadı. (50/17)
58. **İnsanlara insanlar tarafından yapılan** işkenceler içinde bir tanesi vardır. (51/2)
59. **Eski Mısırlıların çok kullandıkları** kazık cezasıdır. (51/4)
60. **Bir romanda okuduğu** bu işkenceye dair birtakım tüyler ürpertici... (51/5)
61. Necdetinkazığa **çakılmış** bir idam mahkûmundan hiç farkı yoktu. (51/8)
62. **Gırtlığına dayanan** sert ve katı bir madde vardı. (51/11)
63. **Kendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamayan, hiçbir şeyle uyuşmayan** katılaşmasından başka bir şey değildi. (51/12)
64. **Geceden karar verdiği** bütün ayrılma jestlerini yapmıştı. (51/15)
65. **Bir türlü kapanmak bilmeyen** gözleri, yarı karanlığın içinde... (51/20)
66. Gerçi bazen **nerden geldiği ve neye işaret olduğu bilinmeyen** bir ümit parıltısı ona ancak **birkaç dakika süren** bir ferahlık veriyor. (51/28)
67. Sadece **bir münakaşayı mümkün kılacak** bir sitem bekliyordu. (51/32)
68. Nihayet, **günün birinde tanıdıklarından** Nuriye Hanım isminde bir kadıncağızın... (52/7)
69. **Arabulucu rolünü oynamak cüretini verecek** kadar samimi değildi. (52/12)
70. **Vatan ve istiklâl dâvalarına karışan** bazı Türk kadınları arasında... (53/1)
71. Salondan içeriye girince **önceden tanıdığı** iki Amerikalı deniz zabitiyle... (53/9)
72. **Nuriye Hanım'ın bahsettiği** Amerikalı kız oradaydı. (53/15)
73. Kızı aralarına almışlar, **yarı oturmuş, yarı yatmış** bir vaziyette idiler. (53/15)
74. **Dinî bir telkinde bulunan** bir rahip tavrıyla ev sahibesine sokulmuş, bir şeyler anlatıyordu. (53/16)

75. **Size çok bahsettiğim** Necdet Bey dedi. (53/20)
76. **Sizi de skandalize edecek** şeyler söylesin! (53/23)
77. Necdet herkesle beraber **yeni gelenleri** selâmlamak için ayağa kalkınca... (53/29)
78. **Onun buhalini görenler** mutlaka Shimmy dersine başlamış bir dans meraklısı... (53/32)
79. **Bunu takip eden** uykusuz geceler... (54/13)
80. Necdetin kızışmış muhayyelesinin **icat ettiği** bir kuruntudan mı ibaretti? (54/17)
81. Genç adam **yerine oturduğu** vakit bütün mânasıyla “hayretten dona kalmıştı”. (54/21)
82. Vücudunun mekanizmasında sanki **birdenbire duruvermiş** bir şey vardı. (54/24)
83. **“Bu sizin nişanlımız, değil mi?” diye sorduğu** vakit kendisine mi hitap ediliyor. (54/28)
84. **Tarzındabirbirini tutmaz** sözler kekeleydi. (54/33)
85. Hem de **rimel sürmüş** gibi kıvır kıvır ... (55/5)
86. **Ağız ağza konuşan** kadının yüzüne ilk defa olarak dikkatle baktı. (55/12)
87. Bu, **sustuğu zaman bile insanla şakalaşır gibi duran** canlı, tesirli ve sıcak bir yüzdü. (55/13)
88. Eskiden Türkler, **gerdek gecesine kadar alacakları** kızın yüzünü görmezlermiş. (55/25)
89. **Bir kuş civıltısını andıran** tuhaf, fakat tatlı Fransızcasıyla anlatıyordu. (56/2)
90. Meselâ **hiç görüşmeden, tanışmadan birleşen** bu çiftler... (56/7)
91. **MissFannyMoore’uniki yanında uzanan** Amerikalı delikanlılar... (57/7)
92. **Robert Kolej profesörlerinden olduğunu zannettiği**ihhtiyar **gayet ciddi bir meseleyi halledavet olunmuş** bir âlim vakarıyla şaşkınlık ve hayret içindeki... (57/9)
93. **Herkesi hayrete düşüren** bu fikri cüretinin verdiği gurur ve azametle... (57/18)
94. **Kutular içinde özenilmiş,** nefis bonbonlar gönderiyor. (57/26)

- a. **mükemmel dans eden, o size bonbonlar, çiçekler gönderen, o hoş sesli, o tesirli güzel konuşan** genç adam meğer beş para etmezmiş. (58/1)
95. Gerçekten **beni daimaazapta görmek isteyecek ve bu zulümde bir zevk bulacak** kadar fena kalpli, hain bir kız mıdır?" (59/3)
96. Necdet Leylâdan **Fransızca yazılmış** şöyle bir mektup aldı. (59/17)
97. **Nesi entelektüelmiş** o kadının? (60/6)
98. **Onun zekâsının parlaklığından pek kamaşmış** bir haldeydin! (60/8)
99. **Senden ayrılırken yaptığım** kabalığın farkına ancak şimdi varabiliyorum. (60/18)
100. Telefon gecesi **Necdetin yaptığı** jesti bile görmemişti. (60/28)
101. **General karılarından biri ürkmüş** bir kuş sesi çıkardı. (100/2)
102. **Bütün sevmediği, nefret ettiği, kıskandığı** kimselerle sarılı kalmıştır. (100/30)
103. Hattâ bir an için Necdet bile **ruhunu kemiren** azabı unutarak... (101/15)
104. Öbürünün gözleri **bir adım önde yürüyengence, levend bir İngiliz zabıtine dikilmiş,** birtakım lüzumsuz kahkahalar... (101/19)
105. **Önünde yürüyen** İngiliz zabiti hiç aldırmadı. (101/26)
106. Hişt, **bizi işiten** var . . . (102/1)
107. MajorWill'ingöstermek istediği odalardan biri **Boğaza bakan** bir büyük veranda idi. (102/2)
108. MajorWill yavaşça **mâbet dediği** odanın kapısını araladı. (103/17)
109. Köşede **bir mihrabı andıran** oymalı girintisiyle herhangi bir dini âyin yerini hatırlatıyordu. (103/24)
110. Torunları tarafından **o suretle kullanıldığına** hiç şüphe yoktu. (103/29)
111. **Zavallılar ne isteyeceklerini** bilemiyorlardı. (104/11)
112. Birer çocuk büyüklüğünde **birbirlerine sarılmış, dudak dudağa öpüşen** çıplak bir çiftin heykeli konulmuştu. (104/27)
113. Uzaktan; **insana bir sanat eseri zannını veren** bu alçıdan bebeklerin... (104/29)

114. **Yakınlarına varıldığı** vakit, nasıl hayvani bir maksatla yapılmış oldukları hemen anlaşılıyordu. (104/30)
115. Bunlar da **bedenlerinin aşağı kısmını utanmazca gösteren** hayvanlık örnekleriydi. (105/3)
116. Biraz ötede **tahtadan oyulmuş**, boyalı bir “Satire”in omuzlarında... (105/4)
117. **Bunların çoğu kurşundan dökülmüş** boyalı bebekler, bazısı da son derece **belirli bir cinsiyet anatomisine göre yapılmış** açık saçık kabartmalardı. (105/10)
118. Lâkin bu odada **her şeyden çok dikkati çeken** bir şey vardı. (105/21)
119. **Ne on onbeş kişiyi alacak** kadar geniş, uzun ve derin oluşu... (105/22)
120. **Kaplan postlarından yapılmış** bir muhteşem ve barbar örtü ile kaplı bulunuyordu. (105/24)
121. MajorWill’in sedirinde **insana hayret veren** şeyler bunun içindeki teferruattı. (105/26)
122. **İri kirpilere benzeyen birtakım dikenli ve yuvarlak mahlûkların doldurulmuş** cesetleri gibiydi. (105/29)
123. Bunların arasında, **hiçbir isim verilmeyen ve neye yaradıkları aslâ bilinmeyen** bir sürü ufak tefek eşya daha vardı. (106/1)
124. **Burada gördüğünüz** şeyler onların en küçük bir kısmını teşkil ediyor. (107/12)
125. **Erkekler, aşağıya indikleri** vakit hanımlardan büyük bir kısmını... (107/21)
126. İngiliz zabitleri bir cenk sonunda **ganimet paylaşmasına koyulan** savaşçılar... (107/28)
127. **İlk dansını Leylâ ile yapmak isteyen** Necdet az kalsın tamamıyla açıkta kalacaktı. (108/2)
128. **Azize hanım biraz önce sırnaştığı** genç zabite dolanmış. (108/6)
129. En nihayet, **Leylâ’nın ahbaplarından olduğunu bildiği** yarı kadın, yarı erkek, yarı İngiliz... (108/10)
130. Zira **içinde döndüğü bu azgın kasırgayı ona kirli gösteren** şey yalnız kadınların kendileri değil... (109/3)
131. **Yukarıdan indiğiniz** zaman... (109/13)

132. **Ne yapacağımı ne söyleyeceğimi** bilemiyorum. (109/22)
133. “Thedansant”ın gerisine katılmamak için **elinden geleni** yaptı. (110/3)
134. Leylâ ona **istediği / şekli** vermekte güçlük çekmiyordu. (110/7)
135. **Taşkınlıklarını bize hikâye edenler** Majör Will’in yalısında bir saat geçirmiş olsalardı. (110/14)
136. **Ana kadar bütün bildiklerini** unuturlardı. (110/15)
137. Gerçi ne **komşuları pencerele üşüştürecek** olaylar geçti. (110/18)
138. **Kadınları delirten şeylerden erkekleri tutuşturan** şeylere kadar “mâsuva”nın bütün hummalı tezahürleri... (110/22)
139. CaptainMarlow **birbirinin üzerine uzanmış duran** ayaklarını... (150/9)
140. **Corallin rujuyla erguvanlaşmış** dudaklarını büzüyor. (150/14)
141. **Kendimce çok gizli saydığım** bir iş için... (150/20)
142. **CaptainMarlow yattığı** yerden doğruluyor. (150/21)
143. **Azize Hanım’ın bahsettiği** sürprizi ona yapan CaptainMarlow oldu. (151/3)
144. Az kalsın, kendini tutamayıp **olduğu** yere düşüverecekti. (151/10)
145. **Merak ve tecessüsten çatlatacak** esrarlı bir hâdise niteliği taşıyordu. (151/16)
146. **Geçen gece açılış töreni yapılan** bir klüb’ün bakara masası başında... (151/19)
147. Atıf Bey **yanında oturan** İngiliz zabitanın... (152/3)
148. **Azize Hanım’ın hayret ve merak ile seyrettiği** ahbablığın kurulmasına yetmiş. (152/10)
149. **Yirmi beş yirmi altı yaşlarında görünen** yakışıklı bir adamdı. (152/18)
150. **Çok derinden kırılmış** bıyıklarının keskin çizgisi altından... (152/22)
151. Aynı zamanda **en tanınmış** cinsi sapıklarından biriydi. (154/2)
152. Bir sezinti ile **yanına gelip oturan** delikanlının kendine sokuluşlarındaki mânayı hissetmeğe başlamıştı. (154/3)
153. İngiliz delikanlısı **tatlı bir vait almış olanlar** gibi gizli bir sevinç içindeydi. (154/18)

154. Türkiye'ye gelirken **hayalinde tasarladığı** Türk'ü nihayet bulduğuna inanıyordu. (154/26)
155. **Arzusunu yerine getirecek olan** adam mıydı? (155/4)
156. **Onunla başbaşa içmekte dilediği** zevki bulamadı. (155/11)
157. **Ev işine ilk defa atıldığını gören** hizmetçi bu ani hamaratlığa ne diyeceğini şaşırıp kalmıştı. (156/6)
158. **Acı acı gülmekten başka yapacak** bir şey kalmadı. (157/22)
159. **Odanın içinde dolaşan bu sırnaşık vurdumduymaz adam mondda tanıdığı o** ağırbaşlı genç İngiliz zabiti midir? (157/24)
160. **Kelime söylemeğe üşenen** asık suratlı ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/28)
161. Azize Hanım, **zenbereği fırlamış bir makina hızıyla dönen** beyninin içinde... (158/5)
162. **Derisi güneş yüzü görmemiş** bir sultan beni seviyor. (159/26)
163. **Bizim duvara çarptığımızı pencereden gören** ev sahibesi... (160/8)

3.4. ZARF-FİİL GRUBU

Zarf fiiller çekimsiz fiiller grubunda yer alır.

“Çekimsiz fiillerin üçüncü türünü oluştururlar. Zarf işleyişine girmiş bulunan ve zarf olarak kullanılan fiil şekillerine zarf-fiil denir. Bu zarf fiil ile kurulmuş kelime grubuna ise zarf-fiil grubu denir” (Aktan, 2016: 69).

“Bir zarf fiil ile bu zarf fiile bağlı unsur veya unsurlardan kurulan kelime grubudur. Grubun ana unsuru zarf fiildir. Zarf fiil grubun sonunda bulunur ve yüklem görevi yapar” (Karahana, 1993: 23).

“Zarf-fiiller her türlü fiil kök ve gövdesine belirli ekler (-A, -All, -ArAk, -Ip/-Up, -IncA, -mAdAn, -ken, vb.) getirilmek suretiyle oluşurlar” (Aktan, 2016: 69).

1. **Captain Gerald Jackson Read, gözlerini açınca ilk işi** saatine bakmak oldu. (5/7)
2. Zira **yatarken** saatini bileğinden çıkarmayı unutmuştu. (5/9)
3. **Sıkı yürüyüş ortasında birdenbire durup** arkasından koşan, etrafını saran bu aşk delisi kadınlar alayına... (6/21)

4. **Balta girmemiş ormanlarındançırılçiplak toplayıp** getirdiği ve Captain Gerald Jackson Read gibi... (6/26)
5. **Henüz otuzuna girmeden** yavaş yavaş kanıksamış hovardalara mahsus bir vakitsiz bezginliğe düşüyordu. (7/10)
6. **Burada her işim bitmiş ve giyinmiş olarak** çıkıp gideyim diyordu. (8/10)
7. Fakat **cazibesine dayanılmaz şeyler gibi durmadan** kendisine çekiyordu. (8/19)
8. **Apollon heykelinin gövdesinden alınıp** bin özenle bu yontulmuş boynun üzerine konulmuştu. (8/24)
9. Lâkin Captain G. Jackson Read birdenbire **gözlerini ona çevirip** gözlerinin içine dikince (9/3)
10. **Kızcağız narin ve körpe vücudunu hiç düşünmeden** ona teslime hazırды. (9/15)
11. Onda, gerçekten **avını yutup doymuş ve sıcakta çöreklenip** uyumuş bir munis yılan hali vardı. (9/18)
12. **Derinden bir göğüs geçirerek:** — Bitti! dedi. (10/25)
13. **Yatağının bütün örtülerini üstünden atıp** odanın ortasına hopladı. (10/29)
14. O gün bu gündür Captain G. Jackson Read **bu eve girip çıkan muhtelif yabancı zabidler arasında biricik gedikli misafir olarak** kalmıştı. (11/20)
15. **Genç zabıt kapıdan içeri girince** karşısına tesadüf eden portmantoyu... (11/22)
16. **Salondan geçerek** yan yana çay sofrasına doğru yürüdüler. (12/4)
17. Sonra **herkese arkasını dönüp** masanın önünde tekrar Leylâ ile konuşmağa başladı. (12/11)
18. **Odanın içindebasit bir yüksekliğe kadar çıkıp** sönüveriyordu. (13/17)
19. Bazı hanımlar salonun öbür köşesinde durmadan **viski içip** kimsenin bir şey anlamadığı tuhafliklarına hararet veren Majör Will'in yanına sokuldular. (13/23)
20. **Majör Will'in buraya, fahrî bir vazife alarak** sadece eğlenmeye veya eğlencelerinin çeşnisini değıştirmeğe gelmiş. (14/1)
21. Bu çağrılış üzerine hayta delikanlı sırtarak **yanına sokulunca**MajörWill'in keyfi yerine gelir. (15/4)

22. Orhan Bey bu vazifeyi yerine getirmek için **askerî adımlarla gidip** o hanımın önünde dikilirdi. (15/21)
23. Uykusuz bir gecenin bütün ıstıraplarıyla **yatağının içinde kıvranıp** duruyordu. (50/13)
24. Sanki içinde, **bütün varlığını baştan başa keserek/ gelip** gırtlığına dayanan sert ve katı bir madde vardı. (51/10)
25. Sabaha karşı, **alacakaranlıkta yatak odasına girince**, gecedен karar verdiği bütün ayrılma jestlerini yapmıştı. (51/15)
26. **Fıkaraya dağılmak üzere geçici olarak** bir köşeye yığılışım hatırlatıyordu. (51/24)
27. **Hiçbir karşılığa bulunmamak hususundaki kararı hatırına gelip** tekrar eski kederine, eski çaresizliğine düşüyordu. (52/5)
28. Nitekim Necdet **dâvet günü busalondan içeriye girince** önceden tanıdığı iki Amerikalı deniz zabitiyle... (53/9)
29. **Nuriye Hanım gazeteci kıza dönerek:— İşte; size çok bahsettiğim Necdet Bey’ dedi.** (53/19)
30. **Yeni gelenleri selâmlamak için ayağa kalkınca** bir eliyle yakındaki koltuklardan birinin arkalığına dayanmak zorunda kaldı. (53/30)
31. **Sami Bey’in karısı öpsün diye elini uzatırken/ başını sallayıp: — Hain çocuk; kaç gündür nerelerdeydin?’ sitemiyle yetindi.** (54/2)
32. Amerikalı gazeteci, **çocukça bir lâubalilikleLeylâyı göstererek ve kulağına eğilerek: — Bu sizin nişanlınız, değil mi?”** (54/26)
33. **Ve milliyetine mahsus bir çeşit safça şuhluklabasını ondan yana çevirip: — Sizin gözleriniz de çok güzel!” dedi.** (55/7)
34. Necdet, **kendisiyle kulak kulağına, ağız ağıza konuşankadının yüzüne ilk defa olarak dikkatle baktı.** (55/12)
35. Eğer Türkiyede henüz bu âdet geçseydi **ben ne yapıp** yapar, mutlaka burada evlenirdim. (55/31)
36. **“Sanki evvelden tanışıp görüşmemiz evlendikten sonra birbirimizden nefret etmemize mâni midir?” dedi.** (56/11)

37. O vakit MissFannyMoore sanki **bir konferans veriyormuş gibi herkese dönerek** söylemeğe başladı. (56/21)
38. **Türk hayatında olduğu gibi görüşmeden tanışmadan, ne de bizde olduğu gibi görüşerek, tanışarak** evlenmeye bağlıdır. (56/25)
39. Koca olarak seçeceğim adamı **yatakta tecrübe etmeden** önce nasıl bir koca olacağını nerden bileyim?" (57/1)
40. Bunu söyledikten sonra **herkesin yüzüne ayrı ayrı bakıp** berrak bir kahkaha salıverdi. (57/4)
41. Fikri cüretinin verdiği gurur ve azametle **çayını yudum yudum içerek** nazariyelerini daha ziyade derinleştirmeye ve açmaya başladı. (57/20)
42. **MissFannyMoore böyle anlatıp dururken** Leylâ'nın gözleri birkaç defa Necdetin gözleriyle çatıştı. (58/4)
43. **MissFannyMoore koluyla Necdeti dürterek:** — Ey, şimdi herkesten önce siz söyleyin bakalım" dedi. (58/15)
44. Leylâ dudaklarını ısırıldı ve **gözlerinin ucuyla tahkir edercesine Necdet'e bakarak:** — Hakkınız var, MissFannyMoore; hakkınız var. Bu kadarcık görüşüp tanışma hiçbir zaman kâfi değil... (58/25)
45. **Leylâ ilk defa olarak** gördüğü bir acayip mahlûk imiş gibi kaşlarının altından korka korka ona bakıyordu. (59/5)
46. Aman anne; **bizimle gelip** de ne yapacak! Bırak rahatını bozma!" diye söylendi. (59/14)
47. O deli Amerikan kızı benim sınırlarımı alt üst etti. **Görmedin mi? Çıkarken** elini bile sıkmadım. (59/21)
48. Her ikinizin birden haliniz benim sınırlarımı öyle bozdu, öyle bozdu ki, **senden ayrılırken** yaptığım kabalığın farkına ancak şimdi varabiliyorum. (60/18)
49. **Nişanlısının ilk defa olarak yüzüne bakmaksızın,/ elini sıkmaksızın/ yanından geçip** gidişinin farkına bile varmamıştı. (60/32)
50. **Kocaman yelpazeler sallandıkça** kokularını etrafa yayıyorlardı. (100/1)
51. Zaten bu tombul ve penbe adam hep **bu hanımlar ortasında yuvarlanıp** durmakta idi. (100/11)

52. Nerminin annesi Makbule Hanım ikide bir **Sami Beyin hanımının kulağına eğilip**: — Bu MajorWill bizim tahminimizden çok daha zengin... (100/13)
53. **Çay saatinden beri bu hanımın durmadan kendisine yapışıp** kalmasından çok eziyet çekiyordu. (100/17)
54. Kâh sözlerine hiç cevap vermiyor, **kâh o bir parça meşgulken/ yanından sıvışıp** kaçıyor. (100/22)
55. Genç adamın bir İngiliz evine bu ilk gelişidir ve **daha ilk adımdan başlayarak** bütün sevmediği, nefret ettiği, kıskandığı kimselerle sarılı kalmıştır. (100/30)
56. **Bütün bunları saniyesi saniyesine durmadan** anlayıp bilmek ihtiyacını duyurdu. (101/4)
57. Fakat birden **merdivenin ortasında durup**: -“Hanımlar bundan yalnız birini görebilirler” dedi. (101/9)
58. Hattâ bir an için Necdet bile **ruhunu kemiren azabı unutarak** yanına rastlayan Azize Hanımla şakalaşmak arzusuna düştü. (101/15)
59. Birtakım **lüzumsuz kahkahalar, nidalarladikkati çekmeğe çabalarken**Necdetin bu sözleri tam yardımına yetişti. (101/21)
60. **Konuşmayı hemen Fransızcaya çevirerek** dedi ki: -Tecessüs çok iyi bir şeydir? eğer karşılıklı olursa... (101/23)
61. Azize Hanım, **gevşeklik içinde bir eda ile**Necdet’in koluna dayanıp ve bu sefer **Türkçe olarak**: -Kuzum, bu İngilizler hep böyle soğuk mudur? dedi. (101/28)
62. Renkli mahlûklar süslü mahbeslerinin içinde **makinalı oyuncak hareketleriyle bu telden o tele sıçrayarak** ötüşüyorlardı. (102/19)
63. **Bir kâhin tavırlarını taklit ederek** dindarca bir eğilme hareketi yaptı. (103/18)
64. **Bundan birkaç sene öncesine gelinceye** kadar adamın çocukları ve torunları tarafından o suretle kullanıldığına hiç şüphe yoktu.
65. Necdet bu gerçeği anlamakta güçlük çekmedi ve **Fransızca olarak**: -Gerçek burası bir mâbettir!” dedi. (103/31)
66. Cihan Harbinde **servetlerinin son kırıntılarını da yiyip** bitirdiler. (104/7)

67. **Boğaziçinde bir yalı tutmak istediğini söyler söylemez** burası aklıma geldi. (104/9)
68. **MajorWill durmadan:** — Hi, hi, hi. . . diye gülüyordu. (105/18)
69. **Onu bir leş gibi silkip** attıktan sonra dönülmesi kaabil olmayan uzak yerlere kaçmak ihtiyacını duydu. (108/27)
70. Eğer **Leylâ kendisini zorla çekip** dönmeğe başlamasaydı, İkinciye yapmağa asla kudret bulamayacaktı. (109/6)
71. Sana nihayet gözlerimle işaret edebilirdim, **o kalabalığın içinde yanına gelipde...** (109/18)
72. **Bu asık yüzünü görünce** ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemiyorum. (109/21)
73. Az kalsın, **kendini tutamayıp** olduğu yere düşüverecekti. (151/10)
74. **CaptainMarlow olduğunu öğrenir öğrenmez** hemen kendini tanıtmış. (152/4)
75. **Yüzünün Keşmirî esmerliğigözlerinin çevresine gelince** adeta siyaha yakın bir koyuluk alıyor. (152/20)
76. **Ayakta oyunu seyrederken/ bu çehrenin cazibesine kapılarak/gidip** Atıf Beyin yanı başına sokulmuştu. (152/28)
77. Azize Hanımın kocası tuhaf bir bakışla **CaptainMarlow'un gözlerinin içine bakarak** güldü. (153/20)
78. **Azize Hanımın kocası aklından bu şeyleri geçirirken gözlerinin ucuyla da durmadan**Marlow'u süzüyordu. (153/31)
79. **Azize Hanımın kocası olduğunu öğrenince** hassasiyetinin tazeliğini bir parça kaybeder gibi oldu. (154/14)
80. **O andan başlayarak** İngiliz delikanlısı tatlı bir vait almış olanlar gibi gizli bir sevinç içindeydi. (154/18)
81. **Kulüpte bir تنها odaya çekilip** onunla baş başa içmekte dilediği zevki bulamadı. (155/11)
82. **Yolda gelirlerken**Marlow'a: — Şimdi evde hanım yoktur. (155/17)
83. **Üçü birden salona girip** oturdular, ama Allah oturuş eyleye... (155/25)

84. Hizmetçiyle **mezeleri tabaklara koyarken** adeta etekleri zil çalıyordu. (156/4)
85. Hizmetçi bu ani hamaratlığa **ne diyeceğini şaşırıp** kalmıştı. (156/7)
86. Ne ince bir aşk stratejisi! İşte, benim haremime **kocamın omuzuna dayanarak** girdi. (156/13)
87. Azize Hanım ona **kendi eliyle yiyip** içeceği şeyleri hazırlıyordu. (156/16)
88. Bir defa olsun **başını çevirip** de kendi tarafına bakmayışı, hayretini çekmekten geri kalmıyor. (156/32)
89. Hanımefendi hazretleri, eğer sizi rahatsız ediyorsak müsaade buyurun **huzurunuzdan çekilip** gidelim. (157/18)
90. **Her ikisi de sahnenin bir tarafındanerkek olarak çıkıp** öte taraftan kadın olarak giren... (157/30)
91. Sen beni **kendi arzularına göre yürütüp** yönetiyordun. (158/26)
92. **Arabanın içine girer girmez** Atıf Bey CaptainMarlow'u büsbütün kendine çekti. (158/29)
93. **Genç İngiliz zabitanın yüzünde olup** biten bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte yüzünün bütün ifadesini değiştirmişti. (159/5)
94. **G. Jackson Read onu bu halde görünce** dudaklarını küçümsercesine büktü. (159/10)
95. Otomobilimiz **dar bir dönemeçte viraj yaparken** bir büyük yalının duvarına çarpmıştık. (160/1)
96. Siz **başınızı kaldırınca**, gerçekten pencerelerden birinden **yuvarlak ve sarışın biryüzün gülümseyerek** bize doğru eğildiğini gördünüz. Sonra bende **başımı kaldırıp** baktım ve teşekkür yerine kendisine selâm verdim. (160/10-14)
97. Hattâ bir defasında **arabayı büsbütün durdurup** baktım. (160/20)

3.5. İSİM-FİİL GRUBU

“Bir hareket ismi ile ona bağlı unsur veya unsurlardan kurulan kelime grubudur” (Karahana, 1993: 24).

“İsim-fiil grubu fiil kök ya da gövdelerine, “-mA, -mAk, -Iş/-Uş” ekleri getirilerek yapılır.

“-mAk isim-fiil ekinin asıl görevi fiilleri isimlendirmektir. Ayrıca -mAk isim-fiil eki fiildeki soyut oluş ve kılışları isimlendiren, onları isim konumuna getiren bir ektir. Her fiile getirilebilme özelliğine sahiptir.

-mA isim-fiil eki her fiile getirilebilme özelliğine sahiptir. -mAk’lı isim-fiil, fiillerin hareket halindeki isimleri olduğu yani bir hareketi gösterdiği halde, -mA’lı isim-fiil bu hareketi canlandırmaz.

-İş/-Uş isim-fiil eki de -mA ile kurulan isim-fiiller gibi, fiildeki oluş ve kılışın anlamını değiştirmeden, bunları isim kalıbına sokan bir ektir. Ekin işleklik alanı, dildeki bütün fiilleri içine alacak genişliktedir” (Aktan, 2016: 62).

“Hareket isimleri -ma/-me ve -ış/-iş eklerini kullanarak da isim fiil grubu meydana getirebilirler. Bu şekilde meydana getirilen isim fiil grubu iş isimleri yaparlar.” (Gülensoy, 2000: 376).

1. Gözlerini açınca ilk işi **saatine bakmak** oldu. (5/8)
2. Zira yatarken **saatini bileğinden çıkarmayı** unutmuştu. (5/10)
3. Henüz başlayan flörtün **herhangi bir sebeple aksamasına** Captain Gerald Jackson Read’in gönlü razı değildi. (6/13)
4. Bunlar yüzünden **hükümetinin kendisine emanet ettiği mühim işleri bile görmeğe** vakti kalmıyordu. (6/19)
5. Kışlada talim esnasında olduğu gibi **bu sıkı yürüyüş** ortasında birdenbire durup arkasından koşan, etrafını saran bu aşk delisi kadınlar alayına “Rahat dur!.. Yerde say!...” diye bağıracağı geliyordu. (6/20)
6. Büyük Britanya **askere alma** bürolarının Hind Okyanusu adalarındaki balta girmemiş ormanlarından çırılçıplak toplayıp getirdiği ve Captain Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, tüysüz zabitlerin kumandasına verdiği yabancı insanlar bile kolayca disiplin altına girer de bu memleketin kadınları girmez! (6/24)
7. **Şu acayip maceraya bir nihayet vermek** hususunda lazım gelen azmi bir türlü gösteremiyordu. (6/31)
8. **Etrafını saran bu sıkışık kuşatma** kolu Büyük Britanya ordusundan daha karman çormandır. (7/2)
9. Bakkanal, içinde **yalnız sevilme, aranma, üzerine düşülme, birçok rekabet ve paylaşma kavgalarının mevzuunu teşkil etmek** ve hiçbir dakika kendi haline bırakılmamaktır. (7/15)

10. Tam bu sırada **odanın kapısı hafif ve tereddütlü vuruşlarla** çalınıyordu. (7/22)
11. Vücudunun daha o kadar **yatakta kalmağa** ihtiyacı vardı ki, hemen gelmesine karar verdi. (7/25)
12. Neden sonra **kıza hitap etmek** lûtfunda bulundu. (8/5)
13. Captain G. J. Read **kızın acele etmesini** istiyordu. (8/8)
14. **Bu boyun Rus kızının gözlerini, bakılması ayıp ve fakat cazibesine dayanılmaz şeyler gibi durmadan kendisine çekiyordu.** (8/18)
15. Hayvanlar ki aslında **birer yaradılış garibesi olmakla** beraber dayanılmaz bir surette cazibelidir. (9/5)
16. Size **çabuk bitirmenizi** söylemiştim, küçük!.. (9/25)
17. Kendisini kendi memleketinde, kendi evinde, kendisine vadedilmiş ve **alınaya yazılmış bir hayat arkadaşıyla yaşamakta** sanıyordu. (10/11)
18. **Flörtünü her hatırlayışında** gözünün önünde canlandırabildiği güzellikler yalnız bundan ibaret kalıyor. (10/16)
19. Captain G. Jackson Read sanki **bütün enerjisini bulmak** için bu “bitti!” sözünü bekliyormuş gibi bir tekmede yatağının bütün örtülerini üstünden atıp odanın ortasına hopladı. (10/28)
20. “Leylâ! Leylâ!” diyordu ve **bunu her söyleyişinde** ona frenkçe de bir çiçek isminin sesini veriyordu. (11/7)
21. **“Lililerden geliyorum; Lililere gidiyorum!” demeyi kâfi** buluyordu. (11/10)
22. Captain G. Jackson Read’i tanımış ve **ikinci, üçüncü görüşlerinde onu evine davet etmeyi** çıkarına uygun bulmuştu. (11/17)
23. Evet! yalnız siz eksiksiniz! dedi ve **eşikteki kısacık el sıkışma** esnasında yavaşça ilâve etti. (11/30)
24. Bana **Dorian Gray demektensizi** menederim. (12/3)
25. Kocasının reveransına **yalnız bir gülümsemeyle** karşılık verdi. (12/10)
26. Sonra herkese arkasını dönüp masanın önünde tekrar **Leylâ ile konuşmağa** başladı. (12/12)
27. Neden **size Dorian Gray dememi** istemiyorsunuz? (12/15)

28. Lâkin ben onunla sizin aranızda **manevi bir benzerlik olduğunu işaret etmek** istemedim ki... DorainGray'in size benziyen tarafı yüzüdür. (12/23)
29. Lâkin ne siz, ne DorianGraykendinizi **beğenmiş olmakla**, yanlış, fena yahut gülünç bir şey yapmış değilsiniz. (12/31)
30. Hanımlar da artık yanlarındaki erkeklerin 12kendilerine ne söylediklerini işitmeyen, erkekler de **artık bunlara ne söylemek lâzım geldiğini** bilmeyen bir hal vardı. (13/14)
31. İngilizler tarafından işgal edildiğini hisseden birkaç Fransız zabiti, **boşuna birmağlubiyet manzarası göstermemek için** ortadan sıvıştı. (13/20)
32. Majör Will'in buraya, fahrî bir vazife olarak **sadece eğlenmeye veya eğlencelerinin çeşnisini değiştirmeye** gelmiş haylâz bir milyoner olduğunu iddia edenler belki yanılmıyorlardı. (14/2)
33. **Majör Will'i bütün o kaba saba görünüşüne**, o hayvani ve süflî zevklerine rağmen Captain G. Jackson Read'e tercih eden kadınlar pek çoktur. (14/7)
34. Bunlara göre Captain G. Jackson Read'in soğuk ve faydasız güzelliğini seyir ve temaşa ile **boşuna vakit kaybetmekten** ise MajorWill'in meclisinde hem **çılginca eğlenmek** hem de bazankıymetli **hediyeler elde etmek** elbette daha ziyade akıl kârı idi. (14/11)
35. Bir yerde beraber eğlenildiği vakit herkese herkesle **istediğini yapmak** hürriyetini verirdi. (14/17)
36. Hattâbazan üzerlerine fazlaca düştüğü kadınlardan bile **bu hakkı kaldırmağa kalkışmak** asla hatırına gelmezdi. (14/19)
37. Bunun kusuru da sözde irtibat zabiti adı altında **daimakendisiyle birlikte dolaşmakta** olan bir züppe ve sünepe paşazade idi. (14/23)
38. Bir dakika yanından ayrıldı mı tombul ve pembe mahlûk yerinde rahat duramaz, **etrafına bakınmağa** ve: **-Nerede Orhan Bey? Orhan Bey nerede? diye söylenmeğe** başlardı. (15/1)
39. **Orhan Bey bu vazifeyi yerine getirmek için** askerî adımlarla gidip o hanımın önünde dikilirdi. (15/20)

40. **Bir yandan kuşatma veya bir cepheden saldırma** için lâzımgelen strateji plânını tespit ederler. (15/22)
41. Captain G. Jackson Read'i "**Lili**"siyle dertleşmesinde rahat bırakmadılar. (15/26)
42. Rasgeldiğim yerlerde **banaselâm vermemek** için nefretle başını çevirdiğini kaç defa gördüm. (50/4)
43. Boş yere kalbinin üstüne soğuk kompresler koydu; **sokağın uğultusundan korunmak** için kulaklarını tıkadı. (50/15)
44. Bu madde **onunkendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamayan, hiçbir şeyle uyuşmayan katılaşmasından** başka bir şey değildi. (51/13)
45. Sabaha karşı, alaca karanlıkta yatak odasına girince, **geceden karar verdiği bütün ayrılma** jestlerini yapmıştı. (51/15)
46. Leylâ'nın bütün resimleri, mektupları, hâtıra eşyası hepsi birden **ya kendisine geri verilmek veyahut doğruca ocağa atılmak** üzere, odanın bir köşesinde, yerde, bir yatak bağının içinde sarılmış duruyordu. (51/17)
47. **Necdet'in bir türlü kapanmak** bilmeyen gözleri, yarı karanlığın içinde, arasırabu **hüzünlü çıkma rastladıkça vücudunu bir fena ürperme** alıyor. (51/20)
48. Bir evden bir cenaze çıktıktan sonra kendisine ait eşyanın **fıkaraya dağılmak** üzere **geçici olarak bir köşeye yığılmasını** hatırlatıyordu. (51/24)
49. Bu ümidinin gerçekleşmesini her telefon çalışında, **her kapı vuruluşunda aile arasında Sami Beylere ait herhangi bir söz geçişinde**, sabırsızlıkla gözetliyordu. (52/1)
50. Fakat, sonra, böyle bir şey olsa da **hiçbir karşılıkta bulunmamak** hususundaki kararı hatırına gelip tekrar eski kederine, eski çaresizliğine düşüyordu. (52/4)
51. Lâkin Necdet **buçaya çağırılışında/ böyle hayırlı bir komplonun bulunacağına ihtimal vermektan** kendini alamıyordu. (52/14)
52. . Çok Türk dostu ve entellektüel bir kız ... **Memleketimizin münevvergençliğiyle tanışmak** istiyor", demişti. (52/21)
53. **Türk kadınları arasında kendi isminin de geçmesine** çalışıyordu. (53/2)

54. Necdet herkesle beraber **yeni gelenleri selâmlamak** için ayağa kalkınca bir eliyle **yakındaki koltuklardan birinin arkasına dayanmak** zorunda kaldı. (53/29)
55. Ya Sami Beylerin **evinden bir hafta evvelki çıkışı** ne idi? (54/10)
56. Bu sizin nişanlımız, değil mi?” diye sorduğu vakit kendisine mi hitap ediliyor, eğer kendisine hitap ediliyorsa **ne cevap vermek lâzımdır**, bilemedi. (54/30)
57. Hişt! Bana baksanıza, **eski tarz evlenmeleriniz** bu şimdikinden çok daha hoş değil miydi? (55/19)
58. Necdet **bir şey söylemiş olmak** için dedi ki: — Lâkin **bu tarzda evlenmenin** mahzurları, daha doğrusu tehlikeleri pek çoktur. (56/4)
59. Amerikalı kız, genç adamın yüzüne **küçümseyici bir gülümsemeyle** baktı: — Sanki **evvelden tanışıp görüşmemiz** evlendikten sonra birbirimizden nefret etmemize mâni midir?” dedi. (56/10)
60. MissFannyMoore sanki bir **konferans veriyormuş gibi herkese dönerek söylemeğe** başladı. (56/21)
61. Ben diyorum ki, evlenmede anlaşmak ve sevişmek meselesi **ne eski Türk hayatında olduğu gibi görüşmeden tanışmadan, ne de bizde olduğu gibi görüşerek, tanışarak evlenmeye** bağlıdır. (56/24)
62. Zira, bir karı ile bir koca arasındaki münasebet için **nişanlılık devresinde tanışma** asla yetmez. (56/28)
63. .. .çünkü **evlenmede anlaşmak** uzviyetlerin anlaşması, yani -bunun bir fennî ismi olacak...- ha, bir çeşit “affinite physiologique” demektir. (56/30)
64. MissFannyMoore: eğer **iddianıza göre evlenme** yalnız bir yatak arkadaşlığından ibaretse, yerden göğe kadar hakkınız var. (57/15)
65. Çayını yudum yudum içerek **nazariyelerini daha ziyade derinleştirmeye ve açmaya** başladı. (57/21)
66. **Bu kadarlık görüşüp tanışma** hiçbir zaman kâfi değil... (58/27)
67. Gerçekten beni daima **azapta görmek** isteyecek ve bu zulümde bir zevk bulacak kadar fena kalpli, hain bir kız mıdır?” (59/2)
68. Şüpheli kimseler varsa adeta mahsustan gider, arar bulur ve **“monde”un içine sokmağa** çalışır. (60/5)

69. **Seni sarsmak** istedim, **seni uyandırmağa** çalıştım. (60/9)
70. **Beni sevmek bana tahammül etmek** demektir. (60/20)
71. **Kadıncağızı başından savmak** için ne yapacağını bilemiyordu. (100/20)
72. Zavallı Makbule Hanım **denize düşmüş bir insanın bir tahta parçasına sarılışı gibi Sami Beyin karısının yakasını bir an bırakmak** istemiyordu. (100/25)
73. Öte yandan **Leylânın tavır ve hareketlerini aralıksız gözetlemek**, o ne yapıyor, o ne söylüyor... (100/32)
74. Bütün **bunları saniyesi saniyesine durmadan anlayıp bilmek** ihtiyacım duyurdu. (101/4)
75. MajorWill misafirlerine **yukarı kattaki odaları da göstermek** istedi. (101/7)
76. Herkes **merdivenlerden yukarıya doğru koşuşmağa** başladı. (101/13)
77. Necdet bile ruhunu kemiren azabı unutarak yanına rastlayan **Azize Hanımla şakalaşmak** arzusuna düştü. (101/16)
78. **Birtakım lüzumsuz kahkahalar, nidalarladikkati çekmeğe** çabalarken Necdet'in bu sözleri tam yardımına yetti. (101/21)
79. Bu sırada bir takım yerinme ve protesto sesleriyle topluluğun dışı kısmı **merdivenlerden inmeğe** başlamıştı. (103/14)
80. Nitekim bütün o kalabalık arasında Necdet **bu gerçeği anlamakta güçlük** çekmedi. (103/30)
81. MajorWill bana **Boğaziçinde bir yalı tutmak** istediğini söyler söylemez burası aklıma geldi. (104/9)
82. İki delikanlının **bu kısa konuşmaları** sırasında MajorWill odanın her tarafında elektrik lâmbalarını -daha doğrusu elektrikli kandilleri- açmış. (104/20)
83. Kapanması lâzımgelen yerini açık bırakmış **beceriksiz, perişan bir utanma** vaziyetinde duruyordu. (105/8)
84. **Bunları anlamak için uzun bir alışkanlık devri geçirmek lâzım...** (107/6)
85. Bu şeyler görünüşte çeşitlidir, fakat hepsinin ayrı ayrı fonksiyonları vardır. **Eti harekete getirmek, eti harekete getirmek ...** (107/8)

86. Madam Jimsonkalan kısmın türlü şaklabanlıklarla eğlendirmeğe çabalıyordu. (107/24)
87. İngiliz zabıtları **bir cenk sonundaganimet paylaşmasına** koyulan savaşçılar gibi kadınların üzerine atıldılar. (107/28)
88. **İlk dansını Leylâ ile yapmak** isteyen Necdet az kalsın tamamiyle açıkta kalacaktı. (108/2)
89. **Yarı kadın, yarı erkek, yarı İngiliz, yarı şarklı bir mahlûkla dönmek** zorunda kaldı. (108/12)
90. Leylâ ile Captain Jackson Read'in yanlarından her geçişinde **vücudunu bir ürperme** kaplıyordu. (108/19)
91. Lâkin ne zaman ki, **kadın onun bu sıkışlarına gizliden gizli karşılık vermeğe** başladı. (108/25)
92. Onu bir leş gibi silkip attıktan sonra **dönülmesi kaabil olmayan uzak yerlere kaçmak** ihtiyacını duydu. (108/28)
93. Eğer Leylâ kendisini zorla çekip dönmeğe başlamasaydı, **ikinciye yapmağa** asla kudret bulamayacaktı. (109/7)
94. Yukarıdan indiğiniz zaman gözlerimle hep seni **yanıma çekmek** istiyordum. (109/13)
95. Necdet bu "thedansant"ın **gerisine katılmamak** için elinden geleni yaptı. (110/3)
96. **Leylâ ona istediği şekli vermekte** güçlük çekmiyordu. (110/6)
97. **Önceki bölümdegeçen konuşmanın** üzerinden on gün ya geçmiş ya geçmemişti. (151/5)
98. **Azize Hanım sokağa çıkmağa** hazırlanırken CaptainMarlow ile kendi kocasının iki eski ahbap gibi kol kola omuz omuza evden içeriye girdiklerini gördü. (151/7)
99. Onları böyle birdenbire **bir arada görmek** zavallı kadını yalnız hayretten donduracak... (151/14)
100. Bu **otuz iki otuz üç yaşlarında olmasına** rağmen ancak yirmi beş yirmi altı yaşlarında görünen yakışıklı bir adamdı. (152/17)

101. CaptainMarlow'un Atıf Beyin yanında **daracık bir yer bulabilmesi için yarım saat ayakta fırsat kollaması lâzımgeldi.** (153/2)
102. Nihayet **iki numaralı mevki arasında bir sandalya sıkıştırmak** suretiyle meramına erdi. (153/4)
103. Sivil giyindiği için hiç kimse onun kim olduğunu bilmiyor ve **kendine yer açmağa** lüzum hissetmiyordu. (153/8)
104. Bu sayede **bir dirseğiyle komşusunu dürtmek** veya **bacağını onun bacağına sürtmek** imkânını buluyordu. (153/10)
105. Bu çeşit kimselere mahsus bir sezinti ile yanına gelip oturan **delikanlının kendine sokuluşlarındaki mânayı hissetmeğe** başlamıştı. (154/5)
106. **Türk erkeklerinin elinde bir kız gibihırpalanıp didiklenmek** istiyordu. (155/2)
107. Pek belliydi ki CaptainMarlow' la **yalnız,yapayalnız kalmağa** can atıyor. (155/9)
108. Azize Hanım, derhal, **rakı tepsisini hazırlamağa** koştu. (155/32)
109. Eski Türk divanlarından ezberinde kalmış **bazı beyitler okumağa** da başladı. (156/26)
110. Azize Hanım **hep sessiz vekederli görmeğe** alıştığı Captain'ın bu neşesi karşısında adeta kamaşmış kalmıştı. (156/27)
111. Azize Hanım'a **bu acayip sahne karşısındaacı acı gülmekten** başka yapacak bir şey kalmadı. (157/22)
112. Geveze külhanbeyi **kendisiyle iki kelime söylemeğe** üşenen asık suratlı ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/28)
113. İşte Azize Hanım, **zenbereği fırlamış bir makina hızıyla dönen beyninin içinde bu hâdiseyi çözümlemeğe** imkân bulamıyordu. (158/7)
114. Artık **birbiriyle senli benli konuşmağa** başlamışlardı. (158/16)
115. Lâkin o gün Captain G. Jackson Read **bir dert dinlemekten** çok bir dertleşmeye muhtaç görünüyordu. (159/22)
116. İşte, siz nihayet **böyle bir şeyinkahramanı olmağa** lâyıksınız. (159/29)
117. Şoförle **Türkçe bir şeyler konuşmaya** başladılar. (160/6)

3.6. TEKRAR GRUBU (İKİLEME)

Tekrar grubu anlatımın gücünü artırır, anlatıma güç verir. Söylenmek istenenler pekiştirilir ve bu sebeple anlatım zenginleşir.

“Anlatım gücünü artırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla aynen tekrar edilen veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran birden fazla kelimeye tekrar grubu denir” (Aktan, 2016: 27).

“İkilemeler tümce içinde her türlü görevde kullanılabilir. Daha önce açıklanan sözcük türlerinden adların çeşitli biçimlerde ikileme kurduğu incelenmişti. Tümcelerde, adlardan genellikle özne, nesne, tümleç ve bazen de eylem kurulduğuna göre, bunların ikileme biçiminde kullanılabilmesi de Türk söz dizimine uygundur” (Hatiboğlu, 1971: 51).

Tekrar grubunun unsurları yer değiştiremez. Tekrarlar anlamı kuvvetlendirmenin yanında nesne ve harekete çokluk, kesinlik, süreklilik ve beraberlik anlamı katar. Tekrarı oluşturan kelimeler arasında bir ses uyumu vardır.

“Bütün Türk lehçelerinde, ilk yazıtlardan başlayarak ikileme olayına bol bol rastlanır” (Hatiboğlu, 1971: 61).

“Tekrarların başlıca şu üç fonksiyonu vardır: 1. kuvvetlendirme, 2. çokluk, 3. devamlılık. Bir tekrar o tekrarı meydana getiren kelimenin ya manasını kuvvetlendirmek için, ya bir çeşit çokluğunu ifade için veya devamlılığını belirtmek için yapılır” (Ergin, 2008: 377).

Tekrar grubunun sınıflandırılmasında farklı görüşler mevcuttur. Halil Açıkgöz ve Muhammet Yelten tekrar gruplarını *“tam tekrarlar ve kısaltmalı tekrarlar* olarak ikiye, (Açıkgöz vd 2005) Leyla Karahan *“unsurları aynı olan tekrar grupları, unsurları yakın anlamlı olan tekrar grupları, unsurları zıt anlamlı olan tekrar grupları”* olarak üçe, (Karahan,1993,s.26-28) Muharrem Ergin *“aynen tekrarlar, eş manalı tekrarlar, zıt manalı tekrarlar, ilaveli tekrarlar”* olmak üzere dörde ayırır (Ergin, 2008: 356-357).

Yakup Kadri'nin de eserinde, anlatım gücünü artırma, anlamı kuvvetlendirme ve kavramı zenginleştirme gibi görevleri olan tekrarları sıkça kullandığını gördük.

3.6.1. Aynı Kelimenin Tekrarı ile Kurulanlar

1. Gerinerek, esneyerek **tembel tembel** uzandı, başucundaki lâmbayı açtı ve koyu kırmızı bir aydınlıkta saatin beşi çeyrek geçtiğini gördü. (6/6)
2. Henüz otuzuna girmeden **yavaş yavaş** kanıksamış hovardalara mahsus bir vakitsiz bezginliğe düşüyordu. (7/11)

3. Genç zabıt kapıdan içeri girince karşısına tesadüf eden portmantoyu **renk renk** askerî kaputlarla, pelerinlerle, kasketlerle, tıka basa yüklü buldu. (11/23)
4. “Bana DorianGray demekten sizi menederim” dedi ve salondan geçerek **yan yana** çay sofrasına doğru yürüdüler. (12/3)
5. Captain G. Jackson Read hiç sesini çıkarmadı, **uzun uzun**, tırnaklarına baktı. (50/10)
6. Garibi şu ki, **doğrudan doğruya** Leylâyı da düşünmüyordu. Yalnız belirsiz bir heyecan içinde bütün sınırları **tir tir titriyor**, kalbi vücudunun her tarafında atıyor. (50/18-19)
7. Necdet eski Mısır'a ait bir romanda okuduğu bu işkenceye dair birtakım tüyler ürpertici tafsilâtı şu dakikada **birer birer** kendisinde, kendi bedeninde hissediyordu. (51/7)
8. Pek iyi hatırlıyorum. İşte bu güzel esmer kız odur. Aman ne uzun kirpikleri var; hem de rimel sürmüş gibi **kıvrır kıvrır...** (55/5)
9. Necdet, kendisiyle **kulak kulağa, ağız ağıza** konuşan kadının yüzüne ilk defa olarak dikkatle baktı. (55/11)
10. Ve bunu söyledikten sonra herkesin yüzüne **ayrı ayrı** bakıp berrak bir kahkaha salıverdi. (57/3)
11. MissFannyMoore, herkesi hayrete düşüren bu fikri cüretinin verdiği gurur ve azamete çayını **yudum yudum** içerek nazariyelerini daha ziyade derinleştirmeye ve açmaya başladı. (57/19)
12. Ne vakit ki bütün merasim bitiyor, gerdek gecesi oluyor, **yan yana** bir yatağa giriyorsunuz! (57/32)
13. “Niçin bana böyle **fena fena** bakıyor? Niçin? Ben ona ne yaptım?” (58/8)
14. Necdet, **kendi kendine** böyle soruyordu. (58/10)
15. Sanki Leylâ ilk defa olarak gördüğü bir acayip mahlûk imiş gibi kaşlarının altından **korka korka** ona bakıyordu. (59/6)
16. Beni affet! Bilmem neden seninle sedirin içinde **yan yana** oturan o soğuk, o deli Amerikan kızı benim sınırlarımı alt üst etti. (59/20)

17. Bu kalabalığın içinde Necdet de **hemen hemen** Makbule Hanımın vaziyetindeydi. (100/27)
18. Gülüyor mu, mahzun mu; başını kime doğru çevirdi; Jackson Read'le bazen **uzaktan uzağa** bakışıyorlar mı? (101/3)
19. Bütün bunları **saniyesi saniyesine** durmadan anlayıp bilmek ihtiyacım duyurdu. (101/4)
20. Bu söz büsbütün merakı çekti. Herkes merdivenlerden yukarıya doğru koşuşmağa başladı. **Gülen gülene, konuşan konuşana** idi. (101/12)
21. Ve **mini mini**, renkli mahlûklar süslü mahbeslerinin içinde makinalı oyuncak hareketleriyle bu telden o tele sıçrayarak ötüşüyorlardı. (102/18)
22. MajorWill**kaygılı kaygılı** durdu, önüne baktı, kafasını kaşdı, sonra **ağır ağır** cebinden bir anahtar çıkardı. (103/4)
23. Necdet için bu hazin bir macera idi. Gözleri **dolu dolu** sordu: - Bu aile şimdi nerede oturuyor? (104/15)
24. Birer çocuk büyüklüğünde birbirlerine sarılmış, **dudak dudağa** öpüşen çıplak bir çiftin heykeli konulmuştu. (104/28)
25. Bunlar adeta kâğıt ve seccade yerine bütün duvarları **baştan başa** kaplıyordu. (105/15)
26. Bu şeyler görünüşte çeşitlidir, fakat hepsinin **ayrı ayrı** fonksiyonları vardır. (107/8)
27. Hele bilirsiniz ki, dışının eti pek güç uyanır; öyle **kolay kolay** duyurulmaz ve şehvetin yüz bin türlü kaynağı vardır. (107/11)
28. Lâkin ne zaman ki, kadın onun bu sıkışlarına **gizliden gizli** karşılık vermeğe başladı. (108/24)
29. Genç kızın ağzı her zamanki gibi **türlü türlü** mazeretlerle dolu idi. (109/9)
30. Kendimi **yerden yere** atacağım geliyor. (109/24)
31. Ne karşı sahil halkını dalgalar arasından **öbek öbek** buraya çekecek tarzda açık neşe ve sevinç gösterileri oldu. (110/19)

32. İngiliz zabiti dişlerinin arasından mırıldanıyor: **-Hemen hemen** öyle bir şey... (150/3)
33. Azize Hanım gözlerinin ucuyla Marlow'asevda**lı sevdalı** bakışlar fırlatıyor. (150/5)
34. CaptainMarlow ile kendi kocasının iki eski ahbap gibi **kol kola omuz omuza** evden içeriye girdiklerini gördü. (151/8)
35. Onları böyle **birdenbire** bir arada görmek zavallı kadını yalnız hayretten donduracak değil, merak ve tecessüsten çatlatacak esrarlı bir hâdise niteliği taşıyordu. (151/14)
36. CaptainMarlow'la Azize Hanımın eşi Atıf Bey, hoş bir tesadüf eseri olarak, **yan yana** düşmüşler. (152/2)
37. Tekrar kumar masasının başına oturdukları vakit artık yalnız **diz dize, dirsek dirseğe** gelmekle kalmadılar. (154/20)
38. **Yavaş yavaş** elinden giden ilk gençlik heyecanlarını mutlaka bu adam diriltebilecekti. (154/26)
39. Kulüpte bir تنها odaya çekilip onunla **baş başa** içmekte dilediği zevki bulamadı. (155/11)
40. “Vay canına bu kadar aksilik de olur mu?” diye söylendi ve **mahzun mahzun**Marlow'un yüzüne baktı. (155/24)
41. Vakit Azize Hanıma bu acayip sahne karşısında **acı acı** gülmekten başka yapacak bir şey kalmadı. (157/22)
42. **Birdenbire** ne kadar değişiverdiler! (157/30)
43. “Ayol, öyle idi de sabahtan beri beni **boşu boşuna** neden yorup duruyorsun?” dedi ve bu sefer CaptainMarlow'unpazusunu şiddetle sıktı. (158/21)
44. İngiliz zabiti vücudunun bütün diriliğini, sertliğini kaybetmişti. **Dudak dudağa** geldiler. (158/31)
45. CaptainMarlow**arsız arsız** omuzlarını silkiyordu: - Beni böyle daha çok beğeniyorlar... (159/13)

3.6.2. Eş veya Yakın Anlamlı Kelimeler İle Kurulanlar

1. Etrafını saran bu sıkışık kuşatma kolu Büyük Britanya ordusundan daha **karman çormandır**. (7/3)
2. Genç zabıt kapıdan içeri girince karşısına tesadüf eden portmantoyu renk renk askerî kaputlarla, pelerinlerle, kasketlerle, **tıka basa** yüklü buldu. (11/23)
3. **Şurada burada** birkaç zoraki kahkaha, barutu bayatlamış fişekler gibi odanın içinde basit bir yüksekliğe kadar çıkıp sönüveriyordu. (13/14)
4. Majör Will'i bütün o **kaba saba** görünüşüne, o hayvani ve süflî zevklerine rağmen Captain G. Jackson Read'e tercih eden kadınlar pek çoktur. (14/6)
5. Salondaki hanımlar **birer ikişer** çay sofrasına sokuldular, ilk sokulan Madam Jimson isminde bir levantin oldu. (15/28)
6. Ertesi gün size **cicili bicili** kutular içinde özenilmiş, nefis bonbonlar gönderiyor, çiçekler hediye ediyor. (57/25)
7. Ve mektup böyle **saçma sapan** sonuna kadar gidiyordu. (60/24)
8. Son derece belirli bir cinsiyet anatomisine göre yapılmış **açık saçık** kabartmalardı. (105/12)
9. Duvarlardaki pornografik resimlerin ise **haddi hesabı** yoktu. (105/13)
10. Bunların arasında, hiçbir isim verilmeyen ve neye yaradıkları aslâ bilinmeyen bir sürü **ufak tefek** eşya daha vardı. (106/1)
11. Herkes gibi Necdet de tabii hudutları dışına çıktı ve anlaşılmaz, **karmakarışık** bir insan halini aldı. (110/10)
12. **Bir iki** fena pastan sonra yerinden kalktı. (154/5)
13. “Haydi gidelim, büfede **bir iki** kadeh çakıştıralım! ister misiniz?” dedi. (154/8)
14. İşte, **o gün bu gündür** Captain Marlow'la Azize Hanımın kocası birbirinden ayrılmaz iki dost oldu. (154/23)
15. İstanbul'a geldiği günden beri **şuradan buradan** para karşılığında elde ettiği delikanlıların ona verdiği zevkte tamamıyla eğreti, **tuzsuz bibersiz** bir yavan tad vardı. (154/29)

16. “Şimdi evde hanım yoktur. Gideriz, **soyunur dökünürüz**. Rakı tepsisini de hazırlatırım. Biz bize âlâ bir keyif ederiz” diyordu. (155/18)
17. Azize Hanım ona kendi eliyle **yyiip içeceği** şeyleri hazırlıyordu. (156/15)
18. Söyleyenle dinleyenin tavırlarına göre bunların birtakım **açık saçık** sözler olduğu anlaşılıyordu. (157/12)
19. Artık birbiriyle **senli benli** konuşmağa başlamışlardı. (158/16)

3.6.3. Zıt Anlamlı Kelimeler ile Kurulanlar

1. Yatağının içinde uzun bir an daha gerindi, esnedi, **sağdan sola, soldan sağa** döndü. (7/21)
2. O gün bu gündür Captain G. Jackson Read bu eve **girip çıkan** muhtelif yabancı zabidler arasında biricik gedikli misafir olarak kalmıştı. (11/20)
3. Dikkat ettim; **kadınli erkekli** hemen bütün Türklerin gözleri böyle çekici, siyah ve ateşlidir. (55/9)
4. Eğer iddianıza göre evlenme yalnız bir yatak arkadaşlığından ibaretse, **yerden göğe** kadar hakkınız var. (57/16)
5. Leylâyı o kadar şaşırtmıştı, o kadar **alt üst** etmişti ki nişanlısının ilk defa olarak yüzüne bakmaksızın, elini sıkmaksızın yanından geçip gidişinin farkına bile varmamıştı. (60/31)
6. Bereket versin ki, MajorWill bana Boğaziçinde bir yalı tutmak istediğini **söyler söylemez** burası aklıma geldi. (104/10)
7. Nihayet, bunlar üstleri zıypak ve yağlı bir çeşit **irili ufaklı** yılan yavrularıydı. (106/7)
8. İsmi karısından kimbilir kaç defa işittiği CaptainMarlow olduğunu **öğrenir öğrenmez** hemen kendini tanıtmış. (152/4)
9. Gittiği yerlerin hiçbirini yeter derecede **içli dışlı** gizli bulmuyordu. (155/10)
10. Arabanın içine **girer girmez** Atıf Bey CaptainMarlow’u büsbütün kendine çekti. (158/29)
11. Genç İngiliz zabitanın yüzünde **olup biten** bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte yüzünün bütün ifadesini değiştirmişti. (159/5)

3.6.4. Pekiştirmeli Tekrarlar

1. Hind Okyanusu adalarındaki balta girmemiş ormanlarından **çırılçıplak** toplayıp getirdiği ve Captain Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, tüysüz zabitlerin kumandasına verdiği yabancı insanlar bile kolayca disiplin altına girer de bu memleketin kadınları girmez! (6/26)
2. Bu söz **büsbütün** merakı çekti. Herkes merdivenlerden yukarıya doğru koşuşmağa başladı. (101/12)
3. Türkiye'ye **büsbütün** başka hülyalar ve ümitlerle gelmişti. (154/32)
4. Pek belliydi ki CaptainMarlow' la yalnız, **yapayalnız** kalmağa can atıyor. (155/8)
5. Bilmiyorsunuz, dedi. Ben şimdi **büsbütün** başka bir maceranın içindeyim. (159/24)
6. Şoförle Türkçe bir şeyler konuşmağa başladılar, siz **büsbütünkızdınız**dı. (160/6)
7. Hattâ bir defasında arabayı **büsbütün** durdurup baktım. (160/20)

3.6.5. Durum Eklerini Alarak Kurulan Tekrarlar

Bu tür kısaltma grupları, daha çok kelime gruplarının ve cümlelerin kısalması, yıpranması sonucunda ortaya çıkan kelime gruplarıdır. Çok değişik olan bu grupların belli bir kuralı yoktur.

“ Yukarıdaki grupların dışında yalnız hal ya da çekim eki almış bir isimle, yine çekim ekli bir başka ismin yan yana gelmesiyle oluşmuş, bir tür kelime sayılabilecek gruplar da vardır.

Baş üstüne, eller yukarıda, silah elde, parmak tetikte vb” (Aktan, 2016: 79).

1. Yatağının içinde uzun bir an daha gerindi, esnedi, **sağdan sola**, soldan sağa döndü. (7/20)
2. Yatağının içinde uzun bir an daha gerindi, esnedi, sağdan sola, **soldan sağa** döndü. (7/20)
3. **Yan yana** oturan o soğuk, o deli Amerikan kızı benim sinirlerimi alt üst etti. (59/20)
4. Kocasının iki eski ahabap gibi **kol kola** omuz omuza evden içeriye girdiklerini gördü. (151/8)

5. Kocasının iki eski ahbap gibi kol kola **omuz omuza** evden içeriye girdiklerini gördü. (151/8)

3.7. EDAT GRUBU

Edatlar yalnız başlarına anlamları olmayan sözcük türüdür. Edatlar sözcükler arasında anlam ilgisi kuran bir köprü gibidir.

*“Yalnız başına anlamları olmayan, isim ve isim soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelerek anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya bağlı bulunan, dilbilgisi bakımından onlara hakim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümlenin öteki kelimeleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözlere **edat grubu** denir”* (Aktan, 2016: 33)

Edat grubu bir isim ile bir son çekim edatının meydana getirdiği sözcük grubudur.

“İsim unsuru zamir veya isim olmasına ve edatın cinsine göre, son çekim edatları bahsinde belirttiğimiz çeşitli hallere girer ve çeşitli çekim ekleri alır. Edat ise, tabii, grubun eksiz, değişmez unsuru olarak kalır. Edat unsuru daima tek kelime halindedir. İsim unsuru ise tek kelime olabileceği gibi isim yerine kullanılan bir kelime grubu da olabilir. Edat grubu cümlede zarf ve sıfat olarak kullanılır. Grubunun vurgusu birinci unsur üzerinde bulunur. İsim unsurunun vurgusu grubunun vurgusu olur” (Ergin, 2008: 392)

3.7.1. “başka” Edatı ile Kurulanlar

1. **Bundan başka** Captain Gerald Jackson Read’in gözleri de öğle yemeğinde içtiği Bourgogne ve Bordeaux şaraplarının mahmurluğu ile iyice buğulaşmıştı. (6/4)
2. Zaten bu evde **Leylâ’dan başka** enteresan hiç kimse yoktu. (11/11)
3. **Bundan başka** Major Will, Captain G. Jackson Read gibi zorba ve kıskanç da değildi. (14/14)
4. Bu madde onun kendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamayan, hiçbir şeyle uyuşmayan **katılaştırmadan başka** bir şey değildi. (51/13)
5. **Bundan başka** gerek samimi gerek yapma İngiliz düşmanlığımı da kendince gaye edinmişti. (53/3)
6. Onun için salonunda Pierre Loti’ci birkaç Fransız zabitiyle **Amerikalılardan başka** hiçbir yabancıya tesadüf tehlikesi yoktu. (53/6)

7. Önceden tanıdığı iki Amerikalı deniz zabitiyle Robert Koleji muallimlerinden veya müdürlerinden biri olduğuna hükmettiği **beyaz saçlı bir ihtiyardan başka** hiç kimseye rast gelmedi. (53/11)
8. Nesi entelektüelmiş o kadının? **Küstahlığından, utanmazlığından başka** neyi var? (60/7)
9. Necdet ise, dans etmek için o mecliste **bunlardan başka** hemen hiç kimseyi tanımıyordu. (108/9)
10. O vakit Azize Hanıma bu acayip sahne karşısında **acı acı gülmekten başka** yapacak bir şey kalmadı. (157/22)

3.7.2. “beri” Edatı ile Kurulanlar

1. **İstanbul’a geldiği günden beri** gerçi bir an flörtsüz kaldığı, bir an kadınlardan baş aldığı yoktu. (6/15)
2. Gerçekten bu Türk kıızıyla münasebetlerinde **ta başından beri** bir fevkalâdelik vardı. (10/2)
3. Zira, **İstanbul’a geldiği günden beri** sürdüğü hayat bu iddianın canlı bir ispatı idi. (14/5)
4. Necdet, kendi kendine böyle soruyordu. Gerçi Leylâ’nın çok hırçın bir kız **olduğunuöteden beri** bilirdi. (58/11)
5. Necdet’in **bir haftadan beri** semtlerine uğramayışına dair bir kelime, hattâ bir işaret bile yok! (60/26)
6. **İstanbul’a geldiği günden beri** şuradan buradan para karşılığında elde ettiği delikanlıların ona verdiği zevkte tamamıyla eğreti, tuzsuz bibersiz bir yavan tad vardı. (155/28)
7. CaptainMarlow rakıyı, sanki **çoktan beri** alıştığı bir içkiymiş gibi kolaylıkla ve lezzetle içiyordu. (156/22)
8. Ayol, öyle idi de **sabahtan beri** beni boşu boşuna neden yorup duruyorsun? dedi ve bu seferCaptainMarlow’unpazusunu şiddetle sıktı. (158/21)

3.7.3. “bile” Edatı ile Kurulanlar

1. Bunlar yüzünden hükümetinin kendisine emanet ettiği **mühim işleri bile** görmeğe vaktikalmıyordu. (6/19)
2. Captain Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, **tüysüz zabitlerin kumandasına verdiği yabaniinsanlar bile** kolayca disiplin altına girer de bu memleketin kadınları girmez! (6/28)
3. Fakat **bu kadarı bile** onu tahrike kâfi gelmektedir. (10/18)
4. Hattâ**bazen üzerlerine fazlaca düştüğükadınlardan bile** bu hakkı kaldırmağa kalkışmak aslahatırına gelmezdi. (14/18)
5. Bu, **sustuğu zaman bile** insanla şakalaşır gibi duran canlı, tesirli ve sıcak bir yüzdü. (55/13)
6. Biraz evvel o kadar teklifsiz bir tavırla MissFannyMoore’un iki yanında uzanan **Amerikalidelikanlılar bile** bu durgunluğun tesirini yenemedi. (57/7)
7. Çıkarken **elini bile** sıkmadım. (59/21)
8. Hattâ yüzüme; hattâ**yüzüme bile** bakmıyorsun. (60/13)
9. Necdet’in bir haftadan beri semtlerine uğramayışına dair bir kelime, hattâ**bir işaret bile** yok!Demek ki Leylâ Necdet’in kendisine **dargınlığından bile** haberli değildi. (60/26)
10. O telefon gecesini **Necdet’in yaptığı jesti bile** görmemişti. (60/29)
11. Hattâ bir an için **Necdet bile** ruhunu kemiren azabı unutarak yanına rastlayan Azize Hanımlaşakalaşmak arzusuna düştü. (101/14)
12. Dört köşe bir oda idi ve **tamamıyla bir mabet değilse bile**, perdesiz, dar ve kemerlipencereleri, renkli camları, ta köşede bir mihrabı andıran oymalı girintisiyle herhangi bir diniâyin yerini hatırlatıyordu. (103/22)
13. Genç adam bu sıralarda kendisini o kadar kaybediyordu ki, **kollarının arasındaki sert ve katı vücuduhırsıyla sıkıdığı farkına bile** varmıyordu. (108/23)
14. Öyle uzak yerler ki, yalnız kadının değil, **insanın ayaklarının izi bile** görülmesin. (109/1)

15. Yalnız **onun bu coşkun anında bile** kendisiyle hiç meşgul olmayışı, hep kocası ile konuşması, hattâ **beyitleri bile** hep ona okuyuşu, bir defa olsun başını çevirip de kenditarafına bakmayışı, hayretini çekmekten geri kalmıyor onun bu kadar ihtiyatlı davranışına birmâna veremiyordu. (156/29)
16. Azize Hanım da artık “**Niçin? Nereye?**” **demek kudreti bile** kalmamıştı. (158/12)
17. Bu o kadar yeni bir şey değil. Hattâ öncesini **siz bile** hatırlayacaksınız. (159/31)

3.7.4. “değil” Edatı ile Kurulanlar

1. Henüz başlayan flörtün herhangi bir sebeple aksamasına **Captain Gerald Jackson Read’ingönlü razı değildi.** (6/14)
2. Bunun içinde yalnız **Türk değil**, Rumu var, Ermenisi var, Yahudisi var. (7/3)
3. Bu odaya bir manikür işi için gönderdiği zavallı Rus kızı **o Tanrıçalardan biri değildi.** (9/11)
4. Captain G. Jackson Read bu acelesinde pek de **samimiyetsiz değildi.** (9/27)
5. Captain G. Jackson Read gibi **zorba ve kıskanç da değildi.** (14/15)
6. Bu madde onun kendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamayan, **hiçbir şeyle uyuşmayankatılaşmasından başka bir şey değildi.** (51/13)
7. Kendi aralarında çıkan bu dargınlıkta ona bir arabulucu rolünü oynamak cüretini verecekkadar **samimi değildi.** (52/12)
8. Zaten bu Nuriye Hanım, ötekiler gibi işin yalnız **alayında ve “mondanite”sindeolanlarından değildi.** (52/25)
9. Gerçekten Garp usulü evlenmeler de **çok ileribir millet âdeti değildir.** (57/17)
10. Bu kadarcık görüşüp tanışma hiçbir zaman **kâfi değil...** (58/28)
11. Demek ki Leylâ Necdet’in kendisine dargınlığından bile **haberli değildi.** (60/27)
12. Öyle uzak yerler ki, yalnız **kadının değil**, insanın ayaklarının izi bile görülmesin. (109/1)
13. Bu azgın kasırgayı ona kirli gösteren şey yalnız **kadınların kendileri değil**, onların erkeklerle temasları sırasındaki tavırları, hareketleri ve maymunlukları idi. (109/3)

14. Azize Hanım bu acayip cevap karşısında zerre kadar **ümitsiz değildir**, iri siyah gözlerini süzüyor. (150/13)
15. Onları böyle birdenbire bir arada görmek zavallı kadını yalnız **hayretten donduracak değil**, merak ve tecessüsten çatlatacak esrarlı bir hâdise niteliği taşıyordu. (151/15)
16. **En meşhurlardan değil**, aynı zamanda en tanınmış cinsi sapıklarından biriydi. (154/1)

3.7.5. “diye” Edatı ile Kurulanlar

1. — **Vay canına, geç kalmışım! diye** söylendi. (6/9)
2. Etrafını saran bu aşk delisi kadınlar alayına **“Rahat dur!.. Yerinde say!..” diye** bağıracağı geliyordu. (6/23)
3. — **Daha bitmedi mi? Daha mı Madmazel? diye** söylendi. (10/22)
4. **“Nereye gidiyorsun, nereden geliyorsun?” diye** sorulduğu vakit “Lili’lerden geliyorum; Lili’lere gidiyorum!” demeyi kâfi buluyordu. (11/9)
5. — **Vay, bütün işgal kuvvetleri burada! diye** söylendi. (11/26)
6. Cihan Harbinde bir müddet **yedek subaylık etti diye** hâlâ Türk zabiti üniformasını taşıyan vebu iğreti kıyafet sayesinde kendisine işgal kuvvetleri kumandanları... (14/25)
7. — **Nerede Orhan Bey? Orhan Bey nerede? diye** söylenmeğe başladılar. (15/2)
8. Boş yere **bir parça karanlık olsun diye** perdeleri kapadı. (50/14)
9. Sami Beyin karısı **öpsün diye** elini uzatırken başına sallayıp: — Hain çocuk; kaç gündür nerelerdeydin?’ sitemiyle yetindi. (54/2)
10. — **“Bu sizin nişanlınız, değil mi?” diye** sorduğu vakit kendisine mi hitap ediliyor, eğer kendisine hitap ediliyorsa ne cevap vermek lâzımdır, bilemedi. (54/28)
11. **“Niçin hassaten herkesten önce!” diye** sordu. (58/19)
12. Onu **her istediğini yapsın diye** kendi haline bırakmadım mı? (59/1)

13. “Aman anne; bizimle gelip de ne yapacak! Bırak rahatını bozma!” diye söylendi. (59/15)
14. “Aziz Major, evinizde bir şey eksik! Hamam!” diye seslendi. (102/22)
15. “Nasıl mâbet, nasıl? Hangi Tanrının mabedi?” diye bağırdı. (103/3)
16. MajorWill durmadan: — **Hi, hi, hi. . .** diye gülüyordu. (105/19)
17. “Kaç gündür bana bundan niçin bahsetmemiştin?” diye sordu. (152/13)
18. “Vay canına bu kadar aksilik de olur mu?” diye söylendi ve mahzun mahzun Marlow’un yüzüne baktı. (155/24)

3.7.6. “doğru” Edatı ile Kurulanlar

1. Genç kızın dikkatini, en ziyade G. Read’in açık yakasından **ileriye doğru** uzanan çıplak, beyaz ve düzgün boynu çekiyordu. (8/7)
2. İpekli yorganlar altında gevşeklik ve hararetle beyaz boynunu **dışarıya doğru** uzatan bu altınrenkli, altın gözlü yılan isteseydi. (9/14)
3. Salondan geçerek yan yana **çay sofrasına doğru** yürüdüler. (12/4)
4. Tam bu sırada ev sahibesi elinde iki çay fincanıyla **onlara doğru** eğiliyordu. (56/15)
5. Hayret içindeki küçük kümenin arasından beyaz başını **genç kıza doğru** uzattı. (57/12)
6. Kimin yanında duruyor; gülüyor mu, mahzun mu; başını **kime doğru** çevirdi; JacksonRead’le bazen uzaktan uzağa bakışıyorlar mı? (101/2)
7. Herkes merdivenlerden **yukarıya doğru** koşuşmağa başladı. (101/13)
8. Kolunu Atıf Bey’in ensesinden geçirip başını **kendine doğru** çekerek eğildi, kulağına birşeyler fısıldadı. (157/9)
9. İçeriden redingotlu bir harem ağası ile iki uşak fırladı, hemen **bize doğru** koşular. (160/5)
10. Gerçekten pencerelerden birinden yuvarlak ve sarışın bir yüzün gülümseyerek **bize doğru** geldiğini gördünüz. (160/12)

3.7.7. “gibi” Edatı ile Kurulanlar

1. Kışlada **talim esnasında olduğu gibi** bu sıkı yürüyüş ortasında birdenbire durup arkasından koşan, etrafını saran bu aşk delisi kadınlar alayına “Rahat dur!.. Yerde say!..” diyebağıracağı geliyordu. (6/20)
2. **Captain Gerald Jackson Read gibi** pembe tenli, tüysüz zabitlerin kumandasına verdiği yabancı insanlar bile kolayca disiplin altına girer. (6/27)
3. Bunun içinde **Juliette gibi** hassası, **Ophelia gibi** hayalperesti; bunun içinde **Kleopatra gibiişvelisi**, Katerina’dan ihtiraslısı var. (7/6)
4. Zavallı Gerald Jackson Read **bir eski Romalı sofrasına davet edilmiş gibi** hangi yemektenyiyeyeceğini şaşırıp kalmıştı. (7/9)
5. Bu boyun Rus kızının gözlerini, bakılması ayıp ve fakat **cazibesine dayanılmaz şeyler gibidurmada**n kendisine çekiyordu. (8/19)
6. **Dişlerinin arasından acayip bir ıslık çalar gibi** kıza sordu: — Yüzüme öyle tuhaf tuhaf neden bakıyorsunuz? (9/20)
7. Captain G. Jackson Read sanki bütün enerjisini bulmak için **bu “bitti!” sözünü bekliyormuşgibi** bir tekmede yatağının bütün örtülerini üstünden atıp odanın ortasına hopladı. (10/28)
8. Captain G. Jackson Read **bir küçük çocuğu azarlar gibi**: — Bana DorianGray demekten sizi menederim” dedi. (12/2)
9. Şurada burada birkaç zoraki kahkaha, **barutu bayatlamış fişekler gibi** odanın içinde basit biryükseklige kadar çıkıp sönüveriyordu. (13/16)
10. **Yeni doğmuş bir domuz yavrusu gibi** pembe ve şişman vücudu kâh işveli kadınların ayakları altında bir puf vazifesini görür. (13/29)
11. MajorWill, **Captain G. Jackson Read gibi** zorba ve kıskanç da değildi. (14/15)
12. **Deli gibi** bir hali vardı. (50/1)
13. Gitmeyeceğim!” gururuyla dolaştıktan sonra **fikrini bir parça değiştirir gibi** oldu: “Gitsemde ne lâzımgelir?” demeye başladı. (52/17)
14. Leylâ, **sanki aralarında hiçbir şey geçmemiş, sanki biraz önce beraber imişler gibi**: — Bonjour Necdet!” dedi. (54/6)

15. Yoksa Necdet **kâbus gibi** bir şey geçirmişti de bunu hakikatle mi karıştırıyordu? (54/19)
16. Aman ne uzun kirpikleri var; hem de **rimel sürmüş gibi** kıvır kıvır ... (55/5)
17. Bu, sustuğu zaman bile **insanla şakalaşır gibi** duran canlı, tesirli ve sıcak bir yüzdü. (55/13)
18. O vakit MissFannyMooresanki **bir konferans veriyormuş gibi** herkese dönerek söylemeğe başladı. (56/20)
19. Ne **eski Türk hayatında olduğu gibi** görüşmeden tanışmadan, ne de **bizde olduğu gibi** görüşerek, tanışarak evlenmeye bağlıdır. (56/25)
20. Leylâ hemen onun üstüne atılacak ve **tırnaklarını boğazına geçirecek gibiydi.** (58/14)
21. Sanki Leylâ ilk defa olarak gördüğü **bir acayip mahlûk imiş gibi** kaşlarının altından korkakorka ona bakıyordu. (59/6)
22. Fakat, bu çevrelerin her zaman yabancıları zavallı Makbule Hanım **denize düşmüş bir insanın bir tahta parçasına sarılışı gibi** Sami Beyin karısının yakasını bir an bırakmak istemiyordu. (100/25)
23. Gene yastıklar vardı ki, iri kirpilere benzeyen **birtakım dikenli ve yuvarlak mahlûklarında durulmuş cesetleri gibiydi.** (105/30)
24. İngiliz zabıtları bir cenk sonunda **ganimet paylaşmasına koyulan savaşılar gibi** kadınların üzerine atıldılar. (107/28)
25. Bütün o iyimserlik tecrübelerine rağmen **yüreği kurşun gibi ağır, kurşun gibi acı** bir kederle dolmuştu. (108/17)
26. Necdet'in hiddeti bütün kadınlara yaygın bir tiksinti halini aldı ve onu **bir leş gibi** silkipattıktan sonra dönülmesi kaabil olmayan uzak yerlere kaçmak ihtiyacını duydu. (108/27)
27. Genç kızın ağzı **her zamanki gibi** türlü türlü mazeretlerle dolu idi. (109/9)
28. Ve **öbürünü yüreğinde bir şey eriyor gibi** oldu. Yalnız yüreği mi? (109/29)
29. Babil gecesi oldu ki, bunun içinde **herkes gibi** Necdet de tabii hudutları dışına çıktı. (110/9)

30. CaptainMarlow birbirinin üzerine uzanmış duran ayaklarını **“belki evet, belki hayır!”demek ister gibi** iki yana sallıyor. (150/10)
31. Azize Hanım sokağa çıkmağa hazırlanırken CaptainMarlow ile kendi kocasını **iki eski ahbapgibi** kol kola omuz omuza evden içeriye girdiklerini gördü. (151/8)
32. **Sankieski bir arkadaşına sesleniyormuş gibi**: — Haydi gidelim, büfede bir iki kadehçakıştıralım! ister misiniz? dedi. (154/7)
33. Azize Hanımın kocası olduğunu öğrenince **hassasiyetinin tazeliğini bir parça kaybeder gibi** oldu ama, bu hali çok sürmedi. (154/15)
34. O andan başlayarak İngiliz delikanlısı **tatlı bir vait almış olanlar gibi** gizli bir sevinçindeydi. (154/19)
35. O, yarı vahşi, yağız yüzlü Türk erkeklerinin elinde **bir kız gibi** hırpalanıp didiklenmek istiyordu. (155/2)
36. CaptainMarlow rakıyı, sanki **çoktan beri alıştığı bir içkiymiş gibi** kolaylıkla ve lezzetle içiyordu. (156/23)
37. **Genç şeklinden bir işe yaramaz ihtiyar görünüşüne değişiveren transformist’ler gibiansızın** bir değişikliğe uğramıştı. (158/2)
38. Senin yanında **iradesiz gibi** bir şeydim. Sen beni kendi arzularına göre yürütüp yönetiyordun. (158/25)
39. Bıyıklarını... **Bıyıkların tüy gibi** yumuşak! Fakat gene traş et! (159/1)

3.7.8. “için” Edatı ile Kurulanlar

1. Genç İngiliz zabiti bu hakikati pek güzel hissediyordu ve **onun için** şu acayip maceraya bir nihayet vermek hususunda lazım gelen azmi bir türlü gösteremiyordu. (6/31)
2. Gerçi Beyoğlu’nun bir berber dükkânının bu odaya **bir manikür işi için** gönderdiği zavallı Rus kızı o Tanrıçalardan biri değildi. (9/10)
3. Captain G. Jackson Read **sankibütün enerjisini bulmak için** bu “bitti!” sözünü bekliyormuş gibi bir tekmede yatağının bütün örtülerini üstünden atıp odanın ortasına hopladı. (10/28)

4. İngilizler tarafından işgal edildiğini hisseden birkaç Fransız zabiti, **boşuna bir mağlubiyetmanzarası göstermemek için** ortadan sıvıştı. (13/20)
5. Ve Orhan Bey **bu vazifeyi yerine getirmek için** askerî adımlarla gidip o hanımın önündedikilirdi. (15/28)
6. **Bir yandan kuşatma veya bir cepheden saldırma için** lâzım-gelen strateji plânını tespit ederler ve ona göre sinsi bir harekete geçerlerdi. (15/22)
7. Rasgeldiğim yerlerde **bana selâm vermemek için** nefretle başını çevirdiğini kaç defagördüm. (50/4)
8. **Sokağın uğultusundan korunmak için** kulaklarını tıkadı. Fakat, bir türlü uykuyu mümkün kılan sessizliği bulamadı. (50/16)
9. **Onun için** salonunda Pierre Loti’ci birkaç Fransız zabitiyle Amerikalılardan başka hiçbir yabancıya tesadüf tehlikesi yoktu. (53/5)
10. Necdet herkesle beraber **yeni gelenleri selâmlamak için** ayağa kalkınca bir eliyle yakındakikoltuklardan birinin arkalığına dayanmak zorunda kaldı. (53/29)
11. Necdet **bir şey söylemiş olmak için** dedi ki: — Lâkin bu tarzda evlenmenin mahzurları, daha doğrusu tehlikeleri pek çoktur. (56/3)
12. Zira, **bir karı ile bir koca arasındaki münasebet için** nişanlılık devresinde tanışma aslayetmez. (56/28)
13. **Kadıncağızı başından savmak için** ne yapacağını bilemiyordu; kâh sözlerine hiç cevap vermiyor, kâh o bir parça meşgulken yanından sıvışıp kaçıyordu. (100/20)
14. Hattâ**bir an için** Necdet bile ruhunu kemiren azabınutarak yanına rastlayan Azize Hanımla şakalaşmak arzusuna düştü. (101/14)
15. **Bunları anlamak için** uzun bir alışkanlık devri geçirmek lâzım... (107/6)
16. Necdet ise, **dans etmek için** o mecliste bunlardan başka hemen hiç kimseyi tanımıyordu. (108/8)
17. Onun içindir ki Necdet bu “**thedansant**” **ın gerisine katılmamak için** elinden geleni yaptı. (110/3)
18. Kendimce çok gizli saydığım **bir iş için**... (150/20)

19. CaptainMarlow'un Atıf Beyin yanında **daracık bir yer bulabilmesi için** yarım saat ayaktafırsat kollaması lâzımgeldi. (153/2)
20. **Sivil giyindiği için** hiç kimse onun kim olduğunu bilmiyor ve kendine yer açmağa lüzum hissetmiyordu. (153/6)
21. Lâkin öbür odada açıkça **canı sıkılanCaptainMarlow'u teselli için** Atıf Bey diyordu ki: —Merak etmeyin, biraz sonra çıkarız. Hele birkaç kadeh içelim. (156/19)
22. Fakat sonra anlaşıldı ki bizim duvara çarptığımızı pencereden gören ev sahibesi adamlarınıhemen **bize yardım için** göndermiş. (169/9)

3.7.9. “ile” Edatı ile Kurulanlar

1. Captain Gerald Jackson Read'in gözleri de öğle yemeğinde içtiği **Bourgogne ve Bordeaux şaraplarının mahmurluğu ile** iyice buğulaşmıştı. (6/5)
2. Fakat, **davet sahibinin kızıyla** aralarında henüz başlayan flörtün **herhangi bir sebeple** aksamasına Captain Gerald Jackson Read'in gönlü razı değildi. (6/12)
3. Captain G. Jackson Read bu kıza saat 5 için randevu verdiğini **tamamı ile** unutmuştu. (7/24)
4. Captain G. Jackson Read'in yatağına yaklaştı ve **bir kumru ötüşünü andıran sesiyle** sordu. (7/31)
5. Bu baş hangi Apollon heykelinin gövdesinden alınıp **bin özenle** bu yontulmuş boynun üzerine konulmuştu? (8/24)
6. Captain G. Jackson Read adını taşıyan ve ipekli yorganlar altında **gevşeklik ve hararetle** beyaz boynunu dışarıya doğru uzatan bu altın renkli, altın gözlü yılan isteseydi. (9/13)
7. Kızcağız başını önüne eğdi. Captain G. Jackson Read **yapmacıklı bir hiddetle** ilâve etti. (9/24)
8. Öbür tarafta kara gözlü Ophelia'sının kendisini **helecan ile** beklediğinden emindi. (9/28)
9. Captain G. Jackson Read bu sefer **sahici bir sinirlilikle**: — Daha bitmedi mi? (10/21)

10. Ayaklarını terliklerine **güçlkle** geçirdi; ikinci bir hoplayışta soluğu banyo odasında aldı. (10/31)
11. Captain G. Jackson Read gözünün rastladığı bazı tanıdıklarını **hafif ve ihmalcı bir baş hareketiyle** selamladı. (12/8)
12. Kocasının reveransına yalnız **bir gülümsemeyle** karşılık verdi. (12/10)
13. Sonra herkese arkasını dönüp masanın önünde tekrar **Leylâ ile** konuşmağa başladı. (12/12)
14. Captain G. Jackson Read'in soğuk ve faydasız güzelliğini **seyir ve temaşa ile** boşuna vakit kaybetmekten ise MajorWill'in meclisinde hem çılgınca eğlenmek hem de bazen kıymetli hediyeler elde etmek elbette daha ziyade akıl kârı idi. (14/11)
15. Bir yerde beraber eğlenildiği vakit herkese **herkesle** istediğini yapmak hürriyetini verirdi. (14/16)
16. Bunun kusuru da sözde irtibat zabiti adı altında **daima kendisiyle** birlikte dolaşmakta olan bir züppe ve sünepe paşazade idi. (14/22)
17. MajorWill'in keyfi yerine gelir, **medeni bir sesle** gülerdi. (15/6)
18. **Âmirinin emirini bildirmişbir asker ciddiyetiyle** dimdik dururdu. (15/12)
19. **Captain G. Jackson Read'i "Lili"siyledertleşmesinde** rahat bırakmadılar. (15/25)
20. Madam Sinos'tan sonra Beyoğlu salonlarında **güzelliğiyle** en çok şöhret bulan bu kadının Captain G. Jackson Read'in İstanbul'da ilk göz ağrısı olduğunu bilmeyen yoktur. (15/29)
21. Rasgeldiğim yerlerde bana selâm vermemek için **nefretle** başını çevirdiğini kaç defa gördüm. (50/4)
22. **"Memleketimizin münevver gençliğiyle tanışmak istiyor"**, demişti. (52/23)
23. Onun için salonunda **Pierre Loti'ci birkaçFransız zabitiyle** Amerikalılardan başka hiçbir yabancıya tesadüf tehlikesi yoktu. (53/5)
24. Önceden tanıdığı **ikiAmerikalı deniz zabitiyle** Robert Koleji muallimlerinden veya müdürlerinden biri olduğuna hükmettiği beyaz saçlı bir ihtiyardan başka hiç kimseye rast gelmedi. (53/9)

25. Necdet **herkesle** beraber yeni gelenleri selâmlamak için ayağa kalkınca **bir eliyle** yakındaki koltuklardan birinin arkalığına dayanmak zorunda kaldı. (53/29)
26. “**Hain çocuk; kaç gündür nerelerdeydin?**” sitemiyle yetindi. (54/5)
27. Hulâsa **bütün acıklı ve facialı tafsilatı ile** bu bir haftalık uzun, uzun, sonsuz ayrılık devresi acaba Necdet’in kızıışmış muhayyelesinin icat ettiği bir kuruntudan mı ibaretti? (54/16)
28. Yoksa Necdet kâbus gibi bir şey geçirmişti de bunu **hakikatle** mi karıştıyordu? (54/19)
29. Amerikalı gazeteci, **çocukça bir lâubalilikle**Leylâyı göstererek ve kulağına eğilerek: — Bu sizin nişanlınız, değil mi? (54/26)
30. Necdet, **kendisiyle** kulak kulağa, ağız ağıza konuşan kadının yüzüne ilk defa olarak **dikkatle** baktı. (55/12)
31. Amerikalı kız, genç adamın yüzüne **küçümseyici bir gülümsemeyle** baktı. (56/10)
32. Nuriye Hanımın **yüksek sesle** bu hitabı odanın içindekileri sedirin etrafına topladı. (56/18)
33. MissFannyMoore, herkesi hayrete düşüren bu fikri cüretinin verdiği **gurur ve azametle** çayını yudum yudum içerek nazariyelerini daha ziyade derinleştirmeye ve açmaya başladı. (57/19)
34. MissFannyMoore böyle anlatıp dururken Leylâ’nın gözleri birkaç defa **Necdet’in gözleriyle** çatıştı. (58/5)
35. Bakışları zehirli bir öfkenin **siyah şimşekleriyle** yüklüdü. (58/6)
36. “Hele görünüşler her zaman aldatıcıdır” dedi ve sözünü sinirli, **acı bir gülüşle** bitirdi. (58/29)
37. Leylâ, alçak fakat **sert bir sesle**: — Aman anne; bizimle gelip de ne yapacak! Bırak rahatını bozma!” diye söylendi. (59/13)
38. Daha ilk adımdan başlayarak **bütün sevmediği, nefret ettiği, kıskandığı kimselerle** sarılı kalmıştı. (100/31)
39. **Jackson Read**’lebazen uzaktan uzağa bakışıyorlar mı? (101/2)

40. Azize Hanım, gevşeklik içinde **bir eda ile** Necdet'in koluna dayanıp ve bu sefer Türkçe olarak: — Kuzum, bu İngilizler hep böyle soğuk mudur? dedi. (101/27)
41. Üzerleri Buhara ve **Acem seccadeleriyle** örtülü birtakım sedirler, bunların önünde muhteşem marpuçlu nargileler, sadef kakmalı sigara iskemleleri... (102/5)
42. Ve mini mini, renkli mahlûklar süslü mahbeslerinin içinde **makinalı oyuncak hareketleriyle** bu telden o tele sıçrayarak ötüşüyorlardı. (102/18)
43. MajorWillbilgiçe **bir tebessümle** güldü: - “O da var, o da v a r . . .” dedi. (102/23)
44. Bu sırada bir takım yerinme ve **protesto sesleriyle** topluluğun dışı kısmı merdivenlerden inmeğe başlamıştı. (103/14)
45. Köşede bir mihrabı andıran **oymalı girintisiyle** herhangi bir dini âyin yerini hatırlatıyordu. (103/24)
46. Bundan birkaç sene öncesine gelinceye kadar adamın çocukları ve torunları tarafından **o suretle** kullanıldığına hiç şüphe yoktu. (103/28)
47. MajorWill burasını şehvetli **resimler ve heykellerle** dolu bir çeşit yatak odası haline sokmuştu. (104/25)
48. Üstünün çarşaf yerine aslan ve kaplan postlarından yapılmış bir muhteşem ve **barbar örtü ile** kaplı bulunmuştu. (105/25)
49. Misafirler bu esrarlı şeylerin her birini ellerine aldıkça **merak ve tecessüsle** soruyorlardı. (107/2)
50. **MajorWill eliyle** cazbanda işaret verdi ve hemen bu vahşi musikinin kaotik âhenginde bir düziye bir dans kasırgasıdır başladı. (107/24)
51. Hattâ bu acele arasında ilk dansını **Leylâ ile** yapmak isteyen Necdet az kalsın **mtamamı ile** açıkta kalacaktı. (108/2)
52. Bütün o iyimserlik tecrübelerine rağmen yüreği kurşun gibi ağır, kurşun gibi **acı bir kederle** dolmuştu. (108/17)
53. Kirli gösteren şey yalnız kadınların kendileri değil, onların **erkeklerle** temasları sırasındaki tavırları, hareketleri ve maymunlukları idi. (109/4)
54. Genç kızın ağzı her zamanki gibi **türlü türlü mazeretlerle** dolu idi. Ve bunların her birini **ayrı bir dikkatle** Necdet'in kulağına fısıldıyordu. (109/10)

55. Yukarıdan indiğiniz zaman **gözlerimle** hep seni yanıma çekmek istiyordum. (109/13)
56. Sana nihayet **gözlerimle** işaret edebilirdim, o kalabalığın içinde yanına gelip de... (109/17)
57. Delikanlı **Leylâ ile** her temasında balmumundan bir adam haline girerdi. (109/30)
58. Kocasını ayak üstünde **iki kelime ile** her şeyi anlattı. (151/18)
59. İki genç adam arasında o akşam Azize Hanımın **hayret ve merak ile** seyrettiği ahbablığın kurulmasına yetmiş. (152/10)
60. Öbürü **kalenderce bir gülümseyişle** cevap verdi: — Ayol kaç gündür birbirimizin yüzünü gördüğümüz var mı ki?.. (152/14)
61. Nihayet iki numaralı mevki arasında **bir sandalya sıkıştırmak suretiyle** meramına erdi. (153/4)
62. Bu vaziyette vücudunun bir tarafı **tamamı ile** Atıf Beyin vücuduna bitişik duruyordu. (153/5)
63. Bu çeşit kimselere mahsus **bir sezinti ile** yanına gelip oturan delikanlının kendine sokuluşlarındaki mânayı hissetmeğe başlamıştı. (154/3)
64. Yalnız **diz dize, dirsek dirseğe gelmekle** kalmadılar, masanın altından **elleriyle** sıcak, gizli bir konuşmaya giriştiler... (154/21)
65. Türkiye'ye büsbütün **başka hülyalar ve ümitlerle** gelmişti. (154/32)
66. Zira Atıf Beyin gözleri bu akşam **bir acayip ateşle** parlıyordu -ve asıl işin en çok dikkate değer tarafı- kaç saattir onu nereye götüreceğini bilemiyordu. (155/6)
67. Genç kadın hem **kendi eliyle** ton balığını tabağa indiriyor. (156/11)
68. CaptainMarlow rakıyı, sanki çoktan beri alıştığı bir içkiymiş gibi **kolaylıkla ve lezzetle** içiyordu. (156/23)
69. Kendisiyle hiç meşgul olmayışı, **hep kocası ile** konuşması, hattâ beyitleri bile hep ona okuyuşu, bir defa olsun başını çevirip de kendi tarafına bakmayışı, hayretini çekmekten geri kalmıyor. (156/30)
70. Kocasını cıvık **bir sarhoş gülümsemesiyle** güldü. (157/16)

71. Şu ağız ve gözleri **şehvetle** dolu yılışık ve geveze külhanbeyi **kendisiyle** iki kelime söylemeğe üşenen asık suratlı ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/27)
72. Bu sefer CaptainMarlow'un pazusunu **şiddetle** sıktı. (158/23)
73. Siz **yüksek sesle** şoföre çıkışıyordunuz. (160/2)

3.7.10. "kadar" Edatı ile Kurulanlar

1. Vücudunun **daha o kadar** yatakta kalmağa ihtiyacı vardı ki, hemen gelmesine karar verdi. (7/26)
2. **Şimdiye kadar** hiçbir şeyle harekete gelmeyen kalbi bu bekleyişi adeta yakıcı buluyordu. (9/29)
3. Captain G. Jackson Read **pek o kadar** muhayyele sahibi değildir. (10/15)
4. DorianGray, DorianGray; **şimdiye kadar** neredeydiniz? (11/31)
5. Şurada burada birkaç zoraki kahkaha, barutu bayatlamış fişekler gibi odanın içinde **basit bir yüksekliğe kadar** çıkıp sönuveriyordu. (13/16)
6. Beni yalnız bırakmayınız, **bu kadar** güzel kadınlara karşı tek başıma müdafaasız kalıyorum, korkuyorum. (15/7)
7. Gidiniz, şu hanıma benim tarafımdan ilânı aşk ediniz ve **istediğiniz kadar** taahhütlere girişiniz, benden size açık bono... (15/16)
8. Kendi aralarında çıkan bu dargınlıkta ona **bir arabulucu rolünü oynamak cüretini verecek kadar** samimi değildi. (52/12)
9. Gövdesinin altında bacakları **o kadar** titriyordu. (53/32)
10. Eskiden Türkler, **gerdek gecesine kadar** alacakları kızın yüzünü görmezlermiş. (55/25)
11. Eğer iddianıza göre evlenme yalnız bir yatak arkadaşlığından ibaretse, **yerden göğe kadar** hakkınız var. (57/16)
12. Gerçekten beni daima azapta görmek isteyecek ve bu zulümde **bir zevk bulacak kadar** fenakalpli, hain bir kız mıdır? (59/4)
13. Ve mektup böyle saçma sapan **sonuna kadar** gidiyordu. (60/23)

14. Burasının, yalının ilk sahibi tarafından bir aile mescidi olarak yaptırıldığına ve bundan **birkaçsene öncesine gelinceye kadar** adamın çocukları ve torunları tarafından o suretle kullanıldığına hiç şüphe yoktu. (103/27)
15. Gerçi bunun acayip tarafı **ne on on beş kişiyi alacak kadar** geniş, uzun ve derin oluşu, ne de üstünün çarşaf yerine aslan ve kaplan postlarından yapılmış bir muhteşem ve barbar örtü ile kaplı bulunuşuydu. (105/22)
16. Bize hikâye edenler Majör Will'in yalısında bir saat geçirmiş olsalardı **o ana kadar** bütümbildiklerini unuturlardı. (110/15)
17. **Kadınları delirten şeylerden erkekleri tutuşturan şeylere kadar** “mâsuva”nın bütünhummalı tezahürleri bir coşkun selin anafoları halinde **sabaha kadar** aktı, durdu. (110/23)
18. Gerçi bu gecede **baştan sona kadar** herkes terbiyeli, dürüst ve düzenli görünmesini bilmişti. (110/26)
19. Erkekler katı ve beyaz plâstronları altında herhangi bir lâubaliliği **imkânsız kılacak kadar** dik ve pürüzsüzdüler. (110/29)
20. Kadınların dekolteleleri **insanın zihninden her fena düşüncüyü kovacak kadar** hilesizdi. (110/31)
21. Azize Hanım bu acayip cevap karşısında **zerre kadar** ümitsiz değildir, iri siyah gözlerini süzüyor. (150/13)
22. İşte bu hissî kargaşalıktır ki, onları nihayet **bu eve kadar** sürükledi. (155/15)

3.7.11. “karşı” Edatı ile Kurulanlar

1. Beni yalnız bırakmayınız, bu kadar **güzel kadınlara karşı** tek başıma müdafaasız kalıyorum, korkuyorum. (15/8)
2. **Sabaha karşı**, alaca karanlıkta yatak odasına girince, geceden karar verdiği bütün ayrılma jestlerini yapmıştı. (51/14)

3.7.12. “önce” Edatı İle Kurulanlar

1. Çünkü, Captain Gerald Jakson Read **üç saat önce** lüzumundan fazla zengin, ağır ve içkili bir yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı. (5/4)

2. Leylâ, sanki aralarında hiçbir şey geçmemiş, sanki **biraz önce** beraber imişler gibi: — Bon jour Necdet!” dedi. (54/6)
3. Evet; sanki aralarında hiçbir şey geçmemiş, sanki **biraz önce** beraber imişler gibi... (54/9)
4. Nasıl! **Siz gelmezden önce** Nuriye Hanım bize nişanlınızı da dâvet ettiğini söylemişti. (55/1)
5. “Şu hâlde ben koca olarak seçeceğim adamı yatakta **tecrübe etmeden önce** nasıl bir koca olacağını nereden bileyim?” (57/2)
6. MissFannyMoore koluyla Necdet’i dürterek: — Ey, şimdi **herkesten önce** siz söyleyin bakalım” dedi. (58/16)
7. O vakit Leylâ atıldı: — Niçin hassaten **herkesten önce!** diye sordu. (58/19)
8. Azize hanım **biraz önce** sırnaştığı genç zabite dolanmış ve Küçük Nermin de kendisini o tarzda başka bir İngiliz’in kollarına bırakmıştı. (108/5)

3.7.13. “rağmen” Edatı ile Kurulanlar

1. Majör Will’i bütün o kaba saba görünüşüne, **o hayvani ve süflî zevklerine rağmen** CaptainG. Jackson Read’e tercih eden kadınlar pek çoktur. (14/8)
2. Ve son günlerdeki bütün **o iyimsenlik tecrübelerine rağmen** yüreği kurşun gibi ağır, kurşungibi acı bir kederle dolmuştu. (108/16)
3. Lâkin **buna rağmen** Majör Will’in salonları, caz denilen barbar musikinin âhenginde iki kızın Sodom’cu sarmaşmalarından, iki rakip arasında bir kan dökümüne kadar her çeşit ihtiraslı hâdiselere sahne oldu. (110/31)
4. Bu **otuz iki otuz üç yaşlarında olmasına rağmen** ancak yirmi beş yirmi altı yaşlarında görünen yakışıklı bir adamdı. (152/17)

3.7.14. “sonra” Edatı ile Kurulanlar

1. Captain G. Jackson Read bu hız sayesinde ki **yarım saat sonra** davetli olduğu eveyetişmişti. (11/2)

2. **Madam Sinos'tan sonra** Beyoğlu salonlarında güzelliğiyle en çok şöhret bulan bu kadının Captain G. Jackson Read'in İstanbul'da ilk göz ağrısı olduğunu bilmeyen yoktur. (15/29)
3. Bir evden **bir cenaze çıktıktan sonra** kendisine ait eşyanın fukaraya dağılmak üzere geçici olarak bir köşeye yığılışını hatırlatıyordu. (51/23)
4. **Mütarekeden sonra** vatan ve istiklâl dâvalarına karışan bazı Türk kadınları arasında kendi isminin de geçmesine çalışıyordu. (53/1)
5. “Sanki evvelden tanışıp görüşmemiz **evlendikten sonra** birbirimizden nefret etmemize mânimidir?” dedi. (56/12)
6. Ve **bunu söyledikten sonra** herkesin yüzüne ayrı ayrı bakıp berrak bir kahkaha salıverdi. (57/3)
7. **Bunlardan sonra**, sıra küçücük biblolara, oyuncaklara geliyordu. (105/9)
8. Onu bir leş gibi **silkip attıktan sonra** dönülmesi kaabil olmayan uzak yerlere kaçmak ihtiyacını duydu. (108/27)
9. Necdet, **birinci dans bittikten sonra** eğer Leylâ kendisini zorla çekip dönmeğe başlamasaydı, İkinci yapmağa asla kudret bulamayacaktı. (109/6)
10. **Bir iki fenapastan sonra** yerinden kalktı. (154/5)
11. Hattâ **dördüncü beşinci kadehten sonra** eski Türk divanlarından ezberinde kalmış bazı beyitler okumağa da başladı. (156/25)
12. Atıf Bey **bir kadeh daha yuvarladıktan sonra** Captain Marlow'a: — Haydi dostum; haydigidelim! dedi. (158/8)
13. İşte, **o geceden sonra** Marlow artık tamamıyla traşlı bir adam olmuştu. (159/4)
14. Bizimle **bu kazadan sonra** tartışıyorlar sandınızdı. (160/7)
15. **Ondan sonra** Majör Will'e hemen her gidişimde bu dönemeci en az hızla geçen otomobilin içinden aynı evin pencereleri arasında mutlaka bir hareket sezer oldum. (160/16)

3.7.15. “üzere” Edatı ile Kurulanlar

1. Leylâ'nın bütün resimleri, mektupları, hâtıra eşyası hepsi birden ya kendisine geri verilmek veyahut **doğruca ocağa atılmak üzere**, odanın bir köşesinde, yerde, bir yatak bağının içinde sarılmış duruyordu. (51/18)
2. Bir evden bir cenaze çıktıktan sonra kendisine ait eşyanın **fukaraya dağılmak üzere** geçici olarak bir köşeye yığılışını hatırlatıyordu. (51/24)

3.8. BAĞLAMA GRUBU

Bağlama grubu, İki veya daha fazla sözcüğün bağlama edatlarıyla ağlanmasıyla oluşan söz öbeğidir.

“Bağlama edatları ile birbirine bağlanmış iki veya daha fazla isim ögesinin oluşturduğu söz öbeğidir. Sıralama söz birlikleri de denen bu öbeklerde, öğeler asıl ve yardımcı olarak ayrılmaz. Öğeler denk olarak birbirine bağlanır. Birkaç sözün sıralanmasıyla kurulan sıralama birliğinin yapısındaki sözlerden biri söylenmeyebilir ve bu, sıralama birliğinin dağılmasına yol açmaz. Diğer söz öbeklerinde ise, ne asıl öge, ne de bağlı öge düşürülebilir” (Karaağaç, 2009: 164).

Bir bağlama grubunda ikiden fazla isim unsuru olabilir. Bu durumlarda bağlama edatı son iki isim unsuru arasına gelir. Bağlama grubu, kelime grupları ve cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevlerinde bulunabilir. Bu grupta her unsur kendi vurgusunu taşır.

“Bağlama edatları ad veya ad olarak kullanılan iki dil birliğinin arasına girerek veya karşılaştırdıkları öğeden önce gelerek grubu meydana getirirler. Bağlama grubu meydana getiren edatlar şunlardır: ve, ile, ila, dahi, veya, yahut, veyahut, ya da; hem...hem..., ...da ...da, ya... ya... ne... ne... ama... ama..., ha...ha..., gerek...gerek..., ister...ister... Geniş anlamda bağlama ana işleviyle anılan bu edatlar, dil birliklerini anlam şekil bakımlarından birbirine bağlayarak bir bütün oluştururlar” (Göker, 2001: 59).

1. **Ağır ve içkili** bir yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı. (5/6)
2. Bu, **uzun, yassı ve üzeri ince altın kafesli** bir kol saati idi. (6/1)
3. **Captain Gerald Jackson Read'in gözleri de öğle yemeğinde içtiği Bourgogne ve Bordeaux şaraplarının mahmurluğu** ile iyice buğulaşmıştı. (6/3)
4. Captain G. J, Read **aşk ve sevdâ** oyunlarından artık doymuştu. (6/17)

5. Bu coşkun Bakkanal, içinde yalnız sevilme, aranma, üzerine düşülme, **bir çokrekabet ve paylaşma kavgalarının...** (7/16)
6. **Mevzuunuteşkil etmek ve hiçbir dakika** kendi haline bırakılmamaktır. (7/16)
7. Nice Tanrıçalar kendilerini **kâh denizlerde, kâh ormanlarda, kâh yalçın dağbaşlarında** bunlara verdiler. (9/7)
8. Fakat şu dakikada **Captain G. Jackson Readadını taşıyan ve ipekli yorganlar altında gevşeklik ve hareretle** beyaz boynunu dışarıya doğru uzatan bu altın renkli, altın gözlü yılan isteseydi... (9/12)
9. Kızcağız **narin ve körpe** vücudunu hiç düşünmeden ona teslim hazırды. (9/15)
10. Ana, **hâlâ gençlik taslayan ve kızlarıyla rekabet eden** kart işvecilerden biriydi. (11/12)
11. Captain G. Jackson Read gözünün rastladığı bazı tanıdıklarını **hafif ve ihmalcı** bir baş hareketiyle selamladı; (12/8)
12. Katı yürekli, **hain ve alçak** bir adamdı. (12/20)
13. Lâkin **ne siz, ne DorianGray** kendinizi beğenmiş olmakla, yanlış, fena yahut gülünç bir şey yapmış değilsiniz. (12/31)
14. Gerçekten Captain G. Jackson Read'in girdiği esnada **neşeli, sathî ve havai** konuşmaların cıvıltısıyla dolu salona şimdi bir acayip sessizlik çökmüştü. (13/9)
15. Ciddi bir hava içinde ikisi başbaşa verip **ya bir yandankuşatma ya bir cepheden saldırma** için lâzım- gelen strateji plânını tesbit ederler. (15/22)
16. İnsanlara insanlar tarafından yapılan işkenceler içinde bir tanesi vardır ki, **alçaklık ve acıklılığı** hepsini geçer: (51/3)
17. Leylânın bütün resimleri, mektupları, hâtıra eşyası hepsi birden **ya kendisine geri verilmek veyahut doğruca ocağa atılmak** üzere, odanın bir köşesinde, yerde, bir yatak bağının içinde sarılmış duruyordu. (51/17)
18. Gerçi bazen **nerden geldiği ve neye işaret olduğu** bilinmeyen bir ümit parıltısı ona ancak birkaç dakika süren bir ferahlık veriyor. (51/28)
19. Gerçi **ne Leylân'ın, ne Necdet'in** bu hanımla münasebetleri, kendi aralarında çıkan bu dargınlıkta ona bir arabulucu rolünü oynamak cüretini verecek kadar samimi değildi. (52/9)

20. Çok **Türk dostu ve entellektüel** bir kız... (52/21)
21. Zaten bu Nuriye Hanım, ötekiler gibi **işin yalnız alayında ve “mondanite”**sinde olanlarından değildi. (52/24)
22. Mütarekeden sonra **vatan ve istiklâl** dâvalarına karışan bazı Türk kadınları... (53/1)
23. Pierre Loti’ci birkaç **Fransız zabitiyle Amerikalılardan** başka hiçbir yabancıya tesadüf tehlikesi yoktu. (53/5)
24. Nitekim Necdet dâvet günü bu salondan içeriye girince önceden tanıdığı **iki Amerikalı deniz zabitiyle Robert Kollej muallimlerinden** veya müdürlerinden biri olduğuna hükmettiği beyaz saçlı bir ihtiyardan başka hiçkimseyerastgelmedi. (53/9)
25. Deniz zabitleri kuştüyü yastıklarla dolu **geniş ve derin** bir sedirin içinde bu kızı aralarına almışlar... (53/14)
26. Salonun kapısından içeriye **Sami Bey’in karısıyla kızı Leylâ** girmesinler mi? (53/28)
27. Hulâsa bütün **acıklı ve facialı** tafsilat ile bu bir haftalık uzun... (54/15)
28. Dikkat ettim; kadınlı erkekli hemen bütün Türklerin gözleri böyle çekici, **siyah ve ateşlidir**. (55/10)
29. Bu, sustuğu zaman bile insanla şakalaşır gibi duran canlı, **tesirli ve sıcak** bir yüzdü. (55/14)
30. Bu yüzde **toy bir mektep kızı temizliği ile büyük bir Cengül kuşunun kaygı verici yabaniliği** birbirine karışmış duruyordu. (55/15)
31. Ben diyorum ki, evlenmede **anlaşmak ve sevişmek** meselesi ne eski Türk hayatında olduğu gibi görüşmeden tanışmadan, ne de bizde olduğu gibi görüşerek, tanışarak evlenmeye bağlıdır. (56/24)
32. Zira, bir **karı ile bir koca** arasındaki münasebet için nişanlılık devresinde tanışma asla yetmez. (56/27)
33. Bir âlim vakarıyla **şaşkınlık ve hayret** içindeki küçük kümenin arasından beyaz başını genç kıza doğru uzattı: (57/11)

34. MissFannyMoore, herkesi hayrete düşüren bu fikri cüretininverdiği **gurur ve azamet**le çayını yudum yudum içerek nazariyelerini daha ziyade derinleştirmeye ve açmaya başladı. (57/19)
35. Çok da **terbiyeli ve naziktir**. (57/23)
36. Leylâ hemen **onun üstüne atılacak ve tırnaklarını boğazına geçirecek** gibiydi. (58/13)
37. Gerçekten beni **daima azapta görmek istiyecek ve bu zulümde bir zevk bulacak** kadar fena kalbli, hain bir kız mıdır?" (59/3)
38. Sami Bey'in **karısıyla kızı Nuriye Hanım**'ın salonda kaldıkları müddetçe genç adamın bu eziyetli vaziyeti devam etti. (59/8)
39. Zaten bu Nuriye Hanım nerde böyle **münasebetsiz ve şüpheli** kimseler varsa adeta mahsustan gider, arar bulur. (60/3)
40. Her tarafa **hayret ve hayranlıkla** bakıyorlar. (100/8)
41. İkide bir MajorWill'eşu **veya bu eşyanın mânası**, cinsi hakkında bilgi soruyorlardı. (100/9)
42. Zaten bu **tombul ve pembe** adam hep bu hanımlar ortasında yuvarlanıp durmakta idi. (100/10)
43. **Kâh sözlerine hiç cevap vermiyor, kâh o bir parça meşgulken** yanından sıvışıp kaçıyordu. (100/21)
44. Azize Hamm, gevşeklik içinde bir eda ile **Necdet'in kolunadayanıp ve bu sefer Türkçe olarak**: (101/28)
45. Üzerleri **Buhara ve Acem** seccadeleriyle örtülü birtakım sedirler, bunların önünde muhteşem marpuçlu nargileler, sadef kakmalı sigara iskemleleri, yuvarlak gümüş tepsiler, içlerinde çubuklar, lüleler ve tavanda birtakım kuş kafesleri hep bir arada anlaşılmaz bir bütün teşkil etmekte idi. (102/5)
46. Bu sırada bir takım **yerinme ve protesto** sesleriyle topluluğun dışı kısmı merdivenlerden inmeğe başlamıştı. (103/14)
47. Perdesiz, **dar ve kemerli** pencereleri, renkli camları, ta köşede bir mihrabı andıran oymalı girintisiyle herhangi bir dini âyin yerini hatırlatıyordu. (103/23)

48. MajorWill burasını şehvetli **resimler ve heykeller**le dolu bir çeşit yatak odası haline sokmuştu. (104/5)
49. Bunlar adeta **kâğıt ve seccade** yerine bütün duvarları baştan başa kaplıyordu. (105/14)
50. Bunlar, uçları **püsküllü ve tırtıllı** bir çeşit kamçılardı. (106/3)
51. Bunlar, **beyaz, siyah, kıvı ve sarışın** bir çeşit perukalardı. (106/5)
52. Bunlar üstleri **zıypak ve yağlı** bir çeşit irili ufaklı yılan yavrularıydı. (106/6)
53. Misafirler bu esrarlı şeylerin herbirini ellerine aldıkça **merak ve tecessüsle** soruyorlardı. (107/2)
54. **Asyaya ve uzak Şarka** o uzun gezileriniz sırasında hep bunu mu incelediniz? (107/16)
55. **Leylâ ile Captain Jackson Read**'in yanlarından her geçişinde vücudunu bir ürperme kaplıyordu. (108/18)
56. Genç adam bu sıralarda kendisini o kadar kaybediyordu ki, kollarının arasındaki **sert ve katı** vücudu hırsla sıkığının farkına bile varmıyordu. (108/22)
57. Zira içinde döndüğü bu azgın kasırgayı ona kirli gösteren şey yalnız kadınların kendileri değil, onların erkeklerle temasları sırasındaki **tavırları, hareketleri ve maymunlukları** idi. (109/4)
58. Gerçi bu gecede baştan sona kadar herkes terbiyeli, **dürüst ve düzenli** görünmesini bilmişti. (110/27)
59. Erkekler katı ve beyaz plâstronları altında herhangi bir lâubaliliği imkânsız kılacak kadar **dik ve pürüzsüzdüler**. (110/29)
60. Önceki bölümde geçen konuşmanın üzerinden on gün **ya geçmiş ya geçmemiştir**. (151/6)
61. Azize Hanımın hayalinde bu iki adam birbirinden **o kadar ayrı ve o kadar başka** iki âlemden idi. (151/13)
62. **Merak ve tecessüsten** çatlatacak esrarlı bir hâdise niteliği taşıyordu. (151/15)

63. Geçen gece açılış töreni yapılan bir klüb'ün bakara masası başında **CaptainMarlow'la Azize Hanım'ın** eşi Atıf Bey, hoş bir tesadüf eseri olarak, yanyana düşmüşler; (151/20)
64. İki genç adam arasında o akşam Azize Hanımın **hayret ve merak** ile seyrettiği ahpaplığın kurulmasına yetmiş. (152/9)
65. Burnu **uzun ve kalındı**; (152/22)
66. Zira, bu sayede **bir dirseğiyle komşusunu dürtmek veya bacağını onun bacağına sürtmek** imkânını buluyordu. (153/9)
67. Boynu ne kadar **beyaz ve narin!** (153/29)
68. CaptainMarlow rakıyı, sanki çoktan beri alıştığı bir içkiymiş gibi **kolaylıkla ve lezzetle** içiyordu. (156/23)
69. Azize Hanım hep **sessiz ve kederli** görmeğe alıştığı Captain'ın bu neşesi karşısında adeta kamaşmış kalmıştı. (156/27)
70. Şu **ağzı ve gözleri** şehvetle dolu yılışık ve geveze külhanbeyi kendisiyle iki kelime söylemeğe üşenen asık suratlı ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/26)
71. **Her ikisi de sahnenin bir tarafından erkek olarak çıkıp öte taraftan kadın olarak giren veya yarım dakika içinde bir güçlü genç şeklinden bir işe yaramaz ihtiyar görünüşüne değişiveren transformist'ler** gibi ansızın bir değişikliğe uğramıştı. (158/)
72. İçeriden **redingotlu bir harem ağası ile iki uşak** fırladı. (160/4)
73. Siz başınızı kaldırınca, gerçekten pencerelerden birinden **yuvarlak ve sarışın** bir yüzün gülümsiyerek bize doğru eğildiğini gördünüz. (160/11)

3.9. UNVAN GRUBU

İnsanların toplum içinde tanındıkları adlarına unvan denir. Unvan adları bir nevi kişinin niteliğini yansıtır.

*“İnsan toplumda adı ile sanı ile tanınır, bilinir. Çünkü unvan, kişinin toplum içindeki özel yerini, konumunu gösterir. Bu bakımdan unvan adları nitelik kavramı taşır. Kişi adıyla buna bağlı unvan ve akrabalık adının oluşturduğu niteleme grubuna **unvan grubu** denir”*

Şahıs ismi + Unvan veya akrabalık ismi= Unvan Grubu” (Aktan, 2016: 41).

“Bir şahıs ismiyle, bir unvan veya akrabalık isminden kurulan kelime grubudur” (Karahan, 1993: 31).

“Unvan grubunda unvan adı, belirten; kişi adı; belirtilendir. Bu duruma göre unvan grubunda temel unsur kişi adıdır. Bu ad unvan adından önce geldiğine göre unvan grubu, Türk söz diziminde öge sırasını belirleyen ana ilkeye aykırı bir kuruluştadır:

Mehlika Sultan 'a âşık yedi genç

Mehlika Sultan

kişi adı (temel unsur) unvan adı (yardımcı unsur)” (Aktan, 2016: 42).

İncelediğimiz eserde unvan grubunun çok fazla olmadığını gördük. Mevcut unvan gruplarının da aynı sözcüklerden oluştuğunu tespit ettik.

1. Nerede **Orhan Bey**? (15/2)
2. **Orhan Bey** nerede? diye söylenmeğe başladılar. (15/2)
3. Ve **Orhan Bey** bu vazifeyi yerine getirmek için askerî adımlarla gidip o hanımın önünde dikilirdi. (15/18)
4. Zaten bu **Nuriye Hanım**, ötekiler gibi işin yalnız alayında ve “mondanite”sinde olanlarından değildi. Mütarekeden sonra vatan ve istiklâl dâvalarına karışan bazı Türk kadınları arasında kendi isminin de geçmesine çalışıyordu. (52/23)
5. “Necdet, dün **Nuriye Hanım**’ın çayında pek fena idim. (59/18)
6. Zaten bu **Nuriye Hanım** nerde böyle münasebetsiz ve şüpheli kimseler varsa adeta mahsustan gider, arar bulur. (60/2)
7. Bu kalabalığın içinde Necdet de hemen hemen **Makbule Hanım**’ın vaziyetindeydi. (100/28)
8. **Azize Hanım** bu acayip cevap karşısında zerre kadar ümitsiz değildir. (150/12)
9. **Azize Hanım**’ın bahsettiği sürprizi ona yapan CaptainMarlow oldu. (151/3)
10. **Azize Hanım** sokağa çıkmağa hazırlanırken... (151/6)
11. **Azize Hanım**’ın hayalinde bu iki adam biribirinden o kadar ayrı ve o kadar başka iki âlemden idi. (151/12)
12. **Atıf Bey**’in yanında daracık bir yer bulabilmesi için yarım saat ayakta fırsat kollaması lâzımgeldi. (153/1)

13. Bu vaziyette vücudunun bir tarafı tamamiyle **Atıf Bey**'in vücuduna bitişik duruyordu. (153/5)
14. Nihayet, **Atıf Bey**'e ilk seslenen de o oldu: (153/12)
15. **Azize Hanım**'ın kocası tuhaf bir bakışla **Captain Marlow**'un gözlerinin içine bakarak güldü : (153/19)
16. **Azize Hanım**'ın kocası kendi içinden "Ne tuhaf çocuk bu! diyordu; (153/23)
17. **Azize Hanım**'ın kocası aklından bu şeyleri geçirirken gözlerinin ucuyla da durmadan **Marlow**'u süzüyordu. (153/30)
18. Ve işte **Azize Hanım**a bahsettikleri tanışma büfenin başında oldu. (154/12)
19. **Atıf Bey**'in **Azize Hanım**'ın kocası olduğunu öğrenince hassasiyetinin tazeliğini bir parça kaybeder gibi oldu. (154/13)
20. **Atıf Bey**'in **Azize Hanım**'ın kocası olduğunu öğrenince hassasiyetinin tazeliğini bir parça kaybeder gibi oldu. (154/14)
21. Zira **Atıf Bey**, **Marlow**'a lâzım gelen işaretlerin hepsini vermişti. (154/16)
22. Lâkin, acaba **Atıf Bey** gerçekten onun bu arzusunu yerine getirecek olan adam mıydı? (155/3)
23. Fakat kapının eşiğinde **Azize Hanım**a rasgeliş bu cılız tasarımı da suya düşürdü. (155/21)
24. **Atıf Bey** içinden: "Vay canına bu kadar aksilik de olur mu?" (155/22)
25. **Atıf Bey**le **Captain Marlow**'da adeta bir dışının salonundaki adamların hali vardı. (155/26)
26. **Azize Hanım**ı en çok sevindiren şey, bu akşam ziyaretinin mutlaka **Captain Marlow** tarafından düzenlenmiş olması hakkındaki kanaati idi. (156/8)
27. **Azize Hanım** ona kendi eliyle yiyip içeceği şeyleri hazırlıyordu. (156/16)
28. **Azize Hanım** hep sessiz ve kederli görmeğe alıştığı **Captain**'ın bu neşesi karşısında adeta kamaşmış kalmıştı. (156/27)
29. **Atıf Bey**'in ensesinden geçirip başını kendine doğru çekerek eğildi, kulağına bir şeyler fısıldadı. (157/8)

30. O vakit **Azize Hanıma** bu acayip sahne karşısında acı acı gülmekten başka yapacak bir şey kalmadı. (157/20)
31. **Atıf Bey** bir kadeh daha yuvarladıktan sonra CaptainMarlovv'a: (158/8)
32. **Azize Hanım** da artık "Niçin? Nereye?" demek kudreti bile kalmamıştı. (158/11)
33. Sokakta **Atıf Bey**Marlow'un koluna girdi; her iki adımında bir hafifçe pazusunu sıkıyor: (158/13)
34. Arabanın içine girer girmez **Atıf Bey**CaptainMarlow'u büsbütün kendine çekti. (158/29)
35. **Atıf Bey** ona yavaşça diyordu ki: (158/31)
36. **Şehnaz Sultan**'ın sarayıdır demişler. (160/25)
37. Ve **Nail Paşa**'nın karısı... (160/27)

3.10. BİRLEŞİK İSİM GRUBU

Bir varlığın ismi olmak üzere yan yana gelen isimlerin eksiz kullanılarak oluşturduğu kelime grubudur.

" Birleşik isimlerin hepsi özel isimlerdir. Bütün iki veya daha çok kelimeli şahıs isimleri, isim-soy adlar birleşik isim grubudur" (Özkan, vd, 2008).

isim + isim + ... = Birleşik İsim Grubu

Mehmet + Akif + Ersoy = Mehmet Akif Ersoy

"Birleşik ad öbekleri ile ilgili bazı ayrıntılar:

a. Varlıkların iki ve daha fazla sözden oluşan bütün özel adları, birleşik isimdir. Birleşik adların hepsi, özel addır.

b. Bu öbekte isimler eksiz birleşir; herhangi bir çekimlik kullanılmaz" (Karaağaç, 2009: 167-168).

"Tamlananı özel isim olan sıfat tamlamaları, zamanla bir şahsa ad olmak üzere 'birleşik isim'e dönüşür. Sıfat tamlamasında başta bulunan vurgu, birleşik isimde ikinci unsur üzerine kayar. Şu örnekler, sıfat tamlaması değil, birleşik isimdir

Ulubathı Hasan, Deli Dumrul, İkinci Selim, Deli İbrahim, Çiroz Ali" (Karahan, 1993: 33).

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun eserde birleşik isim grubunu İngiliz isimlerde kullandığını gördük. Yazar genellikle kişi isimlerini bir unvan ismiyle birlikte kullanmıştır.

1. Leylâ ile **Captain Jackson Read**'in yanlarından her geçişinde vücudunu birürperme kaplıyordu. (108/18)

3.11. ÜNLEM GRUBU

Bir ünlem ve bir isim unsurunun bir araya gelmesiyle oluşan kelime grubuna **ünlem grubu** denir.

Ünlem + İsim Unsuru= Ünlem Grubu

Ey+Türk gençliği= Ey Türk gençliği (Aktan, 2016: 55).

“Ünlem öbeği, cümle içinde, sonunda, önünde bulunabilir; fakat içinde, önünde veya sonunda bulunduğu cümle ile bir ilgisi yoktur. Kendi başına bir cümle oluşturamayan ünlem öbeği, cümle değil, cümleler arası bir öğedir; cümle ve cümlelerin bildirdikleri olay karşısındaki tutumları, dil kullanıcısının olay karşısındaki duruşunu anlatırlar” (Karaağaç, 2009: 153-154).

1. **Aman anne;** bizimle gelip de ne yapacak!
2. **Zavallı dostum;** halbuki sen dün onu zekasından pek kamaşmış bir haldeydin!

3.12. SAYI GRUBU

Türkçedemizde sayılar üç şekilde ifade edilir; ya tek kelime olarak: bir, iki, dokuz, elli, yetmiş, doksan, bin vb. ya sıfat tamlaması şeklinde: iki yüz, beş bin, yetmiş milyon vb. ya da sözcük grubu şeklinde: kırk dokuz, yetmiş iki, yüz seksen beş, bin dokuz yüz seksen altı vb.

“Büyük sayı ile küçük sayı eksiz olarak arka arkaya gelir. Tek kelime ile karşılanan sayılarla (bir, üç, ...; on, yirmi, otuz, milyon...) sıfat tamlaması şeklinde (iki yüz, üç yüz..., iki bin...) karşılanan sayıların arasında kalan sayılar sayı grubu ile ifade edilir” (Özkan, 2001: 569)

“Basamak sistemine göre sıralanmış sayı isimleri topluluğudur. Gruptaki sayı isimlerinin dizilişi basamak sistemine göreler. Sayılar sondan başa doğru büyür” (Karahana, 1993: 35)

“büyük sayı ismi + küçük sayı ismi = sayı grubu

Seksen + sekiz=Seksen sekiz”

“Sayı grubunda milyona kadar iki unsur vardır. Milyonlu sayılar üç, milyarlı sayılar unsurdan oluşur. Her unsur kendi içinde sayı grubu, sıfat tamlaması ya da tek kelime olabilir” (Aktan, 2016: 54).

Eserde kullanılan kelime grupları içinde en az kullanılan kelime gruplarından biri de sayı grubudur.

1. Gerçi bunun acayip tarafı ne **on beş** kişiyi alacak kadar geniş, uzun ve derin oluşu, ne de üstünün çarşaf yerine aslan ve kaplan postlarından yapılmış bir muhteşem ve barbar örtü ile kaplı bulunuşuydu. (105/23)
2. Ve şehvetin **yüz bin** türlü kaynağı vardır. (107/12)
3. Bu **otuz iki** otuz üç yaşlarında olmasına rağmen... (152/17)
4. Bu otuz iki **otuz üç** yaşlarında olmasına rağmen... (152/17)
5. Ancak **yirmi beş** yirmi altı yaşlarında görünen yakışıklı bir adamdı. (152/18)
6. Ancak yirmi beş **yirmi altı** yaşlarında görünen yakışıklı bir adamdı. (152/18)
7. Yirmi mi, **yirmi bir** mi? Her halde daha fazla olamaz. (153/27)

3.13. BİRLEŞİK FİİL

Bir eylemi karşılamak için bir arada olan kelimeler topluluğuna “birleşik fiil” denir.

“Bir hareketi karşılamak üzere bir arada bulunan kelimeler topluluğudur” (Karahana, 1993: 36).

Birleşik fiillerde isim ve fiil unsuru önde, yardımcı fiil unsuru sonda bulunur. Birleşik fiillerde vurgu birinci unsur üzerindedir.

Birleşik fiilleri tasnif etmede dil bilimciler arasında farklı görüşler mevcuttur.

“Muharrem Ergin; isimle birleşik fiil yapan yardımcı fiiller ve fiille birleşik fiil yapan yardımcı fiiller olarak ikiye (Ergin, 2008: 365); Leyla Karahan, bir isim unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller, bir fiil unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller olmak üzere üçe (Karahana, 1993: 36-39) ayırır. Zeynep Korkmaz ise, birleşik fiilleri şu dört sınıfta inceler: 1. Bir isim ile et-, ol-yardımcı fiillerinin veya esas fiil olma dışında yardımcı fiil olarak da kullanılan bul-, buyur-, eyle-, kul-, yap- fiillerinin birleştirilmesi yoluyla kurulan birleşik fiiller 2. İkinci gruptaki birleşik fiiller, iki fiilin birleşmesinden oluşmuştur. Burada birinci fiil şekilce bir zarf-fiil kuruluşundadır. Bu kuruluşdaki fiillerde esas fiil kendi anlamını korurken, yardımcı

fiiller esas fiilin anlamına tasvir edici yeni bir anlam özelliği katmıştır. Bunlar yeterlik, tezlik, süreklilik, yaklaşma biçimindeki özelliklerdir. 3. Üçüncü gruptakiler ' karmaşık fiil' (Osm. Mudil fiil) diye adlandırılan birleşik fiillerdir. Bunlar bir sıfat-fiil ile 'öncelik', 'başlama' ve 'niyet' gösterme işlevlerindeki ol- yardımcı fiilinin birleşmesinden oluşmuştur. 4. Dördüncü gruptakiler, isim veya isim soylu bir veya birden çok kelimenin, belirli gramer kalıpları içinde, bir esas fiil ile birleşerek bir anlam kaymasına uğrayıp kalıplaşması ile oluşan birleşik fiillerdir" (Korkmaz, 1998: 4-5).

Biz çalışmamızda birleşik fiilleri dört grupta inceledik:

3.13.1. İsim + Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller

"Bu tür birleşik fiillerde 'etmek, edilmek, olmak, olunmak, eylemek, kılmak, kılınmak, yapmak' yardımcı fiilleri kullanılır. Asıl unsur olan isim başta, yardımcı fiil sonda bulunur. Yardımcı fiil, bir çekim görevi yaparak anlamı üzerinde bulunduran isim unsurunu fiilleştirir" (Aktan, 2016: 44).

isim unsuru + yardımcı fiil = birleşik fiil

mecbur+ol- = mecbur ol-

"Bu birleşik fiillerde her iki unsur da kelime grubu olabilir. Bu tür birleşik fiillerde birden fazla isim unsuru bulunabilir. Birleşik fiil grubunun vurgusu isim unsuru üzerindedir.

"Bazı isimler tek başlarına kullanılmadıkları gibi kullanıldığında da asli şekillerini kaybetmektedirler. Bu tür isimler yardımcı fiil ile bitişik yazılır" (Delice, 2003: 24-27).

1. Captain Gerald Jackson Read bu **alışık olmadığı** öğle uykusundan epeyce geç uyandı. (5/1)
2. Bu akşam bir Türk evine çaya **davetli olduğunu** unutmamıştı. (6/10)
3. Rekabet ve paylaşma kavgalarının mevzuunu **teşkil etmek** ve hiçbir dakika kendi haline bırakılmamaktır. (7/16)
4. Sizi **rahatsız etmiş** olmayayım, Captain? (7/32)
5. Saçlarını beyaz ve uzun parmaklarıyla tarıyor ve esnemelerine **devam ediyordu**. (8/4)
6. Neden sonra kıza **hitapetmeklütunda** bulundu. (8/5)
7. Captain G. J. Read kızın **acele etmesini** istiyordu. (8/8)

8. Lâzım gelir ki saat altıda burada her işim bitmiş ve **giyinmiş** olarak çıkıp gideyim diyordu. (8/10)
9. hayvanlar ki aslında birer **yaratılış garibesi** olmakla beraber dayanılmaz bir surette cazibelidir. (9/9)
10. Zira, bu kız İstanbul'da tanıdığı kadınların **mukayese edilmez** bir surette- en zekisi, en bilgilisi ve İngiliz terbiyesine, İngiliz kültürüne en ziyade yakın olanıydı. (10/4)
11. Kendi evinde, kendisine **vadedilmiş** ve alınına yazılmış bir hayat arkadaşıyla yaşamakta sanıyordu. (10/10)
12. Captain G. Jackson Read bu hız sayesinde ki yarım saat sonra **davetli olduğu** eve yetişmişti. (11/2)
13. Ana, hâlâ gençlik taslayan ve kızlarıyla **rekabet eden** kart işvecilerden biriydi. (11/13)
14. CaptainG.JacksonRead'i tanımış ve ikinci, üçüncü görüşlerinde onu evine **davet etmeyi** çıkarına uygun bulmuştu. (11/18)
15. Bu eve girip çıkan muhtelif yabancı zabıtlar arasında biricik gedikli **misafir** olarak kalmıştı. (11/21)
16. İçeri girince karşısına **tesadüf eden** portmantoyu renk renk askerî kaputlarla, pelerinlerle, kasketlerle, tıka basa yüklü buldu. (11/23)
17. Bana DorianGray demekten sizi **menederim**" dedi. (12/3)
18. Lâkin ben onunla sizin aranızda **manevi bir benzerlik olduğunuişaret** etmek istemedim ki... (12/23)
19. Lâkin ne siz ne DorianGray**kendinizi beğenmiş** olmakla, yanlış, fena yahut gülünç bir şey yapmış değilsiniz. (12/31)
20. Bu, adeta size muhitinizdeki insanlar tarafından **zorla kabul ettirilmiş** bir histir. (13/2)
21. Herkes sizi beğeniyor, sizi hayranlıkla **seyrediyor**. (13/3)
22. İngilizler tarafından işgal edildiğini **hisseden** birkaç Fransız zabiti, boşuna bir mağlubiyet manzarası göstermemek için ortadan sıvıştı. (13/19)

23. Eğlencelerinin çeşnisini değiştirmeğe gelmiş haylâz bir **milyoner** olduğunu iddia edenler belki yanılmıyorlardı. (14/3)
24. Haylâz bir milyoner olduğunu **iddia edenler** belki yanılmıyorlardı. (14/4)
25. Captain G. Jackson Read' **etercih eden** kadınlar pek çoktur. (14/9)
26. MajorWill'in meclisinde hem çılgınca eğlenmek hem de bazen kıymetli hediyeler **elde etmek** elbette daha ziyade akıl kârı idi. (14/13)
27. Cihan Harbinde bir müddet **yedek subaylık etti**. (14/24)
28. Bu serserinin varlığından MajorWill'in bütün kadın ahbabları **nefret ederler** ve çekinirlerdi. (14/29)
29. Orhan Bey hemen bu sözü İngilizce bilmeyenlere **tercüme ederdi**. (15/11)
30. Gidiniz, şu hanıma benim tarafımdan **ilânı aşk ediniz** ve istediğiniz kadar taahhütlere girişiniz, benden size açık bono... (15/15)
31. Bir cepheden saldırma için lâzım-gelen strateji plânını **tespit ederler** ve ona göre sinsi bir harekete geçerlerdi. (15/23)
32. İster misiniz, onu bir parça **rahatsız edeyim?** Defolup gitsin de bir müddet kız rahat kalsın diye... (50/7)
33. Necdet, kendisinden böyle **bahsedildiği** saatte uykusuz bir gecenin bütün ıstıraplarıyla yatağının içinde kıvranıp duruyordu. (50/11)
34. Durmadan başına sıcak kan dalgaları **hücum ediyordu**. (51/1)
35. Tüyleler ürpertici tafsilâtı şu dakikada birer birer kendisinde, kendi bedeninde **hissedi**yordu. (51/8)
36. Bundan başka gerek samimi gerek yapma İngiliz düşmanlığını da kendince **gaye edinmişti**. (53/4)
37. "İşte; size çok **bahsettiğim** Necdet Bey" dedi. (53/20)
38. Sizi de **skandalize edecek** şeyler söylesin! (53/23)
39. Shimmy dersine başlamış **bir dans meraklısı** olduğuna hükmederlerdi. (54/1)
40. Hangi cehennem bucağına o çılgınca dolaşışlar; bunu **takip eden** uykusuz geceler; duvarlardan resimlerin indirilişi... (54/13)

41. Necdet'in kızışmış muhayyelesinin **nicat ettiği** bir kuruntudan mı ibaretti? (54/18)
42. Kendisine mi hitap ediliyor, eğer kendisine **hitap ediliyorsa** ne cevap vermek lâzımdır, bilemedi. (54/29)
43. Siz gelmezden önce Nuriye Hanım bize nişanlınızı da **dâvet ettiğini** söylemişti. (55/2)
44. **Dikkatettim**; kadınlı erkekli hemen bütün Türklerin gözleri böyle çekici, siyah ve ateşlidir. (55/9)
45. Bana **hikâye ettiler**. (55/24)
46. Necdet **bir şey söylemiş** olmak için dedi ki: — Lâkin bu tarzda evlenmenin mahzurları, daha doğrusu tehlikeleri pek çoktur. (56/3)
47. Sanki evvelden tanışıp görüşmemiz evlendikten sonra birbirimizden **nefret etmemize mâni** midir?" dedi. (56/12)
48. MissFannyMoore, **zannedersen** çok entresan bir bahis üzerindesiniz! (56/16)
49. Siz hep **hakem olacaksınız**. (56/23)
50. Koca olarak seçeceğim adamı yatakta **tecrübe etmeden** önce nasıl bir koca olacağımı nerden bileyim? (57/1)
51. Necdet'in Robert Kolej profesörlerinden olduğunu **zannettiği** ihtiyar gayet ciddi bir meseleyi halle davet olunmuş... (57/10)
52. Sizi dansa **davet ediyor** ve mükemmel bir surette de **dans ediyor**. (57/24)
53. Kutular içinde özenilmiş, nefis bonbonlar gönderiyor, çiçekler **hediye ediyor**. (57/27)
54. **Tesir edici** bir güzel konuşma tarzı da vardır. (57/28)
55. Mükemmel **danseden**, o size bonbonlar, çiçekler gönderen, o hoş sesli, o tesirli güzel konuşan genç adam meğer beş para etmezmiş; meğer bir hiçten ibaretmiş... (58/1)
56. Tesirli güzel konuşan genç adam meğer **beş para etmezmiş**; meğer bir hiçten ibaretmiş... (58/3)
57. Leylâ dudaklarını ısırды ve gözlerinin ucuyla **tahkir edercesine** Necdet'e bakarak... (58/25)

58. Yoksa maksadı bana boş yere **eziyet etmek** midir? (59/2)
59. Salonda kaldıkları müddetçe genç adamın bu eziyetli vaziyeti **devam etti**.(59/10)
60. Beni **affet!**(59/19)
61. Deli Amerikan kızı benim sınırlarımı **alt üst etti**. (59/21)
62. Beni **affet** Necdet! (60/19)
63. Beni sevmek bana **tahammül etmek** demektir. (60/20)
64. Eğer beni seviyorsan bana **tahammül edeceksin**, bu çaresiz; bu çaresiz Neci...” (60/21)
65. Demek, demek, o telefon konuşması Leylâyı o kadar şaşırtmıştı, o kadar **alt üst etmişti**. (60/30)
66. Onun bulunuşunun herhangi bir erkeğin kendisine yaklaşmasına **mâni olduğunu** sanıyordu. (100/19)
67. Daha ilk adımdan başlayarak bütün sevmediği, **nefret ettiği**, kıskandığı kimselerle sarılı kalmıştır. (100/30)
68. Bunların iki tanesinin **seyre değer olduğunu** söylüyordu. (101/8)
69. Birtakım kuş kafesleri hep bir arada anlaşılmaz bir bütün **teşkil etmekte** idi. (102/9)
70. Bu kuşları bana dostum Orhan Bey **hediye etti**.(102/12)
71. Bir kâhin tavırlarını **taklit ederek** dindarca bir eğilme hareketi yaptı. (103/18)
72. Ne **temin ettim** bilir misiniz? (104/12)
73. Klâsik zevk, klâsik gelenek adına hiçbir mânaifadeetmiyordu. (105/2)
74. Burada gördüğünüz şeyler onların en küçük bir kısmını **teşkil ediyor**. (107/13)
75. MajorWill’in gülmekten gözleri tamamıyla **kaybolmuştu**. (107/19)
76. Necdet ise, **dans etmek için** o mecliste bunlardan başka hemen hiç kimseyi tanımiyordu. (108/8)
77. Genç adam bu sıralarda kendisini o kadar **kaybediyordu**. (108/22)
78. Şimdi görüyorum ki bana **surat ediyorsun**. (109/16)
79. Sana nihayet gözlerimle **işarete**debilirdim. (109/18)

80. Bana **işkence** etmekten hoşlanıyorsan yap. İstedğin kadar yap! (109/25)
81. Sen de benim kadar **mustarip** oluyorsan, işte asıl o vakit üzülrüm, Neciciğim... (109/27)
82. Eski Osmanlı sefahatinin taşkınlıklarını bize **hikâye edenler** Majör Will'in yalısında bir saat geçirmiş olsalardı. (110/14)
83. Sizden bir şey **rica** edecektimCaptain! Bilmem kabul edecek misiniz? (150/7)
84. Onu ertesi gün için mutlaka bir at gezintisine **davet** ediyordu. (151/1)
85. Azize Hanımın **bahsettiği** sürprizi ona yapan CaptainMarlow oldu. (151/3)
86. Azize Hanımın hayret ve merak ile **seyrettiği** ahabplığın kurulmasına yetmiş. (152/10)
87. "Kaç gündür bana bundan **bahsetmemiştin?**" diye sordu. (152/12)
88. Yüzlerce davetli kalabalığı arasından, ayakta oyunu **seyrederken** bu çehrenin cazibesine kapılarak gidip Atıf Beyin yanı başına sokulmuştu. (152/27)
89. Kendine yer açmağa lüzum **hissetmiyordu**. (153/8)
90. Lâkin bıyıklarını **tıraş** etse daha iyi olacak! (153/26)
91. Delikanlının kendine sokuluşlarındaki mânay**hissetmeğe** başlamıştı. (154/5)
92. Ve işte Azize Hanıma **bahsettikleri** tanışma büfenin başında oldu. (154/12)
93. Azize Hanımın kocası olduğunu öğrenince hassasiyetinin tazeliğini bir parça **kaybeder** gibi oldu. (154/15)
94. Şuradan buradan para karşılığında **elde ettiği** delikanlıların ona verdiği zevkte tamamıyla eğreti, tuzsuz bibersiz bir yavan tad vardı. (154/29)
95. CaptainMarlow'u kendi hususiyetine bu derece girmiş **hissetmekten** o kadar memnun o kadar memnundu. (156/3)
96. **Merak** etmeyin, biraz sonra çıkarız. (156/20)
97. Yalnız onun bu coşkun anında bile kendisiyle hiç **meşgul** olmayışı, hep kocası ile konuşması... (156/30)
98. Halde müsaade edin de ona anlayacağı şeylerden **bahsedeyim**. (157/8)
99. Efendiler, lütfen bir parça **dürüst** olunuz!(157/15)

100. Hanımefendi hazretleri, eğer sizi **rahatsız ediyorsak** müsaade buyurun huzurunuzdan çekilip gidelim. (157/18)
101. CaptainMarlow aynı sözü bir komedyacı edasıyla **tekrar etti**. (157/21)
102. İngiliz zabiti vücudunun bütün diriliğini, sertliğini **kaybetmişti**. (158/31)
103. Fakat gene **traş et!** (159/2)
104. Gecedен sonra Marlow artık tamamıyla traşlı bir **adam olmuştu**. (159/5)
105. Hayır, bu sefer bir aile adamı! dedi ve **ilâve etti**. (159/19)
106. Siz nihayet böyle bir şeyin **kahramanı olmağa** lâıksınız. (159/29)
107. Yolda şoföre bu yalının kime **ait olduğunu** sordum. (160/22)
108. Hikâyesine **devam etti**. (160/31)

3.13.2. Bir Fiil Unsuru ile Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller

Bu gruptaki yardımcı fiiller asıl fiile yeterlik, ihtimal, tezlik, kolaylık, devamlılık, yaklaşma anlamları kazandırır. Bu nedenle dörde ayrılır:

Yeterlilik fiili: okuyabil-, söyleyebil-, bilebil-

Yaklaşma fiili: bulayaz-, düşeyaz-, öleyaz-

Tezlik fiili: getiriver-, yazıver-, saklayıver-

Süreklilik fiili: bakakal-, bekleyedur-, yiyedur-

“Bu birleşik fiillerde, ana fiil unsuru başta bulunur. Anlamı üzerinde bulunduran bu unsur, -a/-e, -i/-i/-u/-ü, -ıp/-ip/-up/-üp zarf fiil eklerinden birini taşır” (Karahan, 1993: 37).

fiil + zarf fiil eki + yardımcı fiil = birleşik fiil

bul + a + bil = bulabil-

Bu yapılarda kullanılan yardımcı fiiller manaları ile değil, çekim unsuru ve yardımcı fiil fonksiyonuyla görev üstlenirler.

“Bu şekilde kullanılan yardımcı fiiller esas fiil oldukları halde anlam kaymasına uğrayarak hem sözlük anlamından farklı bir anlam kazanmış hem de asıl fiile ayrı bir anlam inceliği katan yardımcı fiil durumuna geçmişlerdir. Bu yapıdaki birleşik fiillerde iki öge bitişik yazılır. Ancak -İp- ile kurulan birleşikler ayrı yazılır” (Özkan, vd, 2008).

3.13.2.1. Tezlik Fiili

1. Şurada burada birkaç zoraki kahkaha, barutu bayatlamış fişekler gibi odanın içinde basit bir yüksekliğe kadar çıkıp **sönüveriyordu**.(13/17)
2. Yalnız vücudunun mekanizmasında sanki birdenbire **duruvermiş** bir şey vardı. (54/24)
3. Günün birinde gelinle güvey bir yatak odasının içinde **buluşuverirlermiş**. (55/29)
4. Ve bunu söyledikten sonra herkesin yüzüne ayrı ayrı bakıp berrak bir kahkaha **salıverdi**. (57/4)
5. Fakat, odanın havasında bir acayip durgunluk **belirivermişti**. (57/5)
6. Az kalsın, kendini tutamayıp olduğu yere **düşüverecekti**. (151/10)
7. Birden bire ne kadar **değişiverdiler!**(157/30)

3.13.2.2. Süreklilik Fiili

1. İçkili bir yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve **sızıp kalmıştı**. (5/6)
2. Zavallı Gerald Jackson Read bir eski Romalı sofrasına davet edilmiş gibi hangi yemekten yiyeceğini **şaşıırıp kalmıştı**. (7/10)
3. Necdet, kendisinden böyle bahsedildiği saatte uykusuz bir gecenin bütün ıstıraplarıyla yatağının içinde **kıvranıp duruyordu**. (50/13)
4. Ev işine ilk defa atıldığını gören hizmetçi bu ani hamaratlığa ne diyeceğini **şaşıırıp kalmıştı**. (156/7)
5. Genç adam yerine oturduğu vakit bütün mânasıyla “hayretten **dona kalmıştı**”. (54/22)
6. Sami Beyin karısı ise bahçedeki çay saatinden beri bu hanımın durmadan kendisine **yapışıp kalmasından** çok eziyet çekiyordu. (100/17)
7. Sabahtan beri beni boşu boşuna neden **yorup duruyorsun?** (158/22)

3.13.2.3. Yeterlik Fiili

1. Senden ayrılırken yaptığım kabalığın farkına ancak şimdi **varabiliyorum**. (60/19)
2. Hanımlar bundan yalnız birini **görebilirler...** dedi. (101/10)

3. Sana nihayet gözlerimle işaret **edebilirdim**. (109/18)
4. — Bu hafta içinde bir gün bana **gelebilir** misiniz? (150/15)
5. CaptainMarlow'un Atıf Beyin yanında daracık bir yer **bulabilmesi** için yarım saat ayakta fırsat kollaması lâzım geldi. (153/2)
6. — Sizin elinize “mize” **edebilir** miyim? Karşıdan gördüm, müthiş bir şansınız var. (153/13)
7. Yavaş yavaş elinden giden ilk gençlik heyecanlarını mutlaka bu adam **diriltebilecekti**. (154/28)

3.13.2.4. Yaklaşma Fiili

1. Öyle ki birkaç defa, elindeki törpü az kalsın, G.J. Jackson Read'in tırnağından etine **kayayazdı**. (8/21)

3.13.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller

Bu birleşik fiiller bir isim ve fiilin yan yana gelmesiyle oluşur. İsim, fiilden önce bulunur. Bu söz grubunun unsurlarından bir tanesi ya da tümü kendi sözlük anlamlarından farklı kullanılır.

“Bu birleşik fiiller, bir isim ve bir fiil unsurundan meydana gelir. İsim başta, fiil unsuru sonda bulunur. Unsurlardan biri veya hepsi, kendi sözlük anlamlarının dışında kullanılır. Bunların bir kısmı deyimleşmiştir” (Karahana, 1993: 39).

dile düş-, sözünde dur-, göz göze gel- vb.

“Birleşik fiildeki isim unsuru, isim çekim eklerini alabilir. Bu tür birleşik fiillerde isim unsuru geniş bir tamlama içinde kullanılarak anlamda bir genişleme sağlanır.

Bu grubu meydana getiren unsurlar kelime grubu olabilir. Ayrıca grubun vurgusu daima birinci unsur üzerindedir” (Demircan, 1975: 33).

1. Hem hangi birine **lâf anlatacak?** (6/32)
2. Kızcağız arada bir Captain G. J. Read'in başına da bakmaktan **kendini alamıyordu**. (8/22)
3. Flörtünü her hatırlayışında gözünün önünde canlandırabildiği güzellikler yalnız bundan **ibaret kalıyor**. Fakat bu kadarı bile onu tahrike **kâfi gelmektedir**. (10/18)

4. Captain G. Jackson Read ev sahibinin ismini pek iyi hatırlıyamıyor, fakat kızının küçük ismini **dilinden düşürmüyordu**. (11/6)
5. Kocasının reveransına yalnız bir gülümsemeyle **karşılık verdi**. (12/10)
6. Major Will'in **keyfi yerine gelir**, madeni bir sesle gülerdi. (15/5)
7. Captain G. Jackson Read'i "Lili"siyle dertleşmesinde **rahat bırakmadılar**. (15/27)
8. Sokağın uğultusundan korunmak için **kulaklarını tıkadı**. (50/16)
9. Sami Beyin kansı ise bahçedeki çay saatinden beri bu hanımın durmadan kendisine yapışıp kalmasından çok **eziyet çekiyordu**. (100/18)
10. Nitekim bütün o kalabalık arasında Necdet bu gerçeği anlamakta **güçlük çekmedi**. (103/30)
11. — "Gerçek burası bir mâbettir!" demekten **kendini alamadı**. (104/1)
12. Cihan Harbinde servetlerinin son kırıntılarını da **yiyip bitirdiler**. (104/8)
13. Ve bunların her birini ayrı bir dikkatle Necdetin **kulağına fısıldıyordu**. (109/11)
14. Onun içindir ki Necdet bu "thedansant"ın gerisine katılmamak için **elinden geleni yaptı**. (110/3)
15. Leylânın iradesine kendini bırakmak **zorunda kaldı**. (110/5)
16. Leylâ ona istediği şekli vermekte **güçlük çekmiyordu**. (110/8)
17. Pek belliydi ki Captain Marlov'la yalnız, yapayalnız kalmaya **can atıyor**. (155/9)
18. Fakat kapının eşiğinde Azize Hanıma rasgeliş bu cılız tasarımı da **suya düşürdü**. (155/22)
19. Hizmetçiyle mezeleri tabaklara koyarken adeta **etekleri zil çalıyordu**. (156/5)
20. Bir ev işine ilk defa atıldığını gören hizmetçi bu ani hamaratlığa ne diyeceğini **şaşırp kalmıştı**. (155/7)
21. Bir defa olsun başını çevirip de kendi tarafına bakmayışı, hayretini çekmekten **geri kalmıyor** onun bu kadar ihtiyatlı davranışına bir mâna veremiyordu. (157/1)
22. Azize Hanımın **sabrı taşı**. (157/13)
23. Gaptain G. Jackson Read "Intelligence Service" kokan bu tafsilâta o kadar **kulak asmadı**. (160/30)

3.13.4 Bir Sıfat Fiil İle Yardımcı Fiilin Birleşmesinden Oluşan Birleşik Fiiller

1. Sizi **rahatsız etmiş olmayayım**, Captain? (8/1)
2. Lâzımgelir ki saat altıda burada her işim **bitmiş ve giyinmiş** olarak çıkıp gideyim diyordu. (8/10)
3. Necdet bir şey **söylemiş olmak** için dedi ki: — Lâkin bu tarzda evlenmenin mahzurları, daha doğrusu tehlikeleri pek çoktur. (56/3)
4. Bir yerde beraber eğlenildiği vakit herkese herkesle **istediğini yapmak** hürriyetini verirdi. (14/17)

3.14. AİTLİK GRUBU

Bir kelime grubu ile o kelime grubunun sonuna gelen aitlik eki “-ki”nin oluşturduğu gruba aitlik grubu denir.

“Bu grup, içinde bulunma, aitlik ve bağluluk işlevlerini görür. Aitlik eki, aslında yapım eki olduğu hâlde çekim eklerinden sonra gelebilen istisna bir ektir. En çok bulunma ve ilgi hâli ekiyle bitmiş kelime gruplarına gelirken yalın isimlerin sonuna da gelebilir. Ancak yalın hâldeki isme gelmiş biçimler kelime grubu sayılmaz. Çünkü kelime grubunun kurulabilmesi için en az iki kelimenin bir araya gelmesi gerekir” (Aktan, 2016: 32).

kelime grubu + ki = aitlik grubu

*beş yıl önce + ki = **beş yıl önceki***

1. **Başucundaki** lâmbayı açtı ve koyu kırmızı bir aydınlıkta saatin beşi çeyrek geçtiğini gördü. (6/7)
2. **Hind Okyanusu adalarındaki** balta girmemiş ormanlarından çırılçıplak toplayıp getirdiği ve Captain Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, tüysüz zabitlerin kumandasına verdiği yabancı insanlar bile kolayca disiplin altına girer de bu memleketin kadınları girmez! (6/25)
3. Captain Read, bir **İngiliz lirası rengindeki** saçlarını beyaz ve uzun parmaklarıyla tarıyor. (8/2)
4. **Beyoğlu muhitindeki** geniş münasebetleri sayesinde Captain G. Jackson Read’i tanımış ve ikinci, üçüncü görüşlerinde onu evine davet etmeyi çıkarına uygun bulmuştu. (11/16)

5. Evet! yalnız siz eksiksiniz! dedi ve **eşikteki** kısacık el sıkışma esnasında yavaşça ilâve etti: (11/29)
6. Size **muhitinizdeki** insanlar tarafından zorla kabul ettirilmiş bir histir. (13/1)
7. Bakınız, işte inanmıyorsanız, bir an başınızı arkanıza çeviriniz; **salondaki** bütün hanımların gözleri sizin üzerinizde... (11/4)
8. Birkaç **zoraki** kahkaha, barutu bayatlamış fişekler gibi odanın içinde basit bir yüksekliğe kadar çıkıp sönüveriyordu. (11/15)
9. Fakat, sonra, böyle bir şey olsa da, **hiçbir karşılığa bulunmamak hususundaki** kararı hatırına gelip tekrar eski kederine, eski çaresizliğine düşüyordu. (52/5)
10. Bir eliyle **yakındaki** koltuklardan birinin arkalığına dayanmak zorunda kaldı. (53/30)
11. Ya Sami Beylerin evinden **bir hafta evvelki** çıkışı ne idi? (54/10)
12. O **her telefon çalınıştaki** yürek hoplamaları; hulâsa bütün acıklı ve facialı tafsilat ile bu bir haftalık uzun, uzun, sonsuz ayrılık devresi acaba Necdet'in kızışmış muhayyilesinin icat ettiği bir kuruntudan mı ibaretti? (54/15)
13. Öyle ki, **yanındaki** kız, Amerikalı gazeteci, çocukça bir lâubalilikle Leylâyı göstererek ve kulağına eğilerek: (54/25)
14. **Şaşkınlık ve hayret içindeki** küçük kümenin arasından beyaz başını genç kıza doğru uzattı: (57/11)
15. Fakat **şu andaki** haline benzer bir halini daha hiç hatırlamıyordu. (58/12)
16. **Bundan bir hafta evvelki** ayrılışlarına, Necdetin bir haftadan beri semtlerine uğramayışma dair bir kelime, hattâ bir işaret bile yok! (60/24)
17. Sami Beyin kansı ise **bahçedeki** çay saatinden beri bu hanımın durmadan kendisine yapışıp kalmasından çok eziyet çekiyordu. (100/16)
18. MajorWill misafirlerine **yukarı kattaki** odaları da göstermek istedi; (101/6)
19. **Duvarlardaki** pornografik resimlerin ise haddi hesabı yoktu. (105/13)
20. MajorWill'in sedirinde insana hayret veren şeyler **bunun içindeki** teferruatı. (105/27)

21. Ve **son günlerdeki** bütün o iyimserlik tecrübelerine rağmen yüreği kurşun gibi ağır, kurşun gibi acı bir kederle dolmuştu. (108/16)
22. **Onlarmerkeklerle temasları sırasındaki** tavırları, hareketleri ve maymunlukları idi. (109/4)
23. Ben MajorWill’de iken gitmiş, **kapıdaki** adamlardan sormuş: (160/24)

3.15. KISALTMA GRUPLARI

Sözcük grupları ve cümlelerin kısalmasıyla “kısaltma grupları ortaya çıkmıştır.

“Kısaltma grupları, kelime gruplarının ve cümlelerin kısalması veya yıpranması sonucu ortaya çıkmıştır” (Aktan, 2016: 70).

“Kelime grupları çoğunlukla isim fiil, sıfat fiil ya da zarf fiil gruplarından kısalarak meydana gelmiş ve bunların bir kısmı da kalıplaşmıştır” (Delice, 2003: 40).

Kısaltma gruplarının unsurlarının her biri kendi içinde ayrı bir kelime grubu olabilir. Kısaltma grupları cümle içinde isim, sıfat ve zarf olarak kullanılabilir.

Bu grup; isnat, yükleme, yaklaşma, bulunma, uzaklaşma, vasita grubu gibi ana başlıklardan meydana gelir. Bu ana başlıkların ortak özelliği, iki isim unsuruyla meydana gelmeleri ve grubun vurgusunun ikinci unsurun üzerinde bulunmasıdır.

3.15.1. İsnat Grubu

Biri diğerine isnat edilen iki isim ‘isnat grubu’nu oluşturur.

isnat olunan isim unsuru + isnat edilen isim unsuru = isnat grubu

gözü + tok = gözü tok” (Karahana,1993: 40).

İsnat grubunda, isnat olunan unsur, hal eki almaz. Ancak iyelik eki alabilir. Ayrıca grubun her iki unsuru da tek kelime olabileceği gibi kelime grubu da olabilir. İsnat grubu, cümle ve kelime gruplarında, isim, sıfat ve zarf görevi yapar. Grupta vurgu ikinci isim üzerindedir.

1. Captain Gerald Jackson Read’in **gönlü razi** değildi. (6/14)
2. **Güzelliği insanlık ve tabiat dışı** bir ifade alan delikanlıya bakıyordu. (8/12)
3. Şurada burada birkaç zoraki kahkaha, **barutu bayatlamış** fişekler gibi odanın içinde basit bir yüksekliğe kadar çıkıp sönuveriyordu. (13/15)

4. **Bakışları zehirli** bir öfkenin siyah şimşekleriyle yüklüydü. (58/6)
5. Burası yarı karanlık, **tavanı basık, uzun ve dört köşe** bir oda idi. (103/21)
6. Bunlar, **uçları püsküllü ve tırtıllı** bir çeşit kamçılardı. (106/3)
7. Nihayet, bunlar **üstleri zıypak ve yağlı** bir çeşit irili ufaklı yılan yavrularıydı. (106/6)
8. **Burnu uzun** ve kalındı. (152/22)

3.15.2. Yükleme Grubu

“Birinci unsuru yükleme eki almış bir isimle, yalın hâlde olan başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur.”

‘yüzü aşkın; burasını tespit; kolu, bacağı, başı sarılı’ vb” (Aktan, 2016: 72).

Yükleme grubunda birinci unsur, yükleme eki {I},{-u} taşır. Grubun unsurları kelime grubu olabilir. Yükleme grubu cümle içinde isim ve sıfat görevi yapmaktadır. Bu grup, isim fiil veya sıfat fiil grubundan kısalarak meydana gelmiştir.

1. Captain G. Jackson Read’ in soğuk ve faydasız **güzelliğini seyir** ve temaşa ile boşuna vakit kaybetmekten ise MajorWill’in meclisinde hem çalgınca eğlenmek hem de bazen kıymetli hediyeler elde etmek elbette daha ziyade akıl karı idi.

3.15.3. Yaklaşma Grubu

Yaklaşma grubunda birinci unsur, yaklaşma eki {-A} taşır. Grubun unsurları kelime grubu olabilir. Yaklaşma grubu cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapmaktadır. Bu grup, isim fiil, sıfat fiil veya zarf fiil grubundan kısalarak meydana gelmiştir.

“Bu yapı, yönelme hali eki almış bir isimle, ondan sonra gelen bir isim ya da sıfattan oluşur” (Özkan, 2004: 99).

‘ailesine bağlı, keyfine düşkün, sözüne güvenilir’ vb.

1. Henüz otuzuna girmeden yavaş yavaş kanıksamış **hovardalara mahsus** bir vakitsiz bezginliğe düşüyordu. (7/11)
2. Bunların iki tanesinin **seyre değer** olduğunu söylüyordu.

3.15.4. Bulunma Grubu

Bu grupta birinci unsur, bulunma eki {-dA} taşır. Grubu meydana getiren unsurlar kelime grubu olabilir. Bulunma grubu cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapmaktadır.

“Bulunma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur” (Karahana, 1993: 42).

‘yülda bir, üçte iki, kalitede öncü’ vb.

1. Ve **arada bir** kendi kendisine: “Acaba aşık mı oluyorum nedir?..”diyordu.(9/31)
2. Her tarafa hayret ve hayranlıkla bakıyorlar ve **ikide bir** MajorWill’e şu veya bu eşyanın mânası, cinsi hakkında bilgi soruyorlardı. (100/8)
3. Nermin’in annesi Makbule Hanım **ikide bir** Sami Beyin hanımının kulağına eğilip: _ Bu MajorWill bizim tahminimizden çok daha zengin... (100/12)

3.15.5. Uzaklaşma Grubu

Uzaklaşma grubunda birinci unsur, uzaklaşma eki {-dAn} taşır. Grubun unsurları kelime grubu olabilir. Uzaklaşma grubu cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevlerinde bulunur. Grup, sıfat fiil veya zarf fiil grubundan kısalarak meydana gelmiştir.

“Birinci unsuru uzaklaşma eki almış bir isimle, yalın hâlde olan başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur. Bu grup da çekimsiz fiil (filimsi) ler ile kurulan grupların yıpranmış ve kalıplaşmış şeklidir. Vurgu son unsur üzerindedir” (Aktan, 2016: 75).

Kızımdan daha akıllı, kendisinden ayrı, muayyen tesirlerden azade

“Kuruluş olarak sıfat tamlaması gibidir, burada da birinci öge, ikinci ögeyi niteleme görevi üstlenmiştir. Hal eki almış olan söz sıfat olarak algılanır” (Karaağaç, 2012: 147).

1. Captain Gerald Jackson Read üç saat önce **lüzumundan fazla** zengin, ağır ve içkili bir yemekten sonradır ki kendini yatağa güç atmış ve sızıp kalmıştı. (5/4)

3.15.6. Vasıta Grubu

Bu grupta birinci unsur, vasıta eki {La}taşır. Vasıta grubunun unsurları kelime grubu olabilir. Grup, cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevlerinde kullanılır. Vasıta grubu, sıfat fiil veya zarf fiil grubundan kısalmıştır.

“Birinci unsuru vasıta hali eki almış bir isimle, yalın halde olan başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur. Bu kısaltma grubu da sıfat fiil ya da zarf fiil grubunun yıpranmış ve kalıplaşmış şekliyle kurulur. Vurgu son unsur üzerindedir.

“Fotoğraflarla dolu, sislerle bürülü, çimenle kaplı” (Aktan, 2016: 77).

“Vasıta ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur” (Karahan, 1993: 43).

1. Şu ağzı ve gözleri **şehvetle dolu**, yılışık ve geveze külhanbeyi kendisiyle iki kelime söylemeğe üşenen asık suratlı ve donuk yürekli kocası mıdır? (157/26)

3.15.7. Eşitlik Grubu

Birinci unsuru eşitlik eki hali almış bir adla, yalın halde olan başka bir adın oluşturduğu sözcük grubudur.

“Bu kısaltma grubu da sıfat-fiil ya da zarf-fiil grubunun yıpranmış ve kalıplaşmış şekliyle oluşmuştur. Vurgu son unsur üzerindedir. Bu kısaltma grubunun örnekleri sayıca azdır.

“Sayıca/ az (soru) bilgice/ zayıf (öğretmen) vb” (Aktan, 2016: 78).

Çalışmamızda bu tür kısaltma türü bulunamamıştır.

3.15.8. İlgî Grubu

İlgî eki almış bir isimle başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur. “Kısaltmaya uğramış bir isim tamlaması yapısındadır. Belirtili isim tamlamasının tamlanan kısmındaki iyelik eki, yıpranmaya uğrayarak düşmüştür. Bu tür kısaltma grubunun örnekleri azdır.

Bizim araba+mız: iyelik grubu

Bizim araba: ilgi grubu” (Aktan, 2016: 79).

1. Doğru **benim apartmana** gideceğiz; dedi. (158/18)

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışmada, edebiyatımıza şiirleri, hikâyeleri, romanları inceleme yazılarıyla katkıda bulunmuş olan Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU'nun "Sodom ve Gomore" adlı roman türündeki kitabı kelime grupları bakımından incelendi.

Bu çalışmada Yakup Kadri'nin dilinin sade, anlaşılır ve akıcı olduğu görüldü.

Edebiyatımızda iz bırakmış yazarların eserleri üzerinde yapılan kelime grupları ile ilgili çalışmalar, bir taraftan eserlerin dil ve anlatımının farklılığını bir taraftan da kelime gruplarının dilimize nasıl bir anlatım güzelliği kattığını görme açısından büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda bu tarz çalışmaların, ortaöğretim ve yükseköğretimdeki dil bilgisi derslerinde de kullanılabilir olması Türkçemiz adına bir kazançtır.

Bu çalışmanın sonunda saptanan kelime gruplarının sayısı ve dağılımı şöyledir:

1. İsim Tamlaması: 423 adet

Belirtili İsim Tamlaması: 297 adet

Belirtisiz İsim Tamlaması: 126 adet

2. Sıfat Tamlaması: 749 adet

Niteleme sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 194 adet

Belirtme sıfatlarıyla kurulan sıfat tamlamaları: 555 adet

Sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 84 adet

Asıl sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 34 adet

Sıra sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 21 adet

Kesir sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 27 adet

Üleştirme sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 2 adet

İşaret sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 190 adet

Belgisiz sıfatlar ile kurulan sıfat tamlamaları: 272 adet

Soru sıfatı ile kurulan sıfat tamlamaları: 9 adet

Fiilimsilerle kurulan sıfat tamlamaları 143 adet

3. Sıfat-fiil Grupları: 163 adet

4. Zarf-fiil Grupları: 97 adet

5. İsim-fiil Grupları: 117 adet

6. Tekrar Grupları: 87 adet

Aynı kelimenin tekrarı ile kurulanlar: 45adet

Eş veya yakın anlamlı kelimeler ile kurulanlar: 19 adet

Zıt anlamlı kelimeler ile kurulanlar: 11 adet

Pekiştirmeli tekrarlar: 7 adet

7. Edat Grupları: 266 adet

“başka” ile kurulan edat grupları: 10 adet

“beri” ile kurulan edat grupları: 8 adet

“bile” ile kurulan edat grupları: 17 adet

“değil” ile kurulan edat grupları: 16 adet

“diye” ile kurulan edat grupları: 18 adet

“doğru” ile kurulan edat grupları: 10 adet

“gibi” ile kurulan edat grupları: 39 adet

“için” ile kurulan edat grupları: 22 adet

“ile” ile kurulan edat grupları: 73 adet

“kadar” ile kurulan edat grupları: 22 adet

“karşı” ile kurulan edat grupları: 2 adet

“önce” ile kurulan edat grupları: 8 adet

“rağmen” ile kurulan edat grupları: 4 adet

“sonra” ile kurulan edat grupları: 15 adet

“üzere” ile kurulan edat grupları: 2 adet

8. Bağlama Grupları: 73 adet

9. Unvan Grupları: 37 adet

10. Birleşik İsim Grupları: 1 adet

11. Ünlem Grupları: 2 adet**12. Sayı Grupları: 7 adet****13. Birleşik Fiil: 157 adet**

İsim + yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller: 108 adet

Bir fiil unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller: 22 adet

Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller: 23 adet

Bir sıfat fiil ile yardımcı fiilin birleşmesinden oluşan birleşik fiiller: 4 adet

14. Aitlik Grubu: 23 adet**15. Kısaltma Grupları: 17 adet**

İsnat grubu: 8 adet

Yükleme grubu: 1 adet

Yaklaşma grubu: 2 adet

Bulunma grubu: 3 adet

Uzaklaşma grubu: 1 adet

Vasıta grubu: 1 adet

İlgi Grubu: 1 adet

Bu çalışmada 2360 adet kelime grubu tespit ettik. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun incelediğimiz “Sodom ve Gomore” adlı kitabında en çok kullandığı kelime grubu *sıfat tamlamalarıdır* (749 adet). Sıfat tamlamalarının çoğunu *belirtme sıfatlarıyla* (555 adet) kurmuştur. Yazar, *belgisiz sıfatları* da çok kullanmıştır (272 adet). Eserin “roman” türünde olması, yazarın sık sık kişi tasvirlerine başvurmasına neden olmuş, bundan dolayı yazar eserde sıfat tamlamalarına çokça yer vermiştir. Eserde tespit ettiğimiz 423 adet *isim tamlaması*, yazarın en çok kullandığı kelime gruplarından. Yazarın en çok kullandığı diğer bir kelime grubu, dilin yardımcı unsurları olan *edat gruplarıdır* (266 adet). Fiilimsi grupları içinde en çok görülen *sıfat-fiil gruplarıdır* (163 adet). Özellikle sıfat ve zarf görevi yapan fiilimsiler, anlatımı uzatmadan ve bağlaç kullanmadan, tek cümle içinde birkaç eylemin bildirilmesini sağlayarak Türkçenin gücünü ve kıvraklığını artırır. Yakup Kadri, *ikilemelerle*

cümlelerin anlamını pekiştirmiştir (82 adet). *Birleşik isim, ünlem ve sayı grupları* ise yazarın en az kullandığı kelime gruplarıdır.

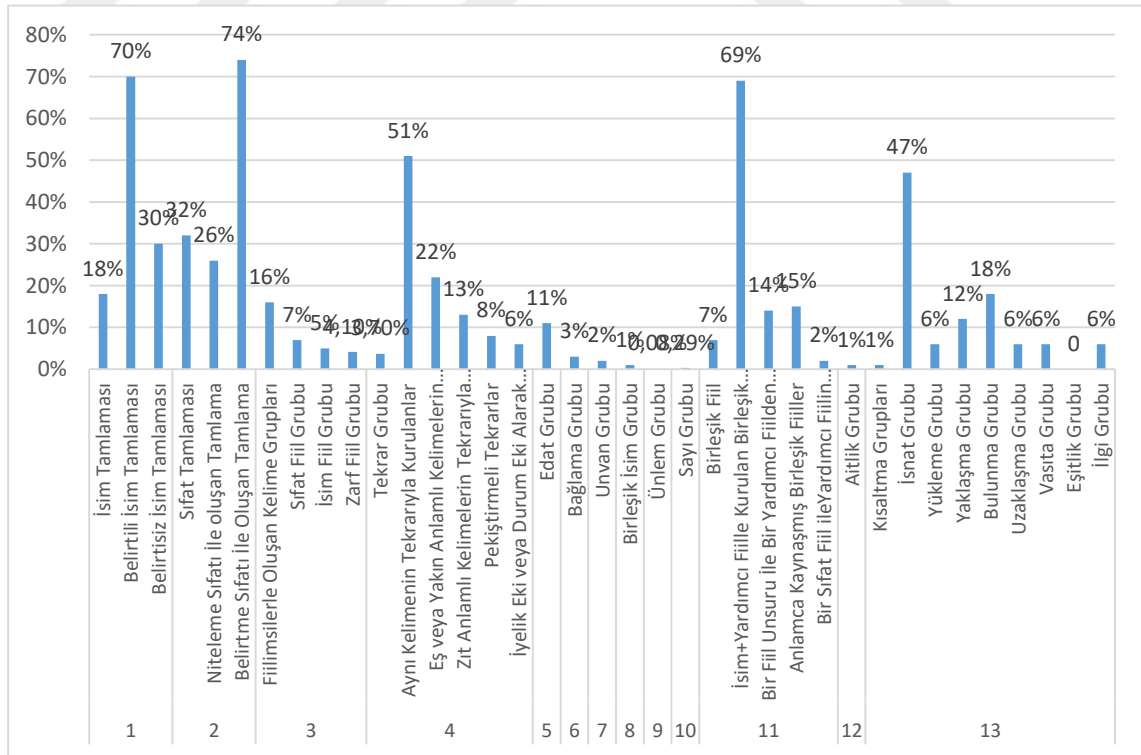
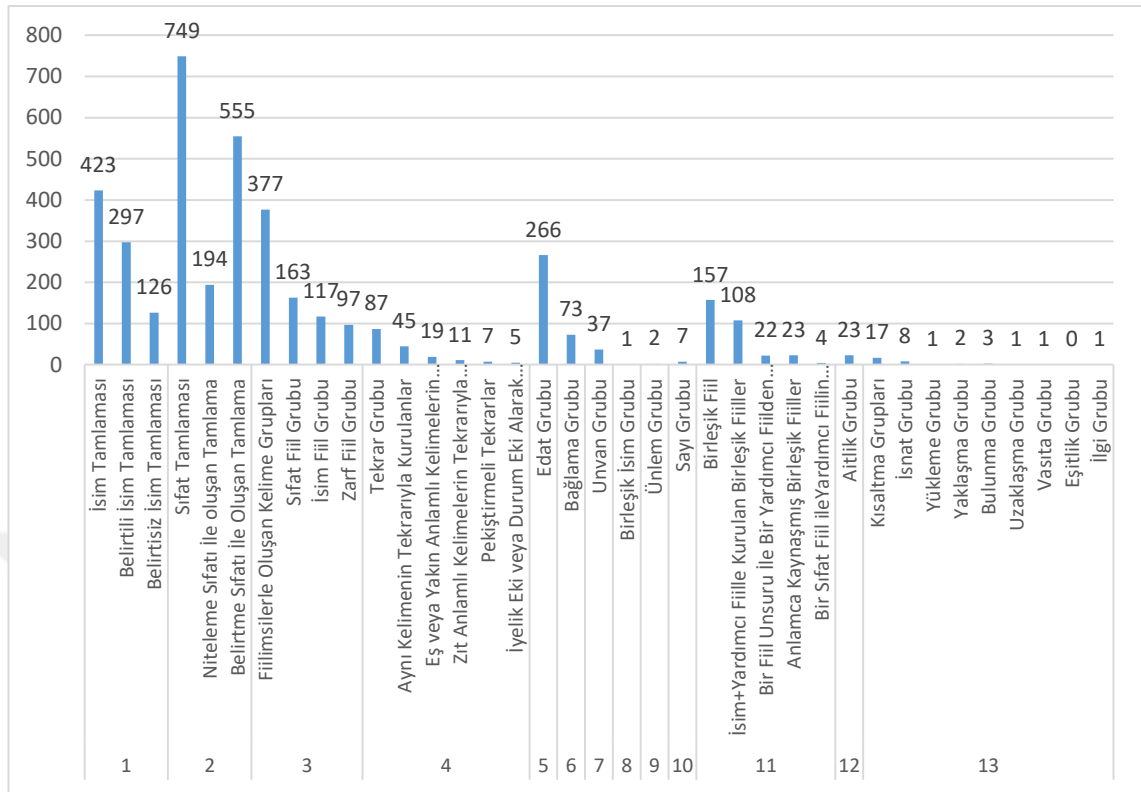
İncelediğimiz eserde şu noktalar dikkat çekicidir:

1. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun incelediğimiz “Sodom ve Gomore” adlı kitabında en çok kullandığı kelime grubu *sıfat tamlamalarıdır* (749 adet). Sıfat tamlamalarının çoğunu *belirtme sıfatlarıyla* kurmuştur. (555 adet)
2. Belgisiz sıfatları, özellikle de “bir” belgisiz sıfatını sıkça kullanır: “**Bir/ makina hızıyla** dönen beyninin içinde bu hâdiseyi çözümlemeğe imkân bulamıyordu.” (158/5)
3. Yazarın en çok kullandığı diğer bir kelime grubu, dilin yardımcı unsurları olan *edat gruplarıdır*(266 adet).
4. Yazar sıkça benzetmelere yer verir, benzetmelerde isnat grubundan(8 adet), isim tamlama grubundan(423 adet) ve diğer gruplardan da faydalandığı da görülür:
5. Fiilimsi grupları içinde en çok görülen *sıfat-fiil gruplarıdır* (163 adet). Özellikle sıfat ve zarf görevi yapan fiilimsiler, anlatımı uzatmadan ve bağlaç kullanmadan, tek cümle içinde birkaç eylemin bildirilmesini sağlayarak Türkçenin gücünü ve kıvraklığını artırır.
6. Fiilimsilerle kurulan sıfat tamlamaları da sık sık karşımıza çıkmaktadır. (143 adet) Tekrar gruplarını çok kullanır (87 adet)
7. Anlatımında deyimler de geniş yer tutar. Deyimler isim ile fiil birleşmesinden oluşan birleşik fiiller içinde incelenmiştir (23 adet)
8. Eserde bağlama grupları(73 adet) ve aitlik grubu da yer yer kullanılmıştır (23 adet).
9. Birleşik isim (1 adet), ünlem (2 adet) ve sayı grupları (7 adet) ise yazarın en az kullandığı kelime gruplarıdır.
10. Bu çalışmada incelenen kelime gruplarının toplam sayısı ve yüzdeleri aşağıdaki Tablo 1’ de gösterildi.

Tablo 3.1: İncelenen Kelime Gruplarının Toplam Sayısı Ve Yüzdeleri

Sıra	Kelime Grubunun Adı	Kullanım Sayısı	Kullanım Yüzdeliği
1	İsim Tamlaması	423	%18
	Belirtili İsim Tamlaması	297	%70
	Belirtisiz İsim Tamlaması	126	%30
2	Sıfat Tamlaması	749	%32
	Niteleme Sıfatı İle oluşan Tamlama	194	%26
	Belirtme Sıfatı İle Oluşan Tamlama	555	%74
3	Fiilimsilerle Oluşan Kelime Grupları	377	%16
	Sıfat Fiil Grubu	163	%7
	İsim Fiil Grubu	117	%5
	Zarf Fiil Grubu	97	%4.1
4	Tekrar Grubu	87	%3.7
	Aynı Kelimenin Tekrarıyla Kurulanlar	45	%51
	Eş veya Yakın Anamlı Kelimelerin Tekrarıyla Kurulanlar	19	%22
	Zıt Anamlı Kelimelerin Tekrarıyla Kurulanlar	11	%13
	Pekiştirmeli Tekrarlar	7	%8
	İyelik Eki veya Durum Eki Alarak Kurulanlar	5	%6
5	Edat Grubu	266	%11
6	Bağlama Grubu	73	%3
7	Unvan Grubu	37	%2
8	Birleşik İsim Grubu	1	%1
9	Ünlem Grubu	2	%0.08
10	Sayı Grubu	7	%0.29
11	Birleşik Fiil	157	%7
	İsim+Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller	108	%69
	Bir Fiil Unsuru İle Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller	22	%14
	Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller	23	%15
	Bir Sıfat Fiil ileYardımcı Fiilin Birleşmesinden Oluşan Birleşik Fiiller	4	%2
12	Aitlik Grubu	23	%1
13	Kısaltma Grupları	17	%1
	İsnat Grubu	8	%47
	Yükleme Grubu	1	%6
	Yaklaşma Grubu	2	%12
	Bulunma Grubu	3	%18
	Uzaklaşma Grubu	1	%6
	Vasıta Grubu	1	%6
	Eşitlik Grubu	0	0
	İlgi Grubu	1	%6

11. Bu çalışmada incelenen kelime gruplarının toplam sayısının grafiksel gösterimi aşağıdaki şekilde çalışmaya aktarıldı.

Grafik 3.1: İncelenen Kelime Gruplarının Toplam Sayısının Grafiksel Gösterimi

EKLER

Ek-1: Metin Örneği

“Diyarınız harab olmuş ve şehirleriniz ateşe yanmıştır. Tarlalarınızı ecnebler önünüzde yiyorlar ve ecnebler tarafından harab edilmiş gibi viranedir ve Sahyon kızı bağda olan kulube gibi, hıyar tarlasında bulunan hayme gibi muhasaraya alınmış şehir gibi kalmıştır. Rabbülcünud bize cüz’i bir bakiye bırakmasaydı biz “Sodom” gibi olur idik, “Gomore”ye benzer idik.”

-Ahdî Atik- Eş’iya- 7, 8,9-

Captain Gerald Jackson Read bu alışık olmadığı (5/1) öğle uykusundan epeyce geç uyandı; burada uyandı (5/2) yerine ayıldı da diyebiliriz. Çünkü, Captain Gerald (5/3) Jakson Read üç saat önce lüzumundan fazla zengin, (5/4) ağır ve içkili bir yemekten sonradır ki kendini yatağa (5/5) güç atmış ve sızıp kalmıştı. (5/6)

Captain Gerald Jackson Read, gözlerini açınca ilk işi (5/7) saatine bakmak oldu ve yatak (5/8) örtülerinin altından kolunu dışarıya uzattı, zira (5/9) yatarken saatini bileğinden çıkarmayı unutmuştu. Bu, (5/10)

uzun, yassı üzeri ince altın kafesli bir kol saati idi ve (6/1) alacakaranlığın içinde kaçta geldiği görünmüyordu; (6/2) bundan başka Captain Gerald Jackson Read'in gözleri (6/3) de öğle yemeğinde içtiği Bourgogne ve Bordeaux (6/4) şaraplarının mahmurluğu ile iyice buğulaşmıştı. (6/5) Gerinerek, esneyerek tembel tembel uzandı, (6/6) başucundaki lâmbayı açtı ve koyu kırmızı bir aydınlıkta (6/7) saatin beşi çeyrek geçtiğini gördü. (6/8)

— Vay canına, geç kalmışım! diye söylendi. Bu (6/9) akşam bir Türk evine çaya davetli olduğunu (6/10) unutmamıştı. Gerçi gitmese de olabilirdi. Fakat, davet (6/11) sahibinin kızıyla aralarında henüz başlayan flörtün (6/12) herhangi bir sebeple aksamasına Captain Gerald Jack- (6/13) son Read'in gönlü razı değildi. (6/14)

İstanbul'a geldiği günden beri gerçi bir an flörtsüz (6/15) kaldığı, bir an kadınlardan baş aldığı yoktu. Captain G. (6/16) J. Read aşk ve sevdâ oyunlarından artık doymuştu. (6/17) Bunlar yüzünden hükümetinin kendisine emanet ettiği (6/18) mühim işleri bile görmeğe vakti kalmıyordu. Kışlada (6/19) talim esnasında olduğu gibi bu sıkı yürüyüş ortasında (6/20) birdenbire durup arkasından koşan, etrafını saran bu (6/21) aşk delisi kadınlar alayına "Rahat dur!.. Yerinde say!..." (6/22) diye bağıracağı geliyordu. Fakat, kadın cinsi disiplin (6/23) altına girer mi? Büyük Britanya askere alma bürolarının (6/24) Hind Okyanusu adalarındaki balta girmemiş (6/25) ormanlarından çırılçıplak toplayıp getirdiği ve Captain (6/26) Gerald Jackson Read gibi pembe tenli, tüysüz zabitlerin (6/27) kumandasına verdiği yabancı insanlar bile kolayca (6/28) disiplin altına girer de bu memleketin kadınları girmez! (6/29) Genç İngiliz zabiti bu hakikati pek güzel hissesiyordu ve (6/30) onun için şu acayip maceraya bir nihayet vermek (6/31) hususunda lazım gelen azmi bir türlü gösteremiyordu. (6/32)

Hem hangi birine lâf anlatacak? Etrafını saran bu (7/1) sıkışık kuşatma kolu Büyük Britanya ordusundan daha (7/2) karman çorman- dır. Bunun içinde yalnız Türk değil, (7/3) Rumu var, Ermenisi var, Yahudisi var; dulu, evlisi, (7/4) genci, geçkini var; kumralı, esmeri, tombulu, narini var; (7/5) bunun içinde Juliette gibi hassası, Ophelia gibi (7/6) hayalperesti; bunun içinde Kleo- patra gibi işvelisi, (7/7) Katerina'dan ihtiraslısı var. Zavallı Gerald Jackson (7/8) Read bir eski Romalı sofrasına davet edilmiş gibi hangi (7/9) yemekten yiyeceğini şaşırıp kalmıştı. Henüz otuzuna (7/10) girmeden yavaş yavaş kanıksamış hovardalara mahsus (7/11) bir vakitsiz bezginliğe düşüyordu. Gerçi Captain Gerald (7/12) Jackson Read'in bu kadınlara kendisinden bir şey (7/13) verdiği yoktu. Bu coşkun Bakkanal, içinde yalnız (7/14) sevmek, aranmak, üzerine düşülmek, bir çok rekabet (7/15) ve paylaşma kavgalarının mevzuunu teşkil etmek ve (7/16) hiçbir dakika kendi haline bırakılmamaktır ki onu (7/17) yoruyor, sarsıyor, sinir sistemine bir tuhaf gerginlik (7/18) veriyordu. (7/19)

Yatağının içinde uzun bir an daha gerindi, esnedi, (7/20) sağdan sola, soldan sağa döndü. Tam bu sırada odanın (7/21) kapısı hafif ve tereddütlü vuruşlarla çalınıyordu. Bu da (7/22) kim? Ay, manikürcü kız!. Captain G. Jackson Read bu (7/23) kıza saat 5 için randevu verdiğini tamamiy- le (7/24) unutmuştu. Bir dakika düşündü: savsın mı, savmasın (7/25) mı? Vücudunun daha o kadar yatakta kalmağa ihtiyacı (7/26) vardı ki, hemen gelmesine karar verdi. (7/27)

Bu, duru beyaz tenli ve kıpkızıl dudaklı bir körpe (7/28) Rus kızıydı. Utanarak şaşırarak birbirine dolaşan (7/29) adımlarla Captain G. Jackson Read'in yatağına yaklaştı (7/30) ve bir kumru ötüşünü andıran sesiyle sordu: (7/31)

- Acaba pek mi erken geldim? Sizi rahatsız (7/32)

etmiş olmayayım, Captain?. (8/1)

Captain Read, bir İngiliz lirası rengin- deki (8/2) saçlarını beyaz ve uzun parmaklarıyla tarıyor ve (8/3) esnemelerine devam ediyordu. Neden sonra kıza hitap (8/4) etmek lûtfunda bulundu: (8/5)

-Şu iskemleyi alın, yanıma yaklaşın ve hemen (8/6) başlayın!.. (8/7)

Captain G. J. Read kızın acele etmesini istiyordu: (8/8)

- Lâzımgelir ki saat altıda burada her işim (8/9) bitmiş ve giyinmiş olarak çıkıp gideyim diyordu. Rus (8/10) kızını, göz kapaklarının altından, koyu kırmızı aydınlığın (8/11) içinde güzelliği insanlık ve tabiat dışı bir ifade alan (8/12) delikanlıya bakıyordu. (8/13)

Captain G. Jackson Read pijamasının düğmelerini (8/14) iliklemeden yatmıştı: onun içindir ki genç kızın (8/15) dikkatini, en ziyade G. Read'in açık yakasından ileriye (8/16) doğru uzanan çıplak, beyaz ve düzgün boynu çekiyordu. (8/17) Bu boyun Rus kızının gözlerini, bakılması ayıp ve fakat (8/18) cazibesine dayanılmaz şeyler gibi durmadan kendisine (8/19) çekiyordu; öyle ki birkaç defa, elindeki törpü az kalsın, (8/20) G.J. Jackson Read'in tırnağından etine kayayazdı. (8/21)

Kızcağız arada bir Captain G. J. Read'in başına da (8/22) bakmaktan kendini alamıyordu. Bu baş hangi Apollon (8/23) heykelinin gövdesinden alınıp bin özenle bu yontulmuş (8/24) boynun üzerine konulmuştu? Eski Yunanlılar (8/25) heykellerini boyarlar ve yıldızlarmış; bu da henüz (8/26) boyanmış, hanüz yıldızlanmış, henüz bir sanatkârın (8/27) elinden çıkmış ve zamanın cefasını hiç görmemiş, bir (8/28) sanat eserine, bir mermere benziyor. (8/29)

Bu, kaç yaşında bir insanın kafasıdır? Bunun (8/30) cinsiyeti nedir? Bu kadın mıdır, erkek midir? Hattâ bu (8/31) gerçekten bir insan kafası mıdır? Rus kızını her bakışta (8/32)

şüpheden şüpheyeye düşüyordu? (9/1)

Lâkin Captain G. Jackson Read birdenbire (9/2) gözlerini ona çevirip gözlerinin içine dikince zannetti ki (9/3) bu, nev'i tükenmiş mitolojik bir hayvanın başıdır. (9/4)

O hayvanlar ki aslında birer yaradılış garibesi (9/5) olmakla beraber dayanılmaz bir surette cazibelidir. Nice (9/6) Tanrıçalar kendilerini kâh denizlerde, kâh ormanlarda, (9/7) kâh yalçın dağbaşlarında bunlara verdiler. (9/8)

Gerçi Beyoğlu'nun bir berber dükkânının bu (9/9) odaya bir manikür işi için gönderdiği zavallı Rus kızı o (9/10) Tanrıçalardan biri değildi. Fakat şu dakikada Captain (9/11) G. Jackson Read adını taşıyan ve ipekli yorganlar (9/12) altında gevşeklik ve hareretle beyaz boynunu dışarıya (9/13) doğru uzatan bu altın renkli, altın gözlü yılan isteseydi, (9/14) kızcağız narin ve körpe vücudunu hiç düşünmeden ona (9/15) teslim hazırdı. (9/16)

Ne çare ki Captain G. Jackson Read'in cam bir şey (9/17) istemiyordu. Onda, gerçekten avını yutup doymuş ve (9/18) sıcakta çöreklenip uyumuş bir munis yılan hali vardı. (9/19) Dişlerinin arasından acayip bir ıslık çalar gibi kıza (9/20) sordu: (9/21)

- Yüzüme öyle tuhaf tuhaf neden bakıyorsunuz ? (9/22)

Kızcağız başını önüne eğdi. Captain G. Jackson (9/23) Read yapmacıklı bir hiddetle ilâve etti: (9/24)

- Size çabuk bitirmenizi söylemiştim, küçük!.. (9/25)

Captain G. Jackson Read bu acelesinde pek de (9/26) samimiyetsiz değildi, öbür tarafta kara gözlü (9/27) Ophelia'sının kendisini helecan ile bek- diğinden (9/28) emindi. Şimdiye kadar hiçbir şeyle harekete gelmiyen (9/29) kalbi bu bekleyişi adeta yakıcı buluyordu. Ve arada bir (9/30) kendi kendisine: "Acaba âşık mı oluyorum, nedir?.." (9/31)

diyordu. Gerçekten bu Türk kıızıyla münasebetlerinde (10/1) ta başından beri bir fevkalâdelik vardı. Captain G. (10/2) Jackson Read bu fevkalâdeliğe şaşmıyordu. Zira, bu kız (10/3) İstanbul'da tanıdığı kadınların -mukayese edilmez bir (10/4) surette- en zekisi, en bilgilisi ve İngiliz terbiyesine, (10/5) İngiliz kültürüne en ziyade yakın olanıydı. (10/6)

öyle ki, Captain G.J. Read bunun yanında (10/7) bulunduğu zamanlar muhitini hiç yadırgamıyor, (10/8) kendisini kendi memleketinde, kendi evinde, kendisine (10/9) vadedilmiş ve alınca yazılmış bir hayat arkadaşıyla (10/10) yaşamakta samiyordu. Ya dansı, ya edebî sohbetleri!.. Ve (10/11) bütün bunlarla beraber o ekzotik, o acaip güzelliği! (10/12) Teninin o eşsiz kadifelenmiş esmerliği! Ve siyah derin (10/13) bakışlı gözleri! (10/14)

Captain G. Jackson Read pek o kadar muhayyele (10/15) sahibi değildir. Flörtünü her hatırlayışında gözünün (10/16) önünde canlandırabilirdi- ği güzellikler yalnız bundan (10/17) ibaret kahyor. Fakat bu kadarı bile onu tahrike kâfi (10/18) gelmektedir. (10/19)

Captain G. Jackson Read bu sefer sahici bir (10/20) sinirlilikle: (10/21)

- Daha bitmedi mi? Daha mı Mad- mazel? diye (10/22) söylendi. Bereket versin ki manikürcü kız Captain'ın (10/23) sonuncu parmağının üzerine en son tuşu vurmaktaydı; (10/24) derinden bir göğüs geçirerek: (10/25)

- Bitti! dedi. (10/26)

Captain G. Jackson Read sanki bütün enerjisini (10/27) bulmak için bu "bitti!" sözünü bekliyormuş gibi bir (10/28) tekmede yatağının bütün örtülerini üstünden atıp (10/29) odanın ortasına hopladı. Ayaklarını terliklerine (10/30) güçlkle geçirdi; ikinci bir hoplayışta soluğu banyo (10/31) odasında aldı. (10/32)

Captain G. Jackson Read bu hız sayesinde ki (11/1) yarım saat sonra davetli olduğu eve yetişmişti. (11/2)

Bu ev Nişantaşı'nda yeni bir apartmanın ikinci (11/3) katıdır. Captain G. Jackson Read ev sahibinin ismini (11/4) pek iyi hatırlıyamıyor, fakat kızının küçük ismini (11/5) dilinden düşürmüyordu: "Leylâ! Leylâ!" diyordu ve (11/6) bunu her söyleyişinde ona frenkçe de bir çiçek isminin (11/7) sesini veriyordu. Bunun içindir ki Captain'e: "Nereye (11/8) gidiyorsun, nereden geliyorsun?" diye sorulduğu vakit (11/9) "Lili'lerden geliyorum; Lili- lere gidiyorum!" demeyi (11/10) kâfi buluyordu. Zaten bu evde Leylâ'dan başka entresan (11/11) hiçkimse yoktu. Ana, hâlâ gençlik taslayan ve kızlarıyla (11/12) rekabet eden kart işvecilerden biriydi. Baba, Düyunu (11/13) Umumiye'nin eski yüksek memurlarından Sami Bey (11/14) adında bir alafranga emekli tipi idi. Beyoğlu (11/15) muhitindeki geniş münasebetleri sayesinde Captain G. (11/16) Jackson Read'i tanımış ve ikinci, üçüncü görüşlerinde (11/17) onu evine davet etmeyi çıkarına uygun bulmuştu. (11/18)

O gün bu gündür Captain G. Jackson Read bu eve (11/19) girip çıkan muhtelif yabancı zabider arasında biricik (11/20) gedikli misafir olarak kalmıştı. (11/21)

Genç zabıt kapıdan içeri girince karşısına tesadüf (11/22) eden portmantoyu renk renk askerî kaputlarla, (11/23) pelerinlerle, kasketlerle, tıka basa yüklü buldu ve bu (11/24) kargaşalıktan irkilmiş bir adam tavrıyla: (11/25)

- Vay, bütün işgal kuvvetleri burada! diye (11/26) söylendi. Tam o sırada vestibülün başında Leylâ (11/27) görüldü: (11/28)

- Evet! yalnız siz eksiksiz! dedi ve eşikteki (11/29) kısacık el sıkışma esnasında yavaşça ilâve etti: (11/30)

- Dorian Gray, Dorian Gray; şimdiye kadar (11/31) neredeydiniz ? (11/32)

Captain G. Jackson Read bir küçük çocuğu azarlar (12/1) gibi: (12/2)

- Bana Dorian Gray demekten sizi menederim” (12/3) dedi ve salondan geçerek yan yana çay sofrasına doğru (12/4) yürüdüler. (12/5)

Bu birkaç adımlık geçit resmi esnasında Captain (12/6) G. Jackson Read gözünün rastladığı bazı tanıdıklarını (12/7) hafif ve ihmalcı bir baş hareketiyle selamladı; (12/8) parmaklarının ucuyla ev sahibesinin eline dokundu ve (12/9) kocasının reveransına yalnız bir gülümsemeye karşılık (12/10) verdi. Sonra herkese arkasını dönüp masanın önünde (12/11) tekrar Leylâ ile konuşmağa başladı. (12/12)

Esmer, kadife tenli kız hem misafirlerinin (12/13) fincanına çay koyuyor, hem de soruyordu: (12/14)

- Neden size Dorian Gray dememi is- (12/15) temiyorsunuz? (12/16)

- Çünkü, bu bir roman kahramanıdır. Ben bir (12/17) roman kahramanı değilim. Sonra Dorian Gray... (12/18)

- Ee, Dorian Gray? (12/19)

- ... katı yürekli, hain ve alçak bir adam (12/20) dı. (12/21)

- Lâkin ben onunla sizin aranızda manevi bir (12/22) benzerlik olduğunu işaret etmek istemedim ki... Dorain (12/23) Gray’in size benzeyen tarafı yüzüdü. (12/24)

- O da bir parça şüpheli... Dorain Gray kendini (12/25) beğenmiş... (12/26)

- Oo, oo, oo.... (12/27)

- Nedir benim de öyle olduğumu mu (12/28) söyleyeceksiniz? (12/29)

- Sizin öyle olduğunuzu herkes söylüyor. Lâkin (12/30) ne siz, ne Dorian Gray kendinizi beğenmiş olmakla, (12/31) yanlış, fena yahut gülünç bir şey yapmış değilsiniz. Bu (12/32) kanaati, bu güveni size veren umumi efkârdır; bu, adeta (12/33)

size muhitinizdeki insanlar tarafından zorla kabul (13/1) ettirilmiş bir histir. “Herkes sizi beğeniyor, sizi (13/2) hayranlıkla seyrediyor. Bakınız, işte inanmıyorsanız, (13/3) bir an başınızı arkanıza çeviriniz; salondaki bütün (13/4) hanımların gözleri sizin üzerinizde... (13/5)

- Amma yaptınız! (13/6)

- Bakınız, bakınız diyorum. (13/7)

Gerçekten Captain G. Jackson Read’in (13/8) girdiği esnada neşeli, sathî ve havai konuşmaların (13/9) cıvıltısıyla dolu salona şimdi bir acayip sessizlik (13/10) çökmüştü. Herkes huzurunu kaybetmiş gibiydi. (13/11) Hanımlar da artık yanlarındaki erkeklerin kendilerine (13/12) ne söylediklerini işitmiyen, erkekler de artık bunlara ne (13/13) söylemek lâzımgeldiğini bilmiyen bir hal vardı. Şurada (13/14) burada birkaç zoraki kahkaha, barutu bayatlamış (13/15) fişekler gibi odanın içinde basit bir yüksekliğe kadar (13/16) çıkıp sönüveriyordu. (13/17)

Sahanın burada da, İngilizler tarafından işgal (13/18) edildiğini hissededen birkaç Fransız zabiti, boşuna bir (13/19) mağlubiyet manzarası göstermemek için ortadan (13/20) sıvıştı. Bunun üzerine meydanda konuşacak kimsesi (13/21) kalmıyan bazı hanımlar salonun öbür köşesinde (13/22) durmadan viski içip kimsenin bir şey anlamadığı (13/23) tuhafliklarına hararet veren Majör Will’in yanına (13/24) sokuldular. (13/25)

Bu Majör Will’in İstanbul’da ne yaptığını ve ne (13/26) olduğunu bilen yoktur. Fakat bu şehrin herhangi bir (13/27) âlemine girilse orada mutlaka kendisine rastlanır. Yeni (13/28) doğmuş bir domuz yavrusu gibi pembe ve şişman (13/29) vücudu kâh işveli kadınların ayakları altında bir puf (13/30) vazifesini görür; kâh barlarda, meyhanelerde bir (13/31) devrilmiş küçük fiçı haline girerdi. (13/32)

Majör Will'in buraya, fahrî bir vazife alarak (14/1) sadece eğlenmeye veya eğlencelerinin çeşnisini (14/2) değiştirmeye gelmiş haylâz bir milyoner olduğunu (14/3) iddia edenler belki yanılmıyorlardı; zira, İstanbul'a (14/4) geldiği günden beri sürdürdüğü hayat bu iddianın canlı bir (14/5) ispatı idi. (14/6)

Majör Will'i bütün o kaba saba görünüşüne, o (14/7) hayvani ve süflî zevklerine rağmen Captain G. Jackson (14/8) Read'e tercih eden kadınlar pek çoktur. Bunlara göre (14/9) Captain G. Jackson Read'in soğuk ve faydasız güzelli- (14/10) ğini seyir ve temaşa ile boşuna vakit kaybetmekten ise (14/11) Major Will'in meclisinde hem çalgınca eğlenmek, hem (14/12) de bazan kıymetli hediyeler elde etmek elbette daha (14/13) ziyade akıl kârı idi. Bundan başka Major Will, Captain (14/14) G. Jackson Read gibi zorba ve kıskanç da değildi. Bir (14/15) yerde beraber eğlenildiği vakit herkese herkesle (14/16) istediğini yapmak hürriyetini verirdi. Hattâ bazan (14/17) üzerlerine fazlaca düştüğü kadınlardan bile bu hakkı (14/18) kaldırmağa kalkışmak asla hatırına gelmezdi. (14/19)

Major Will bütün mânasıyla bir pişkin hovarda (14/20) idi. Ancak her güzelin bir kusuru vardır; bunun kusuru (14/21) da sözde irtibat zabiti adı altında daima kendisiyle (14/22) birlikte dolaşmakta olan bir züppe ve sünepe paşazade (14/23) idi. Cihan Harbinde bir müddet yedek- subaylık etti (14/24) diye hâlâ Türk zabiti üniformasını taşıyan ve bu iğreti (14/25) kıyafet sayesinde kendisine işgal kuvvetleri (14/26) kumandanları yanında resmî bir mevki teminine (14/27) çalışan bu serserinin varlığından Major Will'in bütün (14/28) kadın ahabları nefret ederler ve çekinirlerdi. Fakat ne (14/29) çare ki, Major Will onsuz hiç bir şey yapamazdı. Bu (14/30) genç adam onun dili ve kolu yerindeydi; bir dakika (14/31) yanından ayırdı mı tombul ve pembe mahlûk yerinde (14/32)

rahat duramaz, etrafına bakınmağa ve: (15/1)

- Nerede Orhan Bey? Orhan Bey nerede? diye (15/2) söylenmeğe başladılar. (15/3)

Bu çağrılış üzerine hayta delikanlı sırtarak yanına (15/4) sokulunca Major Will'in keyfi yerine gelir, madeni bir (15/5) sesle gülerdi: (15/6)

- Hi, hi, hi... Beni yalnız bırakmayınız, bu kadar (15/7) güzel kadınlara karşı tek başıma müdafaasız kalıyorum, (15/8) korkuyorum. (15/9)

Orhan Bey hemen bu sözü İngilizce bil- miyenlere (15/10) tercüme ederdi ve herkes gülüşürken o, âmirinin (15/11) emirini bildirmiş bir asker ciddiyetiyle dimdik dururdu. (15/12)

Major Will düzme irtibat zabıtine bazan da şöyle (15/13) bir vazife verirdi: (15/14)

-Gidiniz, şu hanıma benim tarafımdan ilânı aşk (15/15) ediniz ve istediğiniz kadar taahhütlere girişiniz, benden (15/16) size açık bono.... (15/17)

Ve Orhan Bey bu vazifeyi yerine getirmek için (15/18) askerî adımlarla gidip o hanımın önünde dikilirdi. Bazı (15/19) fikirlerinin çelinmesi güç kadınlar hakkında ise daha (15/20) ciddi bir hava içinde ikisi başbaşa verip ya bir yandan (15/21) kuşatma veya bir cepheden saldırma için lâzım- gelen (15/22) strateji plânını tesbit ederler ve ona göre sinsi bir (15/23) harekete geçerlerdi (15/24)

Captain G. Jackson Read'i "Lili"siyle (15/25) dertleşmesinde rahat bırakmadılar. Salondaki hanımlar (15/26) birer ikişer çay sofrasına sokuldular, ilk sokulan (15/27) Madam Jimson isminde bir levantın oldu. Madam (15/28) Sinos'tan sonra Beyoğlu salonlarında güzelliğiyle en çok (15/29) şöhret bulan bu kadının Captain G. Jackson Read'in (15/30) İstanbul'da ilk gözağrısı olduğunu bilmiyen yoktur. Bu, (15/31) koyu elâ gözlü, levend bir kadındır. (15/32)

içiyordu. Deli gibi bir hali vardı. Hemde sanırım, o (50/1) genç bir taraftan politik işlerine karışıyor. Sonra azgın (50/2) bir İngiliz düşmanı. Rastgeldiğim yerlerde bana selam (50/3) vermemek için nefretle başını çevirdiğini kaç defa (50/4) gördüm. Tahsilini Almanya'da yapmış, mutlaka (50/5) mutaassıp bir "Kültür" taraftarıdır. İster misiniz, onu (50/6) bir parça rahatsız edeyim? Defolup gitsin de bir müddet (50/7) kız rahat kalsın diye...(50/8) Captain G. Jackson Read hiç sesini çıkarmadı. (50/9) uzun uzun, tırnaklarına baktı

V

Sayhun kızları mütekeb-birdirler ve boyun tutarak yürürler;
gözleriyle işaret ederek kırta kırta gezerler ve ayaklarındaki halkaları çingırdatırlar.”

•Akdi Atik- Ermiya- 16-

Necdet, kendisinden böyle bahsedildiği saatte (50/10) uykusuz bir gecenin bütün ıstıraplarıyla yatağının (50/11) içinde kıvranıp duruyordu. Boş yere bir parça karanlık (50/12) olsun diye perdeleri kapadı; boş yere kalbinin üstüne (50/13) soğuk kompresler koydu; sokağın uğultusundan korun- (50/14) mak için kulaklarını tıkadı. Fakat, bir türlü uykuyu (50/15) mümkün kılan sessizliği bulamadı. Garibi şu ki, (50/16) doğrudan doğruya Leylâyı da düşünmüyordu. Yalnız (50/17) belirsiz bir heyecan içinde bütün sınırları tir tir titriyor, (50/18) kalbi vücudunun her tarafında atıyor ve durmadan (50/19)

başına sıcak kan dalgaları hücum ediyordu. (51/1)

insanlara insanlar tarafından yapılan işkenceler (51/2) içinde bir tanesi vardır ki, alçaklık ve acıklılığı hepsini (51/3) geçer: bu da eski Mısırlıların çok kullandıkları kazık (51/4) cezasıdır. Necdet eski Mısıra ait bir romanda okuduğu (51/5) bu işkenceye dair birtakım tüyler ürpertici tafsilâtı şu (51/6) dakikada birer birer kendisinde, kendi bedeninde (51/7) hissediyordu. Gerçekten, Necdetin kazığa çakılmış bir (51/8) idam mahkûmundan hiç farkı yoktu. Sanki içinde, (51/9) bütün varlığını baştan başa keserek gelip gırtlığına (51/10) dayanan sert ve katı bir madde vardı ve bu madde onun (51/11) kendi şuurunun hiçbir şeyle yumuşamıyan, hiçbir şeyle (51/12) uyuşmıyan katılaştırmadan başka bir şey değildi. (51/13)

Sabaha karşı, alaca karanlıkta yatak odasına (51/14) girince, geceden karar verdiği bütün ayrılma jestlerini (51/15) yapmıştı. Leylânın bütün resimleri, mektupları, hâtıra (51/16) eşyası hepsi birden ya kendisine geri verilmek veyahut (51/17) doğruca ocağa atılmak üzere, odanın bir köşesinde, (51/18) yerde, bir yatak bağının içinde sarılmış duruyordu. (51/19) Necdetin bir türlü kapanmak bil- miyen gözleri, yarı (51/20) karanlığın içinde, arasına. bu hüznü çıkma rasladıkça (51/21) vücudunu bir fena ürperme alıyor, bu çıkın ona, bir (51/22) evden bir cenaze çıktıktan sonra kendisine ait eşyanın (51/23) fikaraya dağılmak üzere geçici olarak bir köşeye (51/24) yığılımı hatırlatıyordu (51/25)

işte Necdet bu aşırı ve ateşli heyecanlılıklar içinde (51/26) tam üç gün üç gece çırpındı durdu. Gerçi bazan nerden (51/27) geldiği ve neye işaret olduğu bilinmiyen bir ümit (51/28) parıltısı ona ancak birkaç dakika süren bir ferahlık (51/29) veriyor, bu esnada genç adam Leylânın bir haber, bir (51/30) ses, bir pişmanlık belirtisi veya sadece bir münakaşayı (51/31) mümkün kılacak bir sitem bekliyordu ve bu ümidinin (51/32)

gerçekleşmesini her telefon çalışmada, her kapı (52/1) vuruluşunda aile arasında Sami Beylere ait herhangi bir (52/2) söz geçişinde, sabırsızlıkla gözetliyordu. Fakat, sonra, (52/3) böyle bir şey olsa da, hiçbir karşılıklı bulunmamak (52/4) hususundaki kararı hatırlama gelip tekrar eski kederine, (52/5) eski çaresizliğine düşüyordu. (52/6)

Nihayet, günün birinde tanıdıklarından Nuriye (52/7) Hanım isminde bir kadıncağızın kendisini çaya dâveti (52/8) onu yeni bir heyecan devresine attı. Gerçi ne Leylânın, (52/9) ne Necdetin bu hanımla münasebetleri, kendi (52/10) aralarında çıkan bu dargınlıkta ona bir arabulucu (52/11) rolünü oynamak cüretini verecek kadar samimi değildi. (52/12) Lâkin Necdet bu çaya çağırılışında böyle hayırlı bir (52/13) komplonun bulunacağına ihtimal vermekten kendini (52/14) alamıyordu. Evvelâ “Git- miyeceğim!” dedi ve birkaç (52/15) saat bu “Gitmi- yeceğim!” gururuyla dolaştıktan sonra (52/16) fikrini bir parça değiştirir gibi oldu: “Gitsem de ne (52/17) lâzımgelir?” demeye başladı: “Tutup onu (52/18) zorla benim kollarım arasına itecek değiller ya!” Hem (52/19) bu hanım telefonda açıkça: “Sizi bir Amerikalı gazeteci (52/20) kızla görüştürmek istiyorum. Çok Türk dostu ve (52/21) entellektüel bir kız ... Memleketimizin münevver (52/22) gençliğiyle tanışmak istiyor”, demişti. Zaten bu Nuriye (52/23) Hanım, ötekiler gibi işin yalnız alayında ve (52/24) “mondanite”sinde olanlarından değildi. Mii- (52/25)

tarekden sonra vatan ve istiklâl dâvalarına karışan bazı (53/1) Türk kadınları arasında kendi isminin de geçmesine (53/2) çalışıyordu. Bundan başka gerek samimi, gerek yapma (53/3) İngiliz düşmanlığını da kendince gaye edinmişti. Onun (53/4) için salonunda Pierre Loti'ci birkaç Fransız zabitiyle (53/5) Amerikalılardan başka hiçbir yabancıya tesadüf (53/6) tehlikesi yoktu. (53/7)

Nitekim Necdet dâvet günü bu salondan içeriye (53/8) girince önceden tanıdığı iki Amerikalı deniz zabitiyle (53/9) Robert Kollej muallimlerinden veya müdürlerinden biri (53/10) olduğuna hükmettiği beyaz saçlı bir ihtiyardan başka (53/11) hiçkimseye rastgelmedi. Tabiatıyla, Nuriye Hanımın (53/12) bahsettiği Amerikalı kız oradaydı. Deniz zabitleri (53/13) kuştüyü yastıklarla dolu geniş ve derin bir sedirin içinde (53/14) bu kız aralarına almışlar, yarı oturmuş, yarı yatmış bir (53/15) vaziyette idiler. O ihtiyar da dinî bir telkinde bulunan (53/16) bir rahip tavrıyla ev sahibesine sokulmuş, bir şeyler an- (53/17) latıyordu. (53/18)

Nuriye Hanım gazeteci kıza dönerek: (53/19)

- İşte; size çok bahsettiğim Necdet Bey' dedi. (53/20)

Amerikalı zabitlerden biri Necdet'e yerini verdi: (53/21)

- Oturun bakalım, Miss Fanny Moore'- un (53/22) yanına. Sizi de skandalize edecek şeyler söylesin! Biliniz (53/23) ki, o her şeyden evvel yola gelmez bir "flapper"dir. (53/24)

- Flapper! Flapper nedir, bilir misiniz? (53/25)

Ve kız anlatmağa başladı. Fakat, tam bu sırada- (53/26) aman yarabbi, ne tesadüf!- salonun kapısından içeriye (53/27) Sami Beyin karısıyla kızı Leylâ girmesinler mi? Necdet (53/28) herkesle beraber yeni gelenleri selâmlamak için ayağa (53/29) kalkınca bir eliyle yakındaki koltuklardan birinin ar- (53/30) kalığına dayanmak zorunda kaldı. Gövdesinin altında (53/31) bacakları o kadar titriyordu ki, onun bu halini görenler (53/32) mutlaka Shimmy dersine başlamış bir dans meraklısı (53/33)

olduğuna hükmederlerdi. Lâkin selâmlaşmaları gayet (54/1) tabî oldu; Sami Beyin karısı öpsün diye elini uzatırken (54/2) başına sallayıp: (54/3)

- Hain çocuk; kaç gündür nerelerdeydin?’ (54/4) sitemiyle yetindi. Leylâ, sanki aralarında hiçbir şey (54/5) geçmemiş, sanki biraz önce beraber imişler gibi: (54/6)

- Bon jour Necdet !”dedi. (54/7)

Evet; sanki aralarında hiçbir şey geçmemiş, sanki (54/8) biraz önce beraber imişler gibi.. Ya Sami Beylerin (54/9) evinden bir hafta evvelki çıkışı ne idi? Nişantaşından (54/10) Beyoğluna, Beyoğlun- dan Sıraservilere, Sıraservilerden (54/11) Taksime, o- radan bilmem hangi cehennem bucağına (54/12) o çılgınca dolaşşlar; bunu takip eden uykusuz geceler; (54/13) duvarlardan resimlerin indirilişı, o her telefon (54/14) çalmıştaki yürek hoplamları; hulâsa bütün acıklı ve (54/15) facialı tafsilat ile bu bir haftalık uzun, uzun, sonsuz (54/16) ayrılık devresi acaba Necdetin kızışmış muhayyalesinin (54/17) icat ettiği bir kuruntudan mı ibaretti? Yoksa Necdet (54/18) kâbus gibi bir şey geçirmişti de bunu hakikatle mi (54/19) karıştıyordu? (54/20)

Genç adam yerine oturduğu vakit bütün (54/21) mânasıyla “hayretten dona kalmıştı”. Artık ne bacakları (54/22) titriyor ne kalbi atıyordu. Yalnız vücudunun (54/23) mekanizmasında sanki birden bire duruvermiş bir şey (54/24) vardı. Öyle ki, yanındaki kız, Amerikalı gazeteci, (54/25) çocukça bir lâubalilikle Leylâyı göstererek ve kulağına (54/26) eğilerek: (54/27)

- Bu sizin nişanlınız, değil mi?” diye sorduğu (54/28) vakit kendisine mi hitap ediliyor, eğer kendisine hitap (54/29) ediliyorsa ne cevap vermek lâzımdır, bilemedi. Kızardı, (54/30) bozardı: (54/31)

- Ha, evet; henüz değil... Belki..” tarzında (54/32) birbirini tutmaz sözler kekeledi. (54/33)

- Nasıl! Siz gelmezden önce Nuriye Hanım bize (55/1) nişanlınızı da dâvet ettiğini söylemişti. Miss Sami, Miss (55/2) Sami... Pek iyi hatırlıyorum. İşte bu güzel esmer kız (55/3) odur. Aman ne uzun kirpikleri var; hem de rimel (55/4) sürmüş gibi kıvrır kıvrır ... (55/5)

Ve milliyetine mahsus bir çeşit safça şuhlukla (55/6) başını ondan yana çevirip: (55/7)

- Sizin gözleriniz de çok güzel!” dedi. Dikkat (55/8) ettim; kadınlı erkekli hemen bütün Türklerin gözleri (55/9) böyle çekici, siyah ve ateşlidir. (55/10)

Necdet, kendisiyle kulak kulağa, ağız ağıza (55/11) konuşan kadının yüzüne ilk defa olarak dikkatle bakıt. (55/12) Bu, sustuğu zaman bile insanla şakalaşır gibi duran (55/13) canlı, tesirli ve sıcak bir yüzdü ve bu yüzde toy bir (55/14) mektep kızı temizliği ile büyük bir Cengül kuşunun (55/15) kaygı verici yabaniliği birbirine karışmış duruyordu. (55/16)

Şımarık bir ev kedisi tavrıyla genç adama bir parça (55/17) daha sokuldu: (55/18)

- Hişt! Bana baksanız a, eski tarz evlenmeleriniz (55/19) bu şimdikinden çok daha hoş değilmiydi? Doğru (55/20) söyleyin!... (55/21)

Necdet: (55/22)

- Nasıl? dedi. (55/23)

- Bana hikâye ettiler ki, eskiden Türkler, gerdek (55/24) gecesine kadar alacakları kızın yüzünü görmezlermiş. (55/25) Daha doğrusu kızı erkek adına başkaları seçer, sözü (55/26) başkaları keser, düğün hazırlıklarını başkaları yapar, ve (55/27) günün birinde gelinle güvey bir yatak odasının içinde (55/28) buluşuverirlermiş. Ne hoş, ne heyecan verici, ne (55/29) helecanlı, ne esrarlı bir buluşma... Eğer Türkiyede henüz (55/30) bu âdet geçseydi ben ne yapıp yapar, mutlaka burada (55/31) evlenirdim. (55/32)

Amerikalı kız bütün bu lâkırdıları bir kuş cıvıltısını (56/1) andıran tuhaf, fakat tatlı Fransız- casıyla anlatıyordu. (56/2) Necdet bir şey söylemiş olmak için dedi ki: (56/3)

- Lâkin bu tarzda evlenmenin mahzurları, daha (56/4) doğrusu tehlikeleri pek çoktur. (56/5)

- Meselâ? (56/6)

- Meselâ hiç görüşmeden, tanışmadan birleşen (56/7) bu çiftler birbirlerini hiç sevmiyebi- lirlerdi. (56/8)

Amerikalı kız, genç adamın yüzüne küçümseyici bir (56/9) gülümsemeyle baktı: (56/10)

- Sanki evvelden tanışıp görüşmemiz (56/11) evlendikten sonra birbirimizden nefret etmemize mâni (56/12) midir?" dedi. (56/13)

Tam bu sırada ev sahibesi elinde iki çay fincanıyla (56/14) onlara doğru eğiliyordu: (56/15)

- Miss Fanny Moore, zannedersem çok entresan (56/16) bir bahis üzerindesiniz! (56/17)

Nuriye Hanımın yüksek sesle bu hitabı odanın (56/18) içindekileri sedirin etrafına topladı. O vakit Miss Fanny (56/19) Moore sanki bir konferans veriyormuş gibi herkese (56/20) dönerek söylemeğe başladı: (56/21)

- Geliniz, geliniz! Gerçekten entresan bir bahis (56/22) üzerindeyiz. Siz hep hakem olacaksınız. Ben diyorum ki, (56/23) evlenmede anlaşmak ve sevişmek meselesi ne eski Türk (56/24) hayatında olduğu gibi görüşmeden tanışmadan, ne de (56/25) bizde olduğu gibi görüşerek, tanışarak evlenmeye (56/26) bağlıdır. Zira, bir karı ile bir koca arasındaki münasebet (56/27) için nişanlılık devresinde tanışma asla yetmez. Çünkü... (56/28)

Herkes birbirinin yüzüne bakıyordu: (56/29)

- ...çünkü evlenmede anlaşmak uzvi- viyetlerin (56/30) anlaşması, yani -bunun bir fennî ismi olacak ...- ha, bir (56/31) çeşit "affinite fysi- ologique" demektir. Şu halde ben (56/32)

koca olarak seçeceğim adamı yatakta tecrübe etmeden (57/1) önce nasıl bir koca olacağını nerden bileyim?” (57/2)

Ve bunu söyledikten sonra herkesin yüzüne ayrı (57/3) ayrı bakıp berrak bir kahkaha salıverdi. Fakat, odanın (57/4) havasında bir acayip durgunluk belirivermişti. Biraz (57/5) evvel o kadar teklifsiz bir tavırla Miss Fanny Moore’un (57/6) iki yanında uzanan Amerikalı delikanlılar bile bu (57/7) durgunluğun tesirini yenemedi. Yalnız, (57/8) Necdetin Robert Kolej profesörlerinden olduğunu (57/9) zannettiği ihtiyar gayet ciddi bir meseleyi halle davet (57/10) olunmuş bir âlim vakarıyla şaşkınlık ve hayret içindeki (57/11) küçük kümenin arasından beyaz başını genç kıza doğru (57/12) uzattı: (57/13)

- Miss Fanny Moore: eğer iddianıza göre (57/14) evlenme yalnız bir yatak arkadaşlığından ibaretse, (57/15) yerden göğe kadar hakkınız var. Gerçekten Garp usulü (57/16) evlenmeler de çok ileri bir millet âdeti değildir. (57/17)

Miss Fanny Moore, herkesi hayrete düşüren bu (57/18) fikri cüretinin verdiği gurur ve azametle çayını yudum (57/19) yudum içerek nazariye- lerini daha ziyade (57/20) derinleştirmeye ve açmaya başladı: (57/21)

- Bir yerde bir genç adamla tanışıyorsunuz. (57/22) Bakıyorsunuz, sevimli bir yüzü var. Çok da terbiyeli ve (57/23) naziktir. Sizi dansa davet ediyor ve mükemmel bir (57/24) surette de dans ediyor. Ertesi gün size cicili bicili (57/25) kutular içinde özenilmiş, nefis bonbonlar gönderiyor, (57/26) çiçekler hediye ediyor. Aranızda bir flörttür başlıyor. (57/27) Genç adamın sesi de hoştur. Tesir edici bir güzel (57/28) konuşma tarzı da vardır. Hah, diyorsunuz; işte kusursuz (57/29) bir adam, tam istediğim gibi bir koca! ... Fakat; fakat, (57/30) ne vakit ki bütün merasim bitiyor, gerdek gecesi oluyor, (57/31) yan yana bir yatağa giriyorsunuz! O mükemmel dans (57/32)

eden, o size bonbonlar, çiçekler gönderen, o (58/1) hoş sesli, o tesirli güzel konuşan genç adam meğer beş para (58/2) etmezmiş; meğer bir hiçten ibaretmiş ... (58/3)

Miss Fanny Moore böyle anlatıp dururken (58/4) Leylâ'nın gözleri birkaç defa Necdetin gözleriyle çatıştı. (58/5) Bakışları zehirli bir öfkenin siyah şimşekleriyle (58/6) yüklüydü. (58/7)

“Niçin bana böyle fena fena bakıyor? Niçin? Ben (58/8) ona ne yaptım?” (58/9)

Necdet, kendi kendine böyle soruyordu. Gerçi (58/10) Leylâ'nın çok hırçın bir kız olduğunu öteden beri bilirdi. (58/11) Fakat şu andaki haline benzer bir halini daha hiç (58/12) hatırlamıyordu. Leylâ hemen onun üstüne atılacak ve (58/13) tırnaklarını boğazına geçirecek gibiydi. (58/14)

Miss Fanny Moore koluyla Necdeti dürterek: (58/15)

- Ey, şimdi herkesten önce siz söyleyin bakalım” (58/16) dedi. (58/17)

O vakit Leylâ atıldı: (58/18)

- Niçin hassaten herkesten önce! diye sordu. (58/19)

Amerikalı kız sâkin cevap verdi: (58/20)

- Çünkü, bu bahis onunla benim aramda (58/21) açılmıştı. Bununla beraber isterseniz onun yerine siz (58/22) söyleyin! (58/23)

Leylâ dudaklarını ısırды ve gözlerinin ucuyla tahkir (58/24) edercesine Necdet'e bakarak: (58/25)

- Hakkınız var, Miss Fanny Moore; hakkınız (58/26) var. Bu kadarcık görüşüp tanışma hiçbir zaman kâfi (58/27) değil. .. Hele görünüşler her zaman aldatıcıdır” dedi ve (58/28) sözünü sinirli, acı bir gülüşle bitirdi. (58/29)

Necdet, içinden “Nesi var? Lâkin nesi var; (58/30) Yarabbim?” diyordu. “Bütün bu tavırlar, bu sitekler, (58/31) bütün bu sinirlilik benim hakkım iken ona ne oluyor? (58/32)

Onu her istediğini yapsın diye kendi haline bırakmadım (59/1) mı? Yoksa maksadı bana boş yere eziyet etmek midir? (59/2) Gerçekten beni daima azapta görmek isti- yecek ve bu (59/3) zulümde bir zevk bulacak kadar fena kalbli, hain bir kız (59/4) mıdır?” ve sanki Leylâ ilk defa olarak gördüğü bir (59/5) acayip mahlûk imiş gibi kaşlarının altından korka korka (59/6) ona bakıyordu. (59/7)

Sami Beyin karısıyla kızı Nuriye Hanımın salonda (59/8) kaldıkları müddetçe genç adamın bu eziyetli vaziyeti (59/9) devam etti. Bereket versin ki çok durmadılar. Sami (59/10) Beyin karısı Necdet’e (59/11)

- Bizimle beraber geliyor musun?” dedi. (59/12)

Leylâ, alçak fakat sert bir sesle: (59/13)

- Aman anne; bizimle gelip de ne yapacak! (59/14) Bırak rahatını bozma!” diye söylendi. (59/15)

IV

ve meydanlarda Kalkayım ve şehirde sokaklarda
dolaşayım. Canımın sevdiğini
arayayım. Onu aradım ama bulamadım. Şehirde dolaşan bekçiler beni buldular. Canımın sevdiğini
gördünüz mü dedim. Onlardan ayrılır ayrılmaz canımın sevdiğini buldum. Onu tuttum.”

-Ağniyetülağani- 2, 3, 4-

İşte bugünün ertesinde Necdet Leylâdan Fransızca (59/16) yazılmış şöyle bir mektup aldı: (59/17)

“Necdet, dün Nuriye Hanımın çayında pek fena (59/18) idim. Beni affet! Bilmem neden seninle sedirin içinde (59/19) yan yana oturan o soğuk, o deli Amerikan kızı benim (59/20) sinirlerimi alt üst etti. Görmedin mi? Çıkarken elini bile (59/21)

sıkmadım. Niçin sıkacakmışım? Ne olduğu bellisiz bir (60/1) kadın; avantürüyerin biri... Zaten bu Nuriye Hanım (60/2) nerde böyle münasebetsiz ve şüpheli kimseler varsa (60/3) adeta mahsustan gider, arar bulur ve “monde”ün içine (60/4) sokmağa çalışır. Nesi enteresanmış! Nesi (60/5) entellektüelmiş o kadının? Küstahlığından, (60/6) utanmazlığından başka neyi var? Zavallı dostum; (60/7) halbuki sen dün; onun zekâsının parlaklığından pek ka- (60/8) maşmış bir haldeydin! Seni sarsmak istedim, seni (60/9) uyandırmağa çalıştım. Sana kaç defa demek istedim ki, (60/10) bu şartlananın, “poseuse”ün birisidir, aldanma! Fakat (60/11) bir kere yanıma gelmedin. Bir kere benimle (60/12) konuşmadın. Hattâ yüzüme; hattâ yüzüme bile (60/13) bakmıyorsun. (60/14)

“İşte Necdet bütün bu hâdiseler, sen, o kadın, o (60/15) kadının hali; senin halin; her ikinizin birden haliniz (60/16) benim sınırlarımı öyle bozdu, öyle bozdu ki, senden (60/17) ayrılırken yaptığım kabalığın farkına ancak şimdi (60/18) varabiliyorum. Beni affet Necdet! Ben deli kızın (60/19) birisiyim. Beni sevmek bana tahammül etmek demektir. (60/20) Eğer beni seviyorsan bana tahammül edeceksin, bu (60/21) çaresiz; bu çaresiz Neci...” (60/22)

Ve mektup böyle saçma sapan sonuna kadar (60/23) gidiyordu. Bundan bir hafta evvelki ayrılışlarına, (60/24) Necdetin bir haftadan beri semtlerine uğramayışma (60/25) dair bir kelime, hattâ bir işaret bile yok! Demek ki Leylâ (60/26) Necdetin kendisine dargınlığından bile haberli değildi. (60/27) Demek ki o gece, o telefon gecesi Necdetin yaptığı jesti (60/28) bile görmemişti. Demek, demek, o telefon konuşması (60/29) Leylâyı o kadar şaşırtmıştı, o kadar alt üst etmişti ki (60/30) nişanlısının ilk defa olarak yüzüne bakmaksızın, elini (60/31) sıkmaksızın yanından geçip gidişinin farkına bile (60/32)

yelpazeler sallandıkça kokularını etrafa yayıyorlardı. (100/1)

General karılarından biri ürkmüş bir kuş sesi (100/2) çıkardı: (100/3)

- Huu; huu ... Bu tütsüler benim başımı (100/4) döndürüyor, dedi. (100/5)

Major Will işitmemezlikten geldi. Bu açılış (100/6) töreninin tadını en çok Türk hanımları çıkarıyordu. Her (100/7) tarafa hayret ve hayranlıkla bakıyorlar ve ikide bir (100/8) Major Will'e şu veya bu eşyanın mânası, cinsi hakkında (100/9) bilgi soruyorlardı. Zaten bu tombul ve penbe adam hep (100/10) bu hanımlar ortasında yuvarlanıp durmakta idi. (100/11)

Nerminin annesi Makbule Hamm ikide bir Sami (100/12) Beyin hanımının kulağına eğilip: — Bu Major Will (100/13) bizim tahminimizden çok daha zengin.. Ne dersin, (100/14) kardeş;” diyordu. (100/15)

Sami Beyin karısı ise bahçedeki çay saatinden beri (100/16) bu hanımın durmadan kendisine yapışıp kalmasından (100/17) çok eziyet çekiyordu. Zira, onun bulunuşunun herhangi (100/18) bir erkeğin kendisine yaklaşmasına mâni olduğunu (100/19) sanıyordu. Kadıncağızı başından savmak için ne (100/20) yapacağını bilemiyordu; kâh sözlerine hiç cevap (100/21) vermiyor, kâh o bir parça meşgulken yanından sıvışıp (100/22) kaçıyor. Fakat, bu çevrelerin her zaman yabancısı (100/23) zavallı Makbule Hanım denize düşmüş bir insanın bir (100/24) tahta parçasına sarılışı gibi Sami Beyin karısının (100/25) yakasını bir an bırakmak istemiyordu. (100/26)

Bu kalabalığın içinde Necdet de hemen hemen (100/27) Makbule Hanımın vaziyetindeydi. Zira, genç adamın (100/28) bir İngiliz evine bu ilk gelişidir ve daha ilk adımdan (100/29) başlayarak bütün sevmediği, nefret ettiği, kıskandığı (100/30) kimselerle sarılı kalmıştır, öte yandan Leylânın tavır ve (100/31) hareketlerini aralıksız gözetlemek, o ne yapıyor, o ne (100/32)

söylüyor; kimin yanında duruyor; gülüyor mu, mahzun (101/1) mu; başını kime doğru çevirdi; Jackson Read'le bazan (101/2) uzaktan uzağa bakıyorlar mı? Bütün bunları saniyesi (101/3) saniyesine durmadan anlayıp bilmek ihtiyacım (101/4) duyurdu. (101/5)

Major Will misafirlerine yukarı kattaki odaları da (101/6) göstermek istedi; bunların iki tanesinin seyre değer (101/7) olduğunu söylüyordu. Fakat birden merdivenin (101/8) ortasında durup: (101/9)

- Hanımlar bundan yalnız birini görebilirler.., (101/10) dedi. (101/11)

Bu söz büsbütün merakı çekti. Herkes (101/12) merdivenlerden yukarıya doğru koşuşmağa başladı. (101/13) Gülen gülene, konuşan konuşana idi. Hattâ bir an için (101/14) Necdet bile ruhunu kemiren azabı unutarak yanına (101/15) raslayan Azize Hanımla şakalaşmak arzusuna düştü: (101/16)

- Ah; tecessüs, tecessüs; dedi. Bu şeytanca his (101/17) bir kadını nerelere götürmez? (101/18)

öbürünün gözleri bir adım önde yürüyen genç, (101/19) lewend bir İngiliz zabıtine dikilmiş, birtakım lüzumsuz (101/20) kahkahalar, nidalarla dikkati çekmeğe çabalarırken (101/21) Necdetin bu sözleri tam yardımına yetiştii. Konuşmayı (101/22) hemen Fransızcaya çevirerek dedi ki: (101/23)

- Tecessüs çok iyi bir şeydir? eğer karşılıklı (101/24) olursa... (101/25)

Önünde yürüyen İngiliz zabiti hiç aldırmadı. O (101/26) zaman Azize Hamm, gevşeklik içinde bir eda ile (101/27) Necdetin koluna dayanıp ve bu sefer Türkçe olarak: (101/28)

- Kuzum, bu İngilizler hep böyle soğuk mudur? (101/29) dedi. (101/30)

Necdet tam bu sırada ensesinin üzerinde Captain (101/31) Marlow'un nefesini duyuyordu, ihtiyatsız kadına (101/32)

yavaşça haber verdi: (102/1)

- Hişt, bizi işiten var . . . (102/2)

Major Will'in göstermek istediği odalardan biri (102/3) Boğaza bakan bir büyük veranda idi ve burası da sözde (102/4) bir Türk kahvesi haline sokulmuştu. Üzerleri Buhara ve (102/5) Acem seccadeleriyle örtülü birtakım sedirler, bunların (102/6) önünde muhteşem marpuçlu nargileler, sadef kakmalı (102/7) sigara iskemleleri, yuvarlak gümüş tepsiler, içlerinde (102/8) çubuklar, lüleler ve tavanda birtakım kuş kafesleri hep (102/9) bir arada anlaşılmaz bir bütün teşkil etmekte idi. (102/10)

Major Will: (102/11)

- Bu kafesleri ve bu kuşları bana dostum Orhan (102/12) Bey hediye etti. Bunlarsız Türk kahvesi olmazmış! (102/13)

Derhal bütün gözler bir köşede tevazu içinde (102/14) duran Orhan Beye döndü, ihtiyar kokona- lar ilk defa (102/15) olarak sevinmiş görünüyorlardı: (102/16)

- Well, well.. . Ah küçücük kuşçağız- lar .. (102/17)

Ve mini mini, renkli mahlûklar süslü mah- (102/18) beslerinin içinde makinalı oyuncak hareketleriyle bu (102/19) telden o tele sıçrayarak ötüşüyorlardı. Kalabalığın (102/20) içinden birisi: (102/21)

- Aziz Major, evinizde bir şey eksik! Hamam!" (102/22) diye seslendi. (102/23)

Major Will bilgiççe bir tebessümle güldü: (102/24)

- O da var, o da var. . ." dedi. (102/25)

Nermin şımarık bir tavırla atıldı (102/26)

- Burası hoşuma gitmedi. Öbür odada ne var, (102/27) öbür odada! . . . (102/28)

Major Will: (102/29)

- Küçük bebek, orasını mutlaka beğeneceksiniz. (102/30) Ama; gösteremeyeceğim. Çünkü orası yalnız erkeklere (102/31) mahsus bir mâbet!" dedi. (102/32)

Birçok kişi birden (103/1)

- Nasıl mâbet, nasıl? Hangi Tanrının mabedi?" (103/2) diye bağırdı. (103/3)

Major Will kaygılı kaygılı durdu, önüne baktı, (103/4) kafasını kaşdı, sonra ağır ağır cebinden bir anahtar (103/5) çıkardı: (103/6)

- İşte mabedin kapısının anahtarı. .. Fakat, önce (103/7) hanımlar aşağıya, hanımlar aşağıya lütfen . . . (103/8)

Nermin, ağlıyan bir çocuk taklidi yapıyor: (103/9)

- Olmaz, olmaz. Ben mutlaka görmeliyim" (103/10) diyordu. (103/11)

Major Will genç kızın kulağına eğildi: (103/12)

- Size, sonra . . . Gece, gösteririm. (103/13)

Bu sırada bir takım yerinme ve protesto sesleriyle (103/14) topluluğun dışı kısmı merdivenlerden inmeğe (103/15) başlamıştı. (103/16)

Major Will yavaşça mâbet dediği odanın kapısını (103/17) araladı ve bir kâhin tavırlarını taklit ederek dindarca (103/18) bir eğilme hareketi yaptı: (103/19)

- Giriniz, efendiler, giriniz! (103/20)

Burası yarı karanlık, tavanı basık, uzun ve dört (103/21) köşe bir oda idi ve tamamiyle bir mabet değilse bile, (103/22) perdesiz, dar ve kemerli pencereleri, renkli camları, ta (103/23) köşede bir mihrabı andıran oymalı girintisiyle herhangi (103/24) bir dini âyin yerini hatırlatıyordu. Burasının, yalının ilk (103/25) sahibi tarafından bir aile mesçiti olarak yaptırıldığına (103/26) ve bundan birkaç sene öncesine gelinceye kadar (103/27) adamın çocukları ve torunları tarafından o suretle (103/28) kullanıldığına hiç şüphe yoktu. Nitekim bütün o (103/29) kalabalık arasında Necdet bu gerçeği anlamakta güçlük (103/30) çekmedi ve Fransızca olarak: (103/31)

- Gerçek burası bir mâbettir!" demekten (103/32)

kendini alamadı. (104/1)

Tam o sırada Orhan Bey Necdetin yanına yaklaştı: (104/2)

- Evet; dedi. Hakkınız var, burası bir mesçitti. (104/3) Ben çocukluğumda kaç defa babamla buraya teravih (104/4) namazına geldim. Bu yalının sahipleriyle biz, hem (104/5) komşu idik, hem de akrabayız. Zavallıların şimdi (104/6) başlarında hiçbir kimseleri yok; hiçbir şeyleri kalmadı. (104/7) Cihan Harbinde servetlerinin son kırıntılarını da yiyip (104/8) bitirdiler. Bereket versin ki, Major Will bana (104/9) Boğaziçinde bir yalı tutmak istediğini söyler söylemez (104/10) burası aklıma geldi. Hemen koştum, hanımlara haber (104/11) verdim. Zavallılar ne isti- yeceklerini bilemiyorlardı. (104/12) Kira bedelini ben kararlaştırdım. Ne temin ettim bilir (104/13) misiniz? Ayda yüz lira ... (104/14)

Necdet için bu hazin bir macera idi. Gözleri dolu (104/15) dolu sordu: (104/16)

- Bu aile şimdi nerede oturuyor? (104/17)

Orhan: (104/18)

- Burada; bu yalının selâmlık kısmında..” dedi. (104/19) Harap, barhane bir şey... (104/20)

İki delikanlının bu kısa konuşmaları sırasında (104/21) Major Will odanın her tarafında elektrik lâmbalarını -(104/22) daha doğrusu elektrikli kandilleri- açmış; misafirlerine (104/23) bir sürü şey gösteriyordu. (104/24)

Major Will burasını şehvetli resimler ve (104/25) heykellerle dolu bir çeşit yatak odası haline sokmuştu. (104/26) Meselâ mihrabın içine on yaşlarında birer çocuk (104/27) büyüklüğünde birbirlerine sarılmış, dudak dudağa (104/28) öpüşen çıplak bir çiftin heykeli konulmuştu. Uzaktan; (104/29) insana bir sanat eseri zannını veren bu alçıdan (104/30) bebeklerin, yakınlarına varıldığı vakit, nasıl hayvani bir (104/31) maksatla yapılmış oldukları hemen anlaşılıyordu. (104/32) Nitekim, bunun iki tarafına konulmuş iki, “Amour” da (104/33)

klâsik zevk, klâsik gelenek adına hiçbir mâna ifade (105/1) etmiyordu. Bunlar da bedenlerinin aşağı kısmını (105/2) utanmazca gösteren hayvanlık örnekleriydi. Biraz ötede (105/3) tahtadan oyulmuş, boyalı bir “Satire”in omuzlarında bir (105/4) Nefse’nin beyaz vücudu görünüyordu. Başka bir köşede (105/5) yalnız bir bakire heykelciği, koluyla yüzünü kapamış ve (105/6) asıl kapanması lâzımgelen yerini açık bırakmış (105/7) beceriksiz, perişan bir utanma vaziyetinde duruyordu. (105/8) Bunlardan sonra, sıra küçücük biblolara, o- yuncaklara (105/9) geliyordu. Bunların çoğu kurşundan dökülmüş boyalı (105/10) bebekler, bazısı da son derece belirli bir cinsiyet (105/11) anatomisine göre yapılmış açık saçık kabartmalardı. (105/12) Duvarlardaki pornografik resimlerin ise haddi hesabı (105/13) yoktu. Bunlar adeta kâğıt ve seccade yerine bütün (105/14) duvarları baştan başa kaplıyordu. (105/15)

Seyirci misafirler arasından biri: (105/16)

- Burası canlı bir Pompei, canlı bir Pompei!” (105/17) dedi. (105/18)

Major Will durmadan: (105/19)

- Hi, hi, hi. . . diye gülüyordu. (105/20)

Lâkin bu odada her şeyden çok dikkati (105/21) çeken bir şey vardı. O da acayip geniş bir sedirdi. Gerçi (105/22) bunun acayip tarafı ne on onbeş kişiyi alacak kadar (105/23) geniş, uzun ve derin oluşu, ne de üstünün çarşaf yerine (105/24) aslan ve kaplan postlarından yapılmış bir muhteşem ve (105/25) barbar örtü ile kaplı bulunuydu. Major Will’in (105/26) sedirinde insana hayret veren şeyler bunun içindeki (105/27) teferruattı. Meselâ yastıklar vardı ki, mistik bir (105/28) mezhebin sembollerini andırıyordu. Gene yastıklar (105/29) vardı ki, iri kirpilere benzeyen birtakım dikenli ve (105/30) yuvarlak mahlûkların doldurulmuş cesetleri gibiydi. (105/31) Bunların arasında, hiçbir isim verilmiyen ve neye (105/32)

yaradıkları aslâ bilinmiyen bir sürü ufak tefek eşya daha (106/1) vardı ki, herbiri insana ayrı bir işkence âleti vehmini (106/2) veriyordu. Bunlar, uçları püsküllü ve tırtıllı bir çeşit (106/3) kamçılardı. Bunlar, maymun tüylerinden bir çeşit (106/4) saçaklardı. Bunlar, beyaz, siyah, kızıl ve sarışın bir çeşit (106/5) perukalardı. Nihayet, bunlar üstleri zıypak ve yağlı bir (106/6) çeşit irili ufaklı yılan yavrularıydı. (106/7)

- Bu nedir? Bu nedir? Bu nedir? (106/8)

Misafirler bu esrarlı şeylerin herbirini ellerine (107/1) aldıkça merak ve tecessüsle soruyorlardı. Major Will (107/2) ise: (107/3)

- Hi, hi, hi... Söyliyemem, söyliyemem. Bu, (107/4) benim mabedimin tılsımları... Zaten söylesem de (107/5) anlayamazsınız. Bunları anlamak için uzun bir (107/6) alışkanlık devri geçirmek lâzım... Hi, hi, hi... Bu (107/7) şeyler görünüşte çeşitlidir, fakat hepsinin ayrı ayrı (107/8) fonksiyonları vardır. Eti harekete getirmek, eti harekete (107/9) getirmek ... Hi, hi, hi! Hele bilirsiniz ki, dışının eti pek (107/10) güç uyanır; öyle kolay kolay duyurulmaz ve şehvetin (107/11) yüz- bin türlü kaynağı vardır. Burada gördüğünüz (107/12) şeyler onların en küçük bir kısmını teşkil ediyor. (107/13)

Seyircilerden biri: (107/14)

- Siz bu şehvet işlerini adeta yeni bir ilim haline (107/15) sokmuşsunuz, Major Will!" dedi. Asyaya ve uzak Şarka (107/16) o uzun gezileriniz sırasında hep bunu mu incelediniz? (107/17)

Major Will'in gülmekten gözleri tamamiyle (107/18) kaybolmuştu. Ve bu barbar dekor içinde onun yuvarlak, (107/19) erguvani kafası bir kocaman Mango'- yu andırıyordu. (107/20)

ve bize azap edenler bizden meserret talep ettiler..."

Ahdi Atik- Mezamir- 137-3

Erkekler, aşağıya indikleri vakit hanımlardan (107/21) büyük bir kısmını İngiliz usulü sıvışmış buldular. (107/22) Madam Jimson kalan kısmı bin türlü şaklabanlıklarla (107/23) eğlendirmeğe çabalıyordu. Major Will eliyle cazbanda (107/24) işaret verdi ve hemen bu vahşi musikinin kaotik (107/25) âhenginde birdüziye bir dans kasırgasıdır başladı (107/26)

İngiliz zabitleri bir cenk sonunda ganimet (107/27) paylaşmasına koyulan savaşılar gibi kadınların (107/28)

üzerine atıldılar. Hattâ bu acele arasında ilk dansını (108/1) Leylâ ile yapmak isteyen Necdet az kalsın tamamiyle (108/2) açıkta kalacaktı. Zira, ilk hamlede Leylâ Captain G. (108/3) Jackson Read'in kucağına düşmüş, Madam Jimson (108/4) Major Will'i yakalamış; Azize hanım biraz önce (108/5) sırnaştığı genç zabite dolanmış ve Küçük Nermin de (108/6) kendisini o tarzda başka bir İngilizin kollarına (108/7) bırakmıştı. Necdet ise, dans etmek için o mecliste (108/8) bunlardan başka hemen hiçkimseyi tanımıyordu. En (108/9) nihayet, Leylâ'nın ahbablarından olduğunu bildiği yarı (108/10) kadın, yan erkek, yan İngiliz, yarı şarklı bir mahlûkla (108/11) dönmek zorunda kaldı. Fakat bu dönüş bir idam (108/12) mahkûmunun kızgın bir ıskara üstünde zıplayışına (108/13) benziyor- (108/14)

du, Gözleri hep Leylâda, aklı hep Leylâda idi. Ve son (108/15) günlerdeki bütün o iyimserlik tecrübelerine rağmen (108/16) yüreği kurşun gibi ağır, kurşun gibi acı bir kederle (108/17) dolmuştu. Leylâ ile Captain Jackson Read'in (108/18) yanlarından her geçişinde vücudunu bir ürperme (108/19) kaplıyordu. (108/20)

Genç adam bu sıralarda kendisini o kadar (108/21) kaybediyordu ki, kollarının arasındaki sert ve katı (108/22) vücudu hırsla sıktığının farkına bile varmıyordu. Lâkin (108/23) ne zaman ki, kadın onun bu sıkışlarına gizliden gizli (108/24) karşılık vermeğe başladı; Necdetin hiddeti bütün (108/25) kadınlara yaygın bir tiksinti halini aldı ve onu bir leş (108/26) gibi silkip attıktan sonra dönülmesi kaabil olmayan (108/27) uzak yerlere kaçmak ihtiyacını duydu Öyle uzak yerler (108/28)

ki, yalnız kadının değil, insanın ayaklarının izi bile (109/1) görülmesin. Zira içinde döndüğü bu azgın kasırgayı ona (109/2) kirli gösteren şey yalnız kadınların kendileri değil, (109/3) onların erkeklerle temasları sırasındaki tavırları, ha- (109/4) reketleri ve maymunlukları idi. öyle ki, Necdet, birinci (109/5) dans bittikten sonra, eğer Leylâ kendisini zorla çekip (109/6) dönmeğe başlamasaydı, İkinciye yapmağa asla kudret (109/7) bulamıyacaktı. (109/8)

Genç kızın ağzı her zamanki gibi türlü türlü (109/9) mazeretlerle dolu idi. Ve bunların her birini ayrı bir (109/10) dikkatle Necdetin kulağına fısıldıyordu: (109/11)

-İlk dansı seninle etmem lâzımdı. Yukarıdan (109/12) indiğiniz zaman gözlerimle hep seni yanıma çekmek (109/13) istiyordum. Fakat sen bir defa olsun bana bakmadın. (109/14)

Öbürü susuyordu. (109/15)

- Şimdi görüyorum ki bana surat ediyorsun. (109/16) Kabahat yine bende mi? Sana nihayet gözlerimle işaret (109/17) edebilirdim, o kalabalığın içinde yanına gelip de. . (109/18)

Öbürü susuyordu: (109/19)

- Bununla beraber, işte onu da yaptım, gene (109/20) memnun değilsin. Neciciğim, vallahi bu halin beni (109/21) çıldırtacak. Bu asık yüzünü görünce ne yapacağımı, ne (109/22) söyleyeceğimi bilemiyorum. Elim, ayağım kesiliyor. (109/23) Kendimi yerden yere atacağım geliyor. (109/24)

Öbürü susuyordu. (109/25)

- Bana işkence etmekten hoşlanıyorsan yap. (109/26) İsteddiğin kadar yap! Lâkin bu, senin için de hoş bir şey (109/27) değilse, sen de benim kadar mustarip oluyorsan, işte (109/28) asıl o vakit üzülürüm, Neciciğim . . . Benim canımın içi! . . . (109/29)

Ve öbürünün yüreğinde bir şey eriyor gibi oldu. (109/30) Yalnız yüreği mi? Delikanlı Leylâ ile her temasında (109/31)

balmumundan bir adam haline girerdi. (110/1)

Onun içindir ki Necdet bu “the dansant”- ın (110/2) gerisine katılmamak için elinden geleni yaptı. Fakat en (110/3) sonunda gene Leylânın iradesine kendini bırakmak (110/4) zorunda kaldı. (110/5)

Necdeti balmumundan bir adama benzetmemiş (110/6) miydik? Leylâ ona istediği şekli vermekte güçlük (110/7) çekmiyordu. Hele Major Will gecesı öyle bir Babil (110/8) gecesı oldu ki, bunun içinde herkes gibi Necdet de tabii (110/9) hudutları dışına çıktı ve anlaşılmaz, karmakarışık bir (110/10) insan halini aldı (110/11)

Boğaziçi Boğaziçi olalı hiç böyle bir gece (110/12) görmemiştir. Eski Osmanlı sefahetinin taşkınlıklarını (110/13) bize hikâye edenler Majör Will’in yalısında bir saat (110/14) geçirmiş olsalardı o ana kadar bütün bildiklerini (110/15) unutulardı. Gerçi bu gürültünün velvelesinden hiçbir (110/16) ses eski yalının duvarlarından dışarıya yankı vermedi. (110/17) Gerçi ne komşuları pencerelere üşüştüreceğ olaylar (110/18) geçti, ne karşı sahil halkını dalgalar arasından öbek (110/19) öbek buraya çekecek tarzda açık neşe ve sevinç (110/20) gösterileri oldu; fakat kesin sükûn çenberi içinde (110/21) kadınları delirten şeylerden erkekleri tutuşturan (110/22) şeylere kadar “mâsuva”nın bütün hummalı tezahürleri (110/23) bir coşkun selin anafırları halinde sabaha kadar aktı, (110/24) durdu. (110/25)

Gerçi bu gecede baştan sona kadar herkes (110/26) terbiyeli, dürüst ve düzenli görünmesini bilmişti. (110/27) Erkekler katı ve beyaz plâstronları altında herhangi bir (110/28) lâubaliliği imkânsız kılacak kadar dik ve pürüzsüzdüler. (110/29) Kadınların dekolteleri insanın zihninden her fena (110/30) düşünceyi kovacak kadar hilesizdi. Lâkin buna rağmen (110/31) Majör Will’in salonları, caz denilen barbar musikin (110/32)

-Aziz Marlow uyuyor muydunuz? (150/1)

İngiliz zabiti dişlerinin arasından mırıldanıyor: (150/2)

- Hemen hemen öyle bir şey... (150/3)

Azize Hanım gözlerinin ucuyla Marlow'a (150/4) sevdalı sevdalı bakışlar fırlatıyor; sesini yavaşlatıyor, (150/5) yavaşlatıyor: (150/6)

- Sizden bir şey rica edecektim Captain! (150/7) Bilmem kabul edecek misiniz? (150/8)

Captain Marlow birbirinin üzerine uzanmış duran (150/9) ayaklarını "belki evet, belki hayır!" demek ister gibi iki (150/10) yana sallıyor. (150/11)

Azize Hanım bu acayip cevap karşısında zerre (150/12) kadar ümitsiz değildir, iri siyah gözlerini - süzüyor, (150/13) Corallin rujuyla erguvanlaşmış dudaklarını büzüyor: (150/14)

- Bu hafta içinde bir gün bana gelebilir (150/15) misiniz? (150/16)

Captain Marlow gene ayaklarını oynatıyor. (150/17)

- Oh, öyle ziyafet filân değil. Yalnız sizi (150/18) bekliyeceğim. (150/19)

- Kendimce çok gizli saydığım bir iş için... (150/20)

Captain Marlow yattığı yerden doğruluyor: (150/21)

- Ciddi bir iş mi? Pöh, amma yaptınız (150/22) ha! (150/23)

- Belki de hiç ciddi değil. Durun canım; o kadar (150/24) korkmayın! Ah, o gün evde sizi çok sürprizler (150/25) bekliyecek. (150/26)

Marlow gövdesini kuştüyü yastıkların içine daha (150/27) esaslı bir tarzda yerleştirdi: (150/28)

- Sürpriz mi, adam siz de, vazgeçin I Leylâ bu (150/29) konuşmanın sonunu işitemedi. (150/30) Çünkü, çünkü Captain Jackson Read yanına sokulmuş, (150/31)

onu ertesi gün için mutlaka bir at gezintisine davet (151/1) ediyordu. (151/2)

“Bu ecilden Allah dahi onları kalblerinin şehvetleriyle cesetlerini ara larında rezil etmek için nâpâklığe teslim eyledi.”

Paylus Resulun Romalıhara Risalesi.

Azize Hanımın bahsettiği sürprizi ona yapan (151/3) Captain Marlow oldu. (151/4)

önceki bölümde geçen konuşmanın üzerinden on (151/5) gün ya geçmiş ya geçmemişti ki, Azize Hanım sokağa (151/6) çıkmağa hazırlanırken Captain Marlow ile kendi (151/7) kocasının iki eski ahbap gibi kol kola omuz omuza (151/8) evden içeriye girdiklerini gördü. Az kalsın, kendini tu- (151/9) tamayıp olduğu yere düşüverecekti. Bununla beraber (151/10) yine ufak bir haykırışı tutamadı. (151/11)

Azize Hanımın hayalinde bu iki adam birbirinden (151/12) o kadar ayrı ve o kadar başka iki âlemden idi ki, onları (151/13) böyle birdenbire bir arada görmek zavallı kadını yalnız (151/14) hayretten donduracak değil, merak ve tecessüsten çat- (151/5) latacak esrarlı bir hâdise niteliği taşıyordu. (151/16)

Halbuki mesele aslında çok basit imiş. Kocasını (151/17) ayak üstünde iki kelime ile herşeyi anlattı: (151/18)

Geçen gece açılış töreni yapılan bir klüb'ün bakara (151/19) masası başında Captain Marlow'la Azize Hanımın eşi (151/20)

Atıf Bey, hoş bir tesadüf (152/1) eseri olarak, yanyana düşmüşler; Atıf Bey yanında (152/2) oturan İngiliz zabitanın, ismini karısından kimbilir kaç (152/3) defa işittiği Captain Marlow olduğunu öğrenir (152/4) öğrenmez hemen kendini tanıtmış: “Beni mutlaka (152/5) tanıyacaksınız; Azize Hanımın kocasıyım!” demiş, işte, (152/6) tanışma bu tarzda başlamış. Ertesi gece aynı kulüpte (152/7) aynı masanın başında ikinci bir tesadüf daha, iki genç (152/8) adam arasında o akşam Azize Hanımın hayret ve merak (152/9) ile seyrettiği ahpaplığın kurulmasına yetmiş. Azize (152/10) Hanım kocasına: (152/11)

- Kaç gündür bana bundan niçin bah- (152/12) setmemiştin?” diye sordu. (152/13)

Öbürü kalenderce bir gülümseyişle cevap verdi: (152/14)

- Ayol kaç gündür birbirimizin yüzünü (152/15) gördüğümüz var mı ki?.. (152/16)

Bu otuz iki otuz üç yaşlarında olmasına rağmen (152/17) ancak yirmi beş yirmi altı yaşlarında görünen yakışıklı (152/18) bir adamdı. Yüzünün Keş- mirî esmerliği gözlerinin (152/19) çevresine gelince adeta siyaha yakın bir koyuluk alıyor (152/20) ve bu gölge bakışlarına sıtmalı bir rahavet veriyordu. (152/21)

Burnu uzun ve kalındı; çok derinden kırılmış (152/22) bıyıklarının keskin çizgisi altından aşağıya sarkan kalın (152/23) etli, ıslak dudakları vardı. (152/24)

işte, Captain Marlow, o gece, o kulübün açılış (152/25) töreni gecesi, yüzlerce davetli kalabalığı arasından, (152/26) ayakta oyunu seyrederken bu çehrenin cazibesine (152/27) kapılarak gidip Atıf Beyin yanına sokulmuştu. (152/28)

Bakara masasının etrafı o kadar kalabalıktı ki, (152/29)

Captain Marlow'un Atıf Beyin yanında daracık bir yer (153/1) bulabilmesi için yarım saat ayakta fırsat kollaması (153/2) lâzımgeldi. Nihayet iki numaralı mevki arasında bir (153/3) san- dalya sıkıştırmak suretiyle meramına erdi. Bu (153/4) vaziyette vücudunun bir tarafı tamamiyle Atıf Beyin (153/5) vücuduna bitişik duruyordu. Sivil giyindiği için (153/6) hiçkimse onun kim olduğunu bilmiyor ve kendine yer (153/7) açmağa lüzum hissetmiyordu. Lâkin o bu sıkışık (153/8) vaziyetinden memnundu. Zira, bu sayede bir dirseğiyle (153/9) komşusunu dürtmek veya bacağına onun bacağına (153/10) sürtmek imkânını buluyordu. (153/11)

Nihayet, Atıf Bey'e ilk seslenen de o oldu: (153/12)

- Sizin elinize "mize" edebilir miyim? Karşıdan (153/13) gördüm, müthiş bir şansınız var. (153/14)

Atıf Bey'in müspet cevabı üzerine daha çok (153/15) sokuldu: (153/16)

- Ama, benim katılmam belki bu şansınızı (153/17) bozar, istemem" dedi. (153/18)

Azize Hanımın kocası tuhaf bir bakışla Captain (153/19) Marlow'un gözlerinin içine bakarak güldü: (153/20)

- Hayır, hayır! Benim öyle kuruntularım yoktur. (153/21)

Ve İngiliz zabiti teşekkür yerine masanın altından (153/22) Atıf Bey'in dizini sıktı. Azize Hanımın kocası kendi (153/23) içinden "Ne tuhaf çocuk bu! diyordu; İngilizin bu kadar (153/24) lâübalisine de hiç rasgelmemişti. Kâfir, fena da değil. (153/25) Lâkin bıyıklarını traş etse daha iyi olacak! Kimbilir kaç (153/26) yaşındadır! Yirmi mi, yirmi bir mi. Her halde daha fazla (153/27) olamaz. Bak, bak, hele teni de ne kadar taze! Boynu ne (153/28) kadar beyaz ve narin!" (153/29)

Azize Hanımın kocası aklından bu şeyleri (153/30) geçirirken gözlerinin ucuyla da durmadan Marlow'u (153/31) süzüyordu. Zira, bu adam, Beyoğlu nun yalnız en (153/32)

meşhur kumarbazlarından değil, aynı zamanda en (154/1) tanınmış cinsi sapıklarından biriydi ve bu çeşit (154/2) kimselere mahsus bir sezinti ile yanına gelip oturan (154/3) delikanlının kendine sokuluşlarındaki mânayı (154/4) hissetmeğe başlamıştı. Bir iki fena pastan sonra (154/5) yerinden kalktı. Sanki eski bir arkadaşına (154/6) sesleniyormuş gibi: (154/7)

- Haydi gidelim, büfede bir iki kadeh (154/8) çakıştıralım! ister misiniz? dedi. (154/9)

Captain Marlow memnunlukla kabul etti (154/10)

- Oh, ne iyi fikir, ben de susamıştım. (154/11)

Ve işte Azize Hanıma bahsettikleri tanışma (154/12) büfenin başında oldu. Gerçi Captain Marlow Atıf Beyin (154/13) Azize Hanımın kocası olduğunu öğrenince (154/14) hassasiyetinin tazeliğini bir parça kaybeder gibi oldu (154/15) ama, bu hali çok sürmedi; zira Atıf Bey, Marlow'a (154/16) lâzım- gelen işaretlerin hepsini vermişti ve o andan (154/17) başlayarak İngiliz delikanlısı tatlı bir vait almış olanlar (154/18) gibi gizli bir sevinç içindeydi. Tekrar kumar masasının (154/19) başına oturdukları vakit artık yalnız diz dize, dirsek (154/20) dirseğe gelmekle kalmadılar, masanın altından elleriyle (154/21) sıcak, gizli bir konuşmaya giriştiler... (154/22)

İşte, o gün bu gündür Captain Marlow'la Azize (154/23) Hanımın kocası birbirinden ayrılmaz iki dost oldu. (154/24) Genç İngiliz zabiti Türkiye'ye gelirken hayalinde (154/25) tasarladığı Türk'ü nihayet bulduğuna inanıyordu. Yavaş (154/26) yavaş elinden giden ilk gençlik heyecanlarını mutlaka (154/27) bu adam diriltebilecekti. İstanbul'a geldiği günden beri (154/28) şuradan buradan para karşılığında elde ettiği (154/29) delikanlıların ona verdiği zevkte tamamiyle eğreti, (154/30) tuzsuz bibersiz bir yavan tad vardı. Halbuki, o (154/31) Türkiye'ye büsbütün başka hülyalar ve ümitlerle (154/32)

gelmişti. O, yarı vahşi, yağız yüzlü Türk erkeklerinin (155/1) elinde bir kız gibi hırpalanıp didiklenmek istiyordu. (155/2)

Lâkin, acaba Atıf Bey gerçekten onun bu arzusunu (155/3) yerine getirecek olan adam mıydı? Her şey bu gece belli (155/4) olacaktı?. Zira Atıf Beyin gözleri bu akşam bir acayip (155/5) ateşle parlıyordu- ve asıl işin en çok dikkate değer (155/6) tarafı- kaç saattir onu nereye götüreceğini bilemiyordu. (155/7) Pek belliydi ki Captain Marlow' la yalnız, yapayalnız (155/8) kalmağa can atıyor ve gittiği yerlerin hiçbirini yeter (155/9) derecede içli dışlı gizli bulmuyordu. Kulüpte bir تنها (155/10) odaya çekilip onunla başbaşa içmekte dilediği zevki (155/11) bulamadı. Her halinden fazla birşey yapmak istediği (155/12) fakat bunun nasıl yapılacağı bir türlü kestiremediği (155/13) anlaşılıyordu. İşte bu hissî kargaşalıktır ki, onları (155/14) nihayet bu eve kadar sürükledi. Atıf Bey bu saatte (155/15) karısının mutlaka bir yere çıkmış olacağından emindi. (155/16) Yolda, gelirlerken Marlow'a: (155/17)

- Şimdi evde hanım yoktur. Gideriz, soyunur (155/18) dökünürüz. Rakı tepsisini de hazırlatırım. Biz bize âlâ (155/19) bir keyif ederiz” diyordu. (155/20)

Fakat kapının eşiğinde Azize Hanıma rasgeliş bu (155/21) cılız tasarımı da suya düşürdü. Atıf Bey içinden: (155/22) “Vay canına bu kadar (155/23) aksilik de olur mu?” diye söylendi ve mahzun mahzun (155/24) Marlow'un yüzüne baktı. Üçü birden salona girip (155/25) oturdular, ama Allah oturuş eyliye... Atıf Beyle Captain (155/26) Marlow'da adeta bir dışının salonundaki adamların (155/27) hali vardı. Atıf Bey karısına: (155/28)

- Bilir misin? dedi. Bu akşam maksadımız (155/29) Captain'le şöyle bir rakı âlemi yapmaktır. Bizde birkaç (155/30) şişe halis Umurca olacak. Lütfen çıkar tırmısın? (155/31)

Azize Hanım, derhal, rakı tepsisini hazırlamağa (155/32)

koştu. (156/1)

Captain Marlow'u kendi hususiyetine bu derece (156/2) girmiş hissetmekten o kadar memnun o kadar (156/3) memnundu ki, hizmetçiyle mezeleri tabaklara koyarken (156/4) adeta etekleri zil çalıyordu. Hanımının, herhangi bir ev (156/5) işine ilk defa atıldığını gören hizmetçi bu ani (156/6) hamaratlığa ne diyeceğini şaşırıp kalmıştı. (156/7)

Azize Hanımı en çok sevindiren şey, bu akşam (156/8) ziyaretinin mutlaka Captain Marlow tarafından (156/9) düzenlenmiş olması hakkında- ki kanaati idi. Genç (156/10) kadın hem kendi eliyle ton balığını tabağa indiriyor, (156/11) hem de içinden: "Ne ince bir aşk stratejisi! İşte, benim (156/12) hari- mime kocamın omuzuna dayanarak girdi." (156/13) diyordu. Aman yarabbi bu ne ansızın gelmiş bir (156/14) saadetti! İşte şu saatte Captain Marlow onun evinde (156/15) bulunuyordu ve Azize Hanım ona kendi eliyle yiyip (156/16) içeceği şeyleri hazırlıyordu. (156/17)

Lâkin öbür odada açıkça canı sıkılan Captain (156/18) Marlow'u teselli için Atıf Bey diyordu ki: (156/19)

- Merak etmeyin, biraz sonra çıkarız, Hele (156/20) birkaç kadeh içelim. (156/21)

Captain Marlow rakıyı, sanki çoktan beri alıştığı (156/22) bir içkiymiş gibi kolaylıkla ve lezzetle içiyordu ve (156/23) içtikçe Türkçesine istekli bir açıklık geliyordu. Hattâ (156/24) dördüncü beşinci kadehten sonra eski Türk (156/25) divanlarından ezberinde kalmış bazı beyitler okumağa (156/26) da başladı. Azize Hanım hep sessiz ve kederli görmeğe (156/27) alıştığı Captain'ın bu neşesi karşısında adeta kamaşmış (156/28) kalmıştı. Yalnız onun bu coşkun anında bile kendisiyle (156/29) hiç meşgul olmayışı, hep kocası ile konuşması, hattâ (156/30) beyitleri bile hep ona okuyuşu, bir defa olsun başını (156/31) çevirip de kendi tarafına bakmayışı, hayretini çekmek- (156/32)

ten geri kalmıyor onun bu kadar ihtiyatlı davranışına (157/1) bir mâna veremiyordu. (157/2)

Nihayet, kendini tutamadı: (157/3)

- Captain, Captain siz o güzel şeyleri bana (157/4) söyleyin. Kocam şiirden anlamaz; dedi. (157/5)

Captain Marlow cevap verdi: (157/6)

- O halde müsaade edin de ona anlı- yacağı (157/7) şeylerden bahsedeyim ve kolunu Atıf (157/8) Bey'in ensesinen geçirip başını kendine doğru çekerek (157/9) eğildi, kulağına bir şeyler fısıldadı. (157/10)

Söyliyenle dinliyenin tavırlarına göre bunların (157/11) birtakım açık saçık sözler olduğu anlaşılıyordu. Azize (157/12) Hanımın sabrı taşı: (157/13)

- Oo, oo! Efendiler, lütfen bir parça dürüst (157/14) olunuz! dedi. (157/15)

Kocası cıvık bir sarhoş gülümsemesiyle güldü: (157/16)

- Hanımefendi hazretleri, eğer sizi rahatsız (157/17) ediyorsak müsaade buyurun huzurunuzdan çekilip (157/18) gidelim. (157/19)

Captain Marlow aynı sözü bir komedyacı edasıyla (157/20) tekrar etti. O vakit Azize Hanıma bu acayip sahne (157/21) karşısında acı acı gülmekten başka yapacak bir şey (157/22) kalmadı. Artık kafası hiçbir şey almıyordu. Bir orta (157/23) oyuncu maskaralığıyla odanın içinde dolaşan bu (157/24) sırnaşık vurdumduymaz adam mond da tanıdığı o ağır- (157/25) başlı genç İngiliz zabiti midir? Şu ağzı ve gözleri (157/26) şehvetle dolu yılışık ve geveze külhanbeyi kendisiyle iki (157/27) kelime söylemeğe üşenen asık suratlı ve donuk yürekli (157/28) kocası mıdır? (157/29)

Birden bire ne kadar değişiverdiler! Her ikisi de (157/30) sahnenin bir tarafından erkek olarak çıkıp öte taraftan (157/31) kadın olarak giren veya yarım dakika içinde bir güçlü (157/32)

genç şeklinden bir işe yaramaz ihtiyar görünüşüne (158/1) deği- şiveren transformist'ler gibi ansızın bir değişikliğe (158/2) uğramıştı. Lâkin bu hayret içinde bırakan değişiş (158/3) gücünü onlar hangi büyüden, hangi sanattan (158/4) almışlardı? işte Azize Hanım, zen- bereği fırlamış bir (158/5) makina hızıyla dönen beyninin içinde bu hâdiseyi (158/6) çözümlemeğe imkân bulamıyordu. (158/7)

Atıf Bey bir kadeh daha yuvarladıktan sonra (158/8) Captain Marlow'a: (158/9)

- Haydi dostum; haydi gidelim! dedi. (158/10)

Azize Hanım da artık "Niçin? Nereye?" (158/11) demek kudreti bile kalmamıştı. (158/12)

Sokakta Atıf Bey Marlow'un koluna girdi; her iki (158/13) adımda bir hafifçe pazusunu sıkıyor: (158/14)

- Söyle, şimdi nereye gidelim? diyordu. (158/15)

Artık birbiriyle senli benli konuşmağa (158/16) başlamışlardı. Captain Marlow: (158/17)

- Doğru benim apartmana gideceğiz; dedi. (158/18) Orası rahat, hiçkimse yok, bak nasıl eğleneceğiz. (158/19)

Atıf Bey: (158/20)

- Ayol, öyle idi de sabahtan beri beni boşu (158/21) boşuna neden yorup duruyorsun? dedi ve bu sefer (158/22) Captain Marlow'un pazusunu şiddetle sıktı. (158/23)

Öbürü kadın gibi kırıtıyor, gülüyordu: (158/24)

- Ne bileyim ben... Senin yanında iradesiz gibi (158/25) bir şeydim. Sen beni kendi arzularına göre yürütüp (158/26) yönetiyordun. Ve doğrusu o hal hoşuma gidiyordu. (158/27)

Oradan geçen bir otomobile atladılar. Arabanın (158/28) içine girer girmez Atıf Bey Captain Marlow'u büsbütün (158/29) kendine çekti. İngiliz zabiti vücudunun bütün diriliğini, (158/30) sertliğini kaybetmişti. Dudak dudağa geldiler. Atıf Bey (158/31) ona yavaşça diyordu ki: (158/32)

-Bıyıklarını... Bıyıkların tüy gibi yumuşak! (159/1) Fakat gene traş et! Çıplak dudak daha iyi, anlıyor (159/2) musun, daha iyi... (159/3)

İşte, o geceden sonra Marlow artık ta- miyle traşlı (159/4) bir adam olmuştu. Genç İngiliz zabitanın yüzünde olup (159/5) biten bu ehemmiyetsiz değişiklik gerçekte yüzünün (159/6) bütün ifadesini değiştirmişti. Önce bir hovarda (159/7) delikanlı kafası taşıyan omuzlarının üstünde şimdi bir (159/8) tüysüz mektep çocuğunun karaktersiz başı vardı. (159/9)

G. Jackson Read onu bu halde görünce (159/10) dudaklarını küçümsercesine büktü: (159/11)

- Aman, ne acayip bir şey olmuşsunuz! dedi. (159/12)

Captain Marlow arsız arsız omuzlarım silkiyordu: (159/13)

- Beni böyle daha çok beğeniyorlar... (159/14)

- Kim bunlar?., gene o sokak çocukları (159/15) mı! (159/16)

Captain Marlow güldü: (159/17)

- Hayır, bu sefer bir aile adamı! dedi ve ilâve (159/18) etti: (159/19)

- Tıpkı sizinkinin bir aile kızı oluşu gibi. (159/20)

Lâkin o gün Captain G. Jackson Read (159/21) bir dert dinlemekten çok bir dertleşmeye muhtaç (159/22) görünüyordu: (159/23)

- Bilmiyorsunuz, dedi. Ben şimdi büsbütün (159/24) başka bir maceranın içindeyim. Derisi güneş yüzü (159/25) görmemiş bir sultan beni seviyor. (159/26)

- Oo, oo! Binbir Gece masalı; binbir Gece (159/27) masalı... İşte, siz nihayet böyle bir şeyin kahramanı (159/28) olmağa lâıksınız. Nasıl oldu, anlatın bakayım. (159/29)

Bu o kadar yeni bir şey değil. Hattâ öncesini (159/30) siz bile hatırlıyacaksınız. Hani bir gün Majör Will'in (159/31) yalısına gidiyorduk, otomobilimiz dar bir dönemeçte (159/32)

viraj yaparken bir büyük yalının duvarına çarpmıştık. (160/1) Siz yüksek sesle şoföre çıkıştıyordunuz. Bu gürültü (160/2) üzerine yalının kocaman kapısı açıldı. İçeriden (160/3) redingotlu bir harem ağası ile iki uşak fırladı, hemen (160/4) bize doğru koştular. Şoförle Türkçe bir şeyler (160/5) konuşmağa başladılar, siz büsbütün kızdınız. Bizimle (160/6) bu kazadan sonra tartışıyorlar sandınız. Fakat sonra (160/7) anlaşıldı ki bizim duvara çaptığımızı pencereden gören (160/8) ev sahibi adamlarını hemen bize yardım için (160/9) göndermiş. Siz başınızı kaldırınca, gerçekten (160/10) pencerelerden birinden yuvarlak ve sarışın bir yüzün (160/11) gülümsüyerek bize doğru eğildiğini gördünüz. Sonra (160/12) bende başımı kaldırıp baktım ve teşekkür yerine (160/13) kendisine selâm verdim. (160/14)

- Evet, evet... Bundan bir iki ay önceydi. (160/15)

- Ondan sonra Majör Will'e hemen her (160/16) gidişimde bu dönemeci en az hızla geçen otomobilin (160/17) içinden aynı evin pencereleri arasında mutlaka bir (160/18) hareket sezer oldum. Hattâ bir defasında arabayı (160/19) büsbütün durdurup bak tim. Gene o kafes açıldı, gene o (160/20) yuvarlak sarışın yüz bana güldü. (160/21)

Yolda şoföre bu yalının kime ait olduğunu (160/22) sordum. O da “Öğreneyim de haber vereyim” dedi. Ben (160/23) Major Will'de iken gitmiş, kapıdaki adamlardan (160/24) sormuş: Şehnaz Sultan'ın sarayıdır demişler. (160/25)

- Şehnaz Sultan mı? Amma yaptınız ha; bu, (160/26) şimdiki padişahın yeğenlerinden biridir. Ve Nail (160/27) Paşa'nın karısı... (160/28)

Gaptain G. Jackson Read “Intelligence Service” (160/29) kokan bu tafsilâta o kadar kulak asmadı ve hikâyesine (160/30) devam etti: (160/31)

- Herhalde eminim ki bu, hiç su katılmamış (160/32)

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, H. ve Yelten, M. (2005). *Kelime Grupları*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- Akı, N. (2001). *Yakup Kadri Karaosmanoğlu İnsan, Eser, Fikir, Üslup*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Aktan, B. (2016). *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Banguoğlu, T. (2004). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yayınları.
- Bayraktar, N. (2004). *Türkçede Fiilimsiler*. Ankara: TDK Yayınları.
- Delice, H. (2003). *Türkçe Söz Dizimi*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Demircan, Ö. (1975). "Türk Dilinde Vurgu, Sözcük Vurgusu". *Türk Dili Dergisi*, 284: 31.
- Eker, S. (2005). *Çağdaş Türk Dili. 3. Basım*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ergin, M. (2008). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Gemalmaz, E. (1996). "Türkçede İsim Tamlamalarının Derin Yapısı". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 4: 165.
- Gencan, T. (1979). *Dilbilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Göker, O. (2001). *Uygulamalı Türkçe Bilgileri 3. Cilt*. Ankara: MEB Yayınları.
- Gülensoy, T. (2000). *Türkçe El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Hatiboğlu, V. (1971). *İkilemeler*. Ankara: TDK Yayınları.
- İleri, S. (1995). *Türk Romanından Altın Sayfalar*. İstanbul: Doğan Kitapçılık.
- Kaplan, M. (2001). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Karaağaç, G. (2009). *Türkçenin Söz Dizimi, 2. Baskı*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dilbilgisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karahan, L. (1999). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Keskin, R. (2003). *Kelime ve Cümle Tahlilleri*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Korkmaz, Z. (1998). Türkçede Birleşik Fiiller ve Anlam Kaymaları, *Türk Dili Dergisi*, 559: 4-5.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: TDK Yayınları.

- Necatigil B. (2016). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Özkan, M., Tören, H. ve Esin, O. (2001). *Yüksek Öğretimde Türk Dili Yazılı Sözlü Anlatım*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Özkan, M. (2004). *Tarih İçinde Türk Dili*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Özkan, M. ve Sevinçli, V. (2008). *Türkiye Türkçesi Sözdizimi*. İstanbul: 3F Yayınevi.
- Topaloğlu, A. (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Uyguner, M. (1993) *Yakup Kadri Karaosmanoğlu Yaşamı, Sanatı, Yapıtlarından Seçmeler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

DİZİN

-A-

Aitlik Grubu, 164, 167
Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil, x,
154, 166

-B-

Bağlama Grubu, 166
Belgisiz Sıfat, ix, 39, 63
Belirtili İsim Tamlaması, viii, 12, 162,
166
Belirtisiz İsim Tamlaması, viii, 12, 30,
162, 166
Belirtme Sıfatı, 166
Birleşik Fiil, ix, x, 146, 152, 154, 156,
164, 166, 213
Birleşik İsim Grubu, 143, 166
Bulunma Grubu, x, 160, 167

-D-

Dil, vii, xi, 8, 213, 214

-E-

Edat Grubu, 166
Eşitlik Grubu, x, 161, 167

-İ-

İsim Tamlaması, 12, 30, 162, 166
İsnat Grubu, x, 158, 167

-K-

Kelime Grubu, v, 166
Kısaltma Grupları, 164, 167

-N-

Niteleme Sıfatı, 39, 166

-S-

Sayı Grubu, 166
Sıfat Tamlaması, 162, 166
Süreklilik Fiili, x, 153

-Ş-

Şiir, 5, 30

-T-

Tekrar Grubu, 166
Tezlik Fiili, x, 153

-U-

Unvan Grubu, 141, 166
Uzaklaşma Grubu, x, 160, 167

-Ü-

Ünlem Grubu, 144, 166

-V-

Vasıta Grubu, x, 160, 167

-Y-

Yaklaşma Fiili, x, 154
Yaklaşma Grubu, x, 159, 167
Yükleme Grubu, x, 159, 167

-Z-

Zarf Fiil Grubu, 166

